

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**ALMANYA YENİ GÖÇ YASASI ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE’DE
UYGULANAN ALMANCA DİL KURSLARININ ÖĞRETBİLİMSEL AÇIDAN
ÇÖZÜMLENMESİ**

Adem ALBAYRAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA - 2011

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**ALMANYA YENİ GÖÇ YASASI ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE’DE
UYGULANAN ALMANCA DİL KURSLARININ ÖĞRETBİLİMSEL AÇIDAN
ÇÖZÜMLENMESİ**

Adem ALBAYRAK

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nihat YAVUZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA - 2011

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Nihat YAVUZ

(Danışman)

Üye: Prof. Dr. Tahir BALCI

Üye: Yrd. Doç. Dr. Sabahattin ÇAM

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

.../.../ 2011

Prof. Dr. Azmi YALÇIN

Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, tablo, çizelge, şekillerin kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

ALMANYA YENİ GÖÇ YASASI ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE’DE UYGULANAN ALMANCA DİL KURSLARININ ÖĞRETBİLİMSEL AÇIDAN ÇÖZÜMLENMESİ

Adem ALBAYRAK

Yüksek Lisans Tezi, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nihat YAVUZ

Ekim 2011, 188 Sayfa

Türklerin en çok göç ettiği dış ülke Almanya’dır. Günümüzde Almanya’ya göç edebilme şartları yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenleme “yeni göç yasası” adı altında 2005 yılında Almanya tarafından yapılmıştır. Bu yasa değişikliği ile Almanya’ya göç etmek isteyen bireyler “Start Deutsch 1” (A1 sınavı) sınavına katılarak bu sınavdan yeterli puanı almak zorundadır.

Sınav zorunluluğunun getirilmesi ile Türkiye’deki dil kurslarında hızla A1 sınavı hazırlık kursları açılmaya başlanmıştır. Bu kursların temel kaynağını Almanca ders kitapları oluşturmaktadır.

Yeni göç yasası ile Almanya uyum sorununu ortadan kaldıracağını söylemektedir. Ancak sınav zorunluluğu ile uyum sorununun ortadan kalkacağını söylemek olanaksızdır. Bunun yerine kültürlerarası etkileşim sağlanmalı ve varsa bireylerin karşıt kültür hakkında önyargıları ortadan kaldırılmalıdır. Ayrıca göç etmek isteyen bireyler uyum sorunu olduğu düşünülen alanlarda bilgilendirilmelidir.

Anahtar Sözcükler: Yeni göç yasası, A1 sınavı, uyum sorunu, ders kitabı çözümlemesi, Almanca dil kursu

ZUSAMMENFASSUNG

ZUR FACHDIDAKTISCHEN ANALYSE DER SPRACHKURSE FÜR DEUTSCH IN DER TÜRKEI, DIE IM RAHMEN DES NEUEN ZUWANDERUNGSGESETZES DURCHGEFÜHRT WERDEN

Adem ALBAYRAK

Magisterarbeit, Abteilung für Deutschdidaktik

Betreuer: Ass. Prof. Dr. Nihat YAVUZ

Oktober 2011, 188 Seiten

Deutschland gilt bei den Türken als das beliebteste Einwanderungsland. In den letzten Jahren wurden die Voraussetzungen für die Zuwanderung nach Deutschland durch das 2005 vom Deutschen Bundestag verabschiedete Zuwanderungsgesetz modifiziert. Die Gesetzesänderung schreibt die Teilnahme an der “Start Deutsch 1” Prüfung mit mindestens befriedigender Abschlussnote vor.

In den letzten Jahren wurden in der Türkei Sprachkurse für Deutsch, die auf die “Start Deutsch 1” Prüfung vorbereiten sollen, eingerichtet. Wesentliche Grundlage dieser Kurse sind deutsche Lehrwerke für Deutsch als Fremdsprache.

Deutsche Politiker behaupten, dass das neue Zuwanderungsgesetz Anpassungsschwierigkeiten verhindert. Aber Prüfungsnotwendigkeit behebt allein dieses Problem nicht. Vielmehr ist dafür gegenseitiges Verständnis zwischen beide Kulturen notwendig, ebenso der Abbau von Vorurteilen wie auch die Bereitstellung von Informationen über mögliche Anpassungsschwierigkeiten für Auswanderer nach Deutschland.

Schlüsselwörter: Neues Zuwanderungsgesetz, Start Deutsch 1 Prüfung, Anpassungsschwierigkeiten, Lehrwerkanalyse, Sprachkurs für Deutsch.

ÖNSÖZ

Almanya'nın göç yasasını düzenlemesi ile A1 sınavı Almanca dil kursları açılmaya başlanmıştır. Bu kurslara katılan bireylerin en üst düzeyde yararlanması bireyler için önemlidir. Bu doğrultuda A1 sınavı hazırlık kurslarının öğretilimsel açıdan incelenmesi yoluna gidilmiştir. Bu sürece bilimsel veriler ışığında olumlu katkıda bulunmak, bireylerin bu kurslardan olabildiğince çok yararlanmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Kurslarda Almanca öğrenen bireyin dil – kültür – toplum – düşünce bağlamında Almanya ülke bilgisi ile de donatılması gerekir. Çünkü dilde toplumun, düşüncenin ve kültürün izleri vardır.

Çalışmanın her aşamasında, konu belirlenmesinden sonuçlanmasına kadar geçen sürede bana yol gösteren, bilgi ve deneyimlerini sabırla bana aktaran, değerli hocam, danışmanım Yrd. Doç. Dr. Nihat YAVUZ'a saygılarımı iletir, teşekkür ederim.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca her zaman engin bilgi ve deneyimlerini bizimle paylaşan, yazı ve konuşmaları ile bizi aydınlatan, bölüm başkanımız Prof. Dr. Tahir BALCI'ya saygılarımı iletir, teşekkür ederim.

Çalışmada uygulanan anket sorularının oluşturulmasında ve değerlendirilmesinde her türlü sorumu sabırla yanıtlayan sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Sabahattin ÇAM'a çok teşekkür ederim.

Çalışmanın düzeltme aşamasında benden yardımlarını esirgemeyen hocam Yrd. Doç. Dr. Munise AKSÖZ YILDIRIM'a çok teşekkür ederim.

Çalışmada kaynak bulmamda yardımcı olan ve konular hakkında fikirlerini sunan hocam Yrd. Doç. Dr. Osman ASLAN'a çok teşekkür ederim.

Çalışma sürecinde benden desteklerini esirgemeyen Öğr. Gör. Tugay AKBULUT'a, Öğr. Gör. Mehmet IŞIK'a ve Arş. Gör. Mustafa Hakan YILDIZ'a teşekkür ederim.

Tez çalışmasının her aşamasında bana her türlü yardım ve katkıyı sağlayan değerli dostum Üzeyir DURU'ya çok teşekkür ederim.

Anketlerin uygulanması aşamasında ders süresi içinde zaman ayıran Almanca öğretmenlerine ve kursiyerlere teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca Çukurova Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan tüm bilim insanlarına saygılarımı sunar, teşekkür ederim.

Son olarak, her zaman olduğu gibi bu çalışma sırasında da maddi ve manevi desteklerini her zaman beraberimde hissettiğim, çalışmamda bana katkı sağlamak için ellerinden gelen her türlü çabayı gösteren, her şeyden önce bu günlere gelmemde üzerimdeki emeklerini asla ödeyemeyeceğim sevgili aileme, en başta annem ve babam olmak üzere en içten şükran duygularımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iii
ZUSAMMENFASSUNG	iv
ÖNSÖZ	v
TABLolar LİSTESİ	xi
RESİMLER LİSTESİ.....	xiii
EKLER LİSTESİ.....	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu ve Sorunsal	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sayıltıları.....	5
1.5. Araştırmanın Kapsam ve Sınırları	5
1.6. Tanımlar.....	6

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dil ve Dil Öğretimi	7
2.1.1. Dil - Kültür Bağıntısı.....	9
2.1.2. Dil - Toplum Bağıntısı	11
2.1.3. Dil - Düşünce Bağıntısı	15
2.1.4. Dil ve Önyargı.....	17
2.1.4.1. Önyargı Oluşumunun Nedenleri	18
2.1.4.2. Önyargıyı Kaldırma Yolları.....	19
2.1.5. Dil ve Yönlendirme	20
2.1.6. Yabancı Dil Öğretimi ve Yaşama Etkisi	21
2.2. Almanya Yeni Göç Yasası Çerçevesinde Türkiye’de Uygulanan Sınava (Start Deutsch 1) Yönelik Almanca Dil Kurslarının İçeriği	23

2.2.1. Yeni Göç Yasasının Amaçları.....	24
2.2.1.1. Bütünleşme (Entegrasyon).....	24
2.2.1.2. Özümleme (Asimilasyon)	25
2.2.1.3. Çokkültürlülük	26
2.2.1.4. Kültürlerarasılık	27
2.2.2. Almanca Dil Kurslarının Yeni Göç Yasası ile İlintisi.....	28
2.3. Avrupa Dil Portfolyosu ve A1 Dil Seviyesi	29
2.3.1. Avrupa Dil Portfolyosu	29
2.3.2. A1 Dil Seviyesi Özellikleri	30
2.4. Yeni Göç Yasasının İnsan Hakları, Aile Birleşim Hakkı ve Etik Anlayış Bakımından Değerlendirilmesi	35
2.4.1. Avrupa Birliği Direktifi ve Yeni Göç Yasası.....	37
2.4.2. Almanya Anayasası ve Yeni Göç Yasası	38
2.4.3. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Yeni Göç Yasası	39
2.4.4. Avrupa Konseyi ve Yeni Göç Yasası.....	40
2.5. Start Deutsch 1 (A1 Sınavı) İçeriği ve Çözümlemesi.....	41
2.5.1. A1 Sınav İçeriği	41
2.5.2. Dinleme - Anlama	42
2.5.3. Okuma - Anlama	50
2.5.4. Yazma.....	58
2.5.5. Konuşma.....	61
2.6. Özel Kurslar Almanca Müfredatının Yeni Göç Yasası, Start Deutsch 1 Sınavı, Ders Kitapları ve Avrupa Dil Portfolyosu Bağlamında Değerlendirmesi.....	63
2.7. Almanca Ders Kitaplarının Genel Değerlendirmesi	69
2.7.1. Almanca Ders Kitaplarında “Almanya”	69
2.7.2. Almanca Ders Kitaplarında Yer Alan Konular	70
2.7.3. Almanca Ders Kitaplarında Alman Kültürünü Sunma Biçimleri	72

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	73
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	74
3.3. Veri Toplama Aracı	78

3.4. Verilerin Toplanması	79
3.5. Verilerin Analizi	80

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Almanca Ders Kitaplarının Çözümlemesi ile Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	81
4.1.1. “Themen Aktuell” Ders Kitabının Çözümlemesi.....	82
4.1.1.1. Ders Kitabının Yapısı	82
4.1.1.2. Ders Kitabının Dış Görünümü	83
4.1.1.3. Ders Kitabında İçerik – Ülkebilgisi	84
4.1.1.4. Ders Kitabının Dili.....	95
4.1.1.5. Ders Kitabında Dilbilgisi	96
4.1.1.6. Ders Kitabında Alıştırmalar	97
4.1.2. “Berliner Platz” Ders Kitabının Çözümlemesi.....	98
4.1.2.1. Ders Kitabının Yapısı	98
4.1.2.2. Ders Kitabının Dış Görünümü	99
4.1.2.3. Ders Kitabında İçerik – Ülkebilgisi	100
4.1.2.4. Ders Kitabının Dili.....	107
4.1.2.5. Ders Kitabında Dilbilgisi	108
4.1.2.6. Ders Kitabında Alıştırmalar	108
4.1.3. “Schritte” Ders Kitabının Çözümlemesi	110
4.1.3.1. Ders Kitabının Yapısı	110
4.1.3.2. Ders Kitabının Dış Görünümü	111
4.1.3.3. Ders Kitaplarında İçerik – Ülkebilgisi	112
4.1.3.4. Ders Kitabının Dili.....	117
4.1.3.5. Ders Kitabında Dilbilgisi	118
4.1.3.6. Ders Kitabında Alıştırmalar	119
4.1.4. “Optimal” Ders Kitabının Çözümlemesi.....	121
4.1.4.1. Ders Kitabının Yapısı	121
4.1.4.2. Ders Kitabının Dış Görünümü	122
4.1.4.3. Ders Kitabında İçerik – Ülkebilgisi	123
4.1.4.4. Ders Kitabının Dili.....	128
4.1.4.5. Ders Kitabında Dilbilgisi	129

4.1.4.6. Ders Kitabında Alıştırmalar	130
4.1.5. Almanlar Hakkında Oluşmuş Önyargılar ve Ders Kitabında Önyargıları Kaldırmaya Yönelik Çalışmaların Saptanması	132
4.1.6. Ders Kitaplarındaki Yönlendirmeler ve Almanya'ya Göç Etmeyi Düşünenlerde Hedeflenen Davranışsal, Düşünsel ve Duyuşsal Değişimler	137
4.1.6.1. Politik Yönlendirmeler	137
4.1.6.2. Ekonomik Yönlendirmeler	140
4.1.6.3. Toplumsal Yönlendirmeler	144
4.1.6.4. Dinsel Yönlendirmeler	146
4.2. Veri Toplama Aracı ile Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	150

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar	170
5.2. Öneriler	172
KAYNAKÇA	176
EKLER	185
ÖZGEÇMİŞ	188

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Örneklem Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı.....	74
Tablo 2: Örneklem Grubunun Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	75
Tablo 3: Örneklem Grubunun Yaşadığı Yere Göre Dağılımı.....	75
Tablo 4: Örneklem Grubunun Yerleşim Merkezlerine Göre Dağılımı.....	76
Tablo 5: Örneklem Grubunun Medeni Durumlarına Göre Dağılımı	76
Tablo 6: Örneklem Grubunun Mesleklere Göre Dağılımı	77
Tablo 7: Örneklem Grubunun Yabancı Dil Bilgisine Göre Dağılımı.....	77
Tablo 8: Örneklem Grubunun Almanya'daki Tanıdıklarına Göre Dağılımı	78
Tablo 9: Örneklem Grubunun “Start Deutsch 1” Sınavına Giriş Sayısına Göre Dağılımı	78
Tablo 10: Ders Kitaplarında Alman Kültürü ve Toplumu ile İlgili Bilgilerin Karşılaştırılması	131
Tablo 11: Kursiyerlerin “Start Deutsch 1” Sınavının Uygulanması ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	150
Tablo 12: Kursiyerlerin Almanya'ya Ait Coğrafi Bilgileri Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	151
Tablo 13: Kursiyerlerin Almanya'ya Ait Özel Günleri Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	151
Tablo 14: Kursiyerlerin Almanya'nın Yaşam Koşullarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	152
Tablo 15: Kursiyerlerin Almanya'nın Toplum Kurallarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	153
Tablo 16: Kursiyerlerin Almanların Aile İlişkilerini Öğrenmeye Yönelik Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	154
Tablo 17: Kursiyerlerin Almanya'nın Geçim Kaynaklarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	155
Tablo 18: Kursiyerlerin Almanya'daki Komşuluk İlişkilerini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	156
Tablo 19: Kursiyerlerin Almanya'nın Siyasi Durumunu Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	157

Tablo 20: Kursiyerlerin Almanya'nın Yönetim Şeklini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	157
Tablo 21: Kursiyerlerin Almanların Yabancılarla İlişkisini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	158
Tablo 22: Kursiyerlerin Almanya'daki Eğitim Koşullarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	159
Tablo 23: Kursiyerlerin Almanya'daki Sağlık Güvenliği Durumları ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	160
Tablo 24: Kursiyerlerin Almanya'daki İş Koşullarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	161
Tablo 25: Kursiyerlerin Almanya'daki Teknolojik Gelişmeleri Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	162
Tablo 26: Kursiyerlerin Almanya'daki Alışveriş Durumlarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	162
Tablo 27: Kursiyerlerin Almanya'nın Doğal Güzelliklerini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	163
Tablo 28: Kursiyerlerin Almanya'daki Ulaşım Olanaklarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	164
Tablo 29: Kursiyerlerin Almanya'ya Özgü Yemekleri Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	164
Tablo 30: Kursiyerlerin Almanya'nın İklim Durumlarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	165
Tablo 31: Kursiyerlerin Almanlara Ait Şarkılar Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri	166
Tablo 32: Kursiyerlerin Almanların Ünlü Sanatçı ve Yazarlarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri	167
Tablo 33: Kursiyerlerin Almanya'daki Ev Tiplerini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	167
Tablo 34: Kursiyerlerin Almanya'nın Komşu Ülkelerini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri.....	168
Tablo 35: Kursiyerlerin Alman Dilini Öğrenmenin Almanya'da Yaşamı Kolaylaştıracağı ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri	169

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Kişisel Bilgileri Öğrenme	85
Resim 2: Kendini Tanıtma	86
Resim 3: Bulmaca	87
Resim 4: Tarz Belirten Fiiller	89
Resim 5: Ev İçinde Bulunan Araç Gereçler	90
Resim 6: Apartmanda Yaşama Kuralları	90
Resim 7: Fiil ve Çizgi Karakter Eşleştirmesi	92
Resim 8: Öğrenci Tanıtımları.....	100
Resim 9: Samimi ve Resmi Konuşma.....	101
Resim 10: Öğrenme Amaçları.....	102
Resim 11: Kendini Sınama.....	102
Resim 12: Fiil Çekimi	103
Resim 13: Meslekler	104
Resim 14: Alman Alfabesi Tanıma Oyunu	113
Resim 15: Kişisel Bilgilerle İlgili Tablo Doldurma	114
Resim 16: Çizgi Karakter ve Meslekler	116
Resim 17: İnsan Vücudunun Tanıtılması	116
Resim 18: “O” Zamirinin Almancada Bayan ve Erkek İçin Kullanımı	123
Resim 19: Şehir Tanıtımı	124
Resim 20: Düsseldorf’taki Göçmenler	132
Resim 21: “Bira Ansiklopedisi”	133
Resim 22: Kibarlık Vurgusu	134
Resim 23: Kibar Komşular.....	134
Resim 24: Mükemmel Almanca Vurgusu	135
Resim 25: Almancanın Zor Olmadığı İletisi	136
Resim 26: Kibar Konuşma Vurgusu	136
Resim 27: Alman Kültürüne Ait Olgular	137
Resim 28: Almanya Mutluluk Ülkesi Vurgusu.....	138
Resim 29: Anadili Almanca Olan Ülkeler	138
Resim 30: Avro Tanıtımı	139
Resim 31: “Themen Aktuell” Ders Kitabı Reklamı.....	140
Resim 32: “Badenia – Küchen” Mutfak Gereçleri Reklamı	140

Resim 33: “Dies und Das” Ev Gereçleri Reklamı	141
Resim 34: İndirimli Ürünler Adı Altında Bazı Ürünlerin Tanıtımı	141
Resim 35: “Siemens” Cep Telefonu Reklamı	141
Resim 36: “Coca Cola” Reklamı.....	142
Resim 37: Hazır Yemek ve “Coca Cola” Vurgusu	142
Resim 38: “Langenscheidt” Reklamı	142
Resim 39: “Langenscheidt” ve Ucuz Vurgusu.....	143
Resim 40: “Sony” Reklamı	143
Resim 41: Sanatsal Etkinlikler	144
Resim 42: Almanya'da Resmi İşlemler	144
Resim 43: Sigorta Kartının Önemi.....	145
Resim 44: Almanya'da En Büyük Kilise Vurgusu	146
Resim 45: Kilise ve Barış Vurgusu	146
Resim 46: Dikkat Çeken Kiliseler.....	147
Resim 47: Kilise Vurgusu	147

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Birinci Anket.....	185
Ek 2: İkinci Anket	187

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu ve Sorunsal

Göç, farklı nedenlerden dolayı bireylerin ya da toplulukların bir yerden başka bir yere gitmesi olarak tanımlanabilir. Göçün siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel nedenleri olabilir. Bazı kaynaklarda göçün, insan tarihi ile aynı zamanda başladığı söylenerek göç tarihinin oldukça eski olduğu belirtilmiştir.

İnsan göçlerinin farklı birçok nedeni olmasına rağmen ortak noktaları da vardır. İnsanlar göç ederken bir yeri terk edip başka bir yere giderler. Terk edilen yerin insanlar için itici bir güç olması ve göç ettikleri yerin ise çekici bir güç olması göçlerdeki ortak nokta olarak gösterilebilir.

Almanya'nın en çok göç aldığı ülkeler arasında Türkiye ilk sıralarda yer almaktadır. Türkiye'den Almanya'ya göç, 1960'lı yıllarda Almanya'nın işçi talebi ile başlamıştır. Bu göç hala devam etmektedir. Bu konuda Arslan (2006) düşüncelerini şöyle belirtmektedir:

İkinci dünya savaşından sonra endüstrisini hızla geliştiren Almanya, 1950'li yılların ortalarından itibaren işgücü açığıyla karşılaştı. Bu açığı öncelikle İtalya'dan karşılamaya çalıştı ve bu ülkeyle 1955'te işçi kabulü anlaşması imzaladı. Zamanla işçi açığının büyümesi üzerine 1960'ta İspanya ve Yunanistan, 1961'de de Türkiye ile işçi alımı konusunda anlaşmalar yapıldı (Arslan, 2006, s. 234).

Türkiye'den Almanya'ya yapılan göç, beraberinde birtakım sorunları da meydana getirmiştir. Bu sorunlar özellikle sosyal yaşam alanında kendini göstermektedir.

Bir toplumda yaşayan ve o toplumun dilini bilmeyen bir bireyin iletişim kurma olanağı da yoktur. Bu durum hem bireyin kendisi hem de o toplumda yaşayan diğer bireyler için sorun oluşturabilmektedir. Bu sorunlar eğitim, sağlık, günlük ilişkiler alanında kendini gösterebilir. Şüphesiz sorunların oluşabileceği alanların en önemlisi eğitim alanıdır. Çünkü eğitim, bireyler ve toplum için son derece önemli olan bir

konudur ve bu alanda oluşacak bir sorun da daha büyük ve tehdit edici boyutlara ulaşabilir.

Arslan'a göre Türkiye'den Almanya'ya göç başladığı dönemde her iki ülke de işçi çocuklarının eğitim konularını dikkate almamışlardır. Çünkü Almanya'ya göre “konuk işçi” olan Türkler bir gün ülkelerine geri döneceklerdi. Ancak iş göçü beklenildiği gibi olmamış, Almanya'ya giden Türkler kuşaklar halinde orada yaşamaya başlamışlardır. Bu da uyum bağlamında birçok soruna yol açmıştır (Arslan, 2006, s. 234).

Bu araştırmanın konusunu Almanya'nın yeni göç yasasını çıkarması ile zorunlu hale gelen “*Start Deutsch 1*” sınavına (A1 sınavı) hazırlık kurslarının öğretilimsel açıdan incelenmesi oluşturmaktadır.

A1 sınavı hazırlık kurslarında Almanca öğretmenlerinin en önemli kaynağının Almanca ders kitapları olması, Almanca öğrenen bireyler ve Almanca öğretmenleri için ders kitaplarını daha önemli bir duruma getirmiştir. Bu anlamda A1 sınavı hazırlık kurslarında en fazla kullanılan Almanca ders kitapları “*Themen Aktuell*”, “*Berliner Platz*”, “*Schritte*” ve “*Optimal*” çok yönlü çözümlenerek farklı boyutları ile ortaya konmaya çalışılmıştır.

Almanya'ya gidebilmek için bu sınava giren adayların büyük çoğunluğu Almanya'da yaşayan bir kişiyle evlidir ya da evlenecektir. Sınava giren adaylar arasında üniversite mezunları olduğu gibi ilkökul mezunu kişiler, hatta sadece okuryazar olan adaylar da vardır. Yani her tür eğitim düzeyindeki kişiler bu sınava katılmaktadır. Bu adaylar sınava girmeden önce Almanca kursuna gitmektedirler. Bu durumda en çok zorluk çeken adaylar, eğitim seviyesi düşük olan adaylardır. Bu kişiler kendi dillerindeki birçok kavrama bile yabancı iken farklı, daha önce hiç bilmedikleri bir dili öğrenirken büyük zorluklar yaşamaları kaçınılmazdır. Bu kurslarda eğitim düzeyine ya da yaş gruplarına göre farklı gruplar oluşturma şansı bulunmamaktadır. Farklı eğitim seviyesine sahip adaylar aynı sınıf ortamında Almanca öğrenmektedirler. Bu durum bireyler arasında bilgi düzeyi açısından büyük farklılıkların olmasına yol açacaktır. Bu da Almanca öğrenen kişilerde motivasyonu olumsuz yönde etkileyecek, dolayısıyla öğrenme de istenilen düzeyde gerçekleşmeyecektir. Ders kitabı, yardımcı kitap, görsel ve işitsel araç gereçler gibi diğer tüm materyaller eksiksiz olsa bile güdü eksikliği nedeniyle öğrenmede büyük sıkıntılar yaşanmaktadır.

Burada diğerk bir eksiklik Almanya'ya gidecek olan kişilerin sadece Alman dilini öğrenmelerini yeterli görmeleri bu ülkenin ekonomisi, coğrafi ve yaşam koşulları gibi etkenlerin göz ardı edilmesi anlamına gelecektir. Bu kişilerin sadece belli bir seviyede dil öğrenip Almanya'ya gitmeleri uyum sorununu ortadan kaldırmaz ya da azaltmaz. Bu konuda aile birleşimi yasası ile Almanya'ya gidecek olan bireyler bilgilendirilmelidir. Aksi takdirde yasa amacından uzaklaşır ve köklü çözümler üretilemez.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı Almanya yeni göç yasası çerçevesinde oluşturulan Almanca dil kurslarının, yasanın çıkarılma nedeni olarak öne sürülen uyum sorununa katkısını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Kurslarda edinilen bilgiler uyum sorununu ortadan kaldırabilecek nitelikte midir?
2. Göç yasasının belirlediği dil seviyesi Almanya'da yaşamayı kolaylaştıracak mıdır?
3. Sadece Almanca öğrenmek uyum sorununu ortadan kaldırmak için yeterli midir?
4. Kurslarda Alman kültürünü tanıtmaya yönelik herhangi bir çalışma var mıdır?
5. Kurslarda okutulan Almanca ders kitapları uyum sorununa nasıl katkı sağlar?
6. A1 sınav zorunluluğu uyum sorununu ortadan kaldırabilir mi?
7. Kurslarda Almanya yeni göç yasası hakkında bilgilendirmeler yapılmakta mıdır?
8. Almanca ders kitaplarında Alman kültürü hakkında oluşmuş önyargıları kaldırmaya yönelik herhangi bir çalışma yer almakta mıdır?
9. Almanca ders kitapları Alman kültürünü nasıl tanıtmaktadır?
10. Almanca ders kitapları Alman kültürü dışındaki kültürlere nasıl bakmaktadır?

“*Start Deutsch 1*” sınavına yönelik kurslarda kullanılan ders kitaplarını belirlemek, bu ders kitaplarının amaca uygunluğunu ölçmek, varsa eksikliklerini belirleyip önerilerde bulunmak hedeflerden birisidir. Çünkü öğrenmeyi etkileyen birçok unsur vardır ve bunlardan biri de ders kitabıdır. Ders kitabı sınavdaki başarıyı etkileyebilecek önemli bir araçtır. Sınavın da adaylar için önemi ve özellikle eğitim seviyesi düşük adayların olumsuz etki edeceği ve öğrenmeyi olumsuz etkileyeceği göz önünde bulundurulduğunda ders kitabının önemi daha da iyi anlaşılacaktır.

Bu çalışmada Almanca ders kitaplarında işlenmiş olan konular paralelinde ders kitabı yazarlarının Almanlar hakkındaki önyargıları ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalarının olup olmadığını araştırılarak somut birtakım çıkarımlarda bulunmak da amaçlanmaktadır. Ayrıca önemli bir nokta da ders kitabı yazarının kendi kültürü hakkındaki önyargıları kaldırma çabaları dışında, diğer kültürlerle yönelik yaklaşımları da araştırmaktır.

Bu kurslarda okutulan ders kitapları çözümlendikten sonra göç yasası çerçevesinde yapılan kurslarda hangi kitapların daha uygun olacağı belirlenmeye çalışılmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

A1 sınavı hazırlık kurslarına katılan adaylara sadece Alman dili değil aynı zamanda Almanya’nın tarihi, coğrafyası, ekonomisi, yaşam koşulları, yani uyum ile ilgili her türlü etkenin bu kurslarda aktarılması ve öğretilmesi, yasanın amacına yönelik olumlu davranışlar kazandıracaktır. Ancak bu kurslarda sadece sınav odaklı eğitim verilirse ve diğer etkenler göz ardı edilirse yasanın amacına ulaşması olanaksızdır. Bu araştırma Almanca kurslarında sadece sınav için Almanca öğrenilmesinin yeterli olmayacağı bunun yanında Alman kültürünü tanıtmaya yönelik çalışmaların da yer alması gerektiğini belirtmektedir. Bu açıdan araştırma önem taşımaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgularla kursiyerlerin görüşleri doğrultusunda Alman kültürüne yönelik hangi alanlarda Alman kültürünün tanıtılması gerektiği de belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca yaptığımız taramalarda bu alanda herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Bu da araştırmanın önemini ortaya koyan diğer

boyuttur. Ayrıca araştırmada incelenen ders kitaplarının uyum sorununa katkısı ölçülerek nitel veriler elde edilmeye çalışılırken, veri toplama aracı ile de kursların uyum sorununa katkısını belirlemek amacıyla kursiyerlerin görüşlerini alma yoluna gidilmiş ve nicel veriler de elde edilmeye çalışılmıştır. Bu durum araştırmanın çok yönlülüğünü ortaya koyma açısından önem taşımaktadır.

Bu anlamda söz konusu sorunun çözümüne katkı yapacağı düşünülen “*Almanya Yeni Göç Yasası Çerçevesinde Türkiye’de Uygulanan Almanca Dil Kurslarının Öğretibilimsel Açısından Çözümlemesi*” başlıklı yüksek lisans tezinin hazırlanması uygun görülmüştür.

1.4. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmada aşağıdaki temel varsayımlardan hareket edilmiştir:

Kursiyerlerin veri toplama araçlarındaki soruları doğru şekilde algıladıkları ve sorulara yansız yanıt verdikleri varsayılmaktadır.

Kursiyerlerin veri toplama aracındaki soruları içtenlikle yanıtladıkları varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Kapsam ve Sınırları

Her araştırma kullandığı örneklem ile sınırlı olduğu gibi bu araştırmada da elde edilen sonuçlar belirlenmiş olan örneklem ile sınırlıdır. Bu nedenle bu araştırma örneklem olarak seçilmiş olan İzmir’de ve Adana’da bulunan A1 sınavı hazırlık kursları ile sınırlandırılmıştır. Ancak elde edilen sonuçlarla Türkiye genelinde bulunan A1 sınavı hazırlık kursları ile ilgili genellemeler yapılmıştır.

Araştırmada uygulanan anket sonuçları da örnekleme oluşturan İzmir ve Adana’daki kurslarda uygulanan anketlerle sınırlıdır. Ayrıca araştırma içinde yer alan ders kitapları hakkındaki yorumlama ve açıklamalar çalışma içinde çözümlemesi yapılan ders kitapları ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Start Deutsch 1 (A1) Sınavı: Aile birleşimi yolu ile Almanya'ya gitmek ve orada yaşamak isteyen bireylerin katılıp, yeterli puanı almaları gereken sınav.

Uyum Sorunu: Almanya'ya gidecek olan bireylerin Alman toplumuna adapte olamama durumu.

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dil ve Dil Öğretimi

Dil, toplumu oluşturan ve onun devamını sağlayan öğeler arasında ilk sırada yer almaktadır. Dili, insandan ayırmak olanaksızdır. Çünkü dilin insan tarafından oluşturulduğu söylenebilir. Bu konuda Vendryes (2001, s. 36) “*Dil insan tarafından hayat için zorunlu bir araç olarak yaratılmıştır. Bundan ötürü de dili, insanı göz önünde bulundurarak incelemek gerekir*” şeklinde düşünmektedir. Vendryes’e göre dil, insani bir olgudur ve insanla birlikte incelenmelidir.

Dil, insanı diğer canlılardan ayıran bir yeti olarak “insana özgü” kavramı ile açıklanabilir. Sapir, dili bilinçli ve istemli olarak üretilen, duygu ve düşünceleri iletmek için kullanılan, içgüdüsel olmayan, yalnızca insana özgü bir yöntem olarak tanımlar (Vardar vd., 1999, s. 13).

İnsana ait olan kültürel öğeler içerisinde dil kavramı önemli bir yer tutar. İnsan edinmiş olduğu birçok bilgi ya da özelliği doğduktan sonra kazanmasına karşın dil yetisini doğuştan kazanır. Chomsky (2009) bu konuda düşüncelerini şu şekilde belirtmektedir:

Dil yetisi insanlara özgü bir yetidir. Tüm insanlarda var olan ve başkalarında var olmayan, benzersiz, basit girdilerle zengin ve karmaşık dilleri ortaya çıkartabilen bir yeti. Bu şekilde gelişen dil, bizim ortak biyolojik doğamız doğrultusunda belirlenmiştir, düşünce ve kavrayışa derin bir biçimde nüfuz eder ve doğamızın temel bir bölümünü oluşturur (Chomsky, 2009, s. 53).

Dil, insanları birbirine bağlayan bir olgu olarak da tanımlanabilir. Saussure (1998, s. 39) “*Dil bir sözleşme, bir uzlaşım*” derken dilin insanlar arasında anlaşmayı sağladığını vurgulamaktadır. Martinet (1985, s. 13) dili “[...] *insan deneyiminin, topluluktan topluluğa değişen biçimlerde, anlamsal bir içerikle sessel bir anlatım kapsayan birimlere, başka bir deyişle anlambirimlere ayrıştırılmasını sağlayan bir*

bildirişim aracıdır” şeklinde tanımlar. Martinet’e göre dil, yaşadığı topluma özgü bir iletişim aracı olarak kabul edilebilir.

Dil, insanların yaşamlarına bazı önemli etkiler yaparak insan yaşamını anlamlı kılar. Uygur (1984, s. 17)’a göre “*Dil, insan olarak insan bilincini meydana getirir; öyleki, dilin hesaba katılmadığı yerde günlük yaşama ilişkin görünümünün hepsi birden anlamını yitirir.*” Burada da görüldüğü üzere dil, insan bilincini meydana getirerek yaşamı anlamlı kılar. Dil, içinde kültürel ve sosyal öğeler bulundurur. Dilin yapısı ait olduğu toplum ve kültür hakkında bilgi verir.

Dilin karmaşık bir yapı olduğu ve henüz çözülemeyen yanlarının olduğu da söylenebilir. Aksan (2009, s. 11) bu konudaki düşüncelerini “*Dil, bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sırlarını bugünde çözemediğimiz büyümlü bir varlıktır*” şeklinde ifade ederek dilin, çok boyutlu ve sırları olan bir varlık olduğunu söylemektedir.

İnceoğlu (2004, s. 73) dili “[...] insanın her türlü tasarımı söz konusu kurallar bütünü yardımıyla anlatabilme yeteneğidir” şeklinde tanımlamaktadır. İnsanlar ürettiklerini dil aracılığı ile paylaşırlar ve bunları kendinden sonraki nesillere dil yoluyla ulaştırırlar. Öner (2004, s. 3)’in dil konusundaki düşünceleri ise “[...] yalnız insanlar arasında iletişimi ve mevcut bilgilerin gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan bir vasıttan ibaret değil, aynı zamanda var olanları tanımak için yeni bilgiler elde etmede yol gösteren bir rehberdir” şeklindedir.

Dil bir ifadeler bütünüdür. Dili oluşturan öğelerin arasında sözcükler vardır. Her sözcük bir kavramın ifadesi veya simgesidir. Bu nedenle dil, simgeler bütünü olarak da adlandırılabilir. Ozankaya (1996, s. 132) simgeyi “*nesnelerin, düşüncelerin, duyguların yerini tutan sözcüklere, el ve kolla, başla yapılan davranışlara ve biçimlere denir*” şeklinde açıklar.

Yabancı bir ülkede yaşarken o ülkenin dilini bilmek gereklidir. Çünkü dilin birçok işlevi vardır. Dil, insanlar arasındaki iletişimin ve bunun sonucunda meydana gelen etkileşimin gerçekleşmesi için gerekli bir araçtır. Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlar. Aksan (2009, s. 55)’a göre “*Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir.*” Bu ifadelerde de

görüldüğü üzere dildeki ortak öge ve kurallardan yararlanılarak karşılıklı aktarım sağlanır.

İnsanların farklı bir toplumda yaşamak istemeleri, onların yaşamak istedikleri toplumun dilini öğrenmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu durumda dil öğretimi önem kazanmaktadır. Dilin işlevleri göz önüne alınacak olursa dil öğretiminin önemi daha açık kavranabilir.

2.1.1. Dil - Kültür Bağıntısı

Kültür “colere” mastarından gelen Latince “cultura”dan türemiştir. Ayrıca yüceltmek, pohpohlamak, çiftçilik anlamlarına da gelmektedir. “Cultura” sözcüğü Hristiyan yazarlar tarafından ibadet anlamında da kullanılmıştır (Güngör, 1991, s. 47).

Güvenç (2007, s. 25)’e göre “[...] *bilimsel anlamda kültür, toplumun üyesi olarak insanın, yaşayarak, yaparak öğrendiği ve öğrettiği maddi manevi herşeyden oluşan bir bütündür.*” Ona göre bu bütünlük içinde olan her şey birbirine bağımlıdır ve bu bağları insanlar eğitimle öğrenip, dil ve iletişimle sürdürürler.

Kültür, insanın oluşturduğu ve onun şekil verdiği bir olgudur. Uygur (1984, s. 17) kültürün insani boyutunu “*kültür: insanın ortaya koyduğu, içinde insanın varolduğu tüm gerçeklik demektir*” şeklinde belirtir. Uygur’a göre insanın var olduğu her şey kültür alanına girer. Bu duruma örnek olarak bilim, teknik, ekonomi, hukuk, devlet, gelenek, eğitim gibi olgular gösterilebilir. İnsan tarafından oluşturulan her şey kültür olarak kabul edilebilir.

Armağan (1992, s. 195) kültürü “[...] *insanın düşünsel, inançsal, duygusal etkinlikleri sonucunda ortaya çıkan yaratılar, değerler ve kuşaktan kuşağa aktarılan davranışlar bütünüdür*” şeklinde ifade eder. Kültürün oluşumunda insanın düşünce, inanç ve duyguları etkilidir ve insanlar kültürlerini kuşaktan kuşağa aktarırlar.

İçli (2005, s. 108) kültür konusundaki düşüncelerini “*Kültür belli bir toplumdaki kültürel öğeleri, kuram ve süreçleri ve bunların karşılıklı ilişkilerini temsil eder*” biçiminde açıklar. Bu ifadeden de anlaşılacağı gibi kültürü oluşturan öğeler arasında

ilişki vardır. Kültürü oluşturan öğeler arasındaki ilişkinin kültürü oluşum ve aktarım alanlarında etkilediği söylenebilir.

Dil ve kültür birbiri ile doğrudan ilişkilidir. Bu ilişki tek yönlü olarak ifade edilemez. Çünkü karşılıklı olarak bir etkileşim vardır. Kültürün dili etkilediği gibi dil de kültürü etkilemektedir. Bu konu İnceoğlu (2004, s. 74)'nın [...] “*dil sistemini ortaya koyan simgeler zenginleştikçe ve karmaşıklaştıkça insanların kültürel yaşamlarında aynı oranda zenginleşme ve ayrışma gerçekleştirilmiştir*” düşüncesinde açıkça görülebilir.

Dil ve kültür birbiri ile kenetlenmiş durumdadır. Bir toplumda dil zenginliği, kültür zenginliği ile aynı oranda gözlenebilir. Dil ve kültür arasındaki ilişkiyi Uygur (1984) şu şekilde dile getirir:

Dil ile kültür özce bağlıdır birbirine; biri öbürünü zorunlukla varsayar; karşılıklı bir döngü içinde birbirlerine kenetlenirler. Dil kültür ilişkisi özel bir ortak-yaşarlık meydana getirir, içerik ve biçimce son derece zengin bir içiçe-örülmedir. Dilin güçlü ve yaygın etkisi kültürün her yöresinde, her kıyı-bucağında kendisini duyurur. Ayrıca: kültürün belirgin damgasını taşımayan hiçbir dilsel kuruluşa, hiçbir sözcüğe rastlanmaz (Uygur, 1984, s. 21).

Uygur'un ifadelerinden de anlaşılacağı üzere dil ve kültür arasında bir ortaklık ve karşılıklı etkileşim vardır. Dilin etkisi kültürün her alanına yayılırken, kültürün etkisi de dilin tüm öğelerine yansımıştır.

Dil ve kültür olgularında belli alan ve zaman içinde olan farklılıklar birbirleri ile paralellik göstermektedir. İnceoğlu (2004, s. 75)'nin “[...] *dilde somut simgelerden soyut simgelere doğru bir gelişme olurken kültürel alanda da maddi üretimden manevi üretime doğru bir yönelimin gözlenmesi*” ifadesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Bu ifadeden de anlaşılacağı gibi kültür ve dil gelişimi paralellik göstermektedir ve bir alandaki gelişme diğerini de etkilemektedir.

Ozankaya (1996, s. 152) kültürü, “*İnsanların toplumsal ve tarihsel gelişim içinde yarattıkları bütün özdeksel ve tinsel öğelerin toplamıdır*” şeklinde tanımlayarak onu özdeksel ve tinsel, yani maddi ve manevi olarak ikiye ayırır. Ona göre kültür, teknik ilerlemenin, üretimin, eğitimin, bilimin ve güzel sanatların belli bir toplumsal

aşamasındaki düzeyini gösterir. Bu nitelikleri ile ekin ya da kültür halk etkinliklerinin ürünüdür (Ozankaya, 1996, s. 152).

Özkalp (1990, s. 195) kültürün önemli boyutunu “*Kültür hakkında en önemli şey insanların bir lisanı, dili kullanma yetenekleridir*” diyerek vurgulamak istemiştir. Dil olmadan kültür aktarımından söz etmek olanaklı değildir. Kültür aktarımının en önemli aracı dildir. İnsanlar dil aracılığı ile kültürlerini sonraki kuşaklara aktarabilirler.

Atatürk’ün ifadesiyle kültür; okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden anlam çıkarmak, uyanık davranmak, düşünmek, zekayı terbiye etmektir.

Dilde var olan gelişmeler kültür hakkında birtakım yargılara varmamızı sağlayabilir. Aksan (2009) bu konudaki düşüncelerini şu şekilde açıklar:

Bir ulusun yaşayış biçimi, inançları, gelenekleri, dünya görüşü, çeşitli nitelikleri ve hatta tarih boyunca bu toplumda meydana gelen çeşitli olaylar üzerinde hiçbir bilgimiz olmasa, yalnızca dilbilim incelemeleriyle, bu dilin söz varlığının, söz hazinesinin derinliğine inerek bütün bu konularda çok değerli bilgiler ve ipuçları edinebiliriz (Aksan, 2009, s. 65).

Aksan’ın bu ifadelerinde görüldüğü üzere dilin varlığına bakarak bir kültürü anlamak olanaklıdır. Dil ve kültür birine bakıp diğeri hakkında bilgi sahibi olunacak kadar iç içe bulunmaktadır.

2.1.2. Dil - Toplum Bağıntısı

Dil, toplumsal bir olgudur ve toplum içinde hayat bulur. Vendryes (2001, s. 14) bu durumu “*Dil, insanın gereksinimlerine göre kurduğu ve geliştirdiği toplumsal bir kurumdur*” şeklinde ifade eder. Dil, bireyin isteği dışında oluşur ve dilde toplum baskısı vardır. Bu iki özellik dildeki toplumsallığın kanıtı olarak da gösterilebilir (Vendryes, 2001, s. 14).

Whorf, dil ve toplum bağıntısını inceleyen önemli isimlerden biridir. Whorf’a göre toplumlar kendi koşullarına göre sözcük türetirler. Ona göre çocuk, anadilini öğrenirken dünyayı belli açılardan görmeye başlar. Ayrıca Whorf, insanların sadece bir doğal dil konuşabileceği yargısına da karşı çıkmıştır (Whorf, 2004, s. 7).

Whorf, hipotezinde dil ve gerçeklik ilişkisi üzerinde durmuş ve bazı dil yanlışlarının toplumsal tehlikelere yol açabileceğini belirtmiştir (Whorf, 2004, s. 12). Ona göre toplumları birbirinden ayıran özellikler dil göstergeleri ve bu göstergelerden kaynaklanan toplumların kendine özgü dünyayı algılama biçimleridir (Kıran, 2000, s. 274).

Dilin insanlar arasında iletişim sağlaması şüphesiz onun önemli işlevlerinden biridir. Uygur (1984, s. 16) dilin iletişim açısından önemini “*Gerçekten de dilin önemli yanı, insan dünyasında aracılık etmek, insanı insanla birleştirmektir*” şeklinde ifade etmiştir. Burada da ifade edildiği üzere dil, insanı insanla birleştirir. Dil, bu önemli görevi yerine getirirken aslında toplumun temelini oluşturur.

Saussure (1998, s. 37) dil yetisi ve toplum ilişkisini “*Dilyetisinin hem bireysel bir yanı, hem de toplumsal bir yanı vardır. Bunlardan biri olmadan öbürü düşünülemez*” şeklinde açıklayarak dil yetisinin bireysel ve toplumsal boyutuna ve boyutların ayrılmazlığına dikkat çekmiştir. Ona göre dil, dilyetisinin toplumsal yanını oluşturur. Dil, dilyetisinin kullanılabilmesi için toplumun benimsediği zorunlu bir uzlaşımlar bütünüdür (Saussure, 1998, s. 38).

Saphir, dilin büyük bir toplumsallaştırma gücü olduğunu belki de varolanların en büyüğü olduğunu söyler. Ona göre dil olmadan anlamlı bir toplumsal ilişki kurulamaz. Aynı zamanda dil, toplumun bir simgesi olarak da kabul edilebilir (Vardar vd., 1999, s. 58).

Dili toplumdan, toplumu dilden ayırmak olanaksızdır. Tek boyutlu olarak ifade edilen dilin toplumu oluşturduğu ya da toplumun dili oluşturduğu savları konu bütünlüğüne uygun olmayarak kısır bir düşünce içinde kalmamıza neden olur. Çünkü dil ve toplum bir birliktelik oluşturur. Vendryes bu birlikteliği (2001, s. 15) “*Dil ve toplum başlangıç noktası bizce bilinmeyen bir evrimin sonucudur. Bildiğimiz, birlikte ve birbirlerini etkileyerek doğduklarıdır: çünkü biri olmadan öbürü düşünülemez*” şeklinde ifade eder. Bu ifadelerde de görüldüğü üzere dil ve toplumun varlığı birbirine bağlıdır.

Dil - toplum incelemesinde “Bernstein – Oevermann” hipotezinden de söz etmek olanaklıdır. Bernstein dili şu şekilde açıklar: “[...] *Sprache ist in erster Linie ein Vehikel für die Schaffung von sozialen, nicht von individuierten Symbolen*” (Akt.

Schlieben – Lange, 1973, s. 48). “Dil, öncelikle bireysel değil, toplumsal sembollerin oluşturulması için bir araçtır” (Çeviren: Adem Albayrak). Bernstein bu ifadede dilin toplumsal yönüne vurgu yapmaktadır. Bernstein, dili, resmi dil ve halk dili olmak üzere ikiye ayırır. Ona göre resmi dil, dilbilgisel yapılara ve sözdizimine dikkat edilerek oluşturulur. Halk dilinde ise bazı dilbilgisel ve sözdizimsel eksiklikler olabilir (Schlieben – Lange, 1973, s. 45).

Bernstein teorisinde dili açıklarken “dilsel kodlar” kavramını kullanır. “Dilsel kodları” ise geniş kod (elaborierter Code) ve dar kod (restringierter Code) olarak ikiye ayırır. Geniş kod, bir konuşmacının çok gelişmiş ve en ufak ayrıntıları verebilen ifade yetisi olarak tanımlanabilir. Dar kod ise dilde, sınırlı ifade yetisi olarak tanımlanabilir. Bernstein’a göre konuşmacı sahip olduğu “koda” göre konuşmasını gerçekleştirir (Schlieben – Lange, 1973, s. 47).

Oevermann, Bernstein’ın çalışmalarını geliştirmiştir. Ancak Oevermann Bernstein’ı “dilsel kodlar” açıklamalarında eleştirmiş ve bu kavramları değiştirerek sosyolojik rol teorisi (Rollentheorie) ile düşüncelerini açıklamıştır. Oevermann’a göre dil kullanımı ile sosyal roller arasında sistematik bir ilişki vardır. Oevermann Bernstein’ın “dilsel kodlar” kavramı yerine “dilbilimsel kodlar” kavramını kullanır ve bunları “davranış kuralları” (Rollennorm), “değerler standardı” (Wertstandart) olarak adlandırır (Schlieben – Lange, 1973, s. 60-61).

Birey, içinde yaşadığı topluma dili ile bağlıdır. Yavuz (2003, s. 7)’a göre “*Dil, toplumsal düzen içerisindeki en önemli iletişim aracıdır.*” Toplumdaki kurallar dil ile bireylere iletilir ve toplumsal düzen bu şekilde sağlanabilir.

Farklı toplumlarda farklı dil anlayışları vardır. Bir toplumda kabul gören, önemsenen bazı olgular diğerinde önemsiz kabul edilebilir. Bu ayrılıklar toplum kaynaklıdır ve toplumların içinde bulunduğu koşullarca oluşturulmuştur. Örneğin tarihte göçebe yaşam süren toplumların kaygıları farklı, günümüzde yerleşik hayat süren toplumların kaygıları farklıdır. Bu tür farklılıklar dillerde de ayrılıklara yol açar (Vendryes, 2001, s. 24).

Dil ve toplum karşılıklı olarak birbirlerine etkide bulunurlar. Dilin toplum için, toplumun da dil için önemi büyüktür. Saussure (1998) toplumun dil üzerindeki önemini şu şekilde açıklar:

Dilyetisinin birey dışında kalan toplumsal bölümüdür dil ve birey onu tek başına ne yaratabilir, ne de değiştirebilir. Dil varlığını yalnızca, topluluk üyeleri arasında yapılmış bir tür sözleşmeye borçludur. Öte yandan, işleyişini bilebilmek için bireyin dili öğrenmesi gerekir. Çocuk onu yavaş yavaş edinir. Sözyitimine uğrayan bir kimse bile, duyduğu sesli göstergeleri anlamak koşuluyla dili yitirmez. Dil o denli apayrı bir şeydir (Saussure, 1998, s. 44).

Bir toplumun varlığının göstergesi dildir. İnceoğlu'na göre insan, yaşayacağı topluma dil ile hazırlanır (İnceoğlu, 2004, s. 76). İnsan, toplum içinde yaşar. İçinde yaşadığı toplumun kendine özgü değer ve kuralları vardır. İnsan, bu değer ve kuralları dil aracılığıyla öğrenir. Bu anlamda dil, insanın toplumsallaşmasının aracıdır. İnsan, içinde yaşadığı toplumdan etkilendiği gibi zaman zaman da o toplumu etkileyebilir. Bu da yine dil aracılığı ile gerçekleşmektedir.

Aynı dili konuşan insanlar birbirlerini anlayabilirler. Farklı dilleri konuşan insanlar arasında tam bir anlaşma sağlanmasından söz edilemez.

Toplumda yaşanan bazı olaylar da dili etkilemektedir. Yaşanan olaylar ve değişimler sonucunda dile yeni kavramlar girmekte ya da var olan sözcüklere yeni anlamlar yüklenebilmektedir.

Toplum içinde insanlar düşünür, dinler ve konuşma yoluyla düşüncelerini birbirlerine aktarırlar. Bu aktarım en az iki kişi ile olanaklıdır. Bir dinleyici ve bir konuşmacı gerekir. Konuşan kişi söylemek istediklerini dil yardımı ile aktarır. Dinleyici ise konuşan kişinin söylediklerini kendi süzgecinden geçirerek algılar. İletişim süreci olarak adlandırılabilir olan bu durum sadece konuşma yoluyla değil, resim, jest-mimik gibi etkinliklerle de gerçekleşebilir. Toplumda yaşayan birey bu olanaklardan birini kullanarak iletişime geçer. İletişime geçen birey dildeki belirli yapıları kullanır. Vendryes (2001) bu konudaki düşüncelerini şu şekilde açıklar:

Geleneğin onayladığı bir deneyden yararlanınız. Sözle karşınızdakilere iletmek istediğimiz duygu ve düşünceler kendiliklerinden toplumsal bir biçime bürünür. Bu biçimi toplum sunmuştur bizlere. Toplum hayatının ortaya çıkarabileceği her durumda kullanabiliriz onu. Böylece çok büyük bir düşünce tasarrufu sağlarız: ne var ki düşüncenin yararına değil, zararınadır bu (Vendryes, 2001, s. 28).

Bu ifadelerle Vendryes farklı bir bakış açısı getirmektedir. Ona göre ifadeye ya da genel anlamıyla dile şekil veren toplumsal biçim aslında düşünceye şekil vermektedir ve

onu belirli kalıpların içine sokarak özgürleşmesini engellemektedir. Bu da dil – toplum – düşünce üçgeninde olumsuz bir durum olarak ele alınabilir.

2.1.3. Dil - Düşünce Bağıntısı

Düşünce, sözlü ya da yazılı olarak ortaya koyduğumuz bir dil ürünüdür. Descartes “*düşünüyorum, öyleyse varım*” diyerek düşünmeyi varlık nedeni olarak nitelendirmiştir. İnsanın varlık nedeni olarak gösterilen düşünme olgusu dil ile gerçekleştirilebilmektedir. Çünkü ifade edilmeyen düşüncenin çok önemli olduğu söylenemez. O halde düşünceyi önemli kılan dildir.

Dil ve düşünce arasındaki ilişki farklı boyutlarda ele alınıp incelenebilir. Düşüncenin dili oluşturması, onu etkilemesi bu alanlardan biri olarak gösterilebilir. Diğer bir nokta ise dilin, düşünceyi oluşturup onu etkilemesidir. Dil ve düşünce arasındaki ilişki sözü edilen noktaların sadece biri ile ele alınırsa eksik bir inceleme yapılmış olur. Dil ve düşünce arasındaki ilişkiyi açıklarken düşünceyi önceleyen, dili geri plana atan ya da dili temel alıp düşünceyi arka plana atan tek taraflı açıklamalar bu ilişkinin bütün olarak kavranılmasını zorlaştırır. Bu noktada dil ve düşünce arasındaki ilişki her ikisi eşit ele alınarak, konu bir bütün halinde sunulmalıdır.

Düşünceyi dilden ayırmak olanaksızdır. Vendryes (2001, s. 11) bu konuyu “[...] *dilin çağdan çağa, uygarlıktan uygarlığa gösterdiği büyük değişiklikler bir o kadar düşünce değişikliği ile bağıntılı olarak incelenir*” şeklinde açıklamaktadır. Burada da görüldüğü üzere düşüncenin geçirdiği aşamalar dil üzerinde de etkiye sahiptir. Düşünme alanında ne kadar büyük gelişme olursa dilde de o kadar büyük gelişme olduğu söylenebilir.

Humboldt düşünce ve dili aynı şey olarak kabul eder ve birbirlerinden ayrılmayacaklarını bildirir. Ona göre dil sadece düşüncenin bir aracı değildir, dil düşünceyi yaratan bir olgudur (Akarsu, 1998, s. 40).

Whorf, Sapir’in düşüncelerini geliştirerek dilbilgisel yapıların insan düşüncelerini belirlediğini varsayan Sapir – Whorf hipotezini oluşturmuştur. Whorf’a göre dil yapılarının farklı olması bireylerin ve toplumların dünyayı algılayış biçimlerini belirler. Whorf bu kuramda keskin bir şekilde dilbilgisel yapıların düşünceyi belirlediğini ifade

eder (Balcı, 2003, s. 14). Bu ifade biçimi, dili temel alıp düşünceyi geri plana atan bir yaklaşımdır. Dilbilgisel yapıların insan düşüncesini etkilemesi olağandır ancak onu belirlemesi olanaksızdır. Balcı (2003, s. 15) bu konuda düşüncelerini “*Ayrı dilleri konuşanlar arasında düşünce birliği ne kadar doğal ise, aynı dili konuşanlar arasındaki düşünce ayrılığı da o kadar olağandır ve bunu dil – düşünce koşutluğu biçiminde saltlaştırmak yanlışır*” şeklinde dile getirir.

Düşünce, insan için önemli bir olgudur. Düşünce, insanı harekete geçiren, kazanımlar sağlayan dürtü olarak da tanımlanabilir. Vardar (1998, s. 12)’a göre “*Dil, düşünme eylemi ve düşünce açısından ele alındığında insanı insan yapan herşeyin büyük ölçüde dilde yer aldığı ya da dile yansıdığı görülür.*” Bu anlamda düşüncenin izlerini dilde görmek olanaklıdır. Bir ulusun dil yapısından hareketle düşünce biçimine de ulaşılabilir.

İnsan yaşadığı dünyayı düşünce ile anlar, dil ile de düşündüklerini ifade eder. İnsan dünyayı anlama çabası içinde birtakım karmaşalarla karşılaşabilir. İnsanın bu karmaşaları aşmasında dil ve düşünce ortak etkiye sahiptir. Vendryes (2001) bu konudaki düşüncelerini şu şekilde dile getirir:

İnsan nesnelerin varlığını ancak onları adlandırarak kavrayabilmiştir. Dünya, düşünce düzlemine aktarıldığında bir karışıklıklar bütünü olmaktan çıkar. Çünkü bilgi, her nesneyi içinde boğulduğu kütleden çekip çıkararak bu karışık bütüne düzen getirmek, onu anlaşılır kılmak demektir. Ama bu, “her nesneye bir isim verilerek” başarılabilmektedir ancak (Vendryes, 2001, s. 21).

Bu ifadelerde de dile getirildiği üzere düşünce ve dil kaynaşarak insanların ihtiyaçlarına cevap verebilir. Dil burada sadece düşüncenin yardımcısı değildir tam tersi olarak düşünce de dilin yardımcısı değildir. Dil ve düşünce ilişkisi bir ortaklık olarak kabul edilebilir.

Dil, insan yaşamına bazı katkılar yapar. Uygur (1984, s. 15)’a göre “*Dilin insan yaşamına en zorunlu katkısı düşünme’de kendini açığa vurur.*” İnsanlar düşündüklerinin doğru ya da yanlış olduğunu dil ile saptayabilir.

Dil ile düşünce arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. İnceoğlu (2004, s. 73) “*Düşünce sistemlerinin oluşumunda, gelişiminde ve yaygınlaşmasında dilin katkısı asla yadsınamaz*” derken aslında düşünce gelişimini bir anlamda dile bağlamıştır.

Dil ve düşünce bir bütünlük oluşturarak birbirlerine bağımlı kalırlar. Uygur (1984, s. 15) bu konuda düşüncelerini “[...] *dil ile düşünme birbirinden ayrılmaz bir bütün meydana getirirler; içiçe girerler. Düşünme dilde kurar kendini: dil düşünmenin kımıldanış yönünü biçimler*” şeklinde ifade eder. Uygur’a göre dil, düşünme ile iç içedir ve dil düşünceyi harekete geçirir.

Düşünce, ideoloji gibi insan hayatına yön veren olguların gelişmesi ve topluma aktarılması da dil ile gerçekleşmektedir.

Dil, düşüncenin ifadesidir. İnceoğlu (2004, s. 76) dil ve düşünce arasındaki ilişkiyi “*Dil bir simgedir; düşünce ise bir imge*” şekilde dile getirir.

Vardar (2001) bu konudaki düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir:

Düşünce, us, bilgi, buluş insansal anlamda ancak dille olanak kazanır. Düşünsel ruhsal oluşum etkeni olan dil, dünyayı anlığımızın egemenliği altına sokan temel araçtır, başlıca anlatım yöntemidir. İnsan yaşamının tüm görünüşleriyle de iç içedir. İnsanın hem içindedir, hem dışında; hem öznel, hem nesnel. Somut uyaranlar düzlemini ancak onun aracılığıyla aşabilir insanoğlu (Vardar, 2001, s. 13).

Bu ifadede de belirtildiği gibi insanın birtakım düşünsel faaliyetlerini gerçekleştirebilmesi için dile ihtiyacı vardır. Bundan dolayıdır ki bireylerin dili ne kadar gelişirse düşünce dünyaları da o kadar genişleme olanağına sahip olacaktır. Bireyler kendi düşüncelerini başkalarına dil sayesinde aktardığı gibi, başkalarının düşüncelerini de yine dil sayesinde öğrenebilir. Başkalarını etkileyen ve diğer insanlar tarafından etkilenmeye açık olan birey, karşılıklı iletişimini de dil sayesinde gerçekleştirmektedir. Dil bilgi, kültür, düşünce ve duyguların ifade edilmesinde en önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.1.4. Dil ve Önyargı

Yabancı dili öğrenen kişilerin öğrendikleri dile karşı ya da o dili anadil olarak konuşan topluma karşı birtakım düşünceleri vardır. Bu düşünceler olumlu ya da olumsuz şekilde olabilir. Bu tür düşünceleri önyargı olarak adlandırmak olanaklıdır. Bu önyargılar dile karşı olabileceği gibi o toplumun kendisine karşı da olabilir.

Ders kitabı yazarı ders kitabında ele aldığı konularla bazı toplumsal önyargıları ortadan kaldıracı gibi farklı önyargıların oluşumuna da hizmet edebilir. Çünkü dili öğrenen kişiler ders kitabındaki işlenen konular bağlamında o toplum hakkında birtakım düşünceler edinecektir ya da var olan düşünceleri değişecektir (Yavuz, 2003, s. 85).

Önyargı, bir insana, bir kuruma ya da bir ulusa karşı bireyde oluşan hoşgörüsüz ya da aşırı hoşgörülü bir düşüncedir. Cüceloğlu (1996, s. 543)'nın da bu konuda tanımı “*Önyargı kökü derinlere giden olumsuz bir tutumdur ve birçok sosyal durumda kendini gösterir*” şeklindedir. Önyargı bir tutumdur ve daha çok duygulardan beslenmektedir. Baysal (1987, s. 163) önyargıyı “*Genel olarak tutum, bireyin çevresindeki herhangi bir konuya (canlı yada cansız) karşı sahip olduğu bir tepki eğilimini ifade etmektedir*” şeklinde tanımlamaktadır. Önyargılı tutumlar kendisini korku, kin, nefret ya da tahammül edememe gibi duygularla besler. Cüceloğlu (1996, s. 543) önyargıyı “*Önyargılar yaşamın bir parçasıdır. Farkında olmadan düşünce ve davranışlarda önyargılar kullanılır*” biçiminde dile getirir.

Birey herhangi bir konuya karşı doğrudan bir yaşantısı olmasa bile bir tutum geliştirebilir. Başkalarından duyarak ya da farklı yerlerden edindikleri bilgilerle tutum sahibi olabilirler. Bu tutum olumlu ya da olumsuz şekilde olabilir (Baysal, 1987, s. 46).

2.1.4.1. Önyargı Oluşumunun Nedenleri

Toplum içinde bulunan farklı sosyal statüdeki insanlar birbirlerine karşı takındıkları öfke ve düşmanlık gibi olumsuz tavırlar nedeniyle önyargılı olabilirler. Örneğin toplum içinde düşük sosyal statüde bulunan bir kişi, kendisinden daha yüksek düzeyde bulunan bir kişiye karşı önyargılı olabilir. Çünkü düşük sosyal statüdeki bulunan kişi kendisinin diğer gruptaki insanlar tarafından engellendiğini düşünebilir.

Bireylerin kişilik özellikleri de önyargı nedeni olarak gösterilebilir. Hoşgörüsüz bir ortamda yetişmiş ve kişiliği bu şekilde gelişmiş olan bireyin diğer insanlara karşı önyargılı olma olasılığı son derece yüksektir. Cüceloğlu (1996, s. 543) önyargı oluşumunun nedenleri hakkındaki düşüncelerini “*Çocuğun çevresinde söylenen sözler, yapılan davranışlar, yargılamalar, dedikodular, uydurulan lakaplar çocukların*

zihinlerinde izlerini bırakırlar ve onların ana-babaları veya komşuları gibi aynı önyargıları benimsemelerine yol açarlar” şeklinde dile getirmektedir.

Gelenek ve göreneklerine aşırı derecede bağlı olan ve bunları sorgulamadan kabul eden kişiler aşırı tutucu özelliklerinden dolayı kendisinden farklı özelliklere sahip olan kişilere karşı önyargılı olabilir.

Yavuz (2003, s. 84)’a göre “*insanların, kültürlerini, toplumsal kurallarını, karşılıklı olarak tanımadan karşılaşmaları sonucunda gelişebilecek birtakım olaylar, önyargıların oluşması için altyapı sağlayabilir.*” İnsanların karşılarındaki grup ya da bireyleri tanımadan geliştirdikleri düşünceler önyargıya neden olabilir.

Bireyler karşı cinslerine karşı da önyargılı davranışlar gösterebilirler. Toplumun bazı kesimlerinde kadınların sadece “ev hanımlığı” yapabileceği ve diğer işlerde başarısız olacağı düşüncesi, o kesimdeki erkeklerin karşı cinslerine karşı geliştirmiş oldukları önyargılı bir düşüncedir.

2.1.4.2. Önyargıyı Kaldırma Yolları

İnsanlar daha çok kendine benzeyen kişilerle iletişim kurmak isterler. Bunun için kişilerin önyargılı oldukları kişilerle ortak yönleri ön plana çıkarılırsa bu kişilerin önyargılarında azalma söz konusu olabilecek ve zamanla tamamen ortadan kalkacaktır. Cüceloğlu (1996) bu konudaki düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir.

[...] göçmenler belirli bölgelere yerleştirilir, bu bölgedeki insanların gelen göçmenlere gösterdikleri önyargıların derecesi, göçmenlerin o bölgedekilere ne kadar benzeyip benzemediğine bağlıdır. Göçmenler dil, din görünüş ve sosyal adetler bakımından yerel halka benziyorsa onlara karşı önyargı gelişmez. Göçmenler sarışın ve yerel halk esmerse, dinleri farklıysa, konuştıkları dil aynı [AA] değilse, yerel halk bu farklılığa önyargı geliştirerek tepkide bulunur (Cüceloğlu, 1996, s. 545).

Gruplar arasındaki önyargıları ortadan kaldırmak için ise gruplar bir araya getirilerek birbirlerini tanımaları sağlanabilir. Özellikle grup üyeleri arasında birebir ilişkiler gelişirse önyargıların ortadan kalkma süresi daha da azalacaktır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır. Grupları bir araya getirme amacı, onları bir ortak amaç çerçevesinde işbirliği halinde çalışmalarını sağlamak olmalıdır. Aksi

durumda olumsuz sonuçlar meydana gelebilir. Doğan Cüceloğlu ‘İnsan ve Davranışı’ adlı yapıtında gruplar arasında önyargıları kaldırmanın yollarını şu şekilde belirtmiştir:

İki grup eşit sosyal statüye sahip olmalıdır.
İki grup paylaşılan bir genel amaç üzerinde beraberce çalışmalıdır.
İki grup arasındaki ilişki, o ortamda otorite olarak bilinen kişilerce desteklenmelidir.
Gruplar arası ilişki, iki grubun üyeleri arasında paylaşılan ilgilerin var olduğu algılamasına götürmelidir (Cüceloğlu, 1996, s. 546).

Genel olarak insanlar kendisinden farklı olan kişilerle bir arada bulunmak istemezler. Birbirlerinden farklı olmaları onları korkutur. Cüceloğlu (1996) bu konudaki düşüncelerini şu şekilde dile getirir:

İnsanların kendilerinden farklı olanlardan çekinmeleri ve savunucu bir davranış olarak önyargı geliştirmeleri değişik yönlerden yorumlanabilir. Kendine saygısı düşük, kendi örf ve geleneklerine inançları zayıf bir toplumda, savunucu davranış ve önyargı daha kuvvetli olur. İnsanlar eğitildikçe ve dünya görüşleri geliştikçe aradaki farklılıklardan korkmaz ve bütün insanlar arasında genel olan özellikleri görerek önyargıdan kurtulabilirler (Cüceloğlu, 1996, s. 546).

Yavuz (2003, s. 84) önyargının farklı bir boyutuna dikkat çekerek düşüncelerini “Önyargı insanlara yönelik olduğu gibi dillere yönelik de olabilir. Örneğin diller için ‘çok kaba’ bir dil ya da ‘romantik’ gibi sıfatlar kullanılabilir. Kullanılan diller insanların dolayısıyla toplumların birer göstergesidir” şeklinde ifade ederek önyargının sadece insanlar için değil aynı zamanda diller için de olabileceğini belirtmiştir. Bireylerin herhangi bir dile takınmış oldukları önyargı, aslında o topluma, o kültüre, o düşünceye karşı takınılmış bir tavrıdır.

2.1.5. Dil ve Yönlendirme

Yönlendirme, bilinçli olarak bir amaca yöneltme işi olarak tanımlanabilir. Yönlendirme yapan kişinin karşısındakini kendi düşüncelerine çekme amacı içinde olduğu söylenebilir. Yönlendirmeyi politik, ekonomik, toplumsal ve dinsel olarak bölümlere ayırmak olanaklıdır (Yavuz, 2003, s. 20). Yönlendirmenin en büyük kaynağı dildir. Karşısındakini yönlendirmek ve amacına ulaşmak isteyen birey, dili etkin ve farklı biçimlerde kullanır. Dili etkin kullanarak güçlü bir ikna yöntemine sahip bireylerin bu konuda amaçlarına rahatça ulaşabildiği söylenebilir.

Ders kitabı yazarı kitap içinde metinler ya da resimler aracılığı ile yönlendirmeler yapabilir. Bazı durumlarda ders kitabı yazarı metin ve resim arasında bağlantı kurarak bireyleri yönlendirmek istiyor olabilir. Bu yönlendirmeler olumlu ya da olumsuz biçimde oluşturulabilir.

2.1.6. Yabancı Dil Öğretimi ve Yaşama Etkisi

Günümüzde yabancı dil çağdaşlaşmanın ve bilgiye ulaşmanın en önemli yolu olarak görülmektedir. Çağın gereklilikleri yabancı dili de zorunlu kılmaktadır. Bu konunun önemini Özel (1989) şu şekilde belirtmektedir:

[...] iletişimin çok önem kazandığı bir çağda yaşıyoruz. Bilim, sanat ve teknikte ulusal sınırların çoktan aşıldığı bir dünyada iletişimin en gerekli araçlarından biridir dil. Bu nedenle bir insanın anadilinden başka bir (ya da birkaç) dili bilmesi, elbette kendisi içinde yaşadığı toplum içinde kazançtır, iletişimin gereklerindendir (Özel, 1989, Akt., Kilimci, 1998, s. 32).

Burada da görüldüğü gibi kişinin yabancı dil bilmesi sadece kendisi için değil aynı zamanda kişinin yaşadığı toplum içinde yarar sağlamaktadır. Giderek daha da önemi artan yabancı dil öğretimi ekonomik ve bilimsel alanlardaki getirisinden dolayı zorunluluk haline dönüşmüştür. Kula (1989, s. 59)'nın bu konudaki düşünceleri “*Yabancı dilin gerekliliği uygarlaşma, çağdaşlaşma, kısa anlatım ile kültürler arası etkileşimin, her kültürü zenginleştirici işlevinden kaynaklanmaktadır*” şeklindedir. Bu açıklamada da görüldüğü gibi yabancı bir dili öğrenmiş olan kişiler, diğer kültürlerle karşı açıklık ve takdir duygusu beslerler.

Yabancı dilin kişi ya da topluma ekonomik düzeyde de sağladığı yarar göz ardı edilmeyecek kadar büyüktür. İş dünyası ve teknolojik gelişmelerde yabancı dil bilgisi kişiyi diğerlerinden ayıran, onu öne çıkaran özellikler arasındadır. Yabancı dilin önemi söz konusu gerekliliklerden dolayı daha da artmaktadır.

Günümüz koşullarında ülkeler arasındaki ekonomik, siyasi ve kültürel ilişkiler daha da artmıştır. Bu ilişkilerin sorunsuzca yürütülebilmesi için yabancı dil önkoşuldur. Bu durum yabancı dil öğretim ve öğrenimini daha önemli hale getirir.

Yabancı dil ve yabancı dil öğretimi çağdaş bilgi edinme açısından da çok önemlidir. Yabancı dil bilen bir birey yabancı dilde yazılmış bir kaynağı okuyup evrensel düzeyde bilgi edinme şansına sahip olur.

Yabancı dil, çağı yakalamanın ve ulusal varlığı sürdürmenin en önemli araçlarından biridir. Yabancı dil öğrenmek sadece o dili öğrenmek anlamına gelmez. Aynı zamanda o kültürü, toplumu, düşünceyi öğrenmek anlamına gelir. Bu durum insanları bir araya getiren, birbirlerini tanımalarına olanak sağlayan bir konudur.

Yabancı dil bireylerin daha derin ve olgun kişilik kazanmalarını da sağlayabilir. Yabancı dil öğrenerek farklı bakış açıları kazanan birey karşılaştığı durumlarda daha bilgili ve çağdaş tutumlar sergileyebilir.

Yabancı dil bilmede önemli olan bir nokta anadildir. Anadiline yeteri derecede sahip olan birey yabancı dili daha iyi öğrenebilir.

2.2. Almanya Yeni Göç Yasası Çerçevesinde Türkiye’de Uygulanan Sınava (Start Deutsch 1) Yönelik Almanca Dil Kurslarının İçeriği

Günümüzde Almanya’ya göç etme/edebilme koşulları yeniden şekillen(diril)miştir. Türkiye’den Almanya’ya göç eden insanların bir bölümü yaşamakta oldukları bu ülkenin dilinden, kültüründen habersiz durumda bulunmaktadırlar. Almanya’da yaşamalarına rağmen bu ülkenin dilini anlamakta ve konuşmakta zorluk çekmektedirler.

Almanya’nın ülkeye göç koşullarını yeniden düzenleme amacı bu sorunları gidermek ya da en aza indirmek olabilir. Almanya bu düzenlemeyi 2005 yılında “Yeni Göç Yasası” (Neues Zuwanderergesetz) ile yaşama geçirmiştir. Göç yasası çerçevesinde Almanya’ya gitmek ve yaşamını orada devam ettirmek isteyen her birey Almanya’ya gitmeden önce sınava girmek zorundadır. Sınavdan alınan puana göre ise konsolosluga vize için başvuru hakkı kazanacaklardır. Türkiye’de bu sınav, Goethe Enstitüsü ve telc GmbH tarafından yapılmaktadır. “A1 Sınavı” ya da “Start Deutsch 1” sınavı şeklinde adlandırılan bu sınavın taban puanı altmış (60) olarak belirlenmiştir. Adaylar bu sınava genelde Türkiye’de bulunan Goethe Enstitüleri’nde girmekte ve sınav baraj puanını aşıp vize için konsolosluga başvuru hakkı elde etmektedirler. Goethe Enstitü Türkiye’de İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere üç kentte bulunmaktadır.

Türkiye’de birçok yabancı dil kursunda söz konusu “Start Deutsch 1” sınavına yönelik hazırlık kursları da verilmektedir. Bu kurslarda grup sayısına göre ders saatleri farklılık göstermektedir. Dört kişilik sınıflarda ortalama ders saati 128 olarak belirlenirken, sekiz kişilik sınıflarda ortalama 200 ders saati olarak belirlenmiştir. Daha kalabalık sınıflarda ise ders saati ortalama 250 olarak düşünülmüştür.

Bu kurslardaki diğer önemli bir boyut ise kurslarda okutulan ders kitaplarıdır. Çünkü ders kitaplarının yabancı dil öğretiminde önemli bir yeri vardır. Bu kurslarda kullanılan ders kitaplarının erek dilde yazılmış olması gerekmektedir. Ders kitaplarında erek dile ait toplumsal ve kültürel özellikler yer almalıdır. Dil öğretiminin dışında o ülkenin kültürü hakkında bilgi vermek çok önemlidir. Uyum sorunundaki en büyük etken, kültür farklılığı ve bu farklılıktan kaynaklanan önyargılar olabilir. Bu kültürel farklılıklardan kaynaklanan önyargıların ortadan kaldırılma sürecinde kültürlerarasılığa

gerekli titizlik gösterilmelidir. İnsanların birtakım yasalarla uyumlulaştırılması aslında düşünce ve davranış değişikliği yaratma çabasıdır, yani bireylerin yönlendirilmesidir. Bireylerin yabancı kültüre uyumunu sağlamaya çalışmak özkültürlerini yok etmek ya da yok saymak anlamına gelmemelidir. Bu tür amaçlar insan hakları bağlamında olumsuz bir davranıştır. Bu anlamda yönlendirmelerden sakınarak dil, kültür ve toplum üçgeninde salt bilgilendirmelere yer vermek gerekir.

2.2.1. Yeni Göç Yasasının Amaçları

Yeni göç yasasının amacının Almanya'ya göç edecek olan bireylerin uyum sorunlarını ortadan kaldırmak olduğu söylenmektedir. Göç yasası uygulaması öncesi göçmen derneklerinden bu yasa için destek istenmiştir. Ancak içlerinde Türk sivil toplum örgütlerinin de bulunduğu birçok dernek tarafından bu öneri reddedilmiştir. Bu yasa ile Almanya'ya göç edecek olan kişilerin bu ülkeye göç etmeden önce sınava girme zorunluluğunun ve temel düzeyde Almanca bilgisi edinmelerinin uyum sorununu ortadan kaldıracağı belirtilmektedir.

Burada üzerinde durulması gereken gerçekten bu yasanın uyum sorununu ortadan kaldırmaya yönelik olup olmadığıdır. Örneğin aile birleşimi yasası bazı ülkeleri kapsamamaktadır. Bu ülkeler içinde Kuzey Kore, ABD ve Japonya yer almaktadır. Bu durumda yasanın ülkeler arasında farklı bir şekilde uygulanmaya konması, yasanın da amacının tartışmalı olduğunu ortaya koyan çok açık bir örnektir. Yeni göç yasasının amacının uyum sorununu ortadan kaldırmak mı yoksa göçü engellemek mi olduğu üzerinde tekrar düşünülmelidir.

2.2.1.1. Bütünleşme (Entegrasyon)

Bütünleşme, bir toplumu oluşturan tüm unsurların birlikte hareket etmesi olarak tanımlanabilir. Bütünleşmede dikkat edilmesi gereken nokta bir unsurun diğerini yok etmemesidir. Unsurların birbirlerini süreç içinde etkilemesi olağandır, ancak bu etkileşimde üstünlük sağlama ve eritme isteği bütünleşme ile uyuşmamaktadır. Tezcan (2010, s. 15) bütünleşmeyi bir politika olarak varsaymakta ve “*Bu politika, etnik*

grupların birbirlerini tümünden eritmeden, birbirlerini etkileyerek bir senteze götürmeyi amaçlar” şeklinde tanımlamaktadır.

Bütünleşme politikasının esas alındığı bir toplumda toplumun farklı kesimleri ortak bir noktada buluşurlar. Burada farklı kesimlerin ortak noktada buluşmalarını olanaklı kılan durum tüm unsurların eşit haklara sahip olmasıdır. Tezcan (2010, s. 16)’ın bu konudaki düşünceleri “*Entegrasyon modelinde azınlık - çoğunluk ilişkisi, eşitlik ve karşılıklı uyum ilkesine dayanır. Kültürel ve ırksal üstünlük inancı, bu modelde yerini kültürel hoşgörü ve ırksal eşitliğe bırakmıştır*” şeklindedir. Bu ifadeden de anlaşılacağı üzere bütünleşme modeli için gerekli ortam hoşgörü ve eşitlik ilkeleri ile sağlanabilir.

Bütünleşme politikasında önemli olan diğer nokta ise göçmen toplumların benliklerini korumalarıdır. Göçmen toplum benliğini koruyarak, göç edilen yerdeki diğer unsurlarla iletişime geç(ebil)melidir.

2.2.1.2. Özümleme (Asimilasyon)

Özümleme bir toplumdaki azınlık grupların egemen güç tarafından süreç içinde kültürel olarak yok edilmesi şeklinde kabul edilebilir. Özümleme kavramında bütünleşmenin aksine hoşgörü ve eşitlik ilkeleri yer almaz. Özümleme, bir tür sindirme ve yok etme durumudur. Canatan (1995) bu modelin temel varsayımlarını şu şekilde belirtmektedir:

- a) Toplum, üniter bir birim olup siyasal, ekonomik ve kültürel yönden bölünemez,
- b) Toplumda herkesin uyması gerekli ortak ve tanımlanmış değerler, inançlar ve davranış kuralları vardır.
- c) Toplumdaki egemen resmi dil, bütün etnik grupların bilmesi ve kullanması gerekli bir iletişim aracıdır.
- d) Egemen ırk ve kültür diğerleri karşısında üstündür.
- e) Egemen etnik grup ve otorite, diğer etnik grupları asimile etme sürecinde baskı ve şiddete başvurabilir (Canatan, 1995, s. 187).

Canatan’ın ifadelerinde de belirtildiği gibi özümleme politikasında egemen kültür toplumdaki diğer kültürlere karşı üstündür. Özümleme politikasını kullanan devletlerde demokrasi kavramının da geliştiği söylenemez. Çünkü eşitlik ve hoşgörünün olmadığı

bir toplumda demokrasiden söz etmek olanaklı değildir. Ayrıca özümleme politikasını kullanan devletlerin kendi kültürünü koruma adı altında diğer kültürleri yok etmesi, farklı ulustan insanlara baskı ve şiddet uygulaması kabul edilemez bir durumdur.

2.2.1.3. Çokkültürlülük

Çokkültürlülük, birden fazla kültürün bir arada yaşaması olarak tanımlanabilir. Kùltürler birarada yaşarken birbirlerini yok saymak gibi davranışlar göstermemeli, aksine her kültür diğerine saygı duymalıdır. Ergil (1995, s. 160) çokkültürlülüğü *“Farklı kümelerin örgütlü ve yasal güvence altında kurumlaşmış yöntemlerle karar alma sürecine katılmaları ya da onu etkilemeleri olarak tanımlanır”* şeklinde ifade etmektedir.

Çokkültürlü bir ortamın sağlanması o toplumda bazı durumların yasal hale getirilmesi ile olanaklı hale gelebilir. Devletin her kültüre eşit yaklaşması ve bunu anayasal güvence altına alması birlikte yaşama politikası sağlayacak bir adım olabilir. Bu konuda Akkaya (1997) düşüncelerini şu şekilde ifade eder:

Farklı kültürlerin bir arada yaşaması ve birbirinden etkilenmesinin, birbirine katkıda bulunmasının ve entegrasyonun gerçekleşmesinin ancak, yabancıların hukuksal ve siyasal haklarının tanınması ile, yabancılara her alanda eşit şans tanınması ile pratik anlam kazanabileceği yönündeki bu görüş, gelecekte etkin olacak birlikte yaşam modellerinin de kuramsal temelini oluşturmaktadır (Akkaya, 1997, s. 54).

Çokkültürlülük politikası uygulanan bir toplumda bir kültür diğeri üzerinde baskı kurmak amacıyla olamayacağı için birlikte yaşamak olanaklı hale gelebilecektir. Ayrıca çokkültürlü politikanın egemen olduğu toplumlarda farklı gruplar kendi sosyal ve kültürel varlıklarını da sürdürebilirler. Tezcan (2000) çokkültürlülük kavramına ilişkin düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir:

Bu politikanın felsefi temeli, kültürel relativizme dayanır. Buna göre her kültür, kendi içinde tutarlı ve anlamlı bir bütündür. Bir kültür diğeri bir kültürün değeri ve normlarıyla yargılamaz. İleri kültür, geri kültür olmadığı gibi, üstün ve aşağı kültür de yoktur. Bütün kültürler eşittir ve eşit olarak değerlendirilmelidir (Tezcan, 2000, s. 17).

Tezcan’ın da ifadelerinde belirttiği gibi çokkültürlü toplumlarda kültürlerarası bir ayırım söz konusu değildir. Tüm kültürlerle eşit davranmak esastır. Kùltürlerin

kendilerine özgü özelliklerini yaşayabilmeleri, topluma ancak çokkültürlülük politikasının yerleşmesi ile olanaklı hale gelebilecektir.

2.2.1.4. Kültürlerarasılık

Kültürlerarasılık kavramı, iki ya da daha fazla kültürün birbirleri ile olan ilişkisi olarak adlandırılabilir. Kültürlerarası farklar, farklı kültürlere bakış açısı, farklı kültürleri yorumlayıp anlayabilme gibi durumlar kültürlerarasılık kavramı içinde yer almaktadır.

Ders kitabı bağlamında kültürlerarasılık kavramı ele alınacak olursa, ders kitabı yazarının kendi kültürü dışındaki kültürlere nasıl baktığı ya da ders kitaplarında farklı kültürleri ele alıp almadığı irdelenebilir.

Yabancı dil öğrenen bireyin kendi kültürünü okutulmakta olan ders kitabında görmesi, onu derse ve yabancı dile karşı güdüleyecektir. Ders kitabı yazarının, yabancı dil öğrenen kişinin kültürüne karşı tutumunun olumlu ya da olumsuz oluşu güdünün de olumlu ya da olumsuz olarak değişmesine neden olabilir. Ders kitabı yazarı bu konuda olumlu bir tutum, olumlu bir bakış açısı içinde ise, öğrenen kişinin güdüsü artacak, aksi durumda güdü azalacaktır.

Ders kitabı yazarı ders kitaplarında kültürlere eşit bir yaklaşım sergilemelidir. Ancak bunun her zaman gerçekleşebileceğini söylemek güçtür. Yavuz (2003, s. 83)'un bu konudaki düşünceleri “*Ancak günümüzde farklı kültürlerin kültürlerarasılık bağlamında her zaman eşit koşullarda etkileşmediği de bir gerçektir. Özellikle ekonomik açıdan güçlü ülkelerin kendi çıkarları doğrultusunda bir kültürel yayılma politikası izleyebildiği de gözlemlenmektedir*” şeklindedir. Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere güçlü ülkeler kültürel yayılma politikası izleyebilmektedirler. Kültürel yayılma politikasını uygulamak isteyen ülkeler yabancı dil ders kitaplarını araç olarak kullanabilirler. Kuşkusuz bu yayılmanın en büyük kaynağı dil olacaktır.

2.2.2. Almanca Dil Kurslarının Yeni Göç Yasası ile İlintisi

Yeni göç yasasından sonra Almanca dil kurslarının önemi daha da artmıştır. Yasadan önce Almanca öğrenmeyi iş alanında kullanacak bireylerin tercih ettiği gözlenmiştir. Yeni göç yasasından sonra Almanca dil kurslarının ve kursa katılan birey sayısının arttığı görülmektedir. Yasadan önce kursa katılan bireylerin eğitim düzeyi ile yasadan sonra kursa katılan bireylerin eğitim düzeyleri farklılık göstermektedir. Yasadan önce daha yüksek eğitim düzeyindeki kişiler kurslara katılmakta iken yeni göç yasasından sonra eğitim düzeyinin aşağılara doğru indiği gözlemlenmiştir.

Göç yasası çerçevesinde açılan kurslara katılan bireylerin amacı “*Start Deutsch I*” sınavında taban puanı alıp vize için başvuru hakkı elde etmektir. Öncelikle sınav önkoşulunun getirilmesi bu kurslardaki Almanca öğretiminin sınav odaklı hale gelmesine neden olmuştur. Kursa katılan bireylerin sadece pratik çözüm yolları ile sınavdan yeterli puanı almak istemeleri dil öğrenimini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda Alman dili öğretim ve öğrenimi dolayısıyla Alman kültürünü tanıma gerçekleşmemektedir. Bu durumda göç yasası asıl amacıyla örtüşmemektedir. Kursa katılan bireyler sınava hazırlanırken yabancı dil öğretimindeki diğer unsurlar göz ardı edilmektedir. Böylece hem yeni göç yasasının hem de yabancı dil öğretiminin belirlenen hedeflere ulaştığını söylemek oldukça güçtür.

A1 sınavı hazırlık kurslarına katılan eğitim düzeyi düşük olan bireylere Alman kültürünü anlatmak oldukça güçtür. Eğitim düzeyi düşük olan bireyler kendi kültüründeki bazı olgulara bile yabancı olurken farklı bir kültürü anlaması oldukça zordur. Çünkü bu tür bireyler farklı bir kültüre kapalı olabilirler ve onu öğrenmekten kaçınabilirler.

2.3. Avrupa Dil Portfolyosu ve A1 Dil Seviyesi

2.3.1. Avrupa Dil Portfolyosu

Avrupa Dil Portfolyosu Avrupa Konseyi tarafından oluşturulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı (2009, s. 1) Genelgesinde Avrupa Dil Portfolyosu [...] “Avrupa Konseyinin Dil Politikaları Birimi tarafından geliştirilmiş ve 2000 yılında Polonya’nın Cracow kentinde düzenlenen Eğitim Bakanları Daimi Konferansı sonunda imzalanan sonuç bildirgesiyle Konseye üye tüm ülkelerde uygulanması karar altına alınmıştır” şeklinde tanımlanmıştır.

Avrupa Dil Portfolyosunun amacı Milli Eğitim Bakanlığı (2009, s. 1) Genelgesinde “Avrupa Dil Portfolyosu, Avrupa Konseyinin “Avrupa Ortak Dil Yeterlikleri Çerçevesi”nin bir parçası olarak, hayat boyu öğrenmeyi de anlamlı kılacak şekilde öğrencilerin dil gelişimlerini kendilerinin değerlendirebilmeleri ve takip edebilmeleri amacıyla hazırlanmıştır” şeklinde belirtilmiştir. Bu ifadeden de anlaşılacağı üzere Avrupa Dil Portfolyosunda bireyin kendini değerlendirmesi ve takip etmesi önemlidir.

Avrupa Dil Portfolyosu Milli Eğitim Bakanlığı (2009) Genelgesinde üç bölüme ayrılarak şu şekilde belirtilmiştir:

Dil Pasaportu: “Ortak Avrupa Dil Yeterlikleri Çerçevesi” kapsamında hazırlanan Dil Pasaportunda dil bilgisi; başlangıç A1 ve A2, orta B1 ve B2, ileri C1 ve C2 seviyelerinde ölçülmektedir. Bir dilin okuma, yazma, anlama ve konuşma becerileri açısından hangi düzeyde bilindiği konusu pasaport sahibi tarafından işlenir. Bu bilgilerin doğruluğu öğrencilerin pasaportta yer alan kriterler çerçevesinde kendi değerlendirmelerini yapmaları, öğretmenin değerlendirmeye katılımı ve gerekirse uluslararası geçerliliği kabul edilen ölçme ve değerlendirme birimleri tarafından yapılan sınavlardan alınan sonuçlara göre belgelendirilir. Bu tespitler; ilgili kişi/kurum ve kuruluşlar tarafından onaylanır. Dil Pasaportunun yetişkinler için hazırlanmış olan elektronik versiyonu Avrupa Birliği CEDEFOP Europass çalışmasıdır.

Dil Biyografisi: Öğrencinin öğrenmesini kendisinin planlamasına, öğrenme süreçlerini kendisinin değerlendirmesine, hangi dilde neler yapabileceğini kendisinin ölçmesine, okul içi ve dışı ortamlarda edindiği dilsel ve kültürel tecrübelerini belirlemesine fırsat tanıyarak çok dilliliğin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Dil Dosyası: Dil Dosyası ise Dil Biyografisi ve Pasaportunda yer alan dil yeterliliği konusunda kişi tarafından doldurulan bilgileri belgelendirmeye ve izah etmeye yarayan materyalin bulunduğu dosyadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2009, s. 1).

Burada da görüldüğü üzere Avrupa Dil Portfolyosunu üç aşama oluşturmaktadır. Bu aşamalar dil pasaportu, dil biyografisi ve dil dosyasıdır. Dil portfolyosunun en önemli özelliği bireyin kendini değerlendirmesine fırsat verilmesidir. Birey öğrenme sürecini kendine göre planlama şansına da sahiptir. Ayrıca Avrupa Dil Portfolyosunda bireylerin yaş gruplarına göre aşamaların kapsamı değişebilmektedir. Avrupa Dil Portfolyosunda bireyin dilsel ve kültürel deneyimler yaşaması esastır. Birey kültürel deneyim yaşarken hem yeni ve farklı bir kültür tanıyacak hem de kendi kültürünü tanıtacaktır. Bu anlamda bireyler çok kültürlü ve çok dilli bir ortamda bulunma şansına sahip olacaktır.

2.3.2. A1 Dil Seviyesi Özellikleri

Günümüzde yabancı dil öğrenme düzeyi Avrupa Dil Portfolyosu adı altında standart haline getirilmiştir. Avrupa Dil Portfolyosuna göre dil kullanımı temel dil kullanımı A1 - A2, bağımsız dil kullanımı B1 – B2 ve yetkin dil kullanımı C1 – C2 olarak farklı alanlara ayrılmıştır. Her bir dil seviyesi kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Avrupa Dil Portfolyosunda A1 dil seviyesi özellikleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir. Çeviriler tarafımızdan yapılmıştır.

Hören

Ich kann verstehen, wenn jemand sehr langsam und deutlich mit mir spricht und wenn lange Pausen mir Zeit lassen, den Sinn zu erfassen.

Ich kann eine einfache Wegerklärung, wie man zu Fuss oder mit einem öffentlichen Verkehrsmittel von A nach B kommt, verstehen.

Ich kann Fragen und Aufforderungen verstehen, mit denen man sich langsam und sorgfältig an mich wendet, und ich kann kurzen einfachen Anweisungen folgen.

Ich kann Zahlen, Preisangaben und Uhrzeiten verstehen

(www.sprachenzentrum.uzh.ch/angebot/.../Checkliste_Deutsch.pdf).

Dinleme

Çok yavaş konuşulduğunda ve dikkatli telaffuz edildiğinde anlamı kavrayabilmem için uzun aralar verilirse anlayabilirim.

A'dan B'ye yürüyerek ya da taşıma araçları ile nasıl gidileceğini anlatan basit tarifleri anlayabilirim.

Yavaş ve dikkatli olarak sorulduğunda soruları ve talimatları anlayabilirim, kısa ve basit tarifleri takip edebilirim.

Sayıları, fiyatları ve zamanları anlayabilirim.

Lesen

Ich kann in Zeitungsartikeln Angaben zu Personen (Wohnort, Alter usw.) verstehen.

Ich kann auf Veranstaltungskalendern oder Plakaten ein Konzert oder einen Film aussuchen und Ort und Anfangszeit entnehmen.

Ich kann einen Fragebogen (bei der Einreise oder bei der Anmeldung im Hotel) so weit verstehen, dass ich die wichtigsten Angaben zu meiner Person machen kann (z. B. Name, Vorname, Geburtsdatum, Nationalität).

Ich kann Wörter und Ausdrücke auf Schildern verstehen, denen man im Alltag oft begegnet (wie z. B. "Bahnhof", "Parkplatz", "Rauchen verboten", "rechts bleiben").

Ich kann die wichtigsten Befehle eines Computerprogramms verstehen, wie z. B. "Speichern", "Löschen", "Öffnen", "Schliessen".

Ich kann kurze, einfache schriftliche Wegerklärungen verstehen.

Ich kann kurze, einfache Mitteilungen auf Postkarten verstehen, z. B. Feriengrüße.

Ich kann in Alltagssituationen einfache schriftliche Mitteilungen von Bekannten und Mitarbeitern / Mitarbeiterinnen verstehen, z. B. "Bin um 4 Uhr zurück"

(www.sprachenzentrum.uzh.ch/angebot/.../Checkliste_Deutsch.pdf).

Okuma

Gazetelerde insanlarla ilgili (yaş, oturduğu yer gibi) olan bilgileri anlayabilirim.

Bir konser ya da filmin takvim üzerinde ya da afişte yerini gösterebilir nerede ve ne zaman yapıldığını belirleyebilirim.

Bir formu (giriş izin formu, otel kayıt formu) kendimle ilgili (soyad, ad, doğum tarihi, uyruk) en önemli bilgileri verebilecek kadar anlayabilirim.

Günlük yaşamda karşılaşılan işaretlerin üzerindeki sözcükleri ve ifadeleri anlayabilirim. ("istasyon", "otopark", "sigara içilmez", "sağdan devam" gibi.)

Bir bilgisayar programındaki "kaydet", "sil", "aç", "kapat" gibi en önemli komutları anlayabilirim.

Yazılı olarak sunulan basit kısa yol tariflerini anlayabilirim.

Posta kartlarındaki tatil tebriği gibi kısa basit mesajları anlayabilirim.

Günlük yaşamda arkadaşların ya da meslektaşların yazdığı “4’te döneceğim” gibi mesajları anlayabilirim.

An Gesprächen teilnehmen

Ich kann jemanden vorstellen und einfache Gruß- und Abschiedsformeln gebrauchen.

Ich kann einfache Fragen stellen und beantworten, einfache Aussagen machen oder auf einfache Aussagen von anderen reagieren, sofern es um ganz vertraute oder unmittelbar notwendige Dinge geht.

Ich kann mich auf einfache Art verständigen, bin aber darauf angewiesen, dass die Gesprächspartnerin / der Gesprächspartner bereit ist, etwas langsamer zu wiederholen oder anders zu sagen, und mir dabei hilft zu formulieren, was ich sagen möchte.

Ich kann einfache Einkäufe machen, wenn es möglich ist, durch Zeigen oder Gesten zu verdeutlichen, was ich meine.

Ich komme mit Zahlen, Mengenangaben, Preisen und Uhrzeiten zurecht.

Ich kann andere um etwas bitten und anderen etwas geben.

Ich kann Leuten Fragen zu ihrer Person stellen – z. B. wo sie wohnen, was für Leute sie kennen oder was für Dinge sie haben – und ich kann auf Fragen dieser Art Antwort geben, wenn die Fragen langsam und deutlich formuliert werden.

Ich kann Angaben zur Zeit machen mit Hilfe von Wendungen wie “nächste Woche”, “letzten Freitag”, “im November”, “um drei Uhr”

(www.sprachenzentrum.uzh.ch/angebot/.../Checkliste_Deutsch.pdf).

Karşılıklı Konuşma

Birisini tanıtabilirim ve temel selamlama ve vedalaşma yapılarını kullanabilirim.

Dolaysız bir şekilde gerekli şeyler söylenirse basit sorular sorup, cevaplar verebilirim ve basit ifadeler oluşturup başka ifadelere cevap verebilirim.

Karşımdaki konuşmacı söylediklerini tekrarlar, söylediklerini farklı biçimde tekrar ifade ederse ve söylemek istediğimi iletirken bana yardım ederse kendimi basit bir şekilde anlatabilirim.

Söylediklerimi işaretlerle destekleyebilirsem basit alışverişler yapabilirim.

Sayılar, miktar bildiren sözcükler, fiyat ve zaman bildiren ifadelerle başa çıkabilirim.

İnsanlardan birşeyler rica edip onlara birşeyler verebilirim.

İnsanlara nerede yaşadıkları, tanıdıkları insanları, sahip oldukları gibi kişisel sorular sorabilirim ve bu tip soruları açık ve yavaş sorulursa cevaplarım.

Gelecek hafta, geçen cuma, kasımda, üçte gibi zaman ifade eden kalıpları söyleyebilirim.

Zusammenhängend sprechen

Ich kann Angaben zu meiner Person machen (z. B. Adresse, Telefonnummer, Alter, Herkunftsland, Familie, Hobbys).

Ich kann beschreiben, wo ich wohne

(www.sprachenzentrum.uzh.ch/angebot/.../Checkliste_Deutsch.pdf).

Sözlü İfade

Kişisel bilgi verebilirim (adres, telefon numarası, uyruk, yaş, aile ve hobiler).

Yaşadığım yeri betimleyebilirim.

Strategien

Ich kann sagen, dass ich nicht verstehe.

Ich kann mit ganz einfachen Worten darum bitten, etwas zu wiederholen.

Ich kann mit ganz einfachen Worten darum bitten, langsamer zu sprechen

(www.sprachenzentrum.uzh.ch/angebot/.../Checkliste_Deutsch.pdf).

Stratejiler

Anlamadığımda söyleyebilirim.

Birisinden söylediğini tekrar etmesini çok basitçe isteyebilirim.

Birisinden daha yavaş konuşmasını basitçe isteyebilirim.

Schreiben

Ich kann auf einem Fragebogen Angaben zu meiner Person machen (Beruf, Alter, Wohnort, Hobbys).

Ich kann eine Glückwunschkarte schreiben, zum Beispiel zum Geburtstag.

Ich kann eine einfache Postkarte (z. B. mit Feriengrüßen) schreiben.

Ich kann einen Notizzettel schreiben, um jemanden zu informieren, wo ich bin oder wo wir uns treffen.

Ich kann in einfachen Sätzen über mich schreiben, z. B. wo ich wohne und was ich mache

(www.sprachenzentrum.uzh.ch/angebot/.../Checkliste_Deutsch.pdf).

Yazma

Kişisel özelliklerimle ilgili bir formu doldurabilirim (meslek, yaş, yaşadığı yer, hobiler).

Bir doğum günü kartı için tebrik yazabilirim.

Basit bir karpotal yazabilirim (tatil tebriğı gibi).

Birisine nerede olduğumu ya da nerede buluşacağımızı anlatmak için bir not yazabilirim.

Kendimle ilgili örneğın nerede yaşadığım, ne yaptığım gibi basit cümleler kurabilirim.

Portfolyonun bir kısmını oluşturan ve “kendini sınaa” adı verilen bu bölüm A1 seviyesindeki bir bireyin herhangi bir dilde yapabileceklerini göstermektedir. Bireyin A1 dil seviyesinde olduğunu kanıtlaması için verilen kriterlerin an az yüzde seksen düzeyinde tamamlamış olması gerekmektedir (European Language Portfolio, 2000, s. 2).

A1 dil seviyesinde olan birey dilin dinleme, okuma, yazma ve konuşma alanlarında birtakım kazanımlara sahip olması beklenmektedir. A1 dil seviyesindeki birey karşılaştığı bazı durumlarla baş edebilmelidir. Örneğın gündelik ihtiyaçlarını karşılayacak basit sorular sorup onlara yanıt verebilmelidir.

A1 sınavı hazırlık kurslarına katılan bireylerin de yukarıda belirtilen özellikleri yerine getirmeleri gerekir. Ancak bu kurslarda öğretimin sınava yönelik olması birçok özelliğın göz ardı edilmesine neden olmaktadır.

2.4. Yeni Göç Yasasının İnsan Hakları, Aile Birleşim Hakkı ve Etik Anlayış Bakımından Değerlendirilmesi

Yeni göç yasası Almanya'ya göç edebilme koşullarını yeniden düzenlemiştir. Önceki yasaya oranla yeni göç yasasının ülkeye göç edebilme koşullarını daha da zorlaştırdığı söylenebilir. Göç yasası ile birlikte Almanya'ya göç edebilmek için temel düzeyde Almanca bilme zorunluluğu getirilmiştir. Almanya'ya gitmek isteyen bireyler Goethe Enstitü'nde sınava girerek Almancayı temel düzeyde bildiklerini kanıtlamak durumundadırlar. Daha sonra ise vize için konsolosluga başvurabileceklerdir. Yani Almanya'ya gitmek isteyen bir kişi öncelikle “*Start Deutsch 1*” sınavına girip daha sonra vize başvurusu yapabilmektedir. Bu tür bir sınav ile aile birleşimini zorlaştırmak ne insan hakları ne de etik anlayışla bağdaşır.

Almanya'ya gitmek isteyen kişilerin büyük çoğunluğunu evli kişiler oluşturmaktadır. Bu çiftler yeni göç yasasından dolayı evli olmalarına rağmen yaşamlarını ayrı ülkelerde sürdürmektedirler. Bu durumun insan hakları açısından ne kadar doğru olduğu tartışma konusudur.

Yeni göç yasasının getirdiği koşullardan vize başvurusu öncesi sınav zorunluluğu özellikle eğitim düzeyi düşük, yabancı dil öğrenme yeteneği kısıtlı olan kişilerde sorunlara yol açabilir.

Almanya yeni göç yasası 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Göç yasasının (2005) 1. bölüm genel hükümler 1. maddesinde kanunun amacı ve uygulama alanı şu şekilde belirtilmektedir:

Bu Kanun, yabancıların Almanya Federal Cumhuriyeti'ne gelişlerinin yönlendirilmesine ve sınırlandırılmasına hizmet eder. Kanun, Almanya Federal Cumhuriyeti'nin ekonomik ve iş piyasasına ilişkin çıkarları ile ülkeye yabancı kabul etme ve uyumlarını sağlama kapasitesini dikkate almak suretiyle göçü düzenler ve olanaklı kılar. Kanun, aynı zamanda Almanya Federal Cumhuriyeti'nin insani yükümlülüklerini yerine getirmesine hizmet eder. Bu bağlamda yabancıların Almanya Federal Cumhuriyeti'ne girişlerini, ikametlerini, bir işte çalışmalarını ve uyumlarının teşvikini düzenler. Diğer kanunlarda öngörülen düzenlemeler saklıdır (Göç Yasası Çeviri, 2005, s. 20).

Göç yasasında da açıkça görüldüğü üzere yasanın amacı göçü yönlendirmek ve sınırlandırmaktır. Göç yasası hakkında daha önce yetkililerce belirtilen “sadece uyum

sorununu ortadan kaldırmaya” ifadesinin de göç yasasının asıl amacından uzak başka bir yönlendirme olduğu açıktır.

Yasada belirtilen diğer bir nokta Almanya’nın ekonomik çıkarları için ülkeye yabancı kabulünün yasa dışında tekrar düzenlenebileceğidir. Göç yasasını çıkaran yetkililer kendi çıkardıkları kanunu ekonomik çıkarlar doğrultusunda tekrar düzenleme adı altında yok sayabileceklerdir.

Yeni göç yasasının (2005) 9. maddesi 7. ve 8. fıkralarında yerleşme izni için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir:

(7) yeterli derecede Almanca bilgisine sahip olması,

(8) F. Almanya’nın hukuk ve toplumsal düzeni ile hayat şartları hakkında temel bilgilere sahip olması (Göç Yasası Çeviri, 2005, s. 20).

Göç yasasında bulunan 7. madde ilk bakışta haklı ve mantıklı bir koşul olarak görünebilir. Ancak burada her iki maddenin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. 7. maddede kastedilen yeterli derecede Almanca bilgisi konusu Avrupa Dil Portfolyosu A1 seviyesidir. Bu seviyenin kanıtlanabilmesi için ise A1 sınavından yeterli puanı almak gerekmektedir. A1 sınavında yeterli puanı alan bir bireyin Almanya’da hukuksal ve toplumsal düzen ile hayat şartları hakkında temel bilgilere sahip olup olamayacağı tartışma konusudur. A1 Sınavı hazırlık kurslarında yapılan gözlemlere ve değerlendirmelere göre 8. maddenin gerçekleşmesi pek olanaklı görünmemektedir. Göç yasası çerçevesinde oluşturulan A1 sınavı hazırlık kurslarında bu maddeye yönelik herhangi bir çalışma yapılmamaktadır.

Göç yasasının (2005) 27. maddesinde aile birleşimi için yer alan koşullar şu şekildedir:

(1) Anayasanın 6. maddesi gereği evliliğin ve ailenin korunması amacıyla bir yabancının yabancı uyruklu aile fertlerine, Federal Almanya’da aile birliğinin kurulması ve korunması (Aile Birleşimi) için oturma izni verilir ve uzatılır.

(3) Aile birleşimi amacıyla oturma izni verilmesi talebi, aile fertlerini yanına getirecek yabancının diğer yabancı uyruklu aile fertlerinin veya diğer hane mensuplarının geçimi için sosyal yardım almaya muhtaç olması halinde reddedilebilir. 5. maddenin 1. fıkrası 2. bendi hükmünün uygulanmasından sarfi nazar edilebilir (Göç Yasası Çeviri, 2005, s. 31).

Göç yasasının 27. maddesi 1. fıkrasında aile birleşimine izin verildiği görülmektedir. Ancak bu duruma izin verilmesi 3. fıkrada farklı bir koşula

bağlanmıştır. Bu fıkra irdelendiğinde aile birleşimi için izin verilecek kişilerin ekonomik anlamda rahat olmaları gerektiği anlaşılmaktadır.

Göç yasasının (2005) 29. maddesinde yabancıların aile birleşimi ile ilgili fıkraları şu şekilde belirtilmektedir:

(1) Bir yabancı, aile fertlerini yanına getirebilmesi için yerleşme iznine veya oturma iznine sahip bulunması ve

(2) yeterli büyüklükte konutunun olması zorunludur (Göç Yasası Çeviri, 2005, s. 32).

27. maddede öngörülen koşulun 29. maddede açık olarak tekrar karşımıza çıktığı görülmektedir. 29. madde 1. fıkrada mantıklı gelen bir koşul ile yine ekonomik rahatlığın şart olduğunu belirten 2. fıkra birlikte sunulmuştur.

2.4.1. Avrupa Birliği Direktifi ve Yeni Göç Yasası

Avrupa Birliği hukuku sözleşmeler, yönergeler ve direktiflerden oluşmaktadır. Avrupa Birliği ülkeleri oluşturulan sözleşmelere, yönergelere ve direktiflere uymak durumundadırlar. 2003/86/EG nolu Avrupa Birliği Direktifi üye ülkelerin Aile Birleşmesi durumları için ortak bir ilkedir. Zeran (2010, s. 12)’a göre “2003/86/EG nolu Direktifin 7. Maddesinde Almanca (Dil) bilme ve [...] sınava katılma zorunluluğu yoktur.” Alman hukukçular Avrupa Birliğinin bu direktifini kullanarak kendine yasal zemin hazırlamışlardır. Bu konuda Zeran düşüncelerini şöyle açıklamaktadır:

Federal Hükümet’in “basit düzeyde dil bilme şartını” talep etmesi AB Direktifi’nin 7. maddesinin ikinci fıkrası “üye devletler uyum konusunu düzenleyebilirler” şeklindeki hükmüne uygun sayılabilir. Ancak, Direktif üye devletlere bu konuda bir yasal düzenleme yapmak zorundadır, demiyor, sadece bu önlemleri alabilir diyor. Buradan hareketle, uyum tedbirleri ve basit bir Almanca bilgisine karşı eşit muameleyi içermiyor, şeklinde bir yargıya varılabilir. Kaldı ki AB Direktifinde “dil kursu başarıyla bitirilmelidir” şeklinde bir hüküm de yoktur (Zeran, 2010, s. 10).

Avrupa Birliği direktifine göre üye ülkeler göç eden bireylerden uyum önlemlerine katılmalarını isteme hakkına sahiptir. Ancak bu uygulama zorunlu değildir. Zeran (2010, s. 12)’a göre “Direktif ne zaman ve nerede uyum önlemlerine katılacağını açıklamamış. Uyum önlemlerinin içeriğini belirlememiş.” Almanya’nın buradaki boşluğu kullanıp maddeyi yasaya dönüştürdüğü söylenebilir. Böylece

Almanya bazı ülkelerden, özellikle de kendi kültürüne uzak olduğunu düşündüğü ülkelerden hem dış göçü en aza indirmek hem de gelenlerin Alman dilini öğrenmeleri sayesinde Alman kültürünü ve bu kültürü oluşturan ana unsurları genel çerçevesiyle bilen bir insan tipi oluşturmak istiyor olabilir. Bu düşünce pratik bir amaca da hizmet etmektedir: Göç sancılı bir sosyo-ekonomik problemdir. Çeşitli ülke ve kentlerde sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel pek çok problem göç nedeniyle yaşanmaktadır. Özellikle de dil ve kültürünün bilinmediği ülkelerde bu sorunlar daha derinlemesine yaşanmaktadır. Göçe maruz kalan ülkelerde uluslararası düzeyde ciddi problemlerle karşılaşmaktadır. Almanya'nın söz konusu maddeyle ilgili hamlesini bu açıdan da değerlendirmek olanaklıdır.

2.4.2. Almanya Anayasası ve Yeni Göç Yasası

Alman Anayasası'nın “çiftler ve aile” üst başlığını taşıyan 6. maddesinde “*çiftler ve aile devlet organlarının özel koruması altındadır*” (Akt., Zeran, 2010, s. 3) ifadesi ile aile kavramının devlet güvencesi altına alındığı belirtilmektedir. Bu maddede ailenin devlet tarafından özel güvence altına alınacağı belirtilirken yeni göç yasasında aile birleşiminin zorlaştırılmasının esas itibarıyla Alman anayasasına aykırı olduğu söylenebilir. Buradaki aile kavramının sadece Almanlar için değil aynı zamanda yabancılar için de geçerli olduğu Zeran (2010, s. 13)'in “*Anayasa tekniği açısından madde içerisinde “her anne” gibi kavramlar kullanılmış, her Alman kelimesi kullanılmamıştır*” ifadesinden anlaşılmaktadır.

Almanya Anayasası'nın 20. maddesinde “*Almanya demokratik ve sosyal bir devlettir*” (Akt., Zeran, 2010, s. 3) şeklinde bir tanımlama yapılmaktadır. Ayrıca 20. maddenin 3. fıkrasında tüm yasaların, tüzüklerin, yönetmeliklerin ve düzenlemelerin bu ilkeye bağlı olduğu yer almaktadır. Ancak göç yasasında yapılan değişikliklerle aile birleşiminin zorlaştırılmasının demokratik ve sosyal devlet kavramı ile ne derece örtüştüğü tartışma konusudur. Almanya'nın aile birleşimini bazı koşullara bağlayarak kendi anayasasına uygun olmayan değişiklikler yaptığını söylemek olanaklıdır.

Alman Anayasası'nın 116. maddesi 1. fıkrasına göre Alman olmayan herkes yabancıdır. Bu durumda Almanya'da yaşamak isteyen herkesin bu yasaya tabi tutulması gerekmektedir. Avrupa Birliği ülkeleri bu yasal zorunluluktan muaf tutulmuştur. Burada

Avrupa Birliği anlaşmalarındaki serbest dolaşım hakkından dolayı bu yasal zorunluluğun kaldırılması olağan karşılanabilir. Ancak yeni göç yasasından Avrupa Birliği ülkesi olmayan Kanada, Amerika Birleşik Devletleri, Honduras, Andora, San Marino, Japonya, Güney Kore, İsrail ve Avustralya ülkelerinin muaf tutulması düşündürücüdür. Bu ayrıcalığın Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi serbest dolaşım hakkının dikkate alınarak uygulandığını söylemek olanaklı değildir. Bu noktada ülkeler arasında açıkça bir ayrımın yapıldığı görölmektedir.

2.4.3. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Yeni Göç Yasası

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 20 Mart 1950’de Roma’da imzalanmış ve 3 Eylül 1952 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi temel hak ve özgürlüklerin korunması için hazırlanmıştır. Bu sözleşmenin 14. maddesi řu şekildedir:

Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanır (Akt., Zeran, 2010, s. 14).

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde bulunan haklardan bireylerin hiçbir ayrım yapılmadan yararlanabileceği belirtilmektedir. Ancak Almanya’nın yeni göç yasasında her ülkeye eşit davranmaması ve ülkeler arasında ayrımcılık yapmasının İnsan Hakları Sözleşmesine aykırı olduğu söylenebilir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 12. Maddesi řu şekildedir: “*Evlenme çağına gelen erkek ve kadın, bu hakkın kullanılmasını düzenleyen ulusal yasalar uyarınca evlenmek ve aile kurmak hakkına sahiptir*” (Akt., Zeran, 2010, s. 14). Burada da göröldüğu gibi evlenme çağına gelen bireyler aile kurma haklarına sahiptir. Evlenmeye karar veren, birlikte aile kurmayı düşünen bireylerin karşısına onların bir arada yaşamalarını engelleyen yasanın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine uygun olmadığı söylenebilir.

2.4.4. Avrupa Konseyi ve Yeni Göç Yasası

Avrupa Konseyi vatandaşlar arasında ayrımcılığı önlemek için üye ülkelerin kabul etmek zorunda olduğu bir sözleşme hazırlamıştır. Bu Sözleşmenin 5. maddesinin 1. ve 2. fıkrası şu şekildedir:

1- Vatandaşlık bağına düzenleyen hükümlerde bu sözleşmeye taraf devletler; vatandaşlarının cinsiyetleri, dini inançları, ırkları, taşıdığı ten rengi, etnik kökeni ya da ait olduğu halk topluluğu açısından; gerek fiili gerekse yasal düzenlemeler ile farklılık gözetemez.

2- Sözleşmeye taraf her devlet, kendi vatandaşlarına karşı ayrımcı davranma yasağını kendi Anayasalarına da derç ederler. Bir vatandaşın kazandığı vatandaşlık statüsünün, doğumla ya da sonradan başka bir usul ile elde edilmiş olması arasında hiç bir fark yoktur (Akt., Zeran, 2010, s. 15).

Bu maddelerde de görüldüğü üzere Avrupa Konseyi üye ülkelerinden vatandaşlık konusunda ayrımcılık yapmamalarını istemektedir. Ayrıca ayrımcı davranma yasağının üye ülkelerin anayasalarına da dahil edilmesini istemektedir. Almanya'nın Avrupa Konseyi üyesi bir devlet olduğu göz önüne alınırsa, Almanya'nın ayrımcılık yasağını sadece anayasasına dahil etmekle kalmayıp aynı zamanda onu uygulaması beklenir. Ancak Almanya'nın bu duruma uygun davrandığını söylemek oldukça güçtür.

2.5. Start Deutsch 1 (A1 Sınavı) İçeriği ve Çözümlemesi

2.5.1. A1 Sınav İçeriği

Almanya'nın göç yasasında değişiklikler yaparak A1 sınavını zorunlu hale getirmesi bu sınavın Türkiye'de önemli bir konumuna gelmesini sağlamıştır. Bu sınav göç yasasındaki değişiklikten önce de ilgili kurumlar tarafından yürütülmekte idi. Ancak sınava katılımın göç yasasındaki değişikliklerle birlikte arttığı açıkça görülmektedir.

A1 sınavı (Start Deutsch 1) Avrupa ortak dil ölçütlerinde yer alan A1 dil seviyesinin sonunda yapılan standart bir sınavdır.

A1 sınavı önceden belirlenen bir tarih ve yerde belli bir ücret karşılığında yapılmaktadır. İlgili bireylerin başvuru süresi içerisinde başvurularını yapmaları zorunludur. Goethe Enstitüsü tarafından A1 sınavı on altı yaş ve üzeri bireyler için tavsiye edilmektedir. Sınav ücreti 150 TL olarak belirlenmiştir.

A1 sınavı dört temel bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler kendi içinde de belli kısımlara ayrılmaktadır. Bu bölümler şu şekildedir:

1. Dinleme - Anlama
2. Okuduğunu - Anlama
3. Yazma
4. Konuşma

Goethe Enstitüsü tarafından A1 sınav süresi dinleme - anlama bölümü için 20 dakika, okuma - anlama bölümü için 25 dakika, yazma bölümü için 20 dakika ve konuşma bölümü için 15 dakika olmak üzere toplam 80 dakika olarak belirlenmiştir.

Bireyler için sınav sorularının yanında ayrıca cevap kağıdı da verilmektedir. Bireyler sınav kağıtlarında işaretlediklerini verilen cevap kağıdına da geçirmek zorundadırlar. Cevap kağıdına geçirilmeyen yanıtlar geçersiz sayılmaktadır. Çözümenecek olan sınav soruları Goethe Enstitüsü internet sayfasından alınmıştır. Sorular araştırma raporunda italik olarak yazılmıştır.

2.5.2. Dinleme - Anlama

A1 sınavı dinleme - anlama bölümü üç aşamadan oluşmaktadır.

Aşama 1 (Teil 1):

Birinci aşamada sınava katılan bireyler sınav için hazırlanan ses materyalini dinleyip doğru olduğunu düşündükleri a, b ve c seçeneklerinden birini işaretleyeceklerdir. Birinci aşama altı sorudan oluşmakta ve bireyler ses materyalini iki kez dinlemektedirler.

1. Wo gibt es Kleidung für Kinder?

a) Im 4. Stock b) Im 2. Stock c) Im 1. Stock

1. Çocuk elbiseleri nerededir?

a) 4. Katta b) 2. Katta c) 3. Katta

Birinci soru için verilen dinleme metni şöyledir:

Maria: Weißt du, wo es hier Kleidung für Kinder gibt?

Laura: Oh, das weiß ich auch nicht. Aber sehen wir einmal auf die Information – Kinderspielzeug gibt es im vierten Stock, Damenkleidung im ersten. Hier: Im zweiten Stock findest du Kinderkleidung.

Maria: Çocuklar için elbise nerede biliyor musun?

Laura: Oo, onu ben de bilmiyorum. Ama danışmadan bakalım, çocuk oyuncakları dördüncü katta, bayan elbiseleri birinci katta. İşte: ikinci katta çocuk elbisesi bulabilirsin.

2. Was bestellt die Dame?

a) Fisch b) Salat c) Hähnchen

2. Bayan ne sipariş veriyor?

a) Balık b) Salata c) Kızarmış tavuk

İkinci soru için verilen dinleme metni şöyledir:

Ober: Hier, bitte, die Speisekarte. Ich kann heute den Fisch empfehlen.

Dame: Nein, Danke, ich mag keinen Fisch.

Ober: Dann, vielleicht Hähnchen mit Pommes frites oder unseren Chefsalat mit Ei und Schinken?

Dame: Salat ist eine gut Idee. Den bringen Sie mir, bitte.

Garson: Buyurun menü. Bugün balık tavsiye edebilirim.

Bayan: Hayır. Teşekkür ederim, balık sevmiyorum.

Garson: Peki patates kızartmalı kızarmış tavuk ya da yumurtalı ve jambonlu şef salatası.

Bayan: Salata iyi fikir. Bana salata getirin lütfen.

3. Wie lange ist das Museum mittwochs geöffnet?

a) Bis 15 Uhr b) Bis 22 Uhr c) Bis 18 Uhr

3. Müze çarşambaları ne zamana kadar açık?

a) Saat 15'e kadar. b) Saat 22'ye kadar. c) Saat 18'e kadar.

Üçüncü soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Student: Bitte eine Eintrittskarte für Studenten.

Frau: Gern, aber das Museum schließt in einer halben Stunde.

Student: Ach, so früh schon!

Frau: Ja, am Mittwochnachmittag schließen wir schon um 15 Uhr, aber an den anderen Tagen ist bis 18 Uhr geöffnet und am Donnerstag schließen wir erst um 22 Uhr.

Öğrenci: Bir öğrenci giriş kartı lütfen.

Bayan: Tabi ki ama müze yarım saat içinde kapanıyor.

Öğrenci: Aaa, o kadar erken mi?

Bayan: Evet, Çarşamba öğleden sonra saat 15'te kapatıyoruz. Ama diğer günler saat 18'e kadar açık ve Perşembe günü saat 22'de kapatıyoruz.

4. Welchen Sport empfiehlt der Arzt?

a) Fußball b) Laufen c) Schwimmen

4. Doktor hangi sporu tavsiye eder?

a) Futbol b) Koşma c) Yüzme

Dördüncü soru için verilen dinleme metni şöyledir:

Tim: Mein Arzt sagt, ich soll mehr Sport machen.

Klaus: Richtig! Komm in meinen Verein, da kannst du Fußball spielen. Und am Wochenende laufe ich immer eine Stunde.

Tim: Nein, für mich ist Schwimmen das Beste sagt mein Arzt. Laufen ist nichts für mich.

Tim: Doktorum daha fazla spor yapmam gerektiğini söyledi.

Klaus: Gerçekten mi! Benim kulübe gel. Orada futbol oynayabilirsin. Ben hafta sonları her zaman bir saat koşarım.

Tim: Hayır, benim için en iyisi yüzmek diyor doktor. Koşma benim için değil.

5. Wo macht Familie Bauer Urlaub?

a) Am Meer b) Zu Hause c) Bei Verwandten

5. Bauer ailesi tatili nerede yapıyor?

a) Denizde b) Evde c) Akrabalarında

Beşinci sorunun dinleme metni şu şekildedir:

Herr: Guten Tag, Frau Bauer. Machen Sie dieses Jahr wieder Urlaub am Meer oder bleiben Sie zu Hause?

Dame: Nein. Wir waren in den letzten Jahren immer am Meer. Dieses Jahr besuchen wir unsere Verwandten in Süddeutschland. Die freuen sich schon sehr. Und wohin fahren Sie?

Bay: İyi günler Bayan Bauer. Bu sene denizde tekrar tatil yapıyor musunuz yoksa evde mi kalıyorsunuz?

Bayan: Önceki senelerde her zaman denizde idik. Bu yıl güney Almanya'daki akrabalarımızı ziyaret ediyoruz. Buna çok memnun oluyorlar. Ya siz nereye gidiyorsunuz?

6. Wie lange dauert der Flug nach München?

a) 50 Minuten b) 45 Minuten c) 30 Minuten

6. Münih'e uçuş ne kadar sürüyor.

a) 50 dakika b) 45 dakika c) 30 dakika

Altıncı soru için verilen dinleme metni şöyledir:

Bayan: Du, Bruno, wie lange fliegst du von hier nach München?

Bruno: Nicht lange, nur 50 Minuten. Aber ich muss eine halbe Stunden vor dem Abflug im Flughafen sein und bis zum Flughafen brauche ich auch noch 45 Minuten.

Dame: Dann geht es doch nicht so schnell.

Bayan: Sen Bruno, buradan Münih'e ne kadar sürede uçuyorsun?

Bruno: Çok değil, sadece elli dakika. Ama kalkıştan yarım saat önce hava alanında olmalıyım ve havaalanına kadar 45 dakikaya ihtiyacım var.

Bayan: O zaman çok çabuk değil.

Aşama 2 (Teil 2):

İkinci aşamada bireyler dört soru cevaplayacaklardır. Adaylar bu sorular için verilen ses materyalini bir kez dinleme olanağına sahiptir. Ses materyalini dinleyen bireyler doğru ya da yanlış olarak verilen seçeneklerden birini işaretleyeceklerdir.

7. Im Restaurant gibt es eine Geburtstagsfeier. () Richtig () Falsch

7. Restoranda bir doğum günü kutlaması var. () Doğru () Yanlış

Yedinci soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Liebe Kunden! Unser Restaurant bietet Ihnen heute wieder hausgemachten Kuchen. Dazu Kaffee und Tee so viel Sie wollen. Alles zusammen für nur 3,50 Euro. Wer Geburtstag hat, zahlt heute nichts.

Sevgili Müşteriler! Restoranımız bugün size ev yapımı pasta sunuyor. Bununla birlikte istediğiniz kadar kahve ve çay alabilirsiniz. Hepsi sadece 3,5 Avro. Bugün doğum günü olana ücretsiz.

8. Die Leute sollen zu Hause bleiben. () Richtig () Falsch

8. İnsanlar evde kalmak zorundadır. () Doğru () Yanlış

Sekizinci soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Achtung. Hier spricht die Polizei. Ein großes Feuer in der Firma Chemotec. Bitte schließen Sie alle Türen und Fenster und gehen Sie nicht aus dem Haus.

Dikkat. Polis konuşuyor. Chemotec firmasında büyük bir yangın var. Lütfen bütün kapı ve pencereleri kapatın ve evden dışarı çıkmayın.

9. Die Urlauber sollen um 14 Uhr am Bus sein. () Richtig () Falsch

9. Tatil yapanlar saat 14'te otobüste olmak zorundadır. () Doğru () Yanlış

Dokuzuncu soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Liebe Urlauber! Wir machen jetzt eine Pause von einer Stunde. Sie können einen Kaffee trinken oder das kleine Museum direkt am Meer besuchen. Aber bitte: Um 14 Uhr fahren wir weiter. Bitte, kommen Sie pünktlich zum Bus. Wir möchten nicht warten.

Sevgili Yolcular! Şimdi bir saatlik mola yapıyoruz. Kahve içebilir ya da denizin karşısındaki küçük müzeyi ziyaret edebilirsiniz. Ancak saat 14'te yola devam ediyoruz. Lütfen otobüse zamanında gelin. Beklemek istemiyoruz.

10. Der Vater von Mario wartet am Informationsschalter. () Richtig () Falsch

10. Mario'nun babası danışma gişesinde bekliyor. () Doğru () Yanlış

Onuncu soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Liebe Kunden! Der kleine Mario sucht seinen Vater. Der Vater von Mario möchte bitte zum Informationsschalter im 1. Stock kommen. Mario wartet dort auf Sie.

Sevgili Müşteriler! Küçük Mario babasını arıyor. Mario'nun babasının birinci katta danışma gişesine gelmesi bekleniyor. Mario sizi orada bekliyor.

Aşama 3 (Teil 3):

Üçüncü aşamada sınava katılan bireyler ses materyalini yine iki kez dinlemektedirler. Bu aşamada beş soru yer almaktadır. Sınava katılan bireyler a, b ve c seçeneklerinden birini işaretleyeceklerdir.

11. Wann kann Frau Krause ihren Wagen abholen?

a) Am Samstagnachmittag b) Am Vormittag c) Zwischen 12 und 13 Uhr.

11. Bayan Krause arabasını ne zaman alabilir?

a) Cumartesi öğleden sonra b) Öğleden önce c) Saat 12 ve 13 arası

On birinci soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Autohaus Mayer. Guten Tag, Frau Krause. Sie können Ihren Wagen abholen. Wir haben von Montag bis Freitag von 7 bis 18 Uhr geöffnet mit einer Mittagspause zwischen 12 und 13 Uhr. Am Samstag sind wir bis 11 Uhr für Sie da. Aufwiederhören.

Mayer tamirhanesi. İyi günler Bayan Krause. Aracınızı alabilirsiniz. Pazartesi cumaya kadar saat 12 ve 13 arasındaki öğle arası hariç saat 7'den 18'e kadar açığız. Cumartesi günü saat 11'e kadar sizin için buradayız. Görüşürüz.

12. Was möchte Nina heute Abend machen?

- a) Einen Film sehen b) Lernen c) Zu Hause bleiben

12. Nina bu akşam ne yapmak istiyor?

- a) Film izlemek b) Çalışmak c) Evde kalmak

On ikinci soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Hallo Irene, hier Nina. Ich möchte heute Abend nicht zu Hause bleiben. Im Metropolis gibt es einen guten Film. Kommst du mit oder musst du lernen? Ruf mich bitte auf dem Handy an.

Merhaba Irene, Nina ben. Bu akşam evde kalmak istemiyorum. Metropoliste iyi bir film var. Gelir misin yoksa çalışacak mısın? Cep telefonundan beni ara.

13. Was soll Sarah mitbringen?

- a) Blumen b) Ein Wörterbuch c) CDs

13. Sarah ne getirmelidir?

- a) Çiçekler b) Bir sözlük c) CD'ler

On üçüncü soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Sarah, ich bin Claudia. Ich kann mein Wörterbuch nicht finden. Ist es bei dir? Ich glaube, es liegt auf dem kleinen Schrank mit den CDs oder auf dem Tisch neben den Blumen. Bitte, bring es heute in den Kurs mit. Danke!

Sarah ben Claudia. Sözlüğümü bulamıyorum. Sende mi? CD'lerle dolabın üstünde ya da çiçeklerin yanında masanın üstünde duruyordur. Lütfen varsa bugün getir. Teşekkürler.

14. Wo treffen sich die drei Frauen?

- a) Bei Julia b) Im Konzert c) In der Disco

14. Üç bayan nerede buluşuyor?

- a) Julia'da. b) Konserde c) Diskoda

On dördüncü soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Hallo Sabine, hier ist Maria. Ich bin jetzt bei Julia. Gleich gehen wir ins Konzert. Später wollen wir dann in die Disco Aladin. Wir sind da so um elf Uhr. Wir treffen uns dann dort mit dir. In Ordnung?

Merhaba Sabine. Ben Maria. Ben Julia'dayım. Sinemaya gidiyoruz. Sonra Aladin diskoya gitmek istiyoruz. Saat on bir gibi oradayız. Seninle orada buluşuruz. Tamam mı?

15. Wann will Herr Heinze Frau Solms treffen?

- a) Um 12 Uhr b) Um 13 Uhr c) Um 18 Uhr

15. Bay Heinze Bayan Solms ile ne zaman buluşacak?

- a) Saat 12'de b) Saat 13'te c) Saat 18'de

On beşinci soru için verilen dinleme metni şu şekildedir:

Guten Tag, Frau Solms. Heinze am Apparat. Frau Solms, ich habe morgen einen Termin bis 12 Uhr. Danach möchte ich eine kurze Pause machen. Aber dann habe ich Zeit für Sie. Wollen wir uns um 13 Uhr treffen? Ich warte auf Ihren Anruf. Ich bin noch bis 18 Uhr in der Firma. Auf Wiederhören.

İyi günler Bayan Solms. Heinze ben. Bayan Solms, yarın saat 12'ye kadar randevum var. Sonra kısa bir mola yapmak istiyorum daha sonra sizin için zamanım var. Saat 13'te buluşalım mı? Aramanızı bekliyorum. Saat 18'e kadar firmadayım. Görüşürüz.

2.5.3. Okuma - Anlama

A1 sınavının okuduğunu anlama bölümü üç aşamadan oluşmaktadır.

Aşama 1 (Teil 1):

Birinci aşamada sınava katılan bireyler verilen metin ya da mektupları okuyarak seçeneklerde verilen bilgilerin doğru ya da yanlış olduğunu bulmaya çalışacaklardır. Bu aşama beş sorudan oluşmaktadır.

Birinci ve ikinci sorular için verilen mektup şu şekildedir:

Liebe Nora,

Ich bin nächste Woche drei Tage – von Montag bis Mittwoch – in Weimer. Ich muss viel arbeiten, habe viele Termine. Aber am Dienstagabend habe ich Zeit. Können wir uns dann sehen? Wir können zusammen essen gehen. Ich wohne im Hotel “Drei Kronen.” Das hat ein sehr gutes Restaurant. Wollen wir uns dort um 20 Uhr treffen? Ich würde mich sehr freuen.

Alles Liebe

Renata

Sevgili Nora,

Gelecek hafta üç gün – pazartesten çarşambaya kadar – Weimar'dayım. Çok çalışmak zorundayım ve çok randevum var. Ama Salı akşamı zamanım var. O zaman görüşebilir miyiz? Birlikte yemeğe gidebiliriz. Ben Otel “Drei Kronen”da kalıyorum. Çok güzel bir restorani var. Orada saat 20'de buluşalım mı? Çok memnun olurum.

Sevgilerle

Renata

1. Renata macht in Weimar Urlaub. () Richtig () Falsch

1. Renata Weimar’da tatil yapıyor. () Doğru () Yanlış

2. Renata möchte Nora am Abend treffen. () Richtig () Falsch

2. Renata akşam Nora ile buluşmak istiyor. () Doğru () Yanlış

Üçüncü, dördüncü ve beşinci sorular için verilen mektup şu şekildedir:

Liebe Sportsfreunde vom Verein 1896,

Auch dieses Jahr wollen wir wieder unseren Sommerausflug machen. Wir fahren mit dem Bus an den Dümmer See. Dort wollen wir wandern und in einem netten Restaurant zu Mittag essen.

Abfahrt ist am 27. Juni um 9 Uhr vor dem Vereinhaus. Die Busfahrt kostet 10 Euro pro Person; das Essen und die Getränke zahlt jeder allein.

Liebe Freunde, bitte meldet euch bald an!

Bis dann

Heinz Paschke

1986 Derneğinden sevgili spor arkadaşları,

Bu yılda tekrar yaz gezimizi yapmak istiyoruz. Otobüsle “Dümmer” denizine gitmek istiyoruz. Orada dolaşmak ve güzel bir restoranda öğle yemeğini yemek istiyoruz.

Hareket 27 Haziran’da dernek binası önünde. Otobüs ücreti kişi başına 10 Avro, yiyecek ve içecekleri herkes kendisi ödüyor.

Sevgili arkadaşlar lütfen bildirin!

Görüşürüz

Heinz Paschke

3. Die Sportsfreunde machen jeden Sommer einen Ausflug. () Richtig () Falsch

3. Spor arkadaşları her yaz gezi yapar. () Doğru () Yanlış

4. Der Bus wartet vor dem Vereinhaus. () Richtig () Falsch

4. Otobüs dernek binasının önünde bekliyor. () Doğru () Yanlış

5. Für die Fahrt und das Essen bezahlt jeder 10 Euro. () Richtig () Falsch

5. Yolculuk ve yiyecek için herkes 10 Avro ödüyor. () Doğru () Yanlış

Aşama 2 (Teil 2):

Okuma - anlama bölümünün ikinci aşamasında bireye öncelikle bir bilgi aktarılmaktadır. Bireyler verilen bu bilgi doğrultusunda kullanılacak olan internet adresini bulmaya çalışacaklardır. Bu aşama beş sorudan oluşmaktadır.

6. Sie möchten ein Jahr in Frankfurt studieren und suchen ein Zimmer.

6. Bir yıl Frankfurt' ta öğrenim görmek istiyorsunuz ve oda arıyorsunuz.

a) www.student-fft.de

b) www.immo-spiess.com

Studentwerk Frankfurt

Spiess-Immobilien

Hilfe bei der Zimmersuche

Wir finden für Sie ein neues Zuhause.

Zimmer im Studentheim

Günstige Kaufangebote

Privatzimmer

Häuser

Zimmertausch

Wohnungen

Wohngemeinschaften

Apartments

a) www.student-fft.de

Farnkfurt Öğrenci Yeri

Oda arayanlara yardım

Yurtta oda

Özel oda

Oda değişimi

Yaşam topluluğu

b) www.immo-spiess.com

Spiess Gayri Menkulleri

Sizin için yeni bir yuva buluyoruz.

Uygun ödeme koşulları

Evler

Daireler

Apartmanlar

7. Sie möchten wissen: Wie kommt man vom Hamburg Bahnhof zum Hamburger Flughafen?

7. Bilmek istediğiniz: Hamburg garından Hamburg havaalanına nasıl gidilir?

a) www.flughafen-service.de

Flughafen Hamburg

Unsere Service – Leistungen:

Flughafenhotel

Restaurants

Einkaufen / Banken / Geldwechsel

Besucherführungen

a) www.flughafen-service.de

Hamburg havaalanı

Sevis ve Hizmetlerimiz

Havaalanı oteli

Restoranlar

b) www.hh-flughafen.de

Abflug

Ankunft

Parken

Flughafenbus

Hamburg Hauptbahnhof

Hamburg Altona

b) www.hh-flughafen.de

Kalkış

Varış

Park etme

Havaalanı otobüsü

Alışveriş / Bankalar / Para değişimi

Hamburg Havaalanı

Gezi Rehberliği

Hamburg Altona

8. Sie möchten in den nächsten Tagen in den Süden fliegen. Sie suchen ein günstiges Angebot.

8. Önümüzdeki günlerde güneye uçmak istiyorsunuz. Uygun bir öneri arıyorsunuz.

a) www.travel.de

Der Laden für alle, die gern reisen Supergünstige Angebote!!

Hier gibt es Campingartikel, Rucksäcke, Schuhe, Jacken, Karten, Reisebücher und und und...

b) www.lastminute.de

Spanien, Abflug 27. 8. Ab Hannover

Hotel Soller, 370, - Euro / Woche mit Halbpension

Türkei, Abflug 28. 8. Ab Hamburg

Club Side, 465, - Euro / Woche

a) www.travel.de

Muhteşem önerilerle seyahat etmeyi seven herkes için mağaza !!

Burada kamp ürünleri, sırt çantası, ayakkabı, ceket, kart, seyahat kitabı ve ve ve....

b) www.lastminute.de

İspanya, kalkış 27. 8. de Hannover'dan.

Soller Oteli. Haftalık yarım pansiyon 370 Avro

Türkiye, kalkış 27.8'de Hamburg'dan.

Club Side, haftalık 465 Avro

9. Sie suchen eine deutsche Brieffreundin oder einen deutschen Brieffreund im Internet. Sie kochen gern, lieben das Meer und lesen viel.

9. İnternette Alman bir mektup arkadaşı arıyorsunuz. Yemek yapmayı, denizi seviyorsunuz ve çok okuyorsunuz.

a) markus.taler@gmx.de

Hallo! Hier ist Markus, 22 Jahre, Student. Meine Hobbys sind Sport, Sport, Sport in jeder freien Minute, am liebsten Fußball und Schwimmen. Melde dich. markus.taler@gmx.de

b) julia.huber@t-online.de

Hi! Ich bin Julia, 19 Jahre alt und wohne in München. Ich bin sehr gern draußen, schwimme viel und fahre gern ans Meer. Ich interessiere mich für andere Länder und Leute und lese sehr viel. julia.huber@t-online.de

a) Merhaba! Ben Markus, 22 yaşında ve öğrenciyim. Hobilerim spor spor her boş dakikada spor en sevdiğim futbol ve yüzme. Sana mailimi veriyorum. markus.taler@gmx.de

b) Merhaba! Ben Julia 19 yaşındayım ve Münih' te yaşıyorum. Dolaşmayı çok severim, çok yüzerim ve denize giderim. Diğer ülkeler ve insanlar ilgimi çeker ve çok okurum. julia.huber@t-online.de

10. Sie arbeiten in Deutschland. In Ihrer Freizeit möchten Sie Fußball spielen.

10. Almanya' da çalışıyorsunuz. Boş zamanlarınızda futbol oynamak istiyorsunuz.

a) www.goal.de

b) www.vereinsport.de

Aktuelle Informationen aus der
Welt des Fußballs.

Welcher Verein für meinen Sport?

Klicken Sie an:

Hier finden Sie über

Tennis / Squasch

die Spiele

Leichtathletik

<i>die Fußballstars</i>	<i>Radsport</i>
<i>die Ergebnisse</i>	<i>Fußball / Basketball</i>
<i>die Manschaften</i>	<i>Schwimmen Wasserball</i>
a) www.goal.de	b) www.vereinsport.de
<i>Futbol dünyasından</i>	<i>Sporum için hangi dernek var?</i>
<i>güncel bilgiler</i>	<i>Tıklayın:</i>
<i>Burada şunları bulabilirsiniz:</i>	<i>Tenis / Duvar Tenisi</i>
<i>Oyunlar</i>	<i>Hafif Atlet</i>
<i>Futbol yıldızları</i>	<i>Bisiklet Sporu</i>
<i>Sonuçlar</i>	<i>Futbol / Basketbol</i>
<i>Takımlar</i>	<i>Yüzme / Su Topu</i>

Aşama 3 (Teil 3):

Okuma - anlama bölümünün üçüncü aşamasında bireylere ilk olarak bir kutucuk içerisinde ilan şeklinde metin verilmektedir. Metnin altında ise ona ait bir yargı bulunmaktadır. Bireyler bu yargının doğru ya da yanlış olduğunu bulmaya çalışacaklardır. Bu aşama beş sorudan oluşmaktadır.

11. Am Fahrkartenautomaten

Das Bayern – Ticket: Für nur 21 Euro fahren bis zu 5 Erwachsene einen Tag lang von Montag bis Freitag zwischen 9.00 Uhr und 3.00 Uhr so viele Kilometer sie wollen.

Sie können am Samstag mit 4 anderen Personen für 21 Euro fahren. () Richtig () Falsch

11. Bilet Otomatiğinde

Bayern bileti: Sadece 21 Avroya 5 yetişkine kadar pazartesten cumaya 9.00 - 3.00 arası istediğiniz kadar yol gidebilirsiniz.

Cumartesi günü 4 kişiyle birlikte 21 Avroya gidebilirsiniz. () Doğru () Yanlış

12. Im Hotelzimmer.

Liebe Gäste!

Wenn Sie am Abends nicht im Hotel sind, nehmen Sie bitte Ihren Schlüssel mit. Die Eingangstür ist ab 22 Uhr geschlossen. Ihr Zimmerschlüssel ist auch Hausschlüssel.

Nach 22 Uhr kommt man nicht mehr ins Hotel. () Richtig () Falsch

12. Otel odasında

Sevgili konuklar!

Akşam otelde değilseniz anahtarı yanınıza alın. Giriş kapısı saat 22'den sonra kapanıyor. Oda anahtarınız aynı zamanda evin anahtarı.

Saat 22'den sonra otele girilmez. () Doğru () Yanlış

13. Eingang Restaurant.

Wir haben für Sie täglich von 11.30 bis 15.00 Uhr und von 18.00 bis 22.00 Uhr geöffnet, auch am Wochenende und an Feiertagen.

Am Sonntagmittag können Sie in diesem Restaurant essen. () Richtig () Falsch

13. Restoran Girişi.

Gün içinde saat 11.30'dan 15.00'a ve saat 18.00'dan 22.00'a kadar açığız, hafta sonu ve bayramlarda da aynı saatler.

Pazar günü öğlen bu restoranda yemek yiyebilirsiniz. () Doğru () Yanlış

14. Im Verein.

Liebe Filmfreunde,

Ab nächster Woche zeigen wir Ihnen jeden Samstag einen international bekannten Film. Am 24. 1. steht "Das Schweigen" von Ingmar Bergmann auf dem Programm.

Beginn 20 Uhr. Eintritt 2 Euro

Bald kann man jeden Samstagabend einen Film sehen. () Richtig () Falsch

14. Dernekte.

Sevgili film severler

Gelecek haftadan sonra size her cumartesi uluslararası ünlü filmleri gösterime sunuyoruz. Programda 24.01. tarihi itibariyle Ingmar Bergman'ın "Das Schweigen" filmi gösterimde.

Başlama 20.00 Giriş 2 Avro

Yakında cumartesi akşamları film seyredilebilir. () Doğru () Yanlış

15. Im Konzerthaus.

Kartenverkauf an den Kassen 1 bis 3. Telefonisch oder schriftlich bestellte Karten holen Sie bitte an Kasse 4 ab.

Sie haben Ihre Karte über Telefon bestellt. Sie gehen zu Kasse 2. () Richtig () Falsch

15. Konser yerinde

Kart satışı Inumaradan 3 numaraya kadar olan kasalarda. Telefonla ya da yazılı olarak sipariş edilen kartları lütfen 4. kasadan alın.

Kartınızı telefonla sipariş ettiniz. 2. kasaya gidiyorsunuz. () Doğru () Yanlış

2.5.4. Yazma

A1 Sınavı yazma bölümü iki aşamadan oluşmaktadır.

Aşama 1 (Teil 1):

Yazma bölümünün birinci aşamasında sınava katılan bireylere bir metin verilmektedir. Metinde bir kişi ile ilgili kişisel bilgiler yer almaktadır. Metnin alt kısmında ise metinde sözü edilen kişiye ait form halinde sorular yer almaktadır. Sınava katılan bireylerden bu formu doldurmaları istenmektedir.

Ihre Freundin Yvonne Legrand aus Frankreich, geboren am 17. 4. 1983 in Lyon, möchte im August einen Deutschkurs in Deutschland besuchen. Sie ist Anfängerin. Sie hat am Vormittag Zeit. In der Schule hat sie Englisch und Spanisch gelernt.

Sie bekommt ein Anmeldeformular von der Sprachschule LIGA. Schreiben Sie für Ihre Freundin die fünf fehlenden Informationen in das Formular.

Am Ende übertragen Sie Ihre Lösungen bitte auf den Antwortbogen.

17.4.1983'te doğan Fransız arkadaşınız Yvonne Legrand ağustosta Almanya'da bir Almanca kursuna katılmak istiyor. O başlangıç seviyesinde. Öğleden önceleri zamanı var. Okulda İspanyolca ve İngilizce öğrendi.

LIGA dil okulundan bir başvuru formu alıyor. Arkadaşınız için beş eksik bilgiyi forma yazınız.

Sınav sonunda çözümlerinizi lütfen cevap kağıdına taşıyınız.

Sprachschule LIGA – Anmeldung

Familienname: Legrand

Vorname: Yvonne

Geburtsdatum: 17.4.1983

Geburtsort: 1

Muttersprache: 2

Andere Sprachen: Englisch, Spanisch

Schon Deutsch gelernt? () Ja () Nein 3

Termin: 4

Kursart: () Vormittagskurs () Nachmittagskurs () Abendkurs

LIGA Dil Okulu – Başvuru

Soyadı: Legrand

Adı: Yvonne

Doğum Tarihi: 17.4.1983

Doğum Yeri: 1

Anadili: 2

Diğer Diller: İngilizce, İspanyolca

Daha önce Almanca öğrendi mi? () Evet () Hayır 3

Randevu: 4

Kurs Biçimi: () Öğleden önce () Öğleden Sonra () Akşam 5.

Aşama 2 (Teil):

Yazma bölümünün ikinci aşamasında sınava katılan bireylerden mektup yazmaları istenmektedir. Bireylere mektup yazmaları için bir durum yazılı olarak verilmiştir. Bu duruma uygun ortalama otuz sözcükten oluşan bir mektup yazmaları istenmektedir.

Ihr Freund Roland hat Sie zu seiner Hochzeit nach Bonn eingeladen. Schreiben Sie eine E-Mail an ihn:

-Dank für die Einladung.

-Ihre Ankuft mit dem Zug: 17. Mai, 15 Uhr 26.

-Bitte an Roland: ein Zimmer für drei Nächte bestellen.

Schreiben Sie zu jedem Punkt ein bis zwei Sätze auf den Antwortbogen. (ca. 30 Wörter)

Arkadaşınız Roland sizi Bonn'a düğününe davet etti. Ona bir mail yazın.

-Davet için teşekkür edin.

-Trenle varışınız: 17 Mayıs, saat 15.26

-Roland'dan üç gecelik bir oda ayırmasını rica edin.

Cevap kağıdına her nokta için bir iki cümle yazın. (Ortalama 30 Sözcük)

2.5.5. Konuşma

A1 sınavının konuşma bölümü üç aşamadan oluşmaktadır. Konuşma sınavının yapıldığı alana bireyler dörder kişilik gruplar halinde girmektedir.

Aşama 1 (Teil 1):

Konuşma bölümünün birinci aşamasında sınava katılan bireye bir kağıt verilmekte ve birey kağıtta istenilen bilgiler dahilinde kendini tanıtmaktadır.

Sich vorstellen

Name?

Alter?

Land?

Wohnort?

Sprachen?

Beruf?

Hobby?

Kendini Tanıtma

İsim?

Yaş?

Ülke?

Yaşadığı Yer?

Diller?

Meslek?

Hobi?

Aşama 2 (Teil 2):

Konuşma bölümünün ikinci kısmında dört kişi halinde bulunulan sınav yerinde ikili gruplar oluşturulmaktadır. Her grup kendi içinde masanın üstünde kapalı halde bulunan kağıtlardan birini çekerek kağıtta yazılı olan sözcüğe göre grup arkadaşına soru yöneltmektedir. Her birey en az bir soru sormak ve bir soruyu da yanıtlamak zorundadır. Adaylar kağıtta bulunan sözcüğün anlamını bilmedikleri takdirde Almanca olarak sözcüğün anlamını sorup öğrenebilirler. İncelenen örnek sınavda çıkan kelimeler şunlardır:

Sonntag, Frühstück, Sport, Familie, Ausflug, Bücher, Freunde, Lehrer, Computer, Sprachen, Essen, Hausaufgaben,

Pazar, Kahvaltı, Spor, Aile, Gezi, Kitaplar, Arkadaşlar, Öğretmen, Bilgisayar, Diller, Yemek, Ev Ödevi.

Aşama 3 (Teil 3):

Konuşma bölümünde üçüncü aşamada bireylere ikinci aşamada olduğu gibi kapalı şekilde kâğıtlar verilmektedir. Üçüncü aşamadaki farklılık kağıtların resim şeklinde verilmesidir. Sınava katılan bireyler yine ikili grup olarak çektikleri resimle ilgili ricada bulunmaktadırlar. Sınava katılan adaylar en az bir ricada bulunup, bir ricaya da yanıt vermek durumundadırlar. İncelenen örnek sınavda çıkan resimlerin karşılığı şunlardır:

Bilgisayar, Kitap, Tencere, Bira, Çiçek, Randevu Defteri, Elma, Çatal Bıçak, Bardak, Sigara İçilmez sembolü, Çanta, Radyo.

2.6. Özel Kurslar Almanca Müfredatının Yeni Göç Yasası, Start Deutsch 1 Sınavı, Ders Kitapları ve Avrupa Dil Portfolyosu Bağlamında Değerlendirmesi

Türkiye’de hizmet veren özel eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilen programları uygulamakla yükümlüdürler. Bu anlamda A1 sınavı hazırlık kurslarını hazırlayan özel dil kursları Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilen Almanca kurs programını uygulamaya koymalıdır. Bu durum 06.2.2010 tarihli resmi gazetede Milli Eğitim Bakanlığı Özel Kurslar Yönetmeliği 3. bölüm 17. Maddede şu şekilde belirtilmiştir: *“Kurslarda, Bakanlıkça daha önce kabul edilmiş veya kurs yönetiminin ilgili mevzuata göre hazırlanan ve Bakanlıkça kabul edilen öğretim programları uygulanır”* (www.resmigazete.gov.tr). Bu madde gereğince Türkiye’deki Almanca dil kursları bünyesinde oluşturulan A1 sınavı hazırlık kurslarında Bakanlıkça kabul edilen program uygulanmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından son olarak 1996 yılında Almanca kurs programı kabul edilmiştir. Programı Bakanlığa “Özel Boncuk Bilgisayar, İngilizce, Fransızca Kursları” kurumu sunmuştur. Bu kurum şu an herhangi bir dil öğretimi yapmamaktadır. Araştırma içinde incelediğimiz Almanca kurs programı Özel Eğitim Kurumları Genel Müdürlüğü’nün internet adresinden alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın yayımladığı kabul yazısında Almanca kurs müfredatının amaçları şu şekilde yer almıştır:

Kursiyerlerimizin programda öngörülen seviyeden;

- a) Almancayı dinleyip anlayabilmelerini,
- b) Almancayı düzgün ve akıcı olarak konuşabilmelerini,
- c) Almanca yazıyı okuyup anlayabilmelerini,
- d) Almancayı düzgün bir şekilde yazabilmelerini sağlamaktır (<http://ookgm.meb.gov.tr/kategorigoster.asp?id=179>).

Programda kursun “başlangıç” “orta öncesi” ve “orta seviyelerden” oluştuğu belirtilmektedir. Program süresi haftada sekiz ders saati olmak üzere kırk sekiz hafta olarak belirlenmiştir. Ancak bu süre sadece A1 dil seviyesi için değil

programın tamamında belirtilen dil seviyeleri açısından verilmiştir. A1 dil seviyesi için belirlenen süre sekiz haftadır.

Kurs müfredatının içeriği “Deutsch Aktiv Neu” ders kitabına göre oluşturulmuştur. “Deutsch Aktiv Neu” ders kitabı ilk olarak 1989 yılında “Langenscheidt” yayınevi tarafından basılmıştır. Programın A1 dil seviyesini kapsayan kısmı italik olarak aşağıda verilmiştir. Programın Türkçeye çevirisi tarafımızdan yapılmıştır.

1. Hafta Kapitel 1: Guten Tag ich heiße Bauer / Das ist Frau Barbieri aus Italien. / Wer ist das?

2. Hafta Kapitel 1: Wie schreibt man das? Buchstabieren Sie bitte! Herr Dupont kommt aus Frankreich.

3. Hafta Kapitel 2: Wie geht's? Sprechen sie Englisch? Was trinken Sie? Wer hat die Nummer? Bitte die Nummer von? Barış Önal ist Arbeiter.

4. Hafta Kapitel 2: Deutsch als Muttersprache / Deutsch als Fremdsprache. Wie heißt das?

Kapitel 3: Wie heißt das auf Deutsch? Haben Sie keinen Angelschein? – Nein. Wir haben keinen

5. Hafta Kapitel 3: Haben Sie Oliven? – Nein. Heute nicht. Die Miete ist sehr hoch.

6. Hafta Kapitel 3: Nehmen wir zwei Hamburger und eine Flasche Bier? Was nehmen Sie? / Das Picknick. Rocko.

7. Hafta Kapitel 4: Augen, Ohren, Hände, Füße. Was fehlt Ihnen denn?

8. Hafta Kapitel 4: Die Operation fängt an. Das war 1908 / Früher hatte ich keine Zeit.

1. Hafta 1. Ünite : İyi Günler, benim adım Bauer. Bu İtalya'dan Barbieri. Bu kim?

2. Hafta 1. Ünite: Bu nasıl yazılır? Heceleyniniz lütfen! Bay Dupont Fransa'dan gelmektedir.

3. Hafta 2. Ünite: Nasılsın? İngilizce konuşur musunuz? Ne içersiniz? Numara kimde? Numara lütfen / Barış Önal işçidir.

4. Hafta 2. Ünite: Anadil olarak Almanca / Yabancı dil olarak Almanca.

3. Ünite: Bu Almanca olarak nasıl söylenir? Balık tutma izniniz yok mu? Hayır yok.

5. Hafta 3. Ünite: Zeytininiz var mı? Hayır bugün yok. Kira çok yüksek.

6. Hafta 3. Ünite: İki hamburger ve bir şişe bira alalım mı? Ne alırsınız? Piknik. Rocko.

7. Hafta 4. Ünite: Gözler, Kulaklar, Eller, Ayaklar. Ne şikayetiniz var?

8. Hafta 4. Ünite: Operasyon başlıyor. Bu olay 1908'de meydana gelmiş. Eskiden zamanım yoktu.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'na göre Türkiye'deki bir özel kurs yukarıda verilen ve Türkçeye çevirisi yapılan programa göre kursunu oluşturmaktadır. Bu programın uygulanması bu kurslarda "Deutsch Aktiv Neu" ders kitabının okutulmasını zorunlu kılar. "Deutsch Aktiv Neu" des kitabının ilk basımı 1989 yılında gerçekleşmiştir. Almanya'da 1960'lı yıllarda eğitim reformundan sonra ders kitapları iletişimsel yöntem kullanılarak hazırlanmıştır. Bu ders kitabı da bu anlamda iletişimsel yöneme göre hazırlanmış olabilir. Bu durum ders kitabının tamamen iletişimsel yöntemler kullanılarak hazırlandığı anlamına gelmemelidir. Ders kitabında dilbilgisel yapılar anlatılırken tablolar yardımı ile sunulmuştur. Yani dilbilgisel konuların anlatımında geleneksel yöntem tercih edilmiştir. Resim ve metinler de ders kitabı içinde bağlantılı olabilir. Ancak her şeyden önce ders kitabının güncel olmayışı onun Almanca dil kurslarında okutulamayacağı anlamına gelir. Çünkü eski bilgiler bireyler için sorun oluşturabilir. Daha önce dile getirildiği üzere ders kitabı 1989 basımlıdır. Almanya bu kitap basıldığında "Doğu ve Batı Almanya" olmak üzere iki devlet olarak yer almaktaydı ve birleşim henüz gerçekleşmemişti. Bireyler Almancayı bu kitaptan bu şekli ile öğrenirlerse Almanya'yı iki devlet olarak tanırlar. Çünkü ders

kitabının 1989 basımında Almanya iki devlet olarak tanıtılmıştır. Bu tarih itibariyle yanlış bir bilgi değildir. Burada eksik olan ders kitabının eski oluşu ve güncel olmayışıdır. Almanya'yı iki devlet olarak tanıyan bireyler Almanya'ya gidince Almanlarla olan ilişkilerinde birtakım sorunlar yaşayabilirler. Bu anlamda A1 sınavı hazırlık kurslarında bu ders kitabının kullanılması uyum sorununu azaltmak yerine onu artıracaktır. Ders kitabının güncel olması bu ve bunun gibi sorunları önlemesi açısından önemlidir. Bu yüzden dil kurslarında okutulan Almanca ders kitapları güncel olmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı bu anlamda kendini yenilemelidir. Bu yenileme her anlamda kendini göstermeli tüm alanları kapsamalıdır. Bireylere en iyi hizmetin sunulabilmesi güncel unsurların takip edilmesine bağlıdır.

Yukarıda dile getirilen yapısı ile Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun uygun gördüğü Almanca kurs müfredatı araştırma içinde incelemiş olduğumuz ders kitapları ile örtüşmemektedir. Dar bir konu yapısı ile sunulan programa incelenen ders kitapları dahil edilemez. Çünkü programda uygulanması öngörülen konuların geniş bir süreye yayıldığı görünmektedir. Bu açıdan incelenen ders kitaplarının konuları aynı şekilde programa koyulursa çok uzun zaman alabilir.

Kurs müfredatı ele alınan konular açısından değerlendirilecek olursa karşımıza şu şekilde bir tablo çıkar:

Birinci ünite de selamlama, kendini tanıtmak, birini tanıtmak ve heceleme gibi konular işlenmek durumundadır. Bu konular kurs müfredatında görüleceği üzere iki haftaya sığdırılmıştır. Kurs müfredatına göre haftalık sekiz ders işleneceğine göre “selamlama, kendini tanıtmak, birini tanıtmak ve heceleme” konuları on altı ders saati içinde işlenmelidir. Konulara göre belirlenen sürenin fazla olduğu söylenebilir. Daha kısa bir zaman diliminde bu konu işlenebilir.

İkinci ünite de işlenecek olan konular hal hatır sorma, dilleri öğrenme, içecekleri öğrenme, sayıları öğrenme, meslekleri öğrenme, Almancanın anadil ve yabancı dil olarak öğrenilmesi şeklindedir.

Üçüncü ünite de sahip olunan nesneler ve bunların Almanca olarak ifade edilmesi konulaştırılmıştır. Ayrıca bu ünite de bazı yiyecek ve içecekler öğretilmek istenmektedir.

Dördüncü ünite de insan vücudunu tanıma ve bazı hastalıkları öğrenme amaçlanmıştır. Ayrıca program ders kitabı içindeki bazı okuma parçalarını da kapsamaktadır.

Kurs müfredatı ele alına konular ve yöntem açısından kendi amaçları ile örtüşmemektedir. Programda belirtilen amaçların içinde “kursiyerlerin Almancayı dinleyip anlayabilmeleri” belirtilmektedir. Ancak program içinde dinleme becerisine yönelik bir etkinlik yer almamaktadır. Diğer bir amaç “kursiyerlerin Almancayı düzgün ve akıcı konuşabilmeleridir.” Ancak müfredat içinde konuşma becerisine yönelik etkinlik de yer almamaktadır. Bu açıdan programın kendi amaçlarını yerine getirmediği söylenebilir.

Kurs müfredatı içinde işlenmesi öngörülen bazı konular A1 sınavı ile uyumlu gözükebilir. Kendini tanıtma, sayılar, yiyecek ve içecek buna örnek olarak gösterilebilir. Kurs müfredatının uygulanabilmesi için “Deutsch Aktiv Neu” ders kitabının kullanılmasını gerektirir. Bu ders kitabının güncel olmayışı nedeniyle bu kurslar için uygun olmadığından söz edilmişti. Bu anlamda program konuları A1 sınavına uygun gözükse bile güncel olmayışı ve A1 sınavına dönük olarak hazırlanmadığı için bireye “Start Deutsch 1” sınavından yeterli puanı almasını sağlayamaz. A1 sınavı bireyin Almanya’ya gidebilmesinin önkoşuludur. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun kabul ettiği müfredat ve ders kitabı ile bu önkoşulun aşılması olanaklı gözükmemektedir. Bu açıdan kurs müfredatını uygulamak bireylere yarar sağlamayacaktır. Bireylerin bu kursa A1 sınavında yeterli puanı almaları için gereksinimleri vardır. Bunu sağlayamayan bir programın kullanışlı olduğu söylenemez. Ancak kurs programı sadece A1 sınavına katkı sağlama açısından değerlendirilmemelidir. Bireye öğrenilen dilin kültürü hakkında sunacakları da göz önüne alınmalıdır.

Kurs müfredatına göç yasası açısından bakıldığında yasanın amacı ile örtüştüğü söylenemez. Göç yasasının amacının uyum sorununu azaltmak ya da ortadan kaldırmak olduğu söylenmektedir. Ancak kurs müfredatı ile uyum sorununu azaltmak ya da onu ortadan kaldırmak olanaklı değildir. Uyum

sorununun ortadan kalkması Almanya'ya gidecek olan bireyin Alman dili ve kültürünü öğrenmesi ile olanak kazanır. Ancak kurs müfredatı incelendiğinde Alman kültürüne yönelik çalışmaların yer almadığı görülmektedir. Birey sadece Alman dilini öğrenerek o topluma ayak uyduramaz. Dil öğrenmek uyum sorununun ortadan kalkması için önemli bir unsurdur ancak tek başına yeterli değildir. Dil öğrenmek kültürü tanımak, çok kültürlü bir ortamda yaşayabilmek, karşılıklı önyargıları kaldırmak ve birlikte yaşanabilecek sorunsuz bir toplum yaratmak için bir araç olabilir. Ancak kurs müfredatını bu olguları sağlamak amacından çok uzak olduğu söylenebilir.

Kurs müfredatı açısından önemli bir diğer konu ise Avrupa Dil Portfolyosudur. Türkiye Avrupa Dil Portfolyosunu kabul etmiş bir devlettir, dolayısıyla dil öğrenimini buna göre düzenlemesi beklenir. Avrupa Dil Portfolyosunda temel olan öğrenilen dili tüm boyutları ile kullanabilmek, kültürel etkileşim sağlamaktır. Ancak kurs müfredatına bakıldığında zaman Avrupa Dil Portfolyosu ile uyumlu olmadığı görülebilir. Kurs programı, dili oluşturan tüm etmenler göze alınarak hazırlanmamıştır. Türkiye Avrupa Dil Portfolyosuna göre hazırlanan bir programın dilin okuma, yazma, konuşma ve dinleme olmak üzere dilin tüm becerileri dikkate alınarak hazırlanması gerekir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafında kabul edilen programda dinleme ve konuşma becerisine yer verilmemiştir. Bu açıdan kurs müfredatı Avrupa Dil Portfolyosu ve diğer çağdaş dil öğrenme ve öğretme yöntemleri ile örtüşmemektedir.

Araştırmada yapılan gözlemlerde özel kurslar Almanca müfredatının hiçbir kurum ve öğretmen tarafından kullanılmadığı belirlenmiştir.

2.7. Almanca Ders Kitaplarının Genel Değerlendirmesi

2.7.1. Almanca Ders Kitaplarında “Almanya”

Ders kitabı sadece dilbilgisi, kelime bilgisi ve telaffuz yönünden değil kitaptaki Almanya konumu açısından da çözümlenmelidir. Sadece sözcükler ve telaffuz ile amaçlanan öğrenme gerçekleşmez. Almanya hakkındaki bilgiler de kitabı oluşturan önemli etmenlerdendir. Ayrıca ders kitabı anadil olarak Almanca konuşulan ülkelerden de söz etmelidir. Ders kitabında bu ülkelerin Almanya ile olan ilişkilerine ait bilgiler de yer almalıdır.

1955 ve 1990 yılları arasında hazırlanmış olan ders kitapları üç başlık altında incelenebilir:

Dil Aktarım Ağırlıklı Ders Kitapları: İletişim arka planda tutularak önemli olanın sadece dil öğrenme olduğu benimsenmektedir. Bundan dolayı kitaplarda daha çok sözcük ve dil bilgisi öğretimine ağırlık verilmektedir. Bu yöneme göre hazırlanan ders kitaplarında sadece dil öğretmek esastır. Dil aktarım ağırlıklı ders kitaplarında Almanya birçok olumlu özelliği olan, coğrafi çekiciliği olan, görülmeye değer yerleri olan, güçlü bir ekonomisi olan, ve bir ülkeyi yaşamaya değer ne varsa hepsine sahip bir ülke gibi gösterilmektedir (Kast, Neuer, 1998, s. 37). Verilen bilgilerle Almanya’nın birçok insan için yaşanılacak güzel bir ülke olduğu imajı verilmektedir.

Kültür Aktarım Ağırlıklı Ders Kitapları: Bu yöneme göre hazırlanan ders kitaplarında kültürlerarası etkileşimi güçlendirmek amaçlanır. Dilin kültürler arasındaki etkileri üzerinde durulmaktadır. Artık dilin kültürel önemi vurgulanmaktadır. Kültür aktarım ağırlıklı ders kitaplarında birtakım problemler de yer almıştır. Yükselen teknolojinin getirisi anlatılırken işsizlik ve trafik sıkışıklığı, trafik gürültüsü, zıt grupların var olması, çevre gürültüsü, gibi problemlerden de bahsedilmiştir. Ekonomide aşırı kar isteği, yönetsel hatalar, eğitim sistemindeki kötü durum, kadın, çocuk ve engellilerin isteklerini hor görme gibi sorunlar eleştirilmiştir (Kast, Neuer, 1998, s. 37). Almanya’da yaşayan insanların aslında bahsedildiği gibi çok da mutlu ve rahat bir yaşam sürmediği gerçeği ortaya konmaktadır.

İletişim Ağırlıklı Ders Kitapları: İletişim ağırlıklı ders kitapları Almanya’da eğitim reformundan sonra hazırlanmaya başlanmıştır (Kast, Neuer, 1998, s. 31). Bu

yönteme göre hazırlanan ders kitaplarında iletişim kurmak esastır. Bu yöntemde dil sosyal bir olgudur ve birey onu sosyalleşerek öğrenir.

1950 ve 1960'lı yıllardaki kitaplar Almanya'daki yaşamı sorunsuz, istikrarlı ve bolluk içinde anlatmıştır. Almanya'nın çekiciliğinden bahsedilerek diğer ülkelerdeki insanlar üzerinde Almanya hakkında olumlu düşünceler yaratma çabası söz konusudur. Bu ders kitaplarında amaç Almanya'nın ve Almanların hiçbir sorununun olmadığı düşüncesini yaymaktır. Kültür aktarım ve iletişim ağırlıklı ders kitaplarında ise Almanya ve Almanların da problemlerinin olduğu ya da bu ülkede pahalılık olduğu anlatılır ayrıca yorucu çalışma hayatının bireylerin sağlıklarını etkilemesi ve konut sorunu anlatılır (Kast, Neuer, 1998, s. 37). Bu kitaplara bakarak insanlara öncesinde anlatılan “sorunsuz Almanya” gerçeğinin çok da doğru olmadığı anlaşılmıştır. Ders kitaplarında artık Almanya ve insanların sorunlarına yer verilmesiyle diğer ülkelerde yaşayan insanlardan çok da farklı hayatlar sürdürmedikleri söylenebilir. Onlar da birtakım siyasi, sosyal ya da ekonomik sorunlarla mücadele etmektedirler. Onların da diğer ülkelerde tartışılan işsizlik, trafik, gürültüsü, pahalılık, insan hakları gibi sorunlarından şikayetçi oldukları gözler önüne serilmektedir.

2.7.2. Almanca Ders Kitaplarında Yer Alan Konular

Almanya'da eğitim reformundan sonra ders kitaplarında farklı konular yer almaya başlamıştır. Bu konular şu şekilde gösterilebilir:

Ülke ve Ulus

Uluslararası İlişkiler

Coğrafya

Tarih

Devlet ve Politika

Devlet Biçimi

Devletin Temel Yapı ve Biçimleri

Politik İçerik Politikacı ve Partiler

Eğitim Sistemi

Devletin Vatandaşlara Davranma Şekli

Ekonomi

Toplum

Sanat ve Bilim

Bilim ve Teknik

Sanat

Almanların Günlük Yaşamları

İş - Gelir / Gider

Aile

Yaşam

Yiyecek ve İçecekler

Boş Zaman

Almanların Kişiliği (Kast, Neuer, 1998, s. 34).

Bir ülkenin sadece dilini öğrenerek o ülke hakkında bilgi edinilmeden öğrenme gerçekleşmez. Ders kitaplarında yer verilen konulara bakarak sadece dili öğrenmenin yeterli olmadığı, dilin konuşulduğu ülkeye ait farklı alanlardaki bilgilerin de öğrenmede çok büyük öneme sahip olduğunu söylemek olanaklıdır. Bu bilgiler yardımıyla dil öğrenmenin yanında siyasi, sosyal ve kültürel duruma ait önbilgiler kazanılmaktadır. Ülkenin konumu, doğası, insanları, gelenek - görenekleri, sosyalleşme alanları sunulmaktadır. Ülkedeki siyasi düzen, partileri ve diğer ülkelerle ilişkileri, eğitim, bilim ve sanat alanlarındaki düzeyi ülkenin tam anlamıyla öğrenilmesinde etkili olan bilgilerdendir. Aile yapısı, insanların genel kişilik özellikleri, günlük yaşamları, boş zamanlarını değerlendirme gibi önemli bilgiler iki toplum arasında bağ kurulmasına yardımcı olmaktadır.

2.7.3. Almanca Ders Kitaplarında Alman Kültürünü Sunma Biçimleri

Alman kültürü ders kitaplarında beş şekilde yer alır:

Tipikleştirme - Taklit: Gerçeğin taklit edilmesi yolu vardır. Problemlerden, nesne ya da olayların arka planlarından bahsetmezler. Olaylar olduğu gibi tüm yönleriyle anlatılmaz. Sadece görülen, gözlenen taraflardan bahsederler.

Kurallı - Belgeli: Gerçek, var olan nesnelere ulaşmaya çalışır. Sayılar, istatistikler ve orijinal metinler kullanır. Olayı ya da gerçeği belgelendirme söz konusudur. Ortaya konulan rakamsal sonuçlar ve metinlerle durum desteklenmektedir.

Olumlama - Haykırma: Özel ve tek olanın sunumudur. Bütün olaylar ele alınmaz. Sadece vurgulanmak istenen bir olgu anlatılır. Karşı taraftan herhangi olumsuz bir yorum ya da eleştiri istenmez. Övgü ve takdir ister.

Problem - Sorun Odaklı: Alman kültüründeki durumların, gelişmelerin, neden olduğu problemleri yansıtır. Bu anlamda daha objektiftir denilebilir. Ayrıca sorunlara çözüm önerileri getirir.

Eleştirel - Bağımsızlaştırıcı: Eleştirel bir yaklaşım vardır (Kast, Neuer, 1998, s. 31). Durum olduğu gibi anlatılır. Karşı taraftan eleştiri varsa çözüm önerileri beklenir.

Yukarıda da görüldüğü gibi ders kitaplarında Alman kültürü çok farklı şekillerde sunulmuştur. Olgular, olaylar ya da durumlar kimi zaman görülmesi istenilen şekilde verildiği gibi kimi zaman da bunun tam aksine tüm yönleri ile olduğu şekilde aktarılmıştır. Hatta eleştiri ve çözüm önerileri bile beklenmiştir. Bu durum sunuş biçimlerinin zamanla objektifliğe ne kadar yaklaştığını gözler önüne sermektedir. Böylelikle ders kitaplarını inceleyenlerde oluşan gerçek dışı düşünceler yerini gerçek fikirlere bırakır. Olay tüm yönleriyle anlatıldığı takdirde yorum ve eleştiri yapılabilir. Bu durum bireyin gelişimine katkı sağlar. Ayrıca durumları tüm açıklığı ile aktarmak kaynağa olan güveni de artırır. Ancak ders kitaplarında yapılan taraflı anlatım olayların ya da gerçeğin farklı algılanmasına ve yanlış bilgilerle aktarılmasına yol açar. Bir ülkenin ve kültürünün ders kitaplarında sunuluş biçimleri diğer insanlar için o ülke hakkında fikir kaynaklarındandır. Bu yüzden her ne kadar farklı sunuş biçimleri olsa da önemli olan o ülke hakkında doğru bilgilendirme yapmaktır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Almanya yeni göç yasası çerçevesinde oluşturulan Almanca dil kurslarının uyum sorununa katkısını belirlemeye yönelik betimsel bir çalışmadır.

Araştırmada sadece nicel verilerden değil aynı zamanda nitel verilerden de yararlanılmıştır. Araştırma için bu alandaki literatür taranmış ve ilgili kaynaklardan yararlanılmıştır.

Çalışmada yeni göç yasası çerçevesinde Türkiye’deki kurslarda kullanılan Almanca ders kitaplarının çözümlemeleri yer almıştır. Bu kurslarda kullanılan ders kitaplarının ne gibi özellikler taşıması gerektiği, kitapların eksiklikleri tartışılmıştır. Ayrıca ders kitaplarında varsa olumlu ya da olumsuz yönlendirmeler de bulunmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın uygulama bölümünde Almanya’ya gidecek olan adaylara uygulanan anketler çerçevesinde, kursların adayları ne kadar Almanya’daki yaşama hazırladığı, adayların kendilerini ne kadar hazır hissettikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Adaylara uygulanan anket verilerine göre ders kitaplarının yabancı dil öğretimi ve öğrenimindeki önemine ve uyum sorununun çözümüne yönelik katkılarına dikkat çekilmiştir. “*Start Deutsch 1*” sınavına hazırlık kurslarında çalışmakta olan Almanca öğretmenlerinin kullanacakları ders kitaplarını nelere göre seçeceği üzerinde durulmuştur.

Ders kitabında dil öğrenim ve öğretimi için büyük önem taşıyan kültürel öğelerden nasıl yararlanıldığı saptanmaya çalışılmıştır. Erek dilin kültürüne ait günlük yaşam, ekonomik ve coğrafik öğeler, tarihi değerler, resim müzik gibi sanatsal değerler, yazın alanından örneklerin yer alıp almadığı belirlemeye çalışılmıştır.

Ayrıca araştırma içinde “*Start Deutsch 1*” sınav örneği sınavda yer alan konuları ve düzeylerini saptamak için incelenmiştir. Sınav sorularının daha açık anlaşılması için

çevirileri tarafımızdan yapılmıştır. Araştırmanın sonuç bölümünde değerlendirmelerin yanında birtakım öneriler de sunulmaya çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bir araştırma yapılırken dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi de araştırmanın evreninin belirlenmesidir. Güven (1996, s. 23)'in bu konuda düşünceleri *“Araştırma planında yalnızca araştırma probleminin sınırlarının belirlenmesi yeterli değildir. Bu problemin hangi evren üzerinde gözlemlerde bulunularak araştırılacağına da açık, net ve kesin olarak tespit edilmesi gerekmektedir”* şeklindedir. Evren, araştırma alanına giren birey ve olgular olarak tanımlanabilir. Karasar (1994, s. 109) evreni, genel evren ve çalışma evreni olarak ikiye ayırarak *“Genel evren, tanımlanması kolay ulaşılması güç hatta imkansız olan bir bütünü ifade eder. Çalışma evreni ise, ulaşılabilen evrendir. Araştırmacının, hem gözleyerek hem de ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak, hakkında görüş bildirebileceği evren çalışma evrenidir”* şeklinde tanımlar. Çalışma evreni, örneklem olarak da adlandırılabilir. Bu anlamda bu araştırmanın genel evrenini Türkiye’deki A1 sınavı hazırlık kurslarında Almanca öğrenen kursiyerler oluştururken örneklemi İzmir ve Adana’da il merkezlerinde bulunan Almanca A1 sınavı hazırlık kurslarındaki kursiyerler oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem oluşturulurken basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Aşağıda örnekleme oluşturan kursiyerler ile ilgili bilgiler tablolar halinde yer almaktadır.

Tablo 1

Örneklem Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Yanıtlar	N	%
Bayan	50	47.2
Bay	56	52.8
Total	106	100

Tablo 1’den anlaşıldığı gibi araştırmaya katılanların % 47,2’si kadınlardan, % 52,8’i erkeklerden oluşmaktadır. Görüldüğü gibi örneklem içinde kadın erkek oranlarının dağılımı birbirine yakın çıkmıştır. Bu yakınlık eşit düzeyde temsil edilmeleri açısından önemli bir durum arz etmektedir.

Tablo 2

Örneklem Grubunun Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Yanıtlar	N	%
Okuryazar değil	1	0,9
İlkokul	11	10,4
Ortaokul	18	17
Lise	43	40,6
Üniversite	33	31,1
Total	106	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılanların % 0,9’u okuryazar değil, % 10,4’ü ilkokul mezunu, % 17’si ortaokul mezunu, % 40,6’sı lise mezunu, % 31,1’i ise üniversite mezunudur. Araştırmaya katılan bireyler arasında üniversite mezunu olanlar da azımsanmayacak derecede büyük bir kesimi oluşturmaktadır.

Tablo 3

Örneklem Grubunun Yaşadığı Yere Göre Dağılımı

Yanıtlar	N	%
İzmir	44	41,5
Adana	62	58,5
Total	106	100

Tablo 3’den anlaşıldığı gibi araştırmaya katılanların % 41,5’i İzmir’de, % 58,5’i ise Adana’da yaşamaktadır.

Tablo 4

Örneklem Grubunun Yerleşim Merkezlerine Göre Dağılımı

Yanıtlar	N	%
Köy	7	6,6
Kasaba	9	8,5
İlçe	33	31,1
İl Merkezi	57	53,8
Total	106	100

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılanların % 6,6'sı köyde, % 8,5'i kasabada, % 31,1'i ilçede, % 53,8'i ise il merkezinde yaşamaktadır. Sonuçlardan da anlaşıldığı gibi araştırmaya katılanlardan yarıdan fazlası hayatlarını il merkezinde geçirmektedir.

Tablo 5

Örneklem Grubunun Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

Yanıtlar	N	%
Bekar	36	34
Evli	32	30,2
Nişanlı	38	35,8
Total	106	100

Tablo 5'te elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 34'ü bekar, % 30,2'si evli ve % 35,8'i ise nişanlıdır.

Tablo 6

Örneklem Grubunun Mesleklere Göre Dağılımı

Yanıtlar	N	%
Memur	1	,9
Öğrenci	28	26,4
Ev Hanımı	21	19,8
İşçi	16	15,1
İşsiz	19	17,9
Serbest Meslek	21	19,8
Total	106	100

Tablo 6'ya göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 0,9'u memur, % 26,4'ü öğrenci, % 19,8'i ev hanımı, % 15,1'i işçi, % 17,9'u işsiz ve % 19,8'i ise serbest meslek sahibidir.

Tablo 7

Örneklem Grubunun Yabancı Dil Bilgisine Göre Dağılımı

Yanıtlar	N	%
İngilizce	55	51,9
Almanca	8	7,5
Fransızca	2	1,9
Bilmiyorum	41	38,7
Total	106	100

Tablo 7'deki değerlere göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 51,9'u İngilizce, % 7,5'i Almanca, % 1,9'u Fransızca bilmektedir. Araştırmaya katılan bireylerin % 38,7'si ise herhangi bir dil bilmediğini belirtmişlerdir.

Tablo 8

Örneklem Grubunun Almanya'daki Tanıdıklarına Göre Dağılımı

Yanıtlar	N	%
Evet	103	97,2
Hayır	3	2,8
Total	106	100

Araştırmaya katılan kursiyerlere yöneltilen “Almanya’da tanışınız var mı?” sorusunu bireylerin % 97,2’si evet olarak cevaplarırken, bireylerin % 2,8’i hayır cevabını vermiştir.

Tablo 9

Örneklem Grubunun “Start Deutsch 1” Sınavına Giriş Sayısına Göre Dağılımı

Yanıtlar	N	%
Birinci	64	60,4
İkinci	28	26,4
Üçüncü	14	13,2
Total	106	100

Tablo 9’den elde edilen bulgulara göre “Start Deutsch 1” sınavı hazırlık kurslarında araştırmaya katılan kursiyerlerin % 60,4’ü ilk defa, % 26,4’ü ikinci defa ve 13,2’si ise üçüncü defa katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu da başarısız olsalar bile sınava girmelerinin zorunlu olduğu anlamına gelmektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan anket formunun geliştirilmesi yoğun bir çalışmayı gerektirmiş ve bu alanda benzer çalışmaların olmaması bu yoğunluğu daha da arttırmıştır. Ancak konu ile ilgili kaynak taramaları anket sorularının oluşturulmasında yol göstericilik yapmıştır. Ayrıca Çukurova Üniversitesi Alman Dili Eğitimi ve Eğitim

Bilimleri Anabilim Dallarından dört uzmanın görüşüne de başvurulmuştur. Bu çerçevede A1 sınavı hazırlık kurslarında Almanca öğrenimi gören bireylerin kurs içeriği hakkındaki görüşleri ve kurslardaki kazanımlarını belirlemeye çalışan anket formu geliştirilmiş ve iki farklı biçimde uygulanmıştır. Birinci anket formu kursiyerlerin kurs içeriği hakkında görüşlerini belirlemeye yöneliktir ve 25 sorudan oluşmaktadır. Buradaki amaç Almanca öğrenecek olan kişilerin eğitim düzeylerini, duygu ve düşüncelerini, bireylerin kurstan beklentilerini ölçmektir. Ayrıca burada, kişilerin anadil ve yabancı dil düzeyleri de belirlenmek istenmektedir. Çünkü daha önce yabancı dil deneyimi olan kişilerin Almanca öğrenme durumları ile daha önce hiçbir yabancı dil öğrenmemiş kişiler arasında farklar bulunması yabancı dil öğretimi ve öğrenimi açısından son derece doğal bir durumdur. Ancak “Start Deutsch 1” sınavına yönelik kurslara katılan bireylerin eğitim düzeyi, en az bir yabancı dil bilen ya da hiç yabancı dil bilmeyen gibi özellikler taşıması nedeniyle karmaşık bir yapıda olduğu söylenebilir. İkinci anket formu ise kursiyerlerin A1 sınavı hazırlık kursundan kazanımları belirlemek amacıyla uygulanmıştır. İkinci anket formu da 25 sorudan oluşmaktadır. Kurs almış kişilerin kurs sonunda Almanya’nın kültürü, ekonomisi, coğrafi durumları, yönetim şekli, yaşam koşulları gibi alanlarında yeni bilgilere ulaşmış ulaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Anket verilerine göre söz konusu kursun Alman dili ve kültürünü tanıtmada, ne denli başarılı olduğu, dolayısıyla bireyleri oradaki yaşama nasıl ve ne kadar hazırlayabildiği belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada kurs başlangıcında yüz altı ve kurs sonunda yüz altı olmak üzere toplamda iki yüz on iki adet anket uygulanmıştır. Kurs başlangıcındaki ve kurs sonundaki anketler aynı kursiyerlere uygulanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri 2009 – 2011 yılları arasında toplanmıştır. Veri toplama işlemi örnekleme oluşturan kurslarda araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı uygun süre tanındıktan sonra kısa bir süre içinde toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplama işlemi tamamlandıktan sonra veriler SPSS 16.0 paket programına girilmiş ve istatistiksel analizler yapılmıştır. Verilerin analizi aşamasında frekans dağılımı tekniği kullanılmıştır. Kursiyerlerin kurs öncesi ve kurs sonrası anketteki sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde değerleri hesaplanarak betimleme yapılmıştır.

Ders kitaplarının çözümlenmesi, karşılaştırılması ve değerlendirilmesi amacıyla Hans-Jürgen Krumm ve Hermann Funk'un ders kitabı çözümleme yöntemleri (soru katoloğu) kullanılmıştır. Bu incelemelerde ders kitabının yapısı, dış görünümü, kullanılan dil, dilbilgisel yapıların sunum şekli, alıştırma biçimleri açısından çözümlemeler yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Almanca Ders Kitaplarının Çözümlemesi ile Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Günümüzde önemi artık tartışılmaz bir kavram olan yabancı dil öğretiminin vazgeçilemez unsurlarından biri de ders kitaplarıdır. Ancak ders kitapları sadece yabancı dil öğretimi bağlamında değil, toplumsal iletişim ve etkileşime yaptığı katkılarla da değerlendirilmek durumundadır. Çünkü ders kitapları yabancı dil öğretimi dışında kültürlerarası uzlaşma konularında da birtakım hizmetler sunmalıdır.

Çalışmada irdelenmiş ders kitapları göç yasası çerçevesinde yabancı dil kurslarında okutulan ders kitapları arasından seçilmiştir. Bu amaçla Almanca dil kurslarında en çok kullanılan “*Themen Aktuell, Schritte, Berliner Platz ve Optimal*” ders kitaplarının çözümlemesi ve değerlendirilmesi yoluna gidilmiştir.

Yabancı dil öğrenen bireyler sadece o yabancı dili öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda o ülkenin kültürü, tarihi, yaşayış biçimi, yeme - içme alışkanlıkları, özel günleri gibi toplum özellikleri hakkında da bilgi alır. Ders kitabında bu özelliklerin yer alması yabancı dil öğretimi açısından önemli olan erek kültürün tanıtılması durumuna paralellik göstermiş olur.

Yabancı dil öğretiminde öğrenen kişi için öğretmeninin rolü açıktır. Ancak bunun yanında ders kitabının da yabancı dil öğretiminde önemi yadsınamaz bir gerçektir. Çünkü ders kitabı izlenceyi, öğrenme materyallerini ve hangi konunun ne kadar ağırlıkta işleneceğini belirler.

Ders kitabı ders yöntemini, ders aşamalarını, ders biçimini, öğrenci ve öğretmen davranışlarını belirler. Derslerde partner ya da grup çalışmalarına yine ders kitapları yön verir. Dersin anlatma, alıştırmaya bölümlerini belirler. Konu seçimini etkiler. Ders kitabı konularının öğrenci düzeyine ya da kültürüne uygunluğu, yabancı dil öğretiminde önemli unsurlar arasında gösterilen güdülenmeyi etkilemektedir. Kaset, sözlük,

yardımcı kitap gibi diğer ders araçlarının kullanımını düzenler (Kast, Neuer, 1998, s. 8).

Ders kitabı öğrenme amacı ve test yöntemini düzenler. Bütün bu işlevlerinden dolayı ders kitabı yabancı dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Ayrıca ders kitabı ile erek dilin kültürü hakkında bilgi sahibi olunabilir. Ders kitabı yazarı ders kitabında ele aldığı konularla kendi ülkesi ve kültürü hakkında bilgi verir.

4.1.1. “Themen Aktuell” Ders Kitabının Çözümlemesi

4.1.1.1. Ders Kitabının Yapısı

“Themen Aktuell” ders kitabının A1 dil seviyesine yönelik olan kısmı tek kitap halinde hazırlanmıştır. Ders kitabına ait yardımcı kitap da bulunmaktadır. Yardımcı kitap yabancı dil öğrenen bireylere işledikleri konularla ilgili alıştırmaya yapma olanağı sunmaktadır. Alıştırmalar bireylere A1 sınavına hazırlıklı olma açısından yarar sağlayabilir. Ders kitabı orta yaş seviyesindeki bireylere göre hazırlanmıştır. Bu kurslara katılan bireylerin de yaş seviyeleri orta yaş düzeyinde olduğuna göre bu kitabın A1 sınavı hazırlık kurslarında okutulması bu açıdan doğru olacaktır. Böylece ders kitabı içinde yer alan bilgi, metin, resim ve alıştırmaya gibi etkinlikler A1 sınavına hazırlanan bireyin düzeyine uygun olacaktır. Kitapta ünite sonlarında, kitap içinde kullanılan dilbilgisi kavramlarının açıklandığı dilbilgisi bölümleri bulunmamaktadır. Dilbilgisel bölümlerin ünite sonunda ayrıntılı bir biçimde yer alması Almanca öğrenen bireylerin yapıları bir bütün halinde görmesi açısından önemlidir. Dilbilgisel yapıların ayrıntılı şekilde ders kitabında yer alması bu kişilere sınava hazırlık aşamasında katkı sağlayabilir. Ders kitabının bu eksikliği kurslarda görev yapan Almanca öğretmenleri tarafından giderilebilir. Öğretmenler kendileri birtakım çalışmalar yaparak sınava hazırlanan bireyleri daha donanımlı hale getirebilir. Dilbilgisi yapıları ünite içinde sadece küçük kutucuklar halinde verilmiştir.

Ders kitabı ile birlikte ses CD’si de bulunmaktadır. Kitaba ait öğretmen el kitabı da vardır. Öğretmen el kitabının bulunması Almanca öğretmenine birtakım yöntem ve bilgiler sunması açısından önemlidir. Öğretmen el kitabı ile derse hazırlanan bir

öğretmen bu derslerde daha aktif olabilecek ve A1 sınavına hazırlanan bireyleri sınava daha iyi hazırlayabilecektir. Ses kayıtları gerçekçidir. Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda bol miktarda resim kullanılmıştır. Ders kitabındaki alıştırmaların cevapları öğretmen el kitabında bulunmaktadır.

4.1.1.2. Ders Kitabının Dış Görünümü

Dış görünüm açısından kitapta kullanılan renk ve resimlerle kitabın ilgi çekici bir görünümü olduğu söylenebilir. Ders kitabının ilgi çekici olması A1 sınavına hazırlanan bireylerin dikkatini çekme ve odaklanmalarını sağlama açısından birtakım yararlar sağlayabilir. İlgi çekici bir görünümü olan ders kitabı yabancı dil dersini daha eğlenceli hale getirebilir. Çünkü bir derste kursa katılan bireyin dikkatini çekebilecek farklı unsurlar olacaktır. Sınıf içinde bulunan bir araç gereç bile bireyin dikkatini çekebilir. Ancak ders kitabının ilgi çekici olması onu diğer unsurlardan daha üst konuma geçirerek bireyin derse odaklanmasını sağlayabilir.

Ünite ve sayfaların görünümü yeteri derecede kolaydır. Ders kitabının bu özelliği A1 sınavına hazırlanan birey için yararlıdır. Ünite ve sayfaları kolayca ayırt edebilen bireyin derse karşı güdüsü yüksek düzeyde olur. Ancak kitapta aradığını bulamayan bir kişi ders kitabını kullanmaktan kaçınacak ve güdü düzeyi düşecektir. Ünite geçişlerinde farklı renkler kullanılarak geçişler kolaylaştırılmıştır. Ünite geçişlerinin belirli bir şekilde sağlanması bireyin kendini kontrol etmesi açısından da önemlidir. Birey hangi üniteye olduğunu bu şekilde daha kolay bulabilir. Canlı renk ve resimlerin kullanılmasıyla motive edici bir bütünlük vardır. Ders kitabı içinde ayrıca çizgi karakterler de kullanılmıştır. Ders kitabı içinde çizgi karakterlerin yer alması bireyi derste eğlendirebilecek ve onun dikkatini çekebilecek unsurlar arasında yer alabilir. Sınav odaklı öğrenilen bilgilerin bireye itici gelmesi olağandır. Ancak çizgi karakterler bu durumu eğlenceli bir hale getirerek sınav zorunluluğunun bir miktar da olsa olumsuzluğunu ortadan kaldırabilir. Materyallerin fiziksel olarak sağlam olduğu rahatlıkla söylenebilir. Metin ve resimlerin birbiri ile ilintili olduğunu söylemek de olanaklıdır (Themen Aktuell, 2003, s. 42). Bu özellik öğrenmeyi kolaylaştırabilir. Örneğin metinde geçen bir olay ya da durumun resim ile desteklenmesi öğrenmede kalıcılık sağlayacaktır. Metinde geçen sözcüklerin resimde gösterilmesi bu sözcüklerin

öğrenilmesini kolaylaştırabilir. A1 sınavında sözcüklerle ilgili sorular yer aldığı için bireye bu anlamda katkı sağlayabilir.

4.1.1.3. Ders Kitabında İçerik – Ülkebilgisi

Ders kitabında verilen bilgiler doğrudur. Örneğin sayfa kırk ikide verilen metinde bira çeşitleri gerçekte de bulunmaktadır. Ders kitabında yeterli miktarda metin bulunmamaktadır. Az miktarda bulunan metinler içerik yönünden kitabın hedef kitlesine uygundur (Themen Aktuell, 2003, s. 63). Sorun çözmeye yönelik bazı metinler de vardır. Örneğin altmış üçüncü sayfada bulunan metinler ev sorunu ile ilgilidir. Farklı türde metin olarak sadece şiir bulunmaktadır. Kitap içinde var olan metinlerde herhangi bir kültür karşılaştırması yoktur.

Öğrencilerin ilgisini çekebilecek, onların kendilerini özdeşleştirebileceği karakter ve kişiler ders kitabı içinde kullanılmamıştır. Ders kitabı içinde ünlü kişiler çok az yer alır. Ders kitabı içinde erkek ve bayan sayısının eşit olduğu söylenebilir. Bayanlar kendileri için klasik bir rol olan ev hanımı mesleği ile tanıtılmamıştır. Aksine öğretmen, hemşire, mühendis gibi farklı alanlarda meslek sahibi olarak gösterilmiştir (Themen Aktuell, 2003, s. 14). Köy yaşamından hiçbir örnek görülmemektedir. Ders kitabı içinde genel olarak şehir yaşamından örnekler bulunmaktadır. Aile, okul, iş yaşamına yeterince yer verilmektedir (Themen Aktuell, 2003, s. 47). Farklı sosyal kişilere ait yaşamlar görülmemektedir. Anadili Almanca olan devletlere yer ayrılmıştır. Kitabın onuncu ünitesi alman dili ve kültürüne yönelik hazırlanmıştır. Bu devletlerin günlük yaşamlarına, politik sistemlerine ekonomik sistemlerine ve kültürlerine dair birtakım bilgiler verilmiştir. Örneğin bu ülkelerdeki resmi diller ile ilgili bilgiler verilmiştir (Themen Aktuell, 2003, s. 120). Ders kitabında güncel konular yer almaktadır. Bunun yanında aile, okul, boş zaman gibi klasik konular işlenmiştir. Ancak çevre, iş dünyası, işsizlik gibi konular yer almamaktadır.

Ders kitabında Alman gelenek ve kültürlerine rastlanmaktadır. Örneğin yeme - içme kültürüne rastlamak olanaklıdır. Kitabın onuncu ünitesinde sayfa yüz yirmi ikide Almanya ile ilgili bilgiler verilmiş ve önemli yerler tanıtılmıştır. Altmış altıncı sayfada Alman ev tiplerinden söz edilerek ev tipleri tanıtılmaya çalışılmıştır. Kitapta resim,

müzik tiyatro gibi sanatsal etkinliklere yer ayrılmamıştır ayrıca gençlik ve alternatif kültürle ait herhangi bir olgu yoktur. Kitapta şiir, hikaye gibi yazınsal metinler yeterince yer almaz. Yüz ikinci sayfada Berlin ile ilgili tarihi bilgiler verilmiştir. Almanya ve Almancanın anadil olarak konuşulduğu ülkeler ile öğrencilerin kendi ülkeleri arasında herhangi bir ilişki anlatılmamıştır. Öğrencinin kendi ülkesine ait olguları belirtmesine yönelik soru yönergeleri de bulunmamaktadır.

“Themen Aktuell” ders kitabının birinci ünitesi bir sınıf ortamında bulunan yeni öğrencilerin fotoğrafı ile başlamaktadır. Bu resimde bulunan öğrenciler konuşma kutucukları ile tanıştırılmaktadır. Ayrıca burada geçen konuşmaları ses materyali ile dinlemek olanaklıdır.

Ders kitabının birinci ünitesinin dokuzuncu sayfasında “Wie heißen Sie” (adınız nedir?), “wie heißt du?” (adın ne?) sorularına yer verilmiştir. Bu iki soru arasındaki fark yabancı dil öğrenen bireye fotoğraflar yardımı ile anlatılmak istenmektedir.

4. Noch einmal, bitte langsam!

- Wie heißen Sie, bitte?
- Wie ist Ihr Familienname?
- Noch einmal, bitte langsam!
- Wie schreibt man das?
- Buchstabieren Sie, bitte!
- Und Ihr Vorname?
- Und wo wohnen Sie?
- Ihre Adresse?
- Und wie ist Ihre Telefonnummer?
- Danke schön!

- Raman Pathak.
- Pathak.
- Pa - thak.
- P - a - t - h - a - k.
- Raman.
- R - a - m - a - n.
- In Erfurt.
- Ahornstraße 2,
- 99084 Erfurt.
- 3 - 8 - 9 - 4 - 5 - 2 - 7
- Bitte schön!

5. Ergänzen Sie.

Familienname	Vorname	Wohnort	Straße	Telefon

Resim 1: Kişisel Bilgileri Öğrenme (Themen Aktuell, 2003, s. 10)

Birinci ünitenin onuncu sayfasında bir dinleme metni bulunmaktadır. Metin yazılı olarak da sunulmuştur. Burada bir kişinin soyadı, adı, yaşadığı yer, yaşadığı cadde, telefon numarası gibi kişisel bilgileri verilmektedir. A1 sınavında bu konuların soru olarak Almanca öğrenenlerin karşısına çıkma ihtimali oldukça yüksektir. Bugüne kadar yapılmış olan sınavların tamamına yakınında bu sorular çıkmıştır. Bundan dolayı bu konu daha da önemli hale gelmektedir. Bu bölümün devamında, “b” bölümünde öğrencilerin kursta birbirlerine yöneltmesi gereken birtakım sorular vardır. Bu sorular kibar konuşma ve samimi konuşma biçimine göre iki kısma ayrılmıştır. Bu da yabancı dil öğrenen bireylerin bu önemli konuyu daha iyi öğrenmelerini sağlayabilir. Çünkü

yabancı dil öğrenen birey yazılı olarak gördüğünü sözlü dilde de ifade ederek daha kalıcı yaşantılar sağlayabilir.

Onuncu sayfanın sonlarına doğru Alman alfabesi yer almaktadır. Alfabenin Alman bayrağının renkleri olan sarı, siyah ve kırmızıdan oluşması dikkat çekicidir. Alfabe ses materyallerinde de yer almaktadır. Böylelikle Almanca öğrenen kişiler tekrar etme şansına sahiptir. Tekrar dinleme yoluyla bireyler telaffuzlarını geliştirebilirler.

On birinci sayfada sayılara yer verilmiştir. Sıfırdan yüze kadar sayılar yazılı olarak verilmiştir. Bir sonraki bölümde bazı yerleşim birimlerinin posta kodları sunularak sayıların öğrenilmesi pekiştirilmek istenmiş olabilir.

17. Und jetzt Sie: Wer sind Sie?

a) Ergänzen Sie:

Beruf: _____ Familienstand: _____ Alter: _____
Wohnort: _____ Kinder: _____ Hobbys: _____
Land: _____

b) Schreiben Sie und lesen Sie dann laut:

Ich heiße ... Ich komme aus ... Ich wohne in ...

c) Fragen Sie im Kurs und berichten Sie dann:

Das ist ... Sie kommt aus ...

Resim 2: Kendini Tanıtma (Themen Aktuell, 2003, s. 16)

Ders kitabının on altıncı sayfasında on yedinci bölümde “siz kimsiniz” şeklinde kişisel bilgilerin ilgili yerlere yazılması istenmektedir. Burada istenen bilgiler meslek, medeni durum, yaş, yaşanan yer, çocuk, hobiler ve ülke şeklindedir. Burada yer alan soruların aynıları ya da benzeri A1 sınavının konuşma bölümünde yer almaktadır. Bireye yazılı halde verilen bilgilerle bireyin kendisini tanıtması istenmektedir. Bu açıdan bakıldığında buradaki bölümün A1 sınavı ile uyumlu olduğunu söylemek olanaklıdır.

Birinci ünitenin son sayfasında yirminci sayfada nüfus müdürlüğünde geçen bir konuşmada bazı sözcükler birkaç farklı anlama gelmektedir. Örneğin “schwarz” sözcüğü siyahın karşılığı olarak değil kaçak olarak kullanılmıştır. Burada Almanca öğrenen bireyler sözcüklerin birden fazla anlamı olabileceğini anlayabilirler.

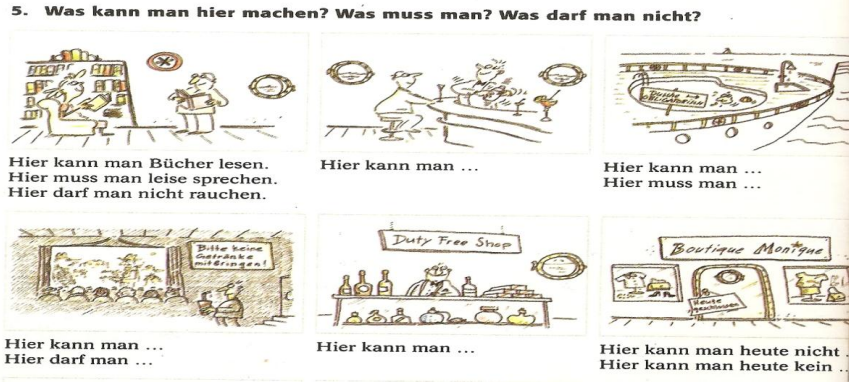
“Themen Aktuell” ders kitabının ikinci ünitesi bazı nesneleri öğretmek amacı ile hazırlanmıştır. Ünitenin giriş sayfasında nesnelerin numaralı olarak resimleri verilmiştir. Numaralı olarak verilen resimlerin alt kısmında isimleri yazılmıştır. Almanca öğrenen bireyler nesne ve yazı arasında bağlantı kurmak durumundadır. Bu durumun

Ders kitabının üçüncü ünitesi yiyecek ve içeceklerle ayrılmıştır. Üçüncü ünitenin giriş sayfasında yiyecek ve içecek resimleri vardır. Resimlerin her birinde numaralar vardır. Sayfanın alt kısmında ise resimlere karşılık gelen sözcükler verilmiştir. Otuz dördüncü sayfada üç kişiye ait öğünlerin tanıtılması istenmektedir. Otuz yedinci sayfada bir restoran menüsü tanıtılmıştır. Ders kitabı yazarı burada Almanya’da bulunan yiyecek ve içeceklerden Almanca öğrenen bireyleri bilgilendirmek istemiş olabilir. Yiyecek ve içecek konuları da A1 sınavında yer aldığı için A1 sınavına hazırlanan bireyler için daha önemli görülmektedir.

Ünitenin kırk birinci sayfasında bir markette bulunan yiyecek ve içecekler verilmiştir. Sayfanın devamında dokuzuncu bölümde Almanca öğrenen kişilerden beş farklı duruma göre alışveriş yapmaları istenmektedir. Burada da olduğu gibi A1 sınavına hazırlık kurslarında sınav içeriğini oluşturmayan konular önemli olarak ele alınmamaktadır. Alışveriş konusu A1 dil sınavına hazırlık kurslarında sınavda çıkmadığı için ayrıntılı olarak ele alınmamaktadır. Ancak diğer açıdan bakıldığında alışveriş konusu bireyin Almanya’da yaşayacağı durumlardan birsidir ve onu oradaki yaşama hazırlama açısından önem taşımaktadır.

Üçüncü ünitenin kırk ikinci sayfasında “bira ansiklopedisi” isimli bir metinle Almanya’daki bira çeşitleri tanıtılmıştır. Yan tarafında ise karışık olarak bira çeşitlerinin resimleri verilmiştir. Almanca öğrenen bireylerden resimlerle bira çeşitlerini eşleştirmesi istenmektedir.

Ders kitabının dördüncü ünitesinde boş zaman etkinliklerine yer verilmiştir. Ünitenin giriş sayfasında boş zaman etkinlikleri ile ilgili resimler kullanılmıştır. Resimleri ifade eden sözcükler de üstlerine yazılmıştır. Ünitenin kırk altıncı ve kırk yedinci sayfasında büyük bir gemi resmi bulunmaktadır. Resimdeki gemi Almanca öğrenen bireylere tanıtılmaktadır. Gemi tanıtılırken daha çok vurgulanan nokta gemideki insanların neler yaptığıdır. Burada ders kitabı yazarı boş zaman etkinliklerini bireylere aktarmak istemektedir.

Resim 4: Tarz Belirten Fiiller (Themen Aktuell, 2003, s. 48)

Ünitenin kırk sekizinci sayfasında tarz belirten fiiller verilmiştir. Fiiller verilirken duruma uygun resimler kullanılarak konunun anlaşılması daha kolay hale getirilmiştir.

Ders kitabının kırk dokuzuncu sayfasında bulunan yedinci alıştırmada ses materyali ile ilgili bir alıştırma verilmiştir. Burada Almanca öğrenen bireyler duyduğu sesin hangi cümle ile ifade edileceğini bulmaktadırlar. Dinlenen ses materyalinde herhangi bir konuşma olmadığı için yabancı dil öğrenen bireyler durumu anlayabilmek için daha fazla dikkat göstermek durumunda kalabilirler. Bu durumun daha sonraki dinleme çalışmalarına olumlu katkı yapacağı söylenebilir.

Ders kitabının elli ve elli birinci sayfalarında Almanca öğrenen bireyler saatin kaç olduğu sormayı ve söylemeyi öğrenmektedirler. Bu konunun daha önceki A1 sınavlarında çıkmış olduğu görülmektedir. Bundan dolayı bu konu A1 sınavına hazırlanan birey açısından daha önemli hale gelmektedir.

Ders kitabının elli üçüncü sayfasında dinleme alıştırmasında verilen bazı durumlarda öğrencilerden saatin kaç olduğunu bulmaları istenmektedir. Bu alıştırmanın dördüncü kısmında saat 15.00 olarak verilmiş ancak ders kitabına 3.00 yazılmıştır. Bu tür şaşırtmaların A1 sınavında daha önce yapıldığı göz önünde bulundurulursa ders kitabının bu tür karmaşıklıklara karşı tedbirli olduğunu söylemek olanaklıdır.

“Themen Aktuell” ders kitabında beşinci ünite ev tipleri ve oda ile ilgilidir. Ünitenin giriş kısmında bir evin odaları tanıtılmıştır. Odalar tanıtılırken daha önceki ünitelerde olduğu gibi resimler numaralı olarak verilmiş, sayfanın alt kısmında ise numaralara karşılık gelen sözcükler verilmiştir.

Resim 5: Ev İçinde Bulunan Araç Gereçler (Themen Aktuell, 2003, s. 59)

Ders kitabının elli dokuzuncu sayfasında ev içinde bulunan bazı araç ve gereçler resimleri ile birlikte yazılı olarak verilmiştir. Resimlerin verilmesi yabancı dil öğretimi açısından önem taşımaktadır. Çünkü yabancı dil öğrenen bireye kalıcılık sağlamaktadır. Altmış birinci sayfada bulunan bir dinleme çalışmasında Almanca öğrenen bireyler karışık halde verilen metni dinleyip doğru şekilde sıralamalıdılar. Sayfanın devamında bulunan sekizinci bölümde bireylerden bir önceki diyaloga benzer bir diyalog hazırlayıp bunu oynamaları istenmektedir.

Streit im Haus
Was darf man, was darf man nicht?
Viele Leute wissen das nicht.
Wir informieren Sie über wichtige Gerichtsurteile.

Vögel darf man auf dem Fensterbrett füttern. Aber keine Tauben, die machen zu viel Dreck. An der Außenwand oder am Fenster dürfen Sie keine Politparolen aufhängen.

Von 13 bis 15 Uhr und von 22 bis 7 Uhr dürfen Sie im Haus keinen Krach machen, und auch nicht draußen im Hof oder im Garten. Auch die Kinder müssen dann leise spielen.

In der Wohnung darf man pro Tag 90 Minuten Musik machen. Aber man darf die Nachbarn nicht zu sehr stören.

Ihr Partner oder Ihre Partnerin darf in Ihrer Wohnung oder in Ihrem Appartement wohnen. Man muss den Vermieter nicht fragen. Er kann es nicht verbieten.

(6) In einer Mietwohnung darf man ohne Erlaubnis kein Geschäft betreiben und keine Waren herstellen.

(7) Verbietet Ihr Mietvertrag Haustiere? Nein? Dann dürfen Sie welche in Ihrer Wohnung haben. Sonst müssen Sie den Vermieter fragen.

(8) Auf dem Balkon oder auf der Terrasse dürfen Sie grillen, aber Sie dürfen Ihre Nachbarn nicht stören.

(9) Ohne Erlaubnis dürfen Sie am Haus, auf dem Dach oder am Schornstein keine Antenne montieren. Sie müssen vorher Ihren Vermieter fragen.

(10) In Ihrer Mietwohnung, in Ihrem Haus oder in Ihrem Garten dürfen Sie auch mal nachts laut feiern. Aber bitte informieren Sie vorher Ihre Nachbarn.

Resim 6: Apartmanda Yaşama Kuralları (Themen Aktuell, 2003, s. 65)

Ders kitabının altmış beşinci sayfasında bir apartmanda yaşarken kişinin uyması gereken kurallar anlatılmıştır. Bu kurallar şu şekildedir:

- (1) Pencere önünde kuş beslenebilir. Ama güvercin çok pislik yaptığı için beslenemez.
- (2) Duvara ve pencereye politik içerikli yazı asılmaz.
- (3) Saat 13.00'dan 15.00'a ve saat 22.00'dan 07.00'a kadar evde, bahçede ve avluda gürültü yapılmaz.

- (4) Binada günlük doksan dakika müzik yapılabilir ama komşular rahatsız edilmemelidir.
- (5) Erkek arkadaşınız ya da kız arkadaşınız apartmanınızda yaşayabilir. Ev sahibinize sormayabilirsiniz. Onu yasaklayamaz.
- (6) Kiralık bir dairede izinsiz olarak mağaza açılmaz ve üretim yapılmaz.
- (7) Kira sözleşmeniz ev hayvanlarını yasaklıyor mu? Hayır. Evinize istediğinizi alabilirsiniz. Ancak ev sahibine sormak zorundasınız.
- (8) Balkonda ya da terasta ızgara yapabilirsiniz ama komşuları rahatsız etmemelisiniz.
- (9) İzinsiz olarak eve, çatıya, bacaya anten takamazsınız. Ev sahibine sormak zorundasınız.
- (10) Kiralık dairenizde, evinizde, ya da bahçenizde yüksek sesli kutlama yapabilirsiniz ama daha önce komşularınızı bilgilendirmelisiniz (Çeviren: Adem Albayrak).

Burada verilen bilgilerle Almanya'ya gidecek olan bireyler oradaki yaşam hakkında az da olsa bilgi sahibi olabilirler. Verilen bilgiler Almanya'daki yaşam hakkında bireyin zihnindeki birtakım olguları somutlaştırmaya yardımcı olabilir.

Altmış beşinci sayfanın devamında on yedinci bölümde ders kitabı yazarı Almanca öğrenenlere “Siz ne yapabilirsiniz? Ne yapamazsınız? Ne yapmalısınız? Ne yapmamalısınız?” şeklinde soru sorarak bireyin kültürüne de gönderme yapmaktadır. Kültürlerarasılık açısından bakıldığında bu durumun olumlu açıdan bireye katkı sağlayacağını söylemek olanaklıdır. Birey kendi kültürü ve bundan sonra yaşamını devam ettirmek istediği toplumun kültürünü karşılaştırma olanağı elde edecektir. Her iki kültür arasındaki benzerlik ve farklılıkları görebilmek, bireyin Almanya'daki yaşamını daha kolay hale getirebilir.

Ders kitabında beşinci ünitenin son sayfası olan altmış sekizinci sayfada yine eğlenceli bir diyalog yer almaktadır. Ünite sonlarında bu şekilde eğlenceli diyalog ve metinlerin yer alması bir sonraki üniteye geçiş için yabancı dil öğrenen bireye güdü sağlayabilir.

“Themen Aktuell” ders kitabının altıncı ünitesi hastalık ve sağlık konularına ayrılmıştır. Ünitenin giriş kısmında ilaç ve haplardan oluşan bir fotoğraf bulunmaktadır. Ünitenin yetmişinci sayfasında iki insan vücudu kullanılarak insanın organları tanıtılmıştır. Yetmiş birinci sayfada hastalık adları resimler yardımı ile tanıtılmıştır.

Ders kitabının yetmiş altıncı ve yetmiş yedinci sayfalarında üç farklı olayın karışık olarak fotoğrafları verilmiştir. Ve Almanca öğrenen bireylerden meydana gelen olayları düzenlemeleri istenmektedir. Bu kısımda anlatılan dilbilgisi yapısı (Perfekt) geçmiş zamandır. Yetmiş sekizinci sayfada yine kitap genelinde yaygın olduğu şekilde bazı kelimeler resimleri ile verilmiştir.

Ders kitabının yetmiş dokuzuncu sayfasında birbiri ile ilintili ve sıralı şekilde çizgi resimler verilmiştir. Almanca öğrenen bireylerden bu çizgi resimler yardımıyla meydana gelen olayı anlatmaları istenmektedir. Bu durum yabancı dil öğrenen bireyin yaratıcılığını geliştirmesi açısından önem taşımaktadır.

Ders kitabının yedinci ünitesi günlük yaşam olaylarına ayrılmıştır. Ünitenin giriş sayfasında daha önceki ünitelerde olduğu gibi konu ile ilgili kavramlar resimleri ile birlikte verilmiştir. Günlük yaşamla ilgili bazı fiiller fotoğraflar yardımıyla anlatılmaya çalışılmıştır.

Resim 7: Fiil ve Çizgi Karakter Eşleştirmesi (Themen Aktuell, 2003, s. 82)

Yedinci ünitenin seksen ikinci sayfasında birinci bölümde on adet çizgi resim verilmiş yan tarafında ise ilgili sözcükler kutucuk içinde verilerek eşleştirme çalışması yapılması istenmektedir. Resimdeki insanların ne yaptığı ilgili sözcük kullanılarak anlatılması istenmektedir.

“Themen Aktuell” ders kitabında günler daha önce öğretilmesine karşın aylar ders kitabının yedinci ünitesinde verilmeye başlanmıştır. A1 sınavı açısından bakıldığında bu durumun olumsuz olduğu söylenebilir. Çünkü gözlemci olarak katılmış

olduğumuz A1 dil sınavı hazırlık kurslarında derslerin bu üniteye kadar işlenemediği, buradan önce kurs süresinin sona erdiği görülmüştür.

Yedinci ünitenin seksen dördüncü sayfasında altıncı bölümde üç diyalog verilmiştir. Ayrıca diyaloglar ses materyalinde de verilerek Almanca öğrenen bireylere dinleme çalışması için de olanak sağlanmıştır. Sayfanın devamında benzer durumlar verilerek bireylerden bu tür diyaloglar hazırlamaları ve sınıf içinde bu diyalogları tiyatro şeklinde oynamaları istenmektedir.

Yedinci ünitenin seksen altıncı sayfasında bir bayanın sabahtan akşama kadar bir günü tanıtılmıştır. Çizgi resimlerle birlikte bireye kullanacağı filler verilmiş ve bireyden sayfanın alt kısmında bulunan boşluklarla eşleştirmesi istenmektedir. Bu konu A1 sınavında soru olarak yer almaz. Ancak Almanya’da yaşayacak olan bir bayan için bu konu önemlidir. Çünkü kursa katılan bayan bu konu ile Almanya’daki yaşam hakkında bilgi sahibi olur.

Ders kitabının sekizinci ünitesinde bir şehir tanıtılmaktadır. Şehirde olabilecek kütüphane, otel, kafe gibi yerler resimleri ile birlikte verilmiştir. Ünitenin doksan yedinci sayfasında yer - yön tarifine değinilmiştir. Bu üniteye doksan sekizinci sayfadan ünite sonuna kadar Berlin şehri tanıtılmıştır. Doksan sekizinci sayfada Berlin’e ait önemli yerlerin fotoğrafları verilerek tanıtılmıştır. Ünitenin yüz birinci sayfasında “Alle Wege nach Berlin” (Tüm yollar Berlin’e) adlı bir metin bulunmaktadır. Burada Almanya içinde Berlin’e nasıl gidilebileceği anlatılmaktadır. Uçak, otobüs, özel araç ve tren gibi alternatiflerle Berlin’e nasıl ulaşılacağı tarif edilmektedir.

Ders kitabında yüz iki ve yüz üçüncü sayfasında Avusturyalı bir gazetecinin Berlin ile ilgili gözlemlerine ve düşüncelerine yer verilmiştir. Yüz üçüncü sayfada verilen metinle ilgili birtakım yargılar yazılmış ve bunların doğru ya da yanlış olduklarının bulunması istenmektedir. Böylece ders kitabı yazarı metin üzerinde Almanca öğrenen bireylerin daha fazla çalışmasını ve metni daha iyi anlamasını sağlamaktadır.

“Themen Aktuell” ders kitabının dokuzuncu ünitesinde hediyeler konuşturılmıştır. Yine ünitenin giriş kısmında ünite ile ilgili sözcükler resimleri ile birlikte verilmiştir. Ders kitabının yüz altıncı sayfasında bazı hediyelik eşyalar verilmiştir. Buradaki hediyelik eşyalardan biri de Türk mutfağını anlatan bir kitaptır.

Böyle bir kitabın burada yer almasının Türkiye’deki Almanca öğrenen kişileri olumlu etkileyeceği söylenebilir. Çünkü yabancı dil öğrenen birey kendi kültürüne ait olguları yabancı dil ders kitabında görürse bu durumdan olumlu olarak etkilenecektir.

“Themen Aktuell” ders kitabında son ünite olan onuncu ünite Alman dili ve kültürüne ayrılmıştır. Ünitenin ilk sayfası olan yüz on sekizinci sayfada Almanya, Avusturya ve İsviçre’nin Almanca öğrenen bireyler için ne ifade ettiği sorulmaktadır.

Ders kitabının yüz on dokuzuncu sayfasının üçüncü alıştırmasında büyük isimler başlığı altında Mozart ve Goethe tanıtılmıştır. Bu alıştırma dinleme çalışması olarak verilmiştir. Mozart ve Goethe’nin bazı özellikleri ve fotoğrafları verilerek kim olduklarının bulunmaları istenmiştir. Mozart ve Goethe dünya çapında üne kavuşmuş iki ünlü isimdir. Ders kitabında ünlü kişilerin yer alması Almanca öğrenen bireylerin ilgisini çekerek öğrenmeyi kolaylaştırabilir ve öğrenmede kalıcılık sağlayabilir.

Ders kitabının yüz yirminci sayfasında “die deutschsprachigen Länder” (Almanca konuşan ülkeler) başlığı altında bir metin verilmiştir. Burada Almanya, Avusturya ve İsviçre’de Almanca konuşulduğu ve bu ülkelerde federasyon yapısının olduğu anlatılmaktadır. Ayrıca Alman dilinin her yerde aynı şekilde konuşulmadığı bazı yerlerde farklı şive ile konuşulduğu da belirtilmektedir. Ancak yüksek Almanca’nın (Hochdeutsch) her tarafta anlaşıldığı söylenmektedir. Bu durum Almanca öğrenen bireyler açısından önemlidir. Bu tür dilsel farklılıkların olduğunu öğrenmek Almanya’daki yaşama hazırlık açısından önemli olacaktır. Ünitenin devamında yüz yirmi birinci sayfada beşinci alıştırmada yabancı dil öğrenen bireylere bir takım sorular yöneltilmiştir. Buradaki sorular bireyin kendi ülkesinde hangi dilin konuşulduğu, resmi dilin hangisi olduğu, resmi dilin yanında hangi dillerin konuşulduğunu öğrenmeye yöneliktir.

Onuncu ünitenin yüz yirmi üçüncü sayfasında sekizinci bölümün “c” kısmındaki dinleme çalışmasında farklı dillere yer verilmiştir. Verilen diller arasında Türkçe bulunmamaktadır.

4.1.1.4. Ders Kitabının Dili

Ders kitabı ölçünlü dil ile yazılmıştır (Themen Aktuell, 2003, s. 67). Ders kitabında sokak dili, meslek dili gibi dilsel çeşitliliğe çok fazla rastlanmamaktadır. Bu durum A1 sınavına hazırlanma açısından olumlu olarak ele alınabilir. Çünkü bireyler A1 sınavında ölçünlü dil ile karşılaşacaklardır. Sınavda herhangi bir mesleğe ve yöreye ait dilsel çeşitlilik yer almamaktadır. Ancak Almanya’da yaşamını sürdürecektir olan bireyin bu tür dilsel farklılıkları öğrenmesi uyum sorununu ortadan kaldırması yönüyle önemlidir. Ders kitabında farklı yerlerde farklı biçimde dilin kullanıldığını öğrenen birey bu duruma zihinsel olarak hazır olacaktır. Zaman zaman reklam diline yer verilmiştir (Themen Aktuell, 2003, s. 24). Kitapta diyaloglara bol miktarda yer verilmiştir (Themen Aktuell, 2003, s. 32). Ders kitabında diyalog çalışmalarının yer alması kursa katılan bireylerin grup çalışması yapmalarına olanak sağlayacaktır. Böylece sınıf içi etkileşim artacaktır. Ayrıca A1 sınavı konuşma bölümünde bireyler diyalog halinde konuşmak durumundadır. Bu yönüyle A1 sınavına hazırlık açısından diyalogların yer alması önemlidir.

Ders kitabı içinde gazete gibi diğer türlere rastlanmamaktadır. Kitapta dilin tüm becerilerine yönelik bol miktarda alıştırma ve durumlar vardır (Themen Aktuell, 2003, s. 55). Kullanılan dilin gerçekçi olduğu görülmektedir. Ders kitabındaki konuların dili hedef kitleye göre orta seviyededir. Çok kolay ve zor olması öğrenci güdüsünü olumsuz etkileyeceği için orta seviyede olması en uygun durumdur.

Kitapta eczane, hastane gibi önemli alanlara ait diyaloglar bulunmaktadır (Themen Aktuell, 2003, s. 70). Hastalık konusu ayrı bir ünite olarak ele alınmıştır. Kitapta vurgu ve tonlamalara yeterince önem verilmemiştir. Ders kitabındaki bu eksiklik bireyin A1 sınavına hazırlanmasını olumsuz yönde etkileyebilir. Vurgu ve tonlamalara yeterince önem verilmediği için bireyler bazı ses ve heceleri ayırt edemeyebilirler. Bu durum bireylerin A1 sınavı dinleme – anlama bölümünde başarısız duruma düşmelerine neden olabilir. Diyaloglarda vurgular farklı renklerle kullanma gibi herhangi bir yardımcı öğe yoktur. Ders kitabı ile birlikte verilen ses kayıtları gayet gerçekçidir. Bu ses kayıtlarında farklı konuşmacılara yer verilmiştir.

4.1.1.5. Ders Kitabında Dilbilgisi

Ders kitabındaki metinler dilbilgisel kurallara göre oluşturulmuştur. Metinlerin dilbilgisel kurallara göre oluşturulması bireye hem A1 sınavına hazırlık açısından hem de uyum sorununu ortadan kaldırmaya dönük olması açısından önemlidir. Çünkü birey Alman dilini kurallı bir biçimde öğrenecek ve sorunsuzca anlayabilecektir. Dilbilgisi yapısı kolaydan zora doğru bir izlenice takip etmektedir. Örneğin birinci ünite fiil çekimi öğretilirken dördüncü ünite ayrılabilen fiiller öğretilmiştir. Üniteler arasında dilbilgisel yapılarının tekrarına yer verilmiştir. Dilbilgisel yapıların tekrar edilmesi öğrenmede kalıcılık sağlanması açısından önemlidir. Özellikle yabancı dil derslerinde daha önce hiç öğrenilmemiş konuların yer alması unutmayı hızlandırmaktadır. Dilbilgisel yapılar da dil öğrenmede önemli olduğu için tekrarlar yolu ile pekiştirilmesi bireye yarar sağlayacaktır. Bu durum bireyin A1 sınavında başarısına etki edecektir. Ders kitabının sonunda dilbilgisi kurallarının tekrarı ve kullanım alanları verilmiştir. Dilbilgisel kuralların kitabın sonu yerine ünite bitiminde yer alması tekrar etme açısından bireye daha çok katkı sağlayabilirdi. Bir ünite işlenen dilbilgisel konuların ilgili ünite sonunda tekrar edilmesi dilbilgisel yapıların bir bütün olarak görülmesi açısından önem taşımaktadır.

Kitap içinde genel olarak iletişimsel yöntem kullanıldığı söylenebilir. Ders kitabında iletişimsel yöntem kullanılması bireylerin dili kullanma düzeylerine katkı sağlayabilecek bir durumdur. İletişimsel yöntem kullanılan bir ders kitabında Almanca öğrenen birey konuşma, dinleme, yazma ve okuma alanlarında yani dilin tüm alanlarında etkin olma şansını yakalayacaktır. Bu yönüyle birey A1 sınavına da hazırlanmış olacaktır. Çünkü A1 sınavı, dilin konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerilerinden oluşan bir sınavdır. Dolayısıyla ders kitabında iletişimsel yöntemin kullanılması bireyin sınavda başarı düzeyini yükseltebilir. Dilbilgisi konuları anlatılırken başka bir dil ile karşılaştırma yapılmamıştır. Bu durumun ders kitabı açısından bir eksiklik olduğu söylenemez. Ancak kurs öğretmeni gerekli gördüğü yerde bireyin anadili ile bazı yapıları açıklayabilir. Çünkü kursa katılan bireyler orta yaş düzeyindedir. Ve orta yaş düzeyinde bu tür bir yöntem kullanmak Almanca öğrenmeyi kolaylaştırabilir. Çünkü bu durumda birey öğrendiği dilin anadilinden farklı ya da benzer yanlarını görebilme olanağına sahip olacaktır.

4.1.1.6. Ders Kitabında Alıştırmalar

Soru yönergeleri oldukça açıktır (Themen Aktuell, 2003, s. 19). Soru yönergeleri Alman dilinde verilmiştir. A1 sınavında da soru yönergelerinin Almanca olması bu durum ile örtüşmektedir. Birey Almanca soru yönergelerine hakim olarak A1 sınavına katılırsa sınavda daha rahat hareket edebilir ve başarı düzeyi yükselir. Öğrenen kesime hitap edilirken “Sie” (siz) biçiminde hitap edilmiştir (Themen Aktuell, 2003, s. 47).

Kitap içinde alıştırma biçimi olarak dört dil becerisine de yer verilmiştir. Alıştırmaların dilin tüm becerilerine yönelik olarak hazırlanması, bireyin A1 sınavına hazırlanması açısından önemlidir. Daha önce de belirtildiği üzere A1 sınavı okuma, yazma, konuşma ve dinleme olmak üzere dilin dört becerisine yönelik olarak hazırlanmaktadır. Ders kitabında da farklı alıştırma çeşitlerinin olması bireyin sınava alışık olması ve deneyim kazanması açısından önemlidir. Birey bu alıştırmaları yaparak hem sınava hazırlanacak hem de öğrendiklerini tekrar etme olanağına sahip olacaktır. Ders kitabındaki alıştırmalar bireyin kendi durumunu görmesi yönüyle de önemlidir. Almanca öğrenen kişi yaptığı alıştırmalarla eksik olan bilgilerini tespit edip onları tamamlayabilir.

Ders kitabı içinde birbirinden farklı alıştırma türleri bulunmaktadır. Farklı alıştırma çeşitleri bireyin farklı durumlara hazırlıklı olması açısından önemlidir. A1 sınavında da farklı soru türlerinin bireylerin karşısına çıkması yönüyle ders kitabının bu özelliği önem taşımaktadır. Bu durumda birey A1 sınavında daha başarılı olabilir. Sayfa on dokuzda yazma alıştırması, yirmi dokuzda boşluk doldurma alıştırması görülebilir. Alıştırmalarda bağımsız olarak ya da grup çalışması yapmak olanaklıdır (Themen Aktuell, 2003, s. 39). Diyalog çalışmaları da bulunmaktadır (Themen Aktuell, 2003, s. 39). Diyalog çalışmalarının ders kitabında yer alması bireye A1 sınavı konuşma bölümüne hazırlık olması açısından önemlidir. Ayrıca bu tür diyaloglar bireyin Almanya’daki yaşamını da daha kolay hale getirebilir. Birey farklı alanlarda hazırlanmış diyaloglarla Almanya’da karşılaşabileceği durumlara karşı hazırlıklı olabilecektir. Bu yönüyle de ders kitabının uyum sorununa da katkı sağlayabileceği söylenebilir.

4.1.2. “Berliner Platz” Ders Kitabının Çözümlemesi

4.1.2.1. Ders Kitabının Yapısı

“Berliner Platz” ders kitabının A1dil seviyesine yönelik olan kısmı yardımcı kitabı ile tek kitap halinde hazırlanmıştır. Ders kitabı orta yaş seviyesine, on altı yaştan sonraki bireylere göre hazırlanmıştır. Bu kurslara katılan bireylerin de yaş seviyeleri orta yaş düzeyinde olduğuna göre bu kitabın A1 sınavı hazırlık kurslarına bu açıdan uygun olduğunu söylemek olanaklıdır. Böylece ders kitabı içinde yer alan etkinlikler A1 sınavına hazırlanan bireyin düzeyine uygun olacaktır.

Ders kitabının ünite sonlarında, kitap içinde kullanılan dilbilgisi kavramlarının açıklandığı dilbilgisi bölümleri de yer almaktadır. Dilbilgisel bölümlerin ünite sonunda ayrıntılı bir biçimde yer alması Almanca öğrenen bireylerin yapıları bir bütün halinde görmesi açısından önemlidir. Bu durum bireylere sınava hazırlık aşamasında katkı sağlayabilir. Ünite sonunda ünite içinde geçen önemli sözcükler ve bunların kullanım alanları verilmiştir. Bu durumda birey sözcükleri tekrar görme olanağına sahip olur. Böylece sözcükleri öğrenmesi daha kolay hale gelir. Sözcük öğreniminin A1 sınavı açısından önemi büyüktür. Bu açıdan bakıldığında ders kitabı A1 sınavına hazırlanan bireye katkı sağlayabilir.

Ders kitabı ile birlikte ve devamında bulunan yardımcı kitaba ait ayrı ayrı hazırlanmış ses CD’leri vardır. Kitaba ait öğretmen el kitabı da vardır. Öğretmen el kitabının bulunması kurs öğretmenine farklı yöntem ve bilgiler sunması açısından önemlidir. Öğretmen el kitabını kullanarak derse hazırlanan bir öğretmen bu derslerde daha aktif olabilir ve A1 sınavına hazırlanan bireyleri sınava daha iyi hazırlayabilir. Ses kayıtları gerçekçidir. Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda bol miktarda resim kullanılmıştır. Resim kullanılması bu kurslardaki dersleri daha eğlenceli hale getirerek tekdüzelikten kurtarabilir. Görselliğin yabancı dil dersinde bireye bilgilerin kalıcılığı açısından yaptığı katkı yadsınamaz. Bu anlamda ders kitabındaki resimler kalıcılık sağlaması ve öğretimi kalıcı hale getirmesi yönüyle önemlidir. Ders kitabındaki alıştırmaların cevapları öğretmen el kitabında bulunmaktadır. Bu durum da öğretmene derse hazırlıklı olması açısından katkı sağlayabilir.

4.1.2.2. Ders Kitabının Dış Görünümü

Dış görünüm açısından kitapta kullanılan renk ve resimlerle kitabın ilgi çekici bir görünümü olduğu söylenebilir. Ders kitabının ilgi çekici olması A1 sınavına hazırlanan bireylerin odaklanmalarını sağlama açısından birtakım yararlar sağlayabilir. İlgi çekici bir görünümü olan Almanca ders kitabı yabancı dil dersini daha eğlenceli hale getirebilir. Çünkü bir derste bireyin dikkatini çekebilecek farklı unsurlar olabilir. Örneğin sınıf içinde bulunan bir araç bireyin dikkatini çekebilir. Ancak ders kitabının ilgi çekici olması bireyin dikkatini üst noktada tutarak onun derse odaklanmasını sağlayabilir.

Ünite ve sayfaların görünümü yeteri kadar kolay değildir. Bu durum A1 sınavına hazırlık kurslarında okutulan bu ders kitabı için bir eksikliklerdir. Çünkü ünite ve sayfaları kolayca ayırt edebilen bireyin derse karşı güdüsü yüksek düzeyde olur. Ders kitabında aradığını bulamayan bir kişi ders kitabını kullanmaktan kaçınabilir. Üniteler arası geçişler kesin bir geçişle sağlanmadığı için karmaşıklık yaratabilir. Çünkü ünite geçişlerinin belirli bir şekilde sağlanması bireyin kendini kontrol etmesi açısından önemlidir. Birey hangi üniteye olduğunu bu şekilde kolay bulabilir. Ancak ders kitabında ünite geçişleri kolay sağlanmadığı için bu yönüyle A1 sınavına hazırlanan bireylerin güdüsünü düşürebilir.

Canlı renk ve resimlerin kullanılmasıyla motive edici bir bütünlük vardır. Bu durum bireyin öğrenmeye karşı güdüsünü yükseltebilir. Ayrıca görsellik yabancı dil dersinde önemli bir alandır. Görsellik yardımı ile bireylerin dili öğrenmesinde kalıcılık sağlanabilir.

Materyallerin fiziksel olarak sağlam olduğu rahatlıkla söylenebilir. Metin ve resimlerin birbiri ile ilintili olduğunu söylemek olanaklıdır (Berliner Platz, 2002, s. 67). Bu özellik öğrenmeyi kolaylaştırabilir. Örneğin metinde geçen bir olay ya da durumun resim ile görselleştirilmesi öğrenmede kalıcılık sağlayacaktır. Metinde geçen sözcüklerin resimde gösterilmesi bu sözcüklerin öğrenilmesini kolaylaştırabilir. A1 sınavında sözcüklerle ilgili sorular yer aldığı için bireye bu anlamda katkı sağlayabilir.

4.1.2.3. Ders Kitabında İçerik – Ülkebilgisi

“Berliner Platz” ders kitabının birinci ünitesinde birini tanımayı öğrenme, birini selamlama, ismini söyleme, soru sorma, heceleme, nereli olduğunu söyleme ve ‘W’ sorularını sorma ve cevaplama öğrenme amaçları olarak yer almaktadır. Birinci ünitenin giriş bölümünde gerçek resim yanında çizgi resimler de kullanılmıştır. Bu bölümde kendini tanıtırma kısmında “Guten Tag. Wie heißen Sie?” (İyi günler, adınız ne?) ve “Hallo. Ich bin Tom. Wie heißt du?” (Merhaba, ben Tom. Senin adın ne?) şeklinde geçen konuşmalar resmi dil ve samimi konuşma dilinin örnekleri olarak gösterilebilir. Ayrıca bu konuşmalar uygun çizgi resimlerle desteklenmiştir. Bunun da öğrencinin iki konuşma tarzı arasındaki farkı kavramasında yardımcı olacağı söylenebilir.

<i>Deutschkurs 1A</i>			
<i>Kursleiter/in: Sabine Wohlfahrt / Bernd Schuhmann</i>			
<i>Familienname</i>	<i>Vorname</i>	<i>Land</i>	<i>Stadt</i>
<i>Sans</i>	<i>Carmen</i>	<i>Spanien</i>	<i>Valencia</i>
<i>Kim</i>	<i>Yong-Min</i>	<i>Korea</i>	<i>Pusan</i>
<i>Jordan</i>	<i>Pavel</i>	<i>Tschechien</i>	<i>Pilsen</i>
<i>Winter</i>	<i>Tom</i>	<i>Schweden</i>	<i>Malmö</i>
<i>Org</i>	<i>Helgi</i>	<i>Estland</i>	<i>Tallinn</i>
<i>Bouslimi</i>	<i>Hosni</i>	<i>Tunesien</i>	<i>Tunis</i>
<i>Altun</i>	<i>Birsen</i>	<i>Türkei</i>	<i>Bursa</i>

Resim 8: Öğrenci Tanıtları (Berliner Platz, 2002, s. 7)

Birinci ünitenin yedinci sayfasında Almanca 1A Kurs listesi bulunmaktadır. Bu listede öğrenci adları yer almaktadır. Bu kısımda öğrencilerin soyadı, adı, ülke ve şehir bilgileri verilmiştir. Öğrenciler İspanya, Kore, Çek, İsveç, Estonya, Tunus ve Türkiye ülkelerinden gelmişlerdir. Burada farklı ülkelere yer verilmesi yabancı dil öğretimi açısından dil öğrenimini kolaylaştırıcı bir etken olarak gösterilebilir. Kültürlerarasılık açısından ise yabancı dil öğrenen bireyin kendi ülkesinin ismini yabancı dil öğrendiği ders kitabında görmesinin birey için olumlu sonuçlar çıkarabileceği söylenebilir. Bu durumda bireyin odaklanması sağlanabilir.

5 Du oder Sie – Ergänzen Sie bitte.

informell (privat)	formell
<u>Pavel / Carmen</u>	<u>Herr Kraus / Frau Jobst</u>
Wie heißt <u>du</u> ?	Wie heißen <u>Sie</u> ?
Woher kommst <u>du</u> ?	Woher kommen <u>Sie</u> ?

6 Drei Dialoge – Hören Sie zu und kreuzen Sie bitte an.

Dialog

Sie (formell)

du (informell)

8

1

2

3

☐

☐

☐

☐

☐

☐

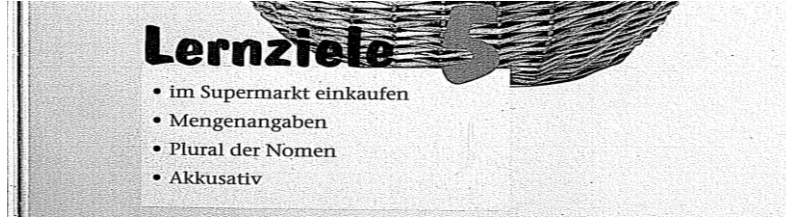

Resim 9: Samimi ve Resmi Konuşma (Berliner Platz, 2002, s. 8)

Ders kitabında sekizinci sayfada yer alan üçüncü alıştırma dinleme çalışmasıdır. Bu kısımda “du und Sie” (sen ve siz) ayırımına özellikle dikkat edilmiştir. Burada bulunan üç diyalog içinde ilk ikisi “Sie” (siz) alıştırması olarak yer almıştır. Bir alıştırma ise “du” (sen) konuşma tarzına yer verilmiştir. Burada ders kitabı yazarı Almanların kibar konuşma tarzı olan “Sie” (siz) biçimini daha çok kullandıkları izlenimini vermek istiyor olabilir. Yine ders kitabının sekizinci sayfasında bulunan altıncı alıştırmada öğrencilerden üç diyalogu dinlemelerini ve bu diyalogların resmi ve samimi olmalarına göre uygun yeri işaretlemelerini istemektedir. Bu alıştırmada da diyalogların ikisi resmi “Sie” (siz) olarak bir tanesi ise samimi “du” (sen) olarak yer almıştır. Ders kitabı yazarının bu ayırma ilk ünite ve art arda yer vermesi Almanların bu konuda hassasiyeti olduğu izlenimini vermek düşüncesini güçlendirmektedir.

Ders kitabının onuncu ve on birinci sayfalarında dinleme çalışmasında Almanca kursuna gelen kişiler hakkında bilgiler verilmektedir. Almanca kursuna katılan bireylerin ülkeleri, ana dilleri ve konuştuğu yabancı diller hakkında bilgi verilmektedir. Bu bireyler Avrupa, Amerika, Avrupa ve Asya kıtasındaki ülkelere gelmektedirler. Ders kitabı yazarı birçok kıtaya yer ayırmıştır. Bu durum Almanca öğrenen bireyleri olumlu yönde etkileyebilir.

Ders kitabının on dördüncü sayfasında yer alan bir diyalogda Türkiye ve İzmir geçmekte ve harita ile gösterilmektedir. Ancak İzmir’in yeri haritada yanlış yerde gösterilmiştir. Bu durum Türkiye’de Almanca öğrenenler için diğer bilgilerin de yanlış olabileceği izlenimini verip yabancı dil güdüsünü düşürebilir.

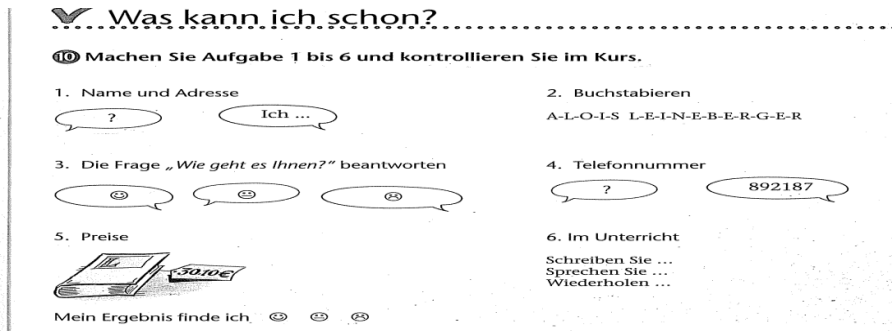

Resim 10: Öğrenme Amaçları (Berliner Platz, 2002, s. 50)

“Berliner Platz” ders kitabında ünitelerin giriş bölümünde öğrenme amaçları bir kutucuk içinde verilmiştir. Bu durum öğrenciyi hedeften haberdar ederek öğrenmeyi olumlu olarak motive edebilir.

Ders kitabının otuz altıncı sayfasında oyunlara yer ayrılmıştır. Bu durum sınıf içi ilişkileri geliştirici olabilir.

Otuz yedinci sayfada fiil çekimi konusu işlenmiştir. Burada özneler zar yardımı ile tanıtılmıştır. Bu da bireylerde kalıcılık sağlama açısından önemlidir. Sayfanın devamında beşinci kısımda dikta çalışması bulunmaktadır. Öğrencilerden metni dinleyip boşlukları doldurmaları istenmektedir.

Resim 11: Kendini Sınama (Berliner Platz, 2002, s. 39)

Ders kitabının otuz dokuzuncu sayfasında onuncu bölümde yabancı dil öğrenen bireylerin neler yapabildiklerini gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalar yabancı dil öğrenen bireylere dönüt sağlama açısından önemli görülmektedir.

Ders kitabının dördüncü ünitesi saatleri söyleyip anlayabilmeyi kapsamaktadır. Dilbilgisi açısından ise bu bölümde ayrılabilen fiiller anlatılmıştır. Ünitenin giriş sayfasında farklı kişilerin yaşamlarından kesintiler alınarak saatleri ile birlikte çizgi resim olarak verilmiştir.

Ders kitabının kırk ikinci sayfasında beşinci alıştırmada cümlede bulunan fiilin cümle sonundaki kutucuğa yazılması istenmektedir. Bu alıştırmada ayrılabilen fiillere ve onların kullanımına dikkat çekilmek istenmiştir. Fiiller yuvarlak içine alınarak ön plana çıkarılmıştır. Bu alıştırma ve kitap genelinde dilbilgisi aktarımında fiil bağımlı dilbilgisi yöntemi (Valenzgrammatik) kullanıldığı söylenebilir.

Kırk üçüncü sayfada dokuzuncu ve onuncu alıştırmalarda öğrenciye sorular yöneltilerek onların konuşma ve yazma becerilerine yönelik çalışmalar yaptırmak istenmektedir.

Ders kitabının elli yedinci sayfasında yemek tarifi ile ilgili bir çalışmada iki ilgili internet adresi verilmiştir. Bu internet adresleri kontrol edildiğinde doğru olduğu görülecektir. Bu durum yabancı dil öğrenen bireyler için kitaptaki bilgilerin doğruluğunu kanıtladığı söylenebilir.

Ders kitabının altıncı ünitesinde öğrenme amaçları restoranda sipariş vermek, sevdiğimiz ve sevmediğimiz şeyleri söyleme, ve öneride bulunmadır. Dilbilgisel yapı olarak ise emir kipi çekimi verilmiştir.

Ünitenin giriş kısmında altmışıncı sayfada Almanya haritasında bazı iller ünlü olduğu yiyeceğin resmi ile gösterilerek verilmiştir. Örneğin Münih, Münih beyaz sosisi ile, Hamburg, hamburger ile verilmiştir. Ayrıca Almanya'nın yanında ana dili Almanca olan İsveç ve Avusturya'nın başkentleri olan Zürih ve Viyana'nın da ünlü yiyeceklerine yer verilmiştir.

15 Vorschläge machen – Ergänzen Sie Beispiele an der Tafel.

<i>Infinitiv</i>	<i>Sie-Form</i>	<i>du-Form</i>	<i>ihr-Form</i>
<i>nehmen</i>	<i>Nehmen Sie Gemüse.</i>	<i>Nimm Gemüse.</i>	<i>Nehmt Gemüse.</i>
<i>probieren</i>			
<i>essen</i>			

Resim 12: Fiil Çekimi (Berliner Platz, 2002, s. 65)

Ders kitabının altmış beşinci sayfasında on beşinci alıştırmada fiillerin master hali verilerek öznelere göre emir çekimi yapılması istenmiştir. Ancak bu çalışmada tablo şekli kullanılarak geleneksel yöntemden uzak durulmamıştır. Bu durum yabancı dil öğrenen bireyde ezber durumunu ortaya çıkarabileceği için verimli olmayabilir.

Altmış yedinci sayfada yirminci alıştırmada “weil, während, wenn” bağlaçlarının kullanımı verilmiştir. Cümleler ana cümle, yan cümle şeklinde yine tablo halinde ayrılmıştır. Ders kitabında dilbilgisi anlatımında yer yer tablo kullanımına yer verildiği için geleneksel yöntem kullanıldığı söylenebilir.

Ders kitabının yedinci ünitesinde öğrenme amaçları, yer sorma, yol tarifi etme, otobüs ve yolları kullanma olarak belirlenmiştir. Türkiye’de Almanca öğrenen ve daha sonra Almanya’da yaşayacak olan bireyler için yedinci ünitenin oldukça işe yarar olduğunu söylemek olanaklıdır. Bu üniteye yer alan yol sorma, yol tarifi sorma gibi konular Almanya’ya gidecek olan bireylerin günlük hayatlarında karşılaşılabilecek türden durumlardır.

⑨ Arbeitsplatz und Beruf – Was ist für Sie wichtig?
Wählen Sie aus und schreiben Sie fünf Sätze.

Ich möchte (nicht) Ich will (nicht) Ich kann (nicht)	mit den Händen arbeiten. viel Geld verdienen. meinen Tag frei einteilen. keine anstrengende Arbeit machen. mit Kindern arbeiten. morgens früh anfangen. nachmittags früh aufhören. im Büro arbeiten. an der frischen Luft arbeiten. viel/wenig Auto fahren. mit vielen Menschen Kontakt haben. mit dem Fahrrad zur Arbeit fahren.
--	--

Die Arbeit muss

interessant/kreativ/sicher/gut bezahlt sein.
Spaß machen.

Lehrer/in

DJ

Architekt/in

Kranken-
schwester

Landwirt/in

Lkw-Fahrer/in

⑩ Welche Berufe aus diesem Kapitel passen zu Ihnen?

Lkw-Fahrerin passt zu mir. Ich will viel Auto fahren.
Die Arbeit ist interessant und macht Spaß.

⑪ Interviews im Kurs

Resim 13: Meslekler (Berliner Platz, 2002, s. 91)

Ders kitabının sekizinci ünitesinde meslekler konusu ele alınmıştır. Giriş sayfasında bazı meslek dalları yazılı olarak verilmiştir. Doksan birinci sayfada bazı meslekler resim ile verilerek daha kolay öğrenilir biçime getirilmiştir. Bu sayfada bayanlar için hemşire, şarkıcı ve şoför gibi farklı meslekler verilmiştir.

Ders kitabının dokuzuncu ünitesi sağlık konusuna ayrılmıştır. Ünite amaçları ise vücut hatlarını tanıma, hastalık adlarını öğrenme olarak belirlenmiştir.

Yüzüncü sayfada iyelik eklerine yer verilmiştir. İyelik ekleri öğretilirken şarkı kullanılmıştır. Ders kitabı yazarı bunu daha kalıcı bir öğrenme sağlamak için kullanmış olabilir.

Yüz ikinci sayfada yer alan sağlık magazini adlı parçada altı kişinin röportajına yer verilmiştir. Bu kişilerden beş tanesi genel olarak sağlığına dikkat eden sporu önemseyen ve spor yapan kişilerden oluşmakta, bir kişi ise sağlığından memnun değildir. Burada ders kitabı yazarı genel olarak Almanların sağlığına dikkat eden kişiler olduğu izlenimini yaratmak istiyor olabilir.

Ders kitabının onuncu ünitesi ev ve ev tiplerine yönelik olarak hazırlanmıştır. Öğrenme amaçları ise evler hakkında konuşma olarak belirlenmiştir.

Yüz ikinci sayfada onuncu ünitenin giriş kısmında altı adet ev ilanı verilmiştir. Ev ilanlarında bir takım kısaltmalar kullanılmıştır. Yüz on ikinci sayfada birinci kısımda bu kısaltmaların açıklamaları verilerek anlaşmazlık ortadan kaldırılmıştır.

Ünitenin devamında yüz on dördüncü sayfada üç resim ve bilgiler verilmiştir. Resimlerde ev arayan iki aile ve bir de tek oda arayan kişi bulunmaktadır. Üç resimden biri Türk, biri İtalyan ve diğeri ise Almandır. Ders kitabı yazarı burada Almanya’da farklı milletten insanların olduğunu belirtmek istiyor olabilir.

Ders kitabının on birinci ünitesinde günlük yaşamda bireylerin başına gelen olayları anlatması olarak belirlenmiştir. Ayrıca bu ünite de özgeçmiş yazma da öğrenme amaçları arasında yer almaktadır.

Bu ünite de ayrıca vurgulanan yapı Almancada iki yardımcı fiil ile yapılan ‘Perfekt’ (geçmiş) zamanıdır.

Ders kitabının son ünitesi olan on ikinci ünite de giyecekleri tanıma, onlar hakkında konuşma ve giyecek satın alma öğrenme amaçları olarak belirlenmiştir.

Ünitenin giriş kısmında yüz on iki ve yüz otuz üçüncü sayfalarında nesnelerin fotoğrafları bulunmakta ve fotoğrafların üzerinde ise tanımlıkları ile birlikte nesnelerin isimleri bulunmaktadır.

Ünitenin yüz otuz sekizinci sayfada ikinci el eşyalar satan bir dükkanın tanıtımı yapılmıştır. Ders kitabı yazarı burada Almanya’da her kesime yönelik eşyalar bulunabileceği izlenimi vermek istiyor olabilir.

Ders kitabında verilen bilgiler doğrudur. Örneğin sayfa seksen dörtte verilen internet adreslerinde kitapta da söylendiği gibi konu ile ayrıntılı bilgi bulunmaktadır.

Ders kitabında yeterli miktarda metin bulunmamaktadır. Az miktarda bulunan metinlerin de kitabın hedef kitlesine uygun olduğu söylenebilir (Berliner Platz, 2002, s. 67). Sorun çözmeye yönelik herhangi bir metin yoktur. Farklı türde metinlerde (şiir, fıkra gibi) bulunmamaktadır. Ders kitabında yer alan metinlerde herhangi bir kültür karşılaştırması yoktur.

Öğrencilerin ilgisini çekebilecek, onların kendilerini özdeşleştirebileceği karakter ve kişiler ders kitabı içinde kullanılmamıştır. Ders kitabı içinde erkek ve bayan sayısının eşit olduğunu söyleyebiliriz. Bayanlar için klasik bir rol olan ev hanımı meslek olarak kullanılmamıştır. Bunun yerine öğretmen, hemşire, danışman gibi farklı meslek dalları yer almıştır (Berliner Platz, 2002, s. 88). Köy yaşamından hiçbir örnek görülmemektedir. Ders kitabı içinde genel olarak şehir yaşamından örnekler bulunmaktadır. Aile, okul, iş yaşamına yeterince yer verilmektedir (Berliner Platz, 2002, s. 46). Bu konuların bazıları ders kitabında ayrı birer ünite olarak kullanılmıştır. Farklı sosyal kişilere ait yaşamlar görülmemektedir. Anadili Almanca olan devletlere az da olsa yer ayrılmıştır. Bu devletlerin günlük yaşamlarına, politik sistemlerine ekonomik sistemlerine ve kültürlerine dair herhangi bir bilgi verilmemiştir. Ders kitabında güncel konular yer almamaktadır. Bunun yerine aile, okul, boş zaman gibi klasik konular işlenmiştir. Çevre, iş dünyası, işsizlik gibi konular ders kitabında yer almaz.

Ders kitabında Alman gelenek ve kültürlerine çok fazla rastlamak mümkün değildir. Sadece yeme - içme kültürü ile sınırlı tutulmuştur. Almanya'daki bazı kentlere ait olan yiyecekler verilmiştir. Kitabın onuncu ünitesinde Alman ev tiplerinden bahsedilerek ev tipleri tanıtılmıştır. Kitapta resim, müzik tiyatrosu gibi sanatsal etkinliklere yer ayrılmamıştır ayrıca gençlik ve alternatif kültürlerle ilgili herhangi bir olgu yoktur. Kitapta şiir, hikaye gibi yazınsal metinler yoktur. Genel anlamda bir metin eksikliği olduğu söylenebilir. Herhangi bir tarihsel bilgiye de rastlanılmamaktadır. Almanya ve anadili Almanca olan ülkeler arasındaki ilişkilere de değinilmemiştir. Almanya ve Almancanın anadil olarak konuşulduğu ülkeler ile öğrencilerin kendi ülkeleri arasında herhangi bir ilişki anlatılmamıştır. Öğrencinin kendi ülkesine ait olguları belirtmesine yönelik soru yönergeleri de bulunmamaktadır.

4.1.2.4. Ders Kitabının Dili

Ders kitabı ölçünlü dil ile yazılmıştır (Berliner Platz, 2002, s. 67). Ders kitabında sokak dili meslek dili gibi dilsel çeşitliliğe rastlanmamaktadır. Bu durum A1 sınavına hazırlanma açısından olumlu olarak karşılanabilir. Çünkü bireyler A1 sınavında ölçünlü dil ile karşılaşacaklardır. Sınavda herhangi bir mesleğe ve yöreye ait dilsel çeşitlilik yer almamaktadır. Ancak uyum sorunu odaklı bakılırsa Almanya’da yaşamını sürdürecektir olan bireyin bu tür dilsel farklılıkları öğrenmesi önemlidir.

Ders kitabında zaman zaman reklam diline yer verilmiştir. (Berliner Platz, 2002, s. 44). Kitapta diyaloglara bol miktarda yer verildiği söylenebilir (Berliner Platz, 2002, s. 36). Ders kitabında diyalog çalışmalarının yer alması kursa katılan bireylerin grup çalışması yapmalarına olanak sağlayacaktır. Böylece sınıf içi etkileşim artacaktır. Ayrıca A1 sınavı konuşma bölümünde bireyler diyalog halinde konuşmak durumundadır. Bu yönüyle A1 sınavına hazırlık açısından diyalogların yer alması önemlidir. Ancak kitap içinde gazete gibi diğer türlere rastlanmamaktadır. Kitapta dilin tüm becerilerine yönelik bol miktarda alıştırma ve durumlar vardır (Berliner Platz, 2002, s. 96). Kullanılan dilin gerçekçi olduğu görülmektedir. Ders kitabındaki konuların dili hedef kitleye göre orta seviyededir. Çok kolay ve zor olması öğrenci güdülenmesini olumsuz yönde etkileyebilir bu açıdan ders kitabında kullanılan dilin orta seviyede olması uygun olur. Kitapta eczane, hastane gibi önemli alanlara ait diyaloglar bulunmaktadır. Kitabın dokuzuncu ünitesi sadece hastane ve eczane diyalog ve konuşmalarına ayrılmıştır. Ders kitabında geçen bazı sözcüklerin ünite sonlarındaki dilbilgisi bölümünde kullanım alanları verilmiştir (Berliner Platz, 2002, s. 15). Kitapta vurgu ve tonlamalara yeterince önem verilmiştir. Ders kitabının bu özelliği bireyin A1 sınavına hazırlanmasını olumlu yönde etkileyebilir. Vurgu ve tonlamalara yeterince önem verildiği için bireyler ses ve heceleri kolay bir şekilde ayırt edebilirler. Bu durum bireylerin A1 sınavı dinleme – anlama bölümünde başarı düzeylerini yükseltebilir. Diyaloglarda vurgular farklı renkler kullanılarak okuyucuya yardımcı olunmaya çalışılmıştır. Ders kitabı ile birlikte verilen ses kayıtları gayet gerçekçidir. Bu ses kayıtlarında farklı konuşmacılara yer verilmiştir.

4.1.2.5. Ders Kitabında Dilbilgisi

Ders kitabındaki metinler dilbilgisel kurallara göre oluşturulmuştur. Metinlerin dilbilgisel kurallara göre oluşturulması bireye A1 sınavına hazırlık açısından yarar sağladığı gibi uyum sorununu ortadan kaldırmaya dönük olması açısından da önemlidir. Çünkü birey Alman dilini kurallı bir biçimde öğrenecek ve sorunsuzca anlayabilecektir. Dilbilgisi yapısı da kolaydan zora doğru bir izlenimle oluşturulduğunu söylemek olanaklıdır. Örneğin ikinci ünite “evet - hayır” soruları öğretilirken dördüncü ünite ayrılabilen fiiller öğretilmiştir.

Ders kitabında üniteler arasında dilbilgisel yapılarının tekrarına yer verilmiştir. Dilbilgisel yapıların tekrar edilmesi öğrenmede kalıcılık sağlanması açısından önemlidir. Özellikle yabancı dil derslerinde yeni öğrenilen konular unutmayı hızlandırmaktadır. Dilbilgisel yapılar dil öğrenme de önemli olduğu için tekrarlar yolu ile pekiştirilmesi bireye yarar sağlayacaktır. Bu durum bireyin A1 sınavında da başarısına olumlu yönde etki edecektir. Bir ünite işlenen dilbilgisel konuların ilgili ünite sonunda tekrar edilmesi dilbilgisel yapıların bir bütün olarak görülmesi açısından önem taşımaktadır. Bu bölümde dilbilgisi konuları anlatılırken yapılar bağımlı dilbilgisi (Valenzgrammatik) yöntemiyle anlatılmıştır (Berliner Platz, 2002, s. 9). Ancak kitap içinde genel olarak iletişimsel yöntemin kullanıldığı gözlenebilmektedir. Ders kitabında iletişimsel yöntem kullanılması bireyin dili kullanma düzeylerine katkı sağlayabilecek bir durumdur. İletişimsel yöntem kullanılan bir ders kitabında Almanca öğrenen birey konuşma, dinleme, yazma ve okuma alanlarında yani dilin tüm beceri alanlarında etkin bir konumda olacaktır. Bu yönüyle birey A1 sınavına da hazırlanmış olacaktır. Çünkü A1 sınavı dilin dört becerisinden oluşan bir sınavdır. Dolayısıyla ders kitabında iletişimsel yöntemin kullanılması bireyin sınavda başarılı olma olasılığını yükseltebilir. Dilbilgisi konuları anlatılırken başka bir dil ile karşılaştırma yapılmamıştır.

4.1.2.6. Ders Kitabında Alıştırma

Soru yönergeleri oldukça açıktır (Berliner Platz, 2002, s. 61). Soru yönergeleri Alman dilinde verilmiştir. A1 sınavında da soru yönergeleri Almanca olarak verilmektedir. Böylece birey Almanca soru yönergelerine alışık olacak ve A1 sınavına

sınavında daha rahat hareket edecektir. Öğrenen kesime hitap ederken “Sie” (siz) biçiminde hitap edilmiştir (Berliner Platz, 2002, s. 17).

Kitap içinde alıştırma biçimi olarak dört dil becerisi de yer almaktadır. Alıştırmaların dilin farklı becerilerine yönelik olarak hazırlanması, bireyin A1 sınavına hazırlanması açısından önemlidir. Daha önce de belirtildiği üzere A1 sınavı dilin dört becerisine yönelik olarak hazırlanmaktadır. Ders kitabında da farklı alıştırma çeşitlerinin olması bireyin sınava dönük deneyim kazanması açısından önemlidir. Birey bu alıştırmaları yaparak hem sınava hazırlanacak hem de öğrendiklerini tekrar etme olanağına sahip olacaktır. Ders kitabındaki alıştırmalar bireyin kendi durumunu görmesi yönüyle de önemlidir. Almanca öğrenen kişi yaptığı alıştırmalarla eksik olan bilgilerini tespit edip onları tamamlama olanağına sahip olur.

Ders kitabı içinde birbirinden farklı alıştırma türleri bulunmaktadır. Farklı alıştırma çeşitleri bireyin farklı durumlara hazırlıklı olması açısından önemlidir. A1 sınavında farklı soru türleri bireylerin karşısına çıkmaktadır. Bu yönüyle ders kitabı önemli bir özelliğe sahiptir. Bu durumda birey A1 sınavında daha başarılı olma şansına sahip olacaktır. Sayfa on dörtte yazdırma alıştırmaları, on dokuzda boşluk doldurma alıştırmaları, yirmi sekizde eşleştirme alıştırmaları farklı alıştırma tiplerine örnek olarak gösterilebilir.

Alıştırmalarda bağımsız olarak ya da grup çalışması yapmak olanaklıdır (Berliner Platz, 2002, s. 36). Ders kitabında diyalog çalışmaları da bulunmaktadır (Berliner Platz, 2002, s. 19). Diyalog çalışmalarının ders kitabında yer alması A1 sınavı konuşma bölümünde bireye yarar sağlayabilir. Ayrıca bu tür diyaloglar bireyin Almanya’daki yaşamına da hazırlık anlamına gelebilir. Birey farklı alanlarda hazırlanmış diyaloglarla Almanya’da karşılaşılabileceği durumlara karşı hazırlıklı olabilir. Bu yönüyle de ders kitabının uyum sorununa da katkı sağlayabileceği söylenebilir.

4.1.3. “Schritte” Ders Kitabının Çözümlemesi

4.1.3.1. Ders Kitabının Yapısı

Schritte ders kitabının A1dil seviyesine yönelik olan kısmı ikiye ayrılmış, iki kitap halinde hazırlanmıştır (A1/1 – A1/2). Ders kitabına ait yardımcı kitap da bulunmaktadır. Her kısmın yardımcı kitabı, ders kitabı ile birlikte basılmıştır. Yardımcı kitap yabancı dil öğrenen bireylere işledikleri konularla ilgili alıştırmayı yapma olanağı sunar. Alıştırmalar bireylere A1 sınavına hazırlanma açısından yarar sağlayabilir.

Ders kitabı orta yaş seviyesine yöneliktir. Bu kurslara katılan bireylerin de yaş seviyeleri orta düzeydedir. Bu açıdan ders kitabın A1 sınavı hazırlık kurslarında okutulması doğru olacaktır. Ders kitabı içinde yer alan bilgi, metin, resim ve alıştırmaya gibi etkinlikler sınava hazırlanan bireyin düzeyine uygun olacaktır.

Kitapta ünite sonlarında dilbilgisi bölümleri vardır. Bu bölümlerin ünite sonunda ayrıntılı bir biçimde yer alması Almanca öğrenen bireylerin yapıları bir bütün halinde görmesini sağlar. Bu durum bireylere sınava hazırlık aşamasında katkı sağlayabilir. Ünite sonlarında ünite içinde geçen önemli sözcüklerin kullanım alanları verilmiştir. Bu durumda birey sözcükleri tekrar görebilir. Böylece sözcükleri öğrenmesi daha kolay hale gelir. Sözcüklerin öğretilmesine önem veren ders kitabı bireyleri A1 sınavına daha iyi bir şekilde hazırlayabilir.

Ders kitabı ile birlikte ve devamında bulunan yardımcı kitaba ait ayrı ayrı hazırlanmış ses CD’leri vardır. Kitaba ait öğretmen el kitabı da bulunmaktadır. Öğretmen el kitabının bulunması Almanca öğretmenine konuların anlatımı ile ilgili yöntem sunması açısından önemlidir.

Öğretmen el kitabı ile derse hazırlanan bir öğretmen bu derslerde daha aktif olabilir ve A1 sınavına hazırlanan bireylere daha çok yarar sağlayabilir. Ses kayıtları gerçekçidir. Ders kitapları ve yardımcı kitaplarda bol miktarda resim kullanılmıştır. Ders kitabındaki alıştırmaların cevapları öğretmen el kitabında yer almaktadır.

4.1.3.2. Ders Kitabının Dış Görünümü

Dış görünüm açısından kitapta kullanılan renk ve resimlerle kitabın ilgi çekici bir görünümü olduğu söylenebilir. Ayrıca ders kitaplarının dış yüzeylerinde farklı renk ve resimler kullanılmıştır.

Ders kitabının ilgi çekici olması A1 sınavına hazırlanan bireylerin dikkatini çekme ve odaklanmalarını sağlama açısından bireye yarar sağlayabilir. İlgi çekici görünümü olan bir ders kitabı yabancı dil dersini daha eğlenceli hale getirebilir. Çünkü bir derste kursa katılan bireyin dikkatini farklı unsurlar çekebilir. Ancak ders kitabının ilgi çekici olması onu diğer unsurların üstüne geçirerek bireyin derse odaklanmasını sağlayabilir.

Ünite ve sayfaların görünümü son derece kolaydır. Ders kitabının bu özelliği A1 sınavına hazırlanan birey için yararlıdır. Ünite ve sayfaları kolayca ayırt edebilen bireyin derse karşı güdüsü yüksek düzeyde olur. Buna karşın kitapta aradığını bulamayan bir kişi ders kitabını kullanmaktan kaçınacak ve güdü düzeyi düşecektir.

Ders kitabında canlı renk ve resimlerin kullanılmasıyla motive edici bir bütünlük vardır. Bu durum bireyin öğrenmeye karşı güdüsünü yükseltebilir. Ayrıca görsellik yabancı dil dersinde önemli bir alandır. Görsellik yardımı ile bireylerin öğrenmesi kalıcı olur.

Materyallerin fiziksel olarak sağlam olduğu söylenebilir. Metin ve resimler birbiri ile ilintilidir (Schritte, 2003, s. 11). Bu özellik öğrenmeyi kolaylaştırabilir. Örneğin metinde geçen bir olay ya da durumun resim ile desteklenmesi öğrenmede kalıcılık sağlayacaktır. Ders kitabında bazı sözcükler resimlerle birlikte gösterilmiştir. Metinde geçen sözcüklerin resimde gösterilmesi bu sözcüklerin öğrenilmesini kolaylaştırabilir. A1 sınavında sözcüklerle ilgili sorular yer aldığı için bireye bu anlamda katkı sağlayabilir.

Ders kitabının görünümü bireyin derse alışması açısından da önem taşımaktadır. Kitabın görünümü bireyin ilgisini çekerse öğrenme güdüsü kuşkusuz daha yüksek olabilir.

4.1.3.3. Ders Kitaplarında İçerik – Ülkebilgisi

Ders kitabında verilen bilgiler doğrudur (Schritte, 2003, s. 22). Ders kitabında bulunan metinlerin miktarı azdır. Bulunan metinler ise kitabın hedef kitlesine uygundur (Schritte, 2003, s. 52). Sorun çözmeye yönelik herhangi bir metin yoktur. Farklı türde metinler (şiir, fıkra gibi) bulunmamaktadır. Ders kitabında yer alan metinlerde herhangi bir kültür karşılaştırması da yoktur.

Öğrencilerin ilgisini çekebilecek, onların kendilerini özdeşleştirebileceği karakter ve kişiler sadece birinci üniteye yer almaktadır. Diğer ünitelerde bu tür kişilere rastlanmamaktadır. Ders kitabı içinde erkek ve bayan sayısının eşit olduğunu söylenebilir. Bayanlar için klasik bir rol olan ev hanımı mesleği kullanılmaktan kaçınılmış bunun yerine ders kitabında yer alan bayan karakterler öğretmen, hemşire, gibi farklı mesleklerin sahibi olarak gösterilmiştir. Köy ve kent yaşamından hiçbir örnek görülmemektedir. Aile, okul, iş yaşamına yeterince yer verilmiştir. Bu konular ders kitabında ayrı birer ünite olarak ele alınmıştır. Farklı sosyal kişilere ait yaşamlar bulunmamaktadır.

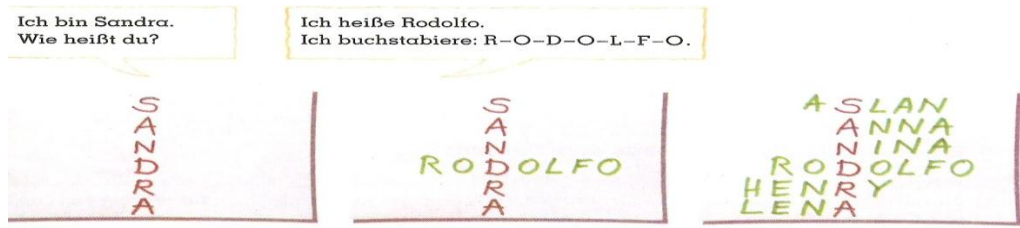
Ders kitabında anadili Almanca olan devletlere yer ayrılmıştır (Schritte, 2003, s. 22). Ancak bu devletlerin günlük yaşamlarına, politik sistemlerine, ekonomik sistemlerine ve kültürlerine dair herhangi bir bilgi verilmemiştir. Ders kitabında güncel konular yer almamaktadır. Bunun yerine aile, okul, boş zaman gibi klasik konular işlenmiştir.

Ders kitabında Alman gelenek ve kültürlerine kitabın on dördüncü ünitesi ayrılmıştır. Kitapta resim, müzik tiyatro gibi sanatsal etkinliklere yer ayrılmamıştır ayrıca gençlik ve alternatif kültürlerle ait olgulara rastlanmamaktadır. Kitapta şiir, hikaye gibi yazınsal metinler de yoktur.

Ders kitabında herhangi bir tarihsel bilgiye rastlamak güçtür. Almanya ve anadili Almanca olan ülkeler arasındaki ilişkilere de değinilmemiştir. Almanya ve Almancanın anadil olarak konuşulduğu ülkeler ile öğrencilerin kendi ülkeleri arasında herhangi bir ilişki anlatılmamıştır. Öğrencinin kendi ülkesine ait olguları belirtmesine yönelik soru yönergeleri de bulunmamaktadır.

Ders kitabının birinci ünitesi bir sınıfta yeni tanışan kişilerin fotoğrafı verilerek başlamıştır. Fotoğraftaki kişilere konuşma kutusu yardımıyla isimleri söylenmiştir. Ünitenin sekizinci sayfasında dinleme çalışması bulunmaktadır. Bu dinleme metninde Ukrayna'dan gelen kişi bir adres aramaktadır.

Ünitenin onuncu sayfasında bulunan A2 bölümündeki dinleme çalışmasında Almanca öğrenen bireyler dinledikleri ve yazılı olan metinleri uygun resimler ile eşleştireceklerdir. On birinci sayfada bulunan B2 bölümünde iki diyalog verilmiş, bu diyaloglar ayrıca ses materyalinde de verilerek Almanca öğrenen bireylere tekrar olanağı sağlanmıştır. Ders kitabının on ikinci sayfasında yine dinleme çalışması ile ilgili bir eşleştirme çalışması bulunmaktadır. On ikinci sayfada farklı ülke ve dillerle yer verilmiştir. Bu ülke ve dillerin arasında Türkiye ve Türkçe de yer almaktadır. Bu durumun Türkiye'de Almanca öğrenen bireyler açısından olumlu olduğu söylenebilir. Çünkü birey kendi kültürüne ait unsurları ders kitabında görmesiyle öğrenmeye karşı tutumu olumlu yönde gelişebilir.

Resim 14: Alman Alfabesi Tanıma Oyunu (Schritte, 2003, s. 13)

Ders kitabında birinci ünite on üçüncü sayfada D5 bölümünde bir oyun türü bulunmaktadır. Oyunda bir kişinin ismi yazılmakta ve bu kişinin isminden yola çıkılarak diğer kişilerin isimleri uygun olan yerlere yazılacaktır. Buradaki oyunu amacı Alman harflerini tanıtmaktır.

Ders kitabının ikinci ünitesi dinleme çalışması ile başlamaktadır. Buradaki dinleme çalışmasının konusu birinci ünitedeki konu ile aynıdır. Birinci ünitedeki konunun devamı niteliğindedir. Kitabın tüm ünitelerindeki dinleme çalışmalarında Ukrayna'dan gelen kişinin başından geçen olaylar ve onun yaptıkları anlatılmaktadır.

İkinci ünitenin yirminci sayfasında C2 bölümünde bulunan yazma çalışmasında kişiler hakkında bilgilerle metin oluşturulması istenmektedir. Burada bilgileri verilen bir

aile Türk ailesidir. Bu durumun Türkiye’deki Almanca öğrenen bireyleri olumlu olarak etkileyeceği söylenebilir.

Ders kitabının ikinci ünitesinde sayfa yirmi birde sayılar öğretilmeye çalışılmıştır. Ders kitabında bulunan bazı diyaloglarda sözcüklerin yanına ilgili resimler konularak sözcüklerin anlaşılması sağlanmak istenmiştir. Örneğin yirmi birinci sayfada “verheiratet” (evli) sözcüğü birbirine bağlı iki yüzük resmiyle verilirken “geschieden” (boşanmış) sözcüğü birbirinden ayrı yüzük resimleri ile birlikte verilmiştir. Yabancı dil öğretimi açısından bakıldığında bu tür sözcüklerin resimlerle birlikte verilmesinin öğrenmeyi kalıcı hale getireceği söylenebilir.

**Hören Sie und lesen Sie das Gespräch.
Füllen Sie das Formular aus.**

- ▲ Wie heißen Sie?
- Manuela Silva Cabral.
- ▲ Woher kommen Sie?
- Aus Portugal.
- ▲ Wo sind Sie geboren?
- In Porto.
- ▲ Wie ist Ihre Adresse?
- 20249 Hamburg, Markstraße 1.
- ▲ Wie ist Ihre Telefonnummer?
- 7 8 8 6 3 9.
- ▲ Sind Sie verheiratet?
- Nein, ich bin geschieden.
- ▲ Haben Sie Kinder?
- Ja, ein Kind.
- ▲ Wie alt ist Ihr Kind?
- Acht.

Familienname: Silva Cabral
 Vorname:
 Heimatland: Portugal
 Geburtsort:
 Wohnort: Hamburg
 Adresse:
 Telefonnummer:
 Familienstand: ☐ ledig ☐ verwitwet
☐ verheiratet ☐ geschieden
 Kinder: 1 Kind / Kinder / kein Kind
 Alter: 8

Resim 15: Kişisel Bilgilerle İlgili Tablo Doldurma (Schritte, 2003, s. 21)

Ders kitabında yirmi birinci sayfada D3 bölümünde bulunan boşluk doldurma çalışmasında parçada kişi ile ilgili bilgiler tabloya taşınmaktadır. Burada geçen soyadı, yaşadığı yer, adres gibi kişisel bilgiler içeren kelimeler A1 sınavında yer aldığı için A1 sınavına hazırlanan bireyler için önemli olduğu söylenebilir. Aynı sayfada bulunan D4 bölümünde ders kitabı yazarı bazı soru kalıpları vererek bireylerin sınıf içinde bulunan kişilere bu soruları yöneltmelerini istemektedir. Ders kitabı yazarı burada bireylerin konuşma yeteneklerini geliştirmek istiyor olabilir.

Ders kitabının üçüncü ünitesi dinleme çalışması ile başlamaktadır. Dinleme çalışmasında daha önceki ünitelerdeki Ukrayna’dan gelen kişi ile devam edilmektedir. Bu kişi bu kez alışveriş yapmaktadır. Alışveriş konusunun Almanya’da hayatını devam ettirecek bireyler için önemli olduğu açıktır. Bundan dolayı ders kitabı yazarının bu

konuyu ayrı bir ünite olarak sunmasının söz konusu bireyler için yararlı olacağı söylenebilir.

Üçüncü ünitenin otuzuncu sayfasında E2 bölümünde ders kitabı yazarı bazı ipuçları vererek Almanca öğrenen kişilerden bir diyalog hazırlamalarını istemektedir. Bir sonraki E3 bölümünde ise bireylerden verilmiş olan diyalogları tiyatro şeklinde oynamalarını istemektedir. Bu çalışma bireylerin Alman dilinde iletişim yeteneklerini geliştirici olabilir.

Ders kitabının dördüncü ünitesi daha önceki ünitelerde olduğu gibi dinleme çalışması ile başlamaktadır. Ukrayna'dan gelen kişi evini tanıtmaktadır. Bu ünite de ev ve evin odaları tanıtılmaya çalışılmıştır.

Dördüncü ünitenin otuz beşinci sayfasında B4 bölümünde sözcükler karışık şekilde verilmiştir. Almanca öğrenen bireylerden bu karışık sözcükleri uygun olanlarla birleştirip cümle oluşturmaları istenmektedir. Ünitenin otuz altıncı sayfasında ev içindeki mobilyalara yer verilmiştir.

Ders kitabının beşinci ünitesinde saatin kaç olduğunu sormak ve söylemek öğretilmeye çalışılmıştır. Ünitenin kırk ikinci sayfasında bu konu ile ilgili alıştırmalar yer almaktadır. Ders kitabının kırk üçüncü sayfasında B1 bölümünde ilk olarak bazı tümceler verilmiştir. Tümcelerin alt kısmında ise harflerle birlikte resimler verilmiştir. Almanca öğrenen bireylerden resimlerle uygun olan tümceleri eşleştirmeleri istenmektedir.

Ders kitabında ellinci sayfada A4 bölümünde Almanca öğrenen bireylerin kendi ülkelerindeki durum hakkında konuşmaları istenmektedir. Yabancı dil öğrenen bireyin kendi ülkesi hakkında konuşabilmesi öğrenmeyi olumlu olarak etkileyebilir.

Ders kitabının yedinci ünitesi “Modalverben” (Tarz fiil) konusuna ayrılmıştır. Tarz fillerin çekimi sayfa içerisinde yapılmıştır. Ayrıca bu konu ile örnek tümceler de verilmiştir. Bu durum Almanca öğrenen bireylerde konuyu somutlaştırma açısından yararlı olabilir. Bu ünite de aynı zamanda “Perfekt” (Geçmiş) zaman da öğretilmeye çalışılmıştır. Konu ile ilgili cümleler verilmiş ve ayrıca ses materyalinde de geçmiş zaman konusu ile ilgili çalışma ve diyaloglar hazırlanmıştır.

Sehen Sie die Bilder an. Hören Sie dann und ordnen Sie zu.

Resim 16: Çizgi Karakter ve Meslekler (Schritte, 2003, s. 10)

Ders kitabında sekizinci üniteye meslekler öğretilmeye çalışılmıştır. Onuncu sayfada bulunan A1 bölümünde bazı meslekler resimleri ile birlikte verilmiştir. Bu durumun sözcük öğrenme açısından kalıcılık sağlayacağını söylemek olanaklıdır.

Ders kitabının on birinci sayfasında B4 bölümünde verilen bir parçada Ankara doğumlu bir kişinin altı aydır Almanya'da yaşadığından bahseden küçük bir metin bulunmaktadır. Bu metin A1 sınavına hazırlanan bireyler için olumlu olarak etki edebilir.

Ders kitabının yirminci sayfasında C2 bölümünde bazı semboller ve ipuçları verilerek Almanca öğrenen bireylerden uygun yapıyı kullanarak cümle kurmaları istenmektedir.

Resim 17: İnsan Vücudunun Tanıtılması (Schritte, 2003, s. 26)

Ders kitabında onuncu ünite hastalık ve sağlık konularına ayrılmıştır. Ders kitabının yirmi altıncı sayfasında A2 bölümünde bir insan resmi kullanılarak insan vücudu tanıtılmaya çalışılmıştır.

Ders kitabının on birinci ünitesinde bir şehir içinde yer alan unsurlar tanıtılmak istenmiştir. Ayrıca yön tarif etmek de öğretilmeye çalışılmıştır. Ünitenin otuz beşinci sayfasında B2 bölümünde verilen bir eşleştirme çalışmasında “altında, üstünde, yanında” gibi sözcükler öğretilmek istenmektedir. Otuz altıncı sayfada bulunan C3 bölümünde ise öğrencilere bir örnek verilmiş ve ipuçları verilerek benzer konuşma durumları oluşturmaları istenmektedir. Ders kitabı yazarı burada Almanca öğrenen bireylerin konuşma yeteneklerini geliştirmek istemiş olabilir.

Ders kitabının kırk ikinci sayfasında A3 bölümünde ders kitabı yazarı bazı konuşma durumları vererek bireylerin konuşmalarını sağlamak istemiştir.

Ders kitabının on üçüncü ünitesinde giysiler öğretilmeye çalışılmıştır. Ancak bu konu A1 sınavında soru olarak geldiği için, konunun son ünitelerde yer alması A1 sınavına hazırlanan bireyler için olumsuz olabilir.

Ders kitabının son ünitesi olan on dördüncü ünite festivaller konusu ele alınarak hazırlanmıştır. Ünitenin elli sekizinci sayfasında A1 bölümünde bulunan bir metinde yılbaşı ile ilgili bir metin bulunmaktadır. Bu metin Alman kültüründen bahsetmesi açısından önemli olduğu söylenebilir. Çünkü yaşamını Almanya’da devam ettirecek olan bireyler için, Alman kültürünün öğrenilmesi bu kişilerin Almanya’daki yaşamlarını kolaylaştıracaktır.

9.1.3.4. Ders Kitabının Dili

Ders kitabı ölçünlü dil ile yazılmıştır (Schritte, 2003, s. 34). Ders kitabında sokak dili meslek dili gibi dilsel çeşitliliğe çok fazla rastlanmamaktadır. Bu durum A1 sınavına hazırlanma açısından olumlu olarak ele alınabilir. Çünkü bireyler A1 sınavında ölçünlü dil ile karşılaşacaklardır. Sınavda herhangi bir mesleğe ve yöreye ait dilsel çeşitlilik yer almamaktadır. Ancak Almanya’da yaşamını sürdürecektir olan bireyin bu tür dilsel farklılıkları öğrenmesi uyum sorununu ortadan kaldırması yönüyle önemlidir. Ders kitabında farklı yerlerde farklı biçimde dilin kullanıldığını öğrenen birey bu

duruma hazır olacak ve uyum daha kolay gerçekleşecektir. Ders kitabı içinde sadece reklam diline yer verilmiştir (Schritte, 2003, s. 29).

Kitapta diyaloglara bol miktarda yer verilmiştir (Schritte, 2003, s. 21). Ders kitabında diyalog çalışmalarının yer alması kursa katılan bireylerin grup çalışması yapmalarına olanak sağlayacaktır. Böylece sınıf içi etkileşim düzeyi artacaktır. Ayrıca A1 sınavı konuşma bölümünde bireyler diyalog halinde konuşmak durumundadır. Ders kitabında diyalogların yer alması A1 sınavına hazırlık açısından önemlidir. Ders kitabı içinde gazete gibi diğer türler yer almaz. Kitapta dil alımlama ve üretme becerilerine yönelik bol miktarda alıştırma ve durumlar bulunmaktadır (Schritte, 2003, s. 58). Kullanılan dilin gerçekçi olduğu görülmektedir.

Ders kitabındaki konuların dili hedef kitleye göre orta seviyededir. Kitapta eczane, hastane gibi önemli alanlara ait diyaloglar bulunmaktadır. Kitap içinde dilin, korku endişe ve acı gibi duygusal ifadelerine yer verilmiştir (Schritte, 2003, s. 29). Ders kitabındaki kelimelerin ünite sonlarındaki dilbilgisi bölümünde kullanım alanları verilmiştir (Schritte, 2003, s. 31). Vurgulama çalışmasına örnek olarak sayfa on sekizdeki gibi renklerle uygulanan kullanımlar gösterilebilir. Ders kitabının bu özelliği bireyin A1 sınavına hazırlanmasını olumlu yönde etkileyebilir. Vurgu ve tonlamalara yeterince önem verildiği için bireyler ses ve heceleri kolay bir şekilde ayırt edebilirler. Bu durum bireylerin A1 sınavı dinleme – anlama bölümünde başarı düzeylerini yükseltebilir. Ders kitabı ile birlikte verilen ses kayıtları gayet gerçekçidir. Bu ses kayıtlarında farklı konuşmacılara yer verilmiştir.

4.1.3.5. Ders Kitabında Dilbilgisi

Ders kitabındaki metinler dilbilgisel kurallara göre oluşturulmuştur. Metinlerin dilbilgisel kurallara göre oluşturulması bireye hem A1 sınavına hazırlık açısından hem de uyum sorununu ortadan kaldırmaya dönük olması açısından önemlidir. Çünkü birey Alman dilini kurallı bir biçimde öğrenecek ve sorunsuzca anlayabilecektir. Dilbilgisi yapısı da kolaydan zora doğru bir izlenimle oluşturulmuştur. Örneğin birinci ünite özneler verilirken, ikinci ünite fiil çekimi verilmiştir.

Ders kitabında üniteler arasında dilbilgisel yapılarının tekrarına yer verilmiştir. Dilbilgisel yapıların tekrar edilmesi öğrenmede kalıcılık sağlanması açısından önemlidir. Özellikle yabancı dil derslerinde daha önce hiç öğrenilmemiş konuların yer alması unutmayı hızlandırmaktadır. Dilbilgisel yapılar da dil öğrenme de önemli olduğu için tekrarlar yolu ile pekiştirilmesi bireye yarar sağlayacaktır. Bu durum bireyin A1 sınavında da başarısına etki edecektir.

Ders kitabında dilbilgisi konuları anlatılırken yapılar tablo şeklinde verilerek geleneksel dilbilgisel yöntemi kullanılmıştır (Schritte, 2003, s. 23). Geleneksel yöntem kullanılması ders kitabı ve A1 sınavına hazırlanan birey açısından olumsuz bir durumdur. Ancak kitap içinde genel olarak iletişimsel yöntemin kullanıldığı söylenebilir. Ders kitabında iletişimsel yöntem kullanılması bireyin dili kullanma düzeylerine katkı sağlayabilecek bir durumdur. İletişimsel yöntem kullanılan bir ders kitabında Almanca öğrenen birey konuşma, dinleme, yazma ve okuma alanlarında yani dilin tüm etkinlik alanlarında etkin olma şansını yakalayacaktır. Bu yönüyle birey A1 sınavına da hazırlanmış olacaktır. Çünkü A1 sınavı dilin konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerilerinden oluşan bir sınavdır. Dolayısıyla ders kitabında iletişimsel yöntemin kullanılması bireyin sınavda başarı düzeyini yükseltebilir.

Ders kitabında dilbilgisi konuları anlatılırken başka bir dil ile karşılaştırma yapılmamıştır. Bu durumun ders kitabı açısından bir eksiklik olduğu söylenemez. Ancak kurs öğretmeni gerekli gördüğü yerde bireyin anadili ile bazı yapıları açıklayabilir. Çünkü kursa katılan bireyler orta yaş düzeyindedir. Ve orta yaş düzeyinde bu tür bir yöntem kullanmak Almanca öğrenmeyi kolaylaştırabilir. Çünkü bu sayede birey öğrendiği dilin anadilinden farklı ya da benzer yanlarını görebilme olanağına sahip olacaktır.

4.1.3.6. Ders Kitabında Alıştırmalar

Soru yönergeleri oldukça açıktır (Schritte, 2003, s. 22). Soru yönergeleri Alman dilinde verilmiştir. A1 sınavında da soru yönergelerinin Almanca olması bu durum ile örtüşmektedir. Birey Almanca soru yönergelerine hakim olarak A1 sınavına katılırsa sınavda daha rahat hareket edebilir.

Ders kitabında öğrenen kesime hitap edilirken “Sie” (siz) biçiminde hitap edilmiştir (Schritte, 2003, s. 22). Kitap içinde alıştıırma biçimi olarak dört dil becerisine de yer verilmiştir. Alıştırmaların dilin tüm becerilerine yönelik olarak hazırlanması, bireyin A1 sınavına hazırlanması açısından önemlidir. Daha önce de belirtildiği üzere A1 sınavı okuma, yazma, konuşma ve dinleme olmak üzere dilin dört becerisine yönelik olarak hazırlanmaktadır. Ders kitabında da farklı alıştıırma çeşitlerinin olması bireyin sınava alışık olması ve deneyim kazanması açısından önemlidir. Birey bu alıştırmaları yaparak hem sınava hazırlanacak hem de öğrendiklerini tekrar etme olanağına sahip olacaktır. Ders kitabındaki alıştırmalar bireyin kendi durumunu görmesi yönüyle de önemlidir. Almanca öğrenen kişi yaptığı alıştırmalarla eksik olan bilgilerini tespit edip onları tamamlama olanağına sahip olur.

Ders kitabı içinde birbirinden farklı alıştıırma tipleri bulunmaktadır. Alıştırmalarda bağımsız olarak ya da grup çalışması yapmak olanaklıdır (Schritte, 2003, s. 21). Farklı alıştıırma çeşitleri bireyin farklı durumlara hazırlıklı olması açısından önemlidir. A1 sınavında da farklı soru tiplerinin bireylerin karşısına çıkması yönüyle ders kitabının bu özelliği önem taşımaktadır. Bu durumda birey A1 sınavında daha başarılı olabilir.

Ayrıca ders kitabı içinde diyalog çalışmalarının yer alması bireye A1 sınavı konuşma bölümüne hazırlık olması açısından önemlidir. Ayrıca bu tür diyaloglar bireyin Almanya’daki yaşamını da daha kolay hale getirebilir. Birey farklı alanlarda hazırlanmış diyaloglarla Almanya’da karşılaşabileceği durumlara karşı hazırlıklı olabilecektir. Bu yönüyle de ders kitabının uyum sorununa da katkı sağlayabileceği söylenebilir.

4.1.4. “Optimal” Ders Kitabının Çözümlemesi

4.1.4.1. Ders Kitabının Yapısı

“Optimal” ders kitabının A1 dil seviyesine yönelik kitabı ders kitabı ve yardımcı kitap olmak üzere iki kitap halinde hazırlanmıştır. Ders kitabı orta yaş seviyesi baz alınarak hazırlanmıştır. Bu kurslara katılan bireylerin de yaş seviyeleri orta yaş düzeyinde olduğuna göre bu kitabın A1 sınavı hazırlık kurslarına bu açıdan uygun olduğu söylenebilir. Böylece ders kitabı içinde yer alan etkinlikler A1 sınavına hazırlanan bireyin düzeyine uygun olur ve yabancı dil dersi daha etkili hale gelir.

Kitapta ünite sonlarında, dilbilgisi kavramlarının açıklandığı dilbilgisi bölümleri bulunmaktadır. Dilbilgisel bölümlerin ünite sonunda ayrıntılı bir biçimde yer alması kursa katılan bireylerin yapıları bir bütün halinde görmesi açısından önemlidir. Bu durum bireylere sınava hazırlık aşamasında katkı sağlayabilir. Ancak buradaki bölümlerde geleneksel bir yöntem olan tablo ile anlatma yolu tercih edilmiştir. Ünite içinde geçen önemli sözcükler ve bunların kullanım alanları sayfaların kenarlarında kutucuk içlerinde verilmiştir (Optimal, 2004, s. 6). Bu durumda birey sözcükleri tekrar görme olanağına sahip olur. Böylece sözcükleri öğrenmesi daha kolay hale gelir. Sözcük öğrenimi A1 sınavı açısından önemlidir. Bu açıdan bakıldığında ders kitabı A1 sınavına hazırlanan bireye katkı sağlayabilir.

Ders kitabı ile birlikte ve devamında bulunan yardımcı kitaba ait ayrı ayrı hazırlanmış ses materyali de vardır. Kitaba ait öğretmen el kitabı da bulunmaktadır. Öğretmen el kitabının bulunması kurs öğretmenine farklı yöntem ve bilgiler sunması açısından önemlidir. Öğretmen el kitabına sahip bir öğretmen bu derslerde daha aktif olabilir ve A1 sınavına hazırlanan bireyleri sınava daha iyi hazırlayabilir. Ses kayıtlarının gerçekçi olduğu da söylenebilir.

Ders kitabında bol miktarda resim kullanılmıştır. Ders kitabında resim kullanılması bu kurslardaki dersleri daha eğlenceli hale getirerek tekdüzelikten kurtarabilir. Ders kitabındaki resimler kalıcılık sağlaması ve öğretimi kolay hale getirmesi yönüyle önemlidir. Ders kitabındaki alıştırmaların cevapları öğretmen el kitabında bulunmaktadır.

4.1.4.2. Ders Kitabının Dış Görünümü

Dış görünüm açısından kitapta kullanılan renk ve resimlerle kitabın ilgi çekici bir görünümü olduğu söylenebilir. Ders kitabının ilgi çekici olması A1 sınavına hazırlanan bireylerin dikkatlerini çekme açısından birtakım yararlar sağlayabilir. İlgi çekici bir görünümü olan Almanca ders kitabı yabancı dil dersini daha eğlenceli hale getirebilir. Çünkü bir derste sınıf içinde bulunan bir araç bireyin dikkatini çekebilir. Ancak ders kitabının ilgi çekici olması dikkatini üst noktada tutarak bireyin derse odaklanmasını sağlayabilir.

Ders kitabında sayfaların görünümü ve ünite geçişleri karmaşık bir şekildedir. Bu durum A1 sınavına hazırlık kurslarında okutulan bu ders kitabı için bir eksiklikler. Çünkü ünite ve sayfaları kolayca ayırt edebilen bireyin derse karşı güdüsü yüksek düzeyde olur. Ancak kitapta aradığını bulamayan bir kişi ders kitabını kullanmaktan kaçınacak ve güdü düzeyi düşecektir. Ayrıca üniteler arası geçişler kesin bir geçişle sağlanmadığı için karmaşıklık yaratabilir. Çünkü ünite geçişlerinin belirli bir şekilde sağlanması bireyin kendini kontrol etmesi açısından önemlidir. Birey hangi üniteye olduğunu bu şekilde daha kolay bulabilir. Ancak ders kitabında ünite geçişleri kolay sağlanmadığı için bu yönüyle A1 sınavına hazırlanan bireylerin güdüsünü düşürebilir. Ünite geçişleri farklı renk ve işaretler kullanılmadığı için belirsiz bir şekilde olmaktadır.

Ders kitabında canlı renk ve resimlerin kullanılmasıyla motive edici bir bütünlük vardır. Bu durum bireyin öğrenmeye karşı güdüsünü yükseltebilir. Görsellik yardımı ile bireyler öğrenmede kalıcılık sağlayabilir.

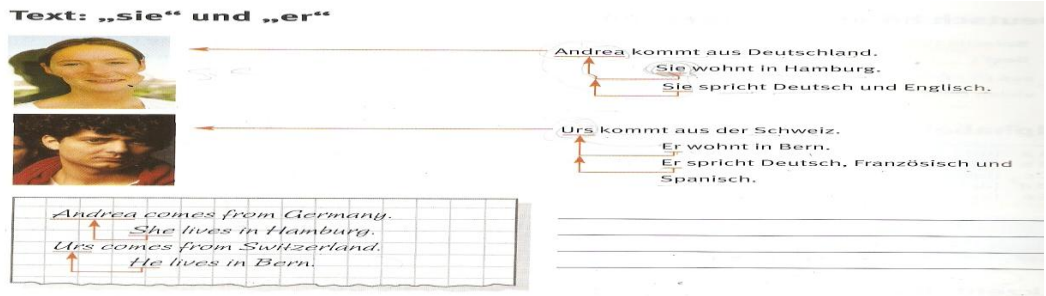
Materyallerin fiziksel olarak sağlam olduğu rahatlıkla söylenebilir. Metin ve resimler birbiri ile ilintili olduğunu söylemek olanaklıdır (Optimal, 2004, s. 16). Bu özellik öğrenmeyi kolaylaştırabilir. Örneğin metinde geçen bir olay ya da durumun resim ile görselleştirilmesi öğrenmede kalıcılık sağlayacaktır. Metinde geçen sözcüklerin resimde gösterilmesi bu sözcüklerin öğrenilmesini kolaylaştırabilir. A1 sınavında sözcüklerle ilgili sorular yer aldığı için bireye bu anlamda katkı sağlayabilir.

4.1.4.3. Ders Kitabında İçerik – Ülkebilgisi

“Optimal” ders kitabının birinci ünitesinde konu “insanlar”, “diller”, “ülkeler” olarak ele alınmıştır. Burada bazı kişiler kendilerini tanıtmaktadır. Kişiler kendilerini tanıtırken selam verirken kendi dillerini kullanmaktadırlar. Bu çalışmada Türkiye’den de bir kişi bulunmaktadır. Bu durumun Türkiye’de Almanca öğrenen bireyleri olumlu yönde etkileyebileceği söylenebilir. Ancak ders kitabının aynı sayfalarında bulunan dünya haritasında Türkiye’deki bireyleri olumsuz etkileyebilecek bir yanlışlık yapılmıştır. Dünya haritasında Türkiye’de Ankara, İzmir, Diyarbakır illeri gösterilirken İzmir yanlış olarak “İsmir” şeklinde yazılmıştır. Diyarbakır ili de ilk bakışta yanlış yazılmış gibi gözükebilir. Ancak Alman alfabesinde “ı” harfi bulunmadığı için “Diyarbakır” şeklinde yazılması olağan karşılanabilir. Buna karşın Alman alfabesinde “z” harfi bulunduğu için “İzmir” doğru olarak yazılabilirdi.

Burada yapılan yazım yanlışları dışında farklı dillere ders kitabında yer verilmesi kültürlerarasılık bağlamında düşünüldüğünde olumlu etkiler yapabilecek niteliktedir.

Ders kitabının sekizinci sayfasında bulunan diyaloglarda A1 sınavında çıkabilecek nitelikte sözcükler yer almaktadır. Buradaki diyaloglar ayrıca uygun resimlerle bağlantı kurularak sunulmuştur. “Optimal” ders kitabında diğer ders kitaplarının aksine sayılar birinci ünite de verilmiştir. Daha önce incelenen ders kitaplarında sayılar genelde ikinci ünite ya da birinci ünitenin sonlarında öğretilmeye çalışılırken, “Optimal” ders kitabında birinci ünitenin ilk sayfalarında öğretilmeye çalışılmıştır. Kitabın on birinci sayfasında yapılan telaffuz çalışması bireylerin sesleri olması gerektiği gibi çıkarma açısından yararlı olduğu söylenebilir.

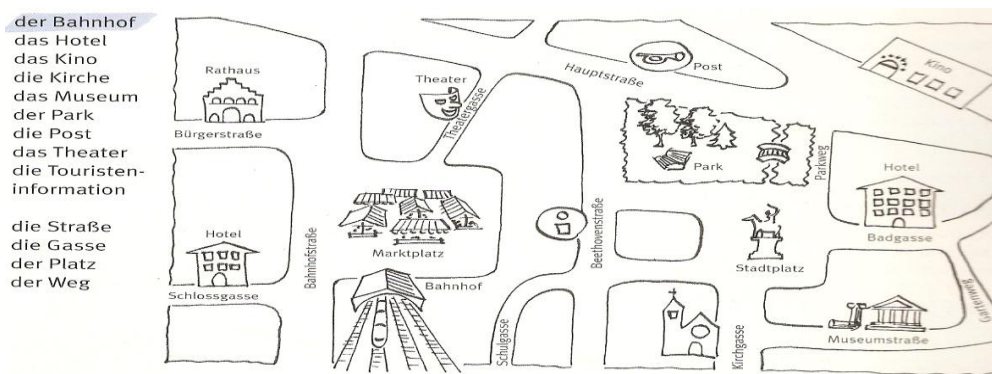
Resim 18: “O” Zamirinin Almancada Bayan ve Erkek İçin Kullanımı (Optimal, 2004, s. 12)

On ikinci sayfada bulunan dilbilgisi bölümünde “er” (erkek için kullanılan “o”) ve “sie” (bayan için kullanılan “o”) arasındaki fark ve bunların kullanım alanları verilmiştir. Bu özneler verilirken bir erkek ve bayan resmi kullanılarak, anlatılan konunun somutlaştırılması sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca konu anlatılırken İngilizceden de örnek verilerek farklı bir dilden yardım alınmıştır. İngilizceden bir örnekle bu konunun anlatılması İngilizceden önbilgisi olan kişiler için öğrenmeyi kolaylaştıracağını söylemek olanaklıdır.

Ders kitabının ikinci ünitesinde yabancı bir yere gelen kişi anlatılmaktadır. On dördüncü sayfada “Kulturprogramm” (Kültür programı) sözcüğünün geçmesi A1 sınavına hazırlanan bireyler için önemlidir. Çünkü bu sözcüğün yapılmış A1 sınavlarında birkaç kez çıktığı tespit edilmiştir. Tekrar çıkma ihtimali göz önüne alındığında bu sözcüğün ders kitabında yer alması önemlidir.

Ders kitabında on birinci sayfada Alman alfabesi tanıtılmış ancak heceleme çalışmalarına kitap içinde yeterince yer verilmemiştir. A1 sınavının konuşma bölümünde sınava katılan kişiden yaşadığı yeri, soyadını ya da adını hecelemesi istenmektedir. Bu konudaki ders kitabının eksikliği göze çarpmaktadır.

Ders kitabının on altıncı sayfasında “Essen” şehri tanıtılmaktadır. Essen şehrinde bulunan tanınmış yerler fotoğrafları ile birlikte sunulmuştur. Aynı sayfada A9 bölümünde Almanca öğrenen bireylere kendi ülkelerindeki ünlü yerlerin olduğunu sormakta ve bireylerden buraları tanıtmalarını anlatmaktadır. Kültürlerarasılık bağlamında ders kitabı yazarının her iki kültüre eşit yaklaştığını söylemek olanaklıdır.

Resim 19: Şehir Tanıtımı (Optimal, 2004, s. 18)

“Optimal” ders kitabının on sekizinci sayfasında şehirle ilgili sözcükler öğretilmeye çalışılmıştır. Bu sözcükler verilirken çizgi resimlerin kullanılmasının

sözcüklerin zihinde somutlaşması açısından önemli olduğu söylenebilir. Yine aynı sayfada bulunan bir boşluk doldurma çalışmasında bir internet sayfası örneği kullanılarak otel rezervasyonu yapılmaktadır. Bu tür boşluk doldurmaların ve internet sayfası örneklerinin A1 sınavında çok miktarda çıktığı görülmektedir. Bu yönüyle ders kitabının bu tarz etkinliklere yer vermesi A1 sınavına hazırlanan bireyler için olumlu sonuçlar meydana getirebilir.

Ders kitabının üçüncü ünitesinde yirmi üçüncü sayfada günler ve aylar öğretilmeye çalışılmıştır. Diğer ders kitapları ile karşılaştırdığımızda günler genel olarak üçüncü ünite de ve ayrı ünitelerde öğretilmektedir. Ancak “Optimal” kitabında aylar ve günler aynı ünite içinde ve üçüncü ünite de öğretilmek istenmektedir. Bu da A1 sınavına hazırlanan bireylere yarar sağlayabilir.

Ders kitabının dördüncü ünitesinde saatin kaç olduğunu söylemek ve sormak öğretilmek istenmektedir. Bu ünite de çok miktarda metin bulunmaktadır. Bu durumun Almanca öğrenen bireylere okuduğunu anlama ve metin inceleme açısından yararlı olacağı söylenebilir. Bireyler metinler üzerinde çalışarak kendilerini geliştirme olanağına sahip olabilirler.

“Optimal” ders kitabının beşinci ünitesi yiyecek, içecek ve alışveriş konularına ayrılmıştır. Ünitenin kırkinci sayfasında yaz kutlaması adında bir bölüm bulunmaktadır. Kırk sekiz ülkeden gelen yüz altmış öğrencinin kutlama yaptığı anlatılmaktadır.

Ders kitabının altıncı ünitesi dil öğrenme konusu ele alınarak hazırlanmıştır. Ünitenin kırk yedinci sayfasında bir Almanca kursundan ve bu kursa katılan bireylerden bahsetmektedir.

Ünitenin kırk sekizinci sayfasında ders kitabı yazarı üç kişiyi kutucuklar yardımıyla konuşturmak yoluyla, onların öğrenme biçimlerini söylemelerini sağlamıştır. Bölümün devamında ise dört farklı öğrenme türü daha sunulmuştur. Burada ders kitabı yazarı Almanca öğrenen bireylere farklı öğrenme türleri ve çalışma seçenekleri sunarak, Almanca öğrenen bireylere daha etkili öğrenme yolları kazandırmak istiyor olabilir (Optimal, 2004, s. 48).

Ünitenin kırk dokuzuncu sayfasında bir elektronik posta örneği görülmektedir. A1 sınavında da çok miktarda görülen elektronik posta örnekleri göz önüne alınırsa

buradaki bilgisayar ve elektronik posta terimlerinin öğrenilmesi A1 sınavına hazırlanan birey için yararlı olacaktır (Optimal, 2004, s. 49).

“Optimal” ders kitabında yedinci ünite de seyahat konusu ele alınmıştır. Ünitenin elli dört ve elli beşinci sayfalarında bir kişinin dört gün boyunca yaptığı seyahatler anlatılmaktadır. Elli altıncı sayfada ise tren de geçen bir diyalog bulunmaktadır.

Ders kitabının sekizinci ünitesinde yaşam konusu ele alınmaktadır. Bu ünite de ev tipleri öğretilmeye çalışılmıştır. Ünitenin altmış ikinci sayfasında on dört yıl kulede yaşamış bir kişi ile yapılmış bir diyalog bulunmaktadır. Buradaki konunun farklı olması nedeniyle Almanca öğrenen bireylerin dikkatini çekici nitelikte olduğu söylenebilir. Ünitenin altmış beşinci sayfasında bir ressamın ait olan resimden bahsedilmiştir. Ünitenin devamında evdeki mobilya ve eşyalar da öğretilmeye çalışılmıştır.

“Optimal” ders kitabının dokuzuncu ünitesi davet konusu ele alınarak hazırlanmıştır. Yetmişinci sayfada davete katılan bir kişi ve davet sahiplerinin konuşmalarını içeren bir diyalog bulunmaktadır. Ünitenin devamında yetmiş birinci sayfada bir restoranda ait menüyü de görmek olanaklıdır. Böylece bireyler Almanya’daki yemek kültürüne ait bilgiler edinebilirler. Ünitenin yetmiş ikinci sayfasında ayaküstü atıştırılan yemeği ele alan diyalog bulunmaktadır.

Ders kitabının onuncu ünitesinde konu sağlık ve beden olarak belirlenmiştir. Burada doktora geçen bir diyalog da bulunmaktadır. Böyle bir diyalogun ders kitabında yer alması yaşamını Almanya’da sürdürecekt olan bireyler açısından önemli görülebilir. Bu tür diyaloglar sayesinde bireyler Almanya’daki yaşamın hazırlıklarına başlayabilir.

Ders kitabının son ünitesi on birinci ünite giyecek konusu ile birlikte ele alınmıştır. Ünitenin seksen altıncı sayfasında farklı giyim şekline sahip dört kişi ile yapılan röportaj verilmiştir. Ünitenin devamında bir giysi mağazasında geçen diyalog çalışması bulunmaktadır. Ders kitabının seksen sekizinci sayfasında ise yine iki kişi ile yapılan röportaj bulunmaktadır. Röportajda kişiler geçmiş ve bugünkü giyim tarzlarından bahsetmektedirler. Dilbilgisi yapısı olarak bu sayfada ve on birinci ünitenin genelinde “Perfekt” (Geçmiş zaman) öğretilmeye çalışılmaktadır. Sayfanın devamında A6 bölümünde ise Almanca öğrenen bireylere moda konusu hakkında birtakım sorular yönelterek onların konuşma yetenekleri geliştirilmek isteniyor olabilir.

Ders kitabında verilen bilgilerden doğru olanların yanında yanlış olanlarda vardır. Örneğin sayfa on dördte verilen bir tanıtım kataloğunun ayrıntılı biçimini internette bulunabilmektedir. Bunun yanında on sekizinci sayfada bulunan otel rezervasyonu ile ilgili bir çalışmada internet adresi www.hotel.lindenhof.de olarak verilmiştir. Ancak internet adresine bakıldığında verilen adresin doğru olmadığı görülecektir. Doğru internet adresi www.hotel-lindenhof.de şeklindedir. Ders kitabında yeterli miktarda metin bulunmaktadır. Kitapta yer alan metinlerin kitabın hedef kitlesine uygun olduğu söylenebilir (Optimal, 2004, s. 22 - 25). Sorun çözmeye yönelik herhangi bir metin yoktur. Bulunan metinler daha çok tanıtım amaçlı yapılmıştır. Şiir, fıkra, masal gibi farklı türde metinler bulunmamaktadır. Ders kitabında yer alan metinlerde herhangi bir kültür karşılaştırmasının olduğu söylenemez.

Öğrencilerin ilgisini çekebilecek, onların kendilerini özdeşleştirebileceği karakter ve kişiler ders kitabı içinde kullanılmamıştır. Ders kitabı içinde erkek ve bayan sayısının eşit olduğunu söylemek olanaklıdır. Bayanlar için klasik bir rol olan ev hanımı meslek olarak kullanılmamıştır. Bunun yerine öğretmen, hemşire, eczacı gibi farklı meslek dalları yer almıştır (Optimal, 2004, s. 46). Köy yaşamından hiçbir örnek görülmemektedir. Ders kitabı içinde genel olarak şehir yaşamından örnekler bulunmaktadır. Aile, okul, iş ve kurs yaşamına yeterince yer verilmektedir (Optimal, 2004, s. 47). Farklı sosyal kişilere ait yaşamlar görülmesi olanaklı değildir. Anadili Almanca olan devletlere bazı sayfalarında yer ayrılmıştır (Optimal, 2004, s. 62). Bu devletlerin günlük yaşamlarına değinilirken, politik - ekonomik sistemlerine ve kültürlerine dair herhangi bir bilgi verilmemiştir. Ders kitabında güncel konular yer almamaktadır. Bunun yerine aile, okul, boş zaman gibi klasik konular işlenmiştir. Çevre, iş dünyası, işsizlik gibi konular ders kitabında yer almaz.

Ders kitabında Alman gelenek ve kültürlerine rastlamak olanaklıdır (Optimal, 2004, s. 40). Kitabın sekizinci ünitesinde Alman ev tiplerinden bahsedilerek ev tipleri tanıtılmıştır. Kitapta resim, müzik tiyatro gibi sanatsal etkinliklere yer ayrılmamıştır ayrıca gençlik ve alternatif kültürlerle ait herhangi bir olgu yoktur. Kitapta şiir, hikaye gibi yazınsal metinler yoktur. Herhangi bir tarihsel bilgiye de ulaşılmamaktadır. Almanya ve anadili Almanca olan ülkeler arasındaki ilişkilere de değinilmemiştir. Almanya ve Almancanın anadil olarak konuşulduğu ülkeler ile öğrencilerin kendi ülkeleri arasında herhangi bir ilişki anlatılmamıştır.

4.1.4.4. Ders Kitabının Dili

Ders kitabı ölçünlü dil ile yazılmıştır (Optimal, 2004, s. 30). Ders kitabında sokak dili meslek dili gibi dilsel çeşitliliğe çok fazla rastlanmamaktadır. Bu durum A1 sınavına hazırlanma açısından olumlu olarak karşılanabilir. Çünkü bireyler A1 sınavında ölçünlü dil ile karşılaşacaklardır. Sınavda herhangi bir mesleğe ve yöreye ait dilsel çeşitlilik yer almamaktadır. Ancak uyum sorunu odaklı bakılırsa Almanya’da yaşamını sürdürecektir olan bireyin bu tür dilsel farklılıkları öğrenmesi önemlidir. Ders kitabında farklı yerlerde farklı biçimde dilin kullandığını öğrenen birey bu duruma zihinsel olarak hazır olacaktır. Bazı bölümlerde ise reklam diline yer verilmiştir (Optimal, 2004, s. 57).

Kitapta diyaloglara bol miktarda yer verildiği söylenebilir (Optimal, 2004, s. 56). Ders kitabında diyalog çalışmalarının yer alması kursa katılan bireylerin grup çalışması yapmalarına olanak sağlayacaktır. Böylece sınıf içi etkileşim artacaktır. Ayrıca A1 sınavı konuşma bölümünde bireyler diyalog halinde konuşmak durumundadır. Bu yönüyle A1 sınavına hazırlık açısından diyalogların yer alması önemlidir. Ders kitabı içinde gazete gibi diğer türlere rastlanmamaktadır. Kitapta dilin konuşma, yazma, dinleme, okuma becerilerine yönelik bol miktarda alıştırma ve durumlar vardır (Optimal, 2004, s. 50-51). Kullanılan dilin gerçekçi olduğunu söylemek olanaklıdır.

Ders kitabındaki konuların dili hedef kitleye göre orta seviyededir. Çok kolay ve zor olması öğrenci güdülenmesini olumsuz etkileyeceği için orta seviyede olmasının uygun olduğu söylenebilir. Kitapta eczane, hastane gibi önemli alanlara ait diyaloglar bulunmaktadır (Optimal, 2004, s. 78).

Kitapta vurgu ve tonlamalara yeterince önem verilmiştir. Diyaloglarda vurgular farklı renkler kullanılarak okuyucuya yardımcı olunmaya çalışılmıştır (Optimal, 2004, s. 51). Ders kitabının bu özelliği bireyin A1 sınavına hazırlanmasını olumlu yönde etkileyebilir. Vurgu ve tonlamalara yeterince önem verildiği için bireyler ses ve heceleri kolay bir şekilde ayırt edebilirler. Bu durum bireylerin A1 sınavı dinleme – anlama bölümünde başarı düzeylerini yükseltebilir. Ders kitabı için oluşturulan ses kayıtlarında farklı konuşmacılara yer verilmiştir

4.1.4.5. Ders Kitabında Dilbilgisi

Ders kitabındaki metinler dilbilgisi kurallarına göre oluşturulmuştur (Optimal, 2004, s. 50). Metinlerin dilbilgisel kurallara göre oluşturulması bireye A1 sınavına hazırlık açısından yarar sağladığı gibi uyum sorununu ortadan kaldırmaya dönük olması açısından da önemlidir. Çünkü birey Alman dilini kurallı bir biçimde öğrenecek ve sorunsuzca anlayabilecektir. Dilbilgisi yapısı da kolaydan zora doğru bir izlençe ile oluşturulduğunu söylemek olanaklıdır. Örneğin birinci üniteye özneler öğretilirken ikinci üniteye şimdiki zaman fiil çekimi öğretilmeye çalışılmıştır.

Üniteler arasında dilbilgisel yapılarının tekrarına yer verilmiştir. Dilbilgisel yapıların tekrar edilmesi öğrenmede kalıcılık sağlanması açısından önemlidir. Özellikle yabancı dil derslerinde yeni öğrenilen konular unutmayı hızlandırmaktadır. Dilbilgisel yapılar dil öğrenme de önemli olduğu için tekrarlar yolu ile pekiştirilmesi bireye yarar sağlayacaktır. Bu durum bireyin A1 sınavında da başarısına olumlu yönde etki edecektir.

Her ünitenin sonunda düzenli olarak dilbilgisi kurallarının tekrarı ve kullanım alanları verilmiştir (Optimal, 2004, s. 21). Bu bölümde dilbilgisi konuları anlatılırken yapılar genel olarak geleneksel dilbilgisi yöntemiyle anlatılmıştır (Optimal, 2004, s. 21). Geleneksel yöntem kullanılması ders kitabı ve A1 sınavına hazırlanan birey açısından olumsuz bir durumdur. Ancak kitap içinde genel olarak iletişimsel yöntemin kullanıldığı gözlenebilmektedir. Ders kitabında iletişimsel yöntem kullanılması bireyin dili kullanma düzeylerine katkı sağlayabilecek bir durumdur. İletişimsel yöntem kullanılan bir ders kitabında Almanca öğrenen birey konuşma, dinleme, yazma ve okuma alanlarında yani dilin tüm beceri alanlarında etkin olmak durumundadır. Bu yönüyle birey A1 sınavına da hazırlanmış olacaktır. Çünkü A1 sınavı dilin dört becerisinden oluşan bir sınavdır. Dolayısıyla ders kitabında iletişimsel yöntemin kullanılması bireyin sınavda başarılı olma olasılığını yükseltebilir. Dilbilgisi konuları anlatılırken bazı noktalarda İngilizce yardımı ile anlatılmak istenmiştir (Optimal, 2004, s. 12).

4.1.4.6. Ders Kitabında Alıştırmalar

Soru yönergeleri oldukça açıktır (Optimal, 2004, s. 33). Soru yönergeleri Alman dilinde verilmiştir. A1 sınavında da soru yönergelerinin Almanca olması bu durum ile örtüşmektedir. Birey Almanca soru yönergelerine alışık olacak ve A1 sınavına sınavında daha rahat hareket edecektir böylece birey sınavda başarı düzeyini yüksek tutabilir. Öğrenen kesime hitap ederken “Sie” (siz) biçiminde hitap edilmiştir (Optimal, 2004, s. 74).

Kitap içinde alıştırma biçimi olarak dört dil becerisi de yer almaktadır. Alıştırmaların dilin farklı becerilerine yönelik olarak hazırlanması, bireyin A1 sınavına hazırlanması açısından önemlidir. Daha önce de belirtildiği üzere A1 sınavı dilin dört becerisine yönelik olarak hazırlanmaktadır. Ders kitabında da farklı alıştırma çeşitlerinin olması bireyin sınava dönük deneyim kazanması açısından önemlidir. Birey bu alıştırmaları yaparak hem sınava hazırlanacak hem de öğrendiklerini tekrar etme olanağına sahip olacaktır.

Ders kitabı içinde birbirinden farklı alıştırma tiplerine rastlamak olanaklıdır. Örneğin sayfa on dokuzda konuşma alıştırması, yirmi beşte yazma alıştırması, yirmi yedide okuma alıştırması farklı alıştırma tiplerine örnek olarak gösterilebilir. Alıştırmalarda bağımsız olarak ya da grup çalışması yapmak olanaklıdır (Optimal, 2004, s. 27).

Ders kitabında diyalog çalışmaları da bulunmaktadır (Optimal, 2004, s. 32). Diyalog çalışmalarının ters kitabında yer alması bireye A1 sınavı açısında konuşma bölümüne hazırlık olması açısından önemlidir. Ayrıca bu tür diyaloglar bireyin Almanya'daki yaşamına da hazırlık anlamına gelebilir. Birey farklı alanlarda hazırlanmış diyaloglarla Almanya'da karşılaşabileceği durumlara karşı hazırlıklı olabilir. Bu yönüyle de ders kitabının uyum sorununa da katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Aşağıda Alman kültürü ve toplumu ile ilgili bilgilerin yer alıp almadığını gösteren bir tablo hazırlanmıştır. Ders kitabında bilgi varsa çarpı işareti konmuş yoksa boş bırakılmıştır. Böylelikle Alman kültürü ve toplumu hakkındaki bilgilerin ders kitaplarında yer alıp almadığı karşılaştırmalı olarak sunulmak istenmiştir.

Tablo 10

Ders Kitaplarında Alman Kültürü ve Toplumu ile İlgili Bilgilerin Karşılaştırılması

		Themen Aktuell	Berliner Platz	Schritte	Optimal
1	Almanya'ya ait coğrafi bilgiler yer alır.	x	x	x	x
2	Almanya'ya ait özel günler yer alır.			x	
3	Almanya'nın yaşam koşulları yer alır.	x	x	x	
4	Almanya'nın toplum kuralları yer alır.	x		x	
5	Almanların aile ilişkileri yer alır.	x	x	x	x
6	Almanya'nın geçim kaynakları yer alır.				
7	Almanya'daki komşuluk ilişkileri yer alır.	x	x	x	x
8	Almanya'nın siyasi durumu yer alır.	x			
9	Almanya'nın yönetim şekli yer alır.				
10	Almanların yabancılarla ilişkisi yer alır.	x	x	x	
11	Almanya'daki eğitim koşulları yer alır.				
12	Almanya'daki sağlık güvenliği durumları yer alır.	x	x	x	x
13	Almanya'daki iş koşulları yer alır.		x	x	
14	Almanya'daki teknolojik gelişmeler yer alır.	x	x		x
15	Almanya'daki alışveriş durumları yer alır.	x	x	x	x
16	Almanya'nın doğal güzellikleri yer alır.				x
17	Almanya'daki ulaşım olanakları yer alır.		x		
18	Almanya'ya özgü yemekler yer alır.	x	x	x	x
19	Almanya'nın iklim durumları yer alır.				x
20	Almanlara ait şarkılar yer alır.		x		x
21	Almanların ünlü sanatçı ve yazarları yer alır.	x			x
22	Almanya'daki ev tipleri yer alır.	x	x	x	x
23	Almanya'nın komşu ülkeleri yer alır.	x			x

4.1.5. Almanlar Hakkında Oluşmuş Önyargılar ve Ders Kitabında Önyargıları Kaldırmaya Yönelik Çalışmaların Saptanması

Almanya ve Almanlar hakkında oluşmuş olan birtakım önyargılar vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Almanlar ırkçıdır.

Almanlar göçmenlerden hoşlanmaz.

Almanlar yabancı düşmanıdır.

Alman dili kabadır.

Alman dili zordur.

Almanlar soğuk insanlardır.

Almanlar diğer kültürlerle karşı hoşgörülü değildirler.

Resim 20: Düsseldorf'taki Göçmenler (Themen Aktuell, 2003, s. 13)

“Themen Aktuell” ders kitabının on üçüncü sayfasında bulunan “Düsseldorf ist international” (Düsseldorf uluslararasıdır) adlı okuma parçasında Almanya’da yaklaşık beş milyon göçmen yaşadığı ve bunlardan yüz bininin Düsseldorf’da yaşadığı belirtilmektedir. Okuma parçasının yanında bulunan farklı ülkelere gelen çocukların resimleri özellikle gülümsetilerek çekilmiştir. Göçmenler hakkında yazılmış bir metin gülücüklerle dolu fotoğraflarla tamamlanmaya çalışılmıştır. Bu da Almanlar hakkında

var olan Almanların göçmenlere hoşgörüsüz olduğu ve göçmenlerin o ülkede mutsuz olduğu düşüncesini ortadan kaldırmaya yönelik olabilir.

Bierlexikon

Was glauben Sie, was trinken die Deutschen gern? – Am liebsten Kaffee! Im Durchschnitt trinkt jede Deutsche 190 Liter Kaffee pro Jahr. Sehr beliebt sind auch Erfrischungsgetränke (Limonaden) und Mineralwasser (ca. 160 Liter). Und dann natürlich das Bier: 150 Liter trinken die Deutschen im Durchschnitt pro Person und Jahr.

Altbier

ist dunkel und schmeckt etwas bitter. Man trinkt es vor allem in Düsseldorf.

Berliner Weiße

mischt man oft mit Himbeer- oder Waldmeister-saft. Sie ist dann rot oder grün. Berliner Weiße ist ein Leichtbier und schmeckt süß.

Das Bockbier

ist ein Starkbier mit 5,6% Alkohol. Normal sind 4,7%. Viele Bockbierarten schmecken leicht süß.

Export

ist hell und schmeckt sehr mild. Diese Biersorte gibt es in ganz Deutschland.

Kölsch

kommt aus dem Köln-Bonner Raum, und man trinkt es auch nur dort. Es ist hell und leicht (nur 3,7% Alkohol). Kölsch-Gläser erkennt man sofort. Sie sind hoch und schlank.

Münchener

Ist vor allem in Bayern beliebt. Es schmeckt ähnlich wie Export, aber es ist nicht so herb und nicht so stark. In Bayern trinkt man das Münchener aus 1-Liter-, aber auch aus 1/2-Liter-Gläsern.

Pils

ist eine Biersorte aus der Tschechischen Republik, aber die Deutschen mögen sie besonders gern. Man bekommt es überall. Typische Pilsgläser haben einen Bauch und sind oben eng.

Weizenbier

auch Weißbier, kommt vorwiegend aus Bayern, doch es hat auch in Nord-, West- und Ostdeutschland viele Freunde. Weizenbiertgläser sind sehr groß. Sie sind unten eng und haben oben einen Bauch.

In Deutschland gibt es viele Biersorten, und sie schmecken alle verschieden. Die meisten Biertrinker haben ihre Lieblingssorte und ihre Lieblingsmarke. Kennen Sie die wichtigen Biersorten und ihre Unterschiede? Nein? Dann lesen Sie unser Bierlexikon.

Resim 21: “Bira Ansiklopedisi” (Themen Aktuell, 2003, s. 42)

“Themen Aktuell” ders kitabının kırk ikinci sayfasında “Bierlexikon” (Bira Ansiklopedisi) adlı okuma parçasında bira tanıtları yapılmaktadır. “Pils” adlı bira türünün Çek Cumhuriyetinden geldiği ve Almanların özellikle bu bira türünü sevdiği söylenmektedir. Bu da Almanların diğer uluslara karşı hoşgörülü olduğu izlenimini vermeye yönelik olabilir.

24. Lesen Sie die Ansichtskarte.

25. Schreiben Sie eine Ansichtskarte.

..., 10. 7. 2002

Liebe(r) ...
 die Zeit hier ... ist ...
 Ich stehe ...
 Dann ... Hier kann man ...
 Nachmittags ... Abends ...
 Morgen ...

Herzliche Grüße
 Dein(e) ...

Madrid

"La Gran Vía"

Liebe Ulla,

die Zeit hier in Spanien ist herrlich!
 Ich stehe immer gegen neun Uhr auf und
 fröhliche in Ruhe. Dann gehe ich schwim-
 men, Tennis spielen oder einkaufen. Hier
 kann man viel Geld ausgeben! Die Restau-
 rants sind auch sehr gut. Nachmittags gehe
 ich meistens surfen. Dann treffe ich fast
 immer Jörg (ein Student aus Hamburg; sehr
 nett, und er surft sehr gut ...). Abends gehen
 wir meistens zusammen tanzen. Jetzt muss
 ich aber aufhören. Morgen mache ich mit Jörg
 einen Ausflug nach Granada.

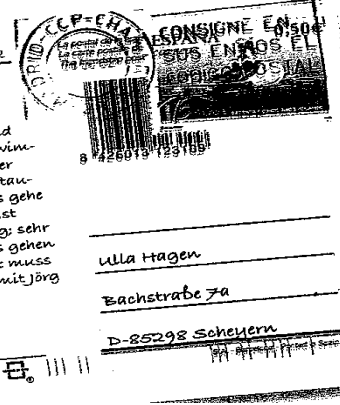
Herzliche Grüße

Deine Kerstin

Foto: Xavier Durr

L. DOMINGUEZ S.A. - Tel. 91 447 82 75 - MADRID

Benidorm, 10. 7. 02

Resim 22: Kibarlık Vurgusu (Themen Aktuell, 2003, s. 55)

“Themen Aktuell” ders kitabının elli beşinci sayfasında bulunan posta kartında Kerstin adlı bir kişi, arkadaşı Ulla’ya mektup yazmaktadır. Kerstin İspanya’da tatildedir ve tatilde Jörg adlı Hamburglu bir öğrenci ile vakit geçirmektedir. Kerstin bu Hamburglu öğrenciyi tanıtırken parantez içinde onun çok kibar olduğunu söylemiştir. Bu Almanların kaba olduğu önyargısına karşı geliştirilmiş bir metin olabilir.

in einem Reihnhaus?
 in einem Mietshaus?
 in einem Hochhaus?

1) Wer sagt das?

(1) ☐ Meine Nachbarn sind sehr nett.
 (2) ☐ Wissen Sie, ich kenne meine Nachbarn gar nicht. Ärger gibt es nicht.
 (3) ☐ Meine Kinder sind noch klein und natürlich machen sie auch Lärm. Da gibt es manchmal Ärger.
 (4) ☐ Ja, manchmal gibt es Ärger, aber dann diskutieren wir das Problem. Am Ende ist immer alles okay.

2) Hören Sie jetzt die Interviews.

Resim 23: Kibar Komşular (Themen Aktuell, 2003, s. 66)

Ayrıca “Themen Aktuell” ders kitabının altmış altıncı sayfasında komşuluk ilişkileri ile ilgili bu röportajda kişilerden birisi kendi komşularının çok kibar olduğunu söylemektedir. Bunun da Almanların kaba insanlar olduğu önyargısını ortadan kaldırmaya yönelik geliştirilmiş bir söylem olabilir.

Themen Aktuell adlı ders kitabında 56. sayfada bulunan bir şiir şöyledir:

Ich mache Sport

Du machts Yoga

Er macht Politik

Sie macht Theater

Wir alle machen Fehler

Ihr alle macht Dummheiten

Sie alle machen Quatsch

Ben spor yapıyorum

Sen yoga yapıyorsun

O politika yapıyor

O tiyatro yapıyor

Biz hepimiz hata yapıyoruz

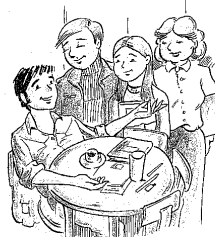
Siz hepiniz akılsızlık yapıyorsunuz

Onların hepsi aptallık yapıyorlar (Çeviren: Adem Albayrak).

Burada ders kitabı yazarı “biz” diyerek Almanları kastetmektedir. Almanların hata yaptığını söylüyor. “*Siz cahillik akılsızlık yapıyorsunuz*” diyerek dil öğrenen kişi ve kültürüne seslenmektedir. Diğerlerinin ise “*aptallık*” yaptığını söylemektedir. Ders kitabı yazarı diğer kültürlerle karşı hoşgörülü olmayı göz ardı etmektedir.

Hören Sie bitte und lesen Sie mit. Lesen Sie den Dialog laut.

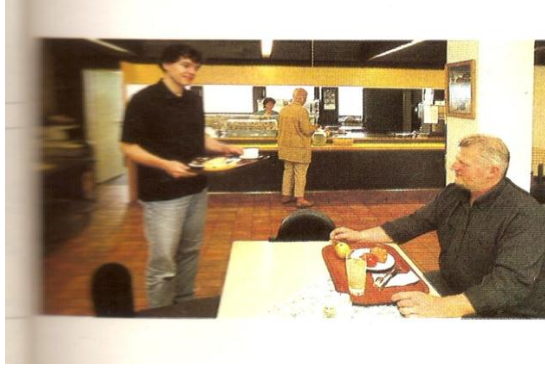
Pavel: Hallo, Pedro, ist hier frei?
 Pedro: Ja, klar.
 Pavel: Das sind Beata und Maria.
 Pedro: Hallo! Seid ihr im Deutschkurs?
 Beata: Nein, ich bin in Kurs B und Maria ist hier zu Besuch.
 Pedro: Und was macht ihr in Deutschland?
 Beata: Wir sind Aupairmädchen. Maria arbeitet in Hamburg.
 Pedro: Ich wohne hier bei Frau Wohlfahrt.
 Beata: Sabine Wohlfahrt, die Lehrerin?
 Pedro: Ja, sie lebt allein und hat zwei Kinder. Ich spreche zu Hause nur Deutsch.
 Pedro: Toll, dann sprichst du ja bald perfekt Deutsch.
 Maria: Woher kommt ihr?
 Maria: Aus Polen. Wir kommen aus Warschau. Und du?
 Pedro: Ich bin Argentinier. Trinkt ihr Kaffee, Tee oder ...?
 Beata: Ich trinke lieber Mineralwasser. Was möchtest du, Maria?
 Maria: Kaffee mit Milch und Zucker, bitte.

Resim 24: Mükemmel Almanca Vurgusu (Berliner Platz, 2002, s. 19)

“Berliner Platz” ders kitabının on dokuzuncu sayfasında “hemen hemen mükemmel Almanca konuşabiliyorsun” tümcesi söylenmiştir. Burada da yine “mükemmel” sıfatı Almanca ile birlikte kullanılarak Almancanın zor bir dil olduğu imajı yıkılmaya çalışılmış olabilir.

Burada farklı ders kitaplarında da aynı konulara yönelik çalışmalar olduğu da görülmektedir.

- Guten Tag, ist hier noch frei?
- Ja, bitte. Sind Sie neu hier?
- Ja, ich arbeite erst drei Tage hier.
- Ach so. Und was machen Sie?
- Ich bin Ingenieur. Und Sie?
- Ich bin Programmierer.
- Übrigens: Ich heiße Klaus Henkel.
- Ich bin John Roberts.
- Kommen Sie aus England?
- Nein, aus Neuseeland.
- Sie sprechen aber schon gut Deutsch.
- Na ja, es geht.

Resim 25: Almancanın Zor Olmadığı İletisi (Themen Aktuell, 2003, s. 17)

“Themen Aktuell” ders kitabında on yedinci sayfada bulunan bir diyalogda Yeni Zelanda’dan gelmiş bir kişi bulunmaktadır. Yeni Zelanda’dan gelen bu kişinin üç gündür Almanya’da çalıştığı anlaşılmaktadır. Diyalogda konuştuğu diğer kişi “Sie sprechen schon gut Deutsch” diyerek onun iyi Almanca konuştuğunu belirtilmektedir. Bunu söylerken ders kitabı yazarı kişinin iyi Almanca konuştuğunu belirten birden fazla zarf kullanmıştır. (aber, schon, gut) Ders kitabı yazarı üç gündür Almanya’da çalışan ve çok iyi Almanca konuşan bu kişi ile, Almancanın zor bir dil olduğu önyargısına karşı çıkmak istiyor olabilir.

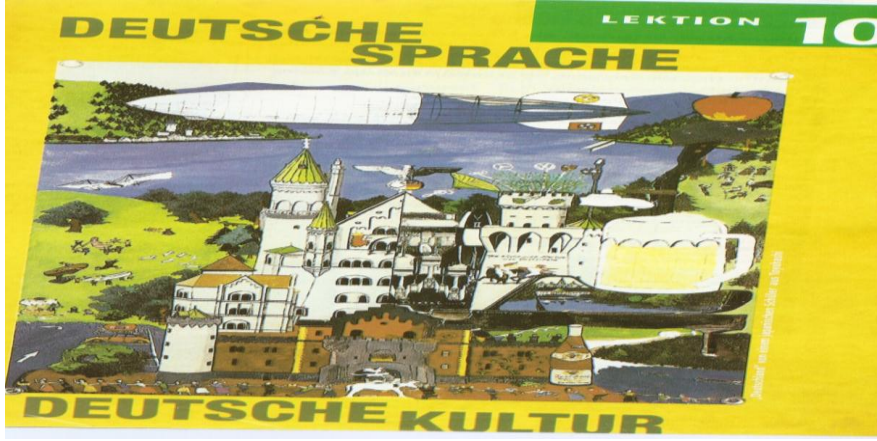
Dialog 1	Dialog 2	Dialog 3
● Guten Tag. ▽ ○ Mein Name ist Susanne Weiß. ▽ ○ Guten Tag, Frau Weiß. ▽ ○ Ich bin Tim Rolcker. ▽	● Gerhard Kraus. ▽ ○ Jobst. ▽ ● Entschuldigung, wie heißen Sie? ▽ ○ Jobst, Petra Jobst. ▽ ● Guten Tag, Frau Jobst. ▽ ○ Guten Tag, Herr Kraus. ▽	● Hallo, ich bin Paul. ▽ ○ Wie heißt du? ▽ ○ Tag, Paul. ▽ ○ Ich bin Carlo. ▽ ● Woher kommst du? ▽ ○ Aus Spanien. ▽

Resim 26: Kibar Konuşma Vurgusu (Berliner Platz, 2002, s. 8)

“Berliner Platz” ders kitabında sekizinci sayfada verilen çalışmalarda iki alıştırmaya “Sie” (siz) öznesiyle yapılırken bir örnek “du” (sen) öznesi ile yapılmıştır. Burada ders kitabı yazarı Almanların kaba insanlar olduğu önyargısını ortadan kaldırmak amacına sahip olabilir. Aynı şekilde bir çalışmanın altıncı alıştırmada tekrar yapılması bu olasılığı güçlendirmektedir.

4.1.6. Ders Kitaplarındaki Yönlendirmeler ve Almanya'ya Göç Etmeyi Düşünenlerde Hedeflenen Davranışsal, Düşünsel ve Duyuşsal Değişimler

4.1.6.1. Politik Yönlendirmeler

Resim 27: Alman Kültürüne Ait Olgular (Themen Aktuell, 2003, s. 117)

“Themen Aktuell” kitabının yüz on yedinci sayfasında bulunan bir resimde Japon bir öğrenci tarafından yapıldığı bilgisi verilen bir resim kullanılmıştır. Bu resim “Alman dili ve kültürü” adlı ünitenin giriş sayfasında bulunmaktadır. Resim dikkatli incelendiğinde Alman diline ve kültürüne ait olduğu düşünülen olgular dikkati çekmektedir. Resimde kale şeklinde bir yer bulunmaktadır. Çatısında bulunan haç işareti ile dini anlamda bir yönlendirme yapılmış olabilir. Resmin ortasına doğru bir Alman bayrağı ve sembolü olan kartal bulunmaktadır. Alman bayrağının yanında ise Almanya'ya ait olan “Audi”, “Mercedes”, “BMW” ve “Volkswagen” gibi araba firmalarının sembolleri yer almaktadır. Ders kitabı yazarı burada ekonomik bir yönlendirme yaparak güçlü devlet imajı vermek istiyor olabilir. Resmin sağ tarafında bulunan dolu ve büyük bir bira bardağı da göze çarpmaktadır. Ancak resmin üst kısmında bulunan bir uçan balonun arka kısmında Nazi bayrağının olması da dikkat çekicidir. Almanya'da yaşamını sürdürecektir olan kişiler için bu bayrağın anlamı açıktır. Böyle bir resmin kullanılması bireyler arasında halen bu zihniyetteki insanların Almanya'da yaşadığını düşünüp korkmalarına yol açabilir.

- Wie geht es dir?
◆ Super!
■ Woher kommst du?
◆ Aus Deutschland.

Resim 28: Almanya Mutluluk Ülkesi Vurgusu (Schritte, 2003, s. 18)

“Schritte” ders kitabının on sekizinci sayfası A3 bölümünde geçen ve yukarıda resmi olan diyalog dikkat çekicidir. Diyalog şu şekilde geçmektedir.

Nasılslın?

Süper.

Nerelisin?

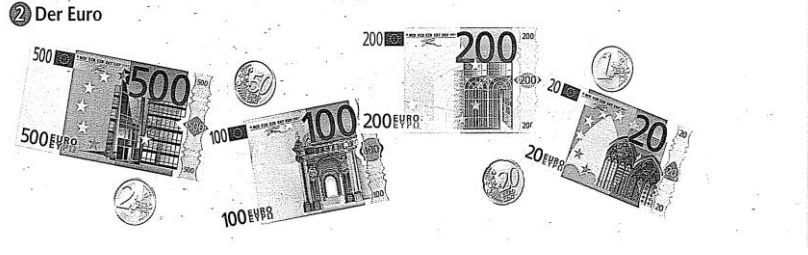
Almanya (Çeviren: Adem Albayrak).

Bu diyalogda Alman bir kişi “nasılslın” sorusuna “süper” diyerek karşılık vermektedir. Ayrıca diyalogun yanında gülücük resmi ile birlikte Alman bayrağı verilmiştir. Buradaki olgulara bir bütün olarak bakılacak olursa Almanya – gülücük – süper üçlemesi karşımıza çıkmaktadır. Burada ders kitabı yazarı Almanya’nın mutlu bir ülke olduğu izlenimi vermek istiyor olabilir.

Resim 29: Anadili Almanca Olan Ülkeler (Schritte, 2003, s. 22)

“Schritte” ders kitabının yirmi ikinci sayfası E2 bölümünde “D-A-CH Quiz” adı altında anadili Almanca olan ülkeler bir arada verilmiştir. “DACH” sözcüğü Almanya, Avusturya ve İsviçre’nin uluslararası sembolüdür. Üç ülkenin “DACH” (Çatı) adıyla bir arada verilmesiyle politik anlamda bir yönlendirme yapıldığını söylemek olanaklıdır.

Resim 30: Avro Tanıtımı (Berliner Platz, 2002, s. 34)

“Berliner Platz” ders kitabında otuz dördüncü sayfada Avro tanıtımı için ayrı bir bölüm yapılarak Avro burada tanıtılmıştır. Ders kitabı yazarı burada Avrupa kültürüne vurgu yapmak istiyor olabilir.

“Berliner Platz” ders kitabında altıncı sayfada kullanılan bir resimde renkler baskın olarak Alman bayrağının rengi olan sarı, kırmızı, siyah renklere sahiptir. Ders kitabı yazarı burada Alman bayrağını gönderme yapmak için bu renkleri daha baskın olarak kullanmış olabilir (Berliner Platz, 2002, s. 60).

4.1.6.2. Ekonomik Yönlendirmeler

Resim 31: “Themen Aktuell” Ders Kitabı Reklam (Themen Aktuell, 2003, s. 1)

“Themen Aktuell” ders kitabının birinci ünitesine giriş sayfasında bulunan fotoğrafta bir kursa katılan bireyler bulunmaktadır. Kursa katılan bireyler masa etrafında toplanmış şekilde bulunmaktadır. Kursiyerlerin önünde bulunan ders kitapları “Themen Aktuell”dir. Ders kitabı yazarı kitabını fotoğrafta kullanarak ona gönderme yapmak istiyor olabilir. Yani kursa katılan bireylere “siz de bu kitap aracılığıyla Almancayı öğrenebilirsiniz” iletisini vermek istediği düşünülebilir.

Resim 32: “Badenia – Küchen” Mutfak Gereçleri Reklamı (Themen Aktuell, 2003, s. 24)

“Themen Aktuell” kitabında ikinci ünite “Badenia – Küchen” adlı bir firmanın reklamı yapılmaktadır. Mutfak araç ve gereçleri pazarlaması yapan bu firma halen aktif haldedir. Ders kitabı yazarı ders kitabında bu firmaya ait ürünlerin bir kısmını tanıtmaktadır.

Was ist das?

1. Preis
(Wert € 298,-)

Das ist
kein Helm,
sondern

2. Preis
(Wert € 128,-)

Das ist
kein Schuh,
sondern

Resim 33: “Dies und Das” Ev Gereçleri Reklamı (Themen Aktuell, 2003, s. 28)

“Themen Aktuell” kitabında yapılan diğer bir reklam da “Dies und Das” firmasına aittir. Ders kitabı yazarı burada bu firmada bulunan ürünleri tanıtarak firmanın reklamını yapmıştır.

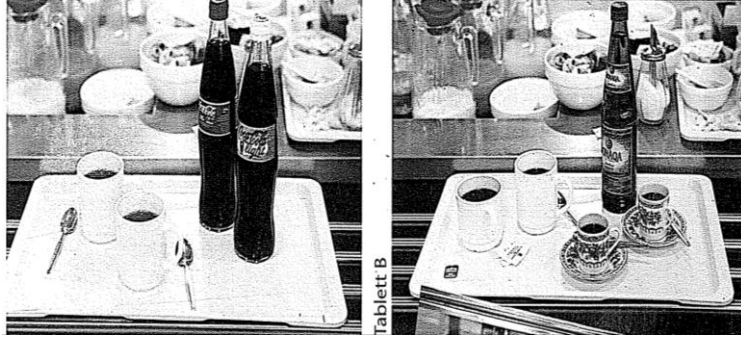
Resim 34: İndirimli Ürünler Adı Altında Bazı Ürünlerin Tanıtımı (Schritte, 2003, s. 29)

“Schritte” ders kitabının yirmi dokuzuncu sayfasında “Sonderangebote” (özel indirimler) başlığı altında bazı ürünlerin reklamı yapılmıştır. Resimde bulunan ürünlerin indirimli olduğu belirtilerek ekonomik anlamda bir yönlendirmede bulunulmuştur.

Resim 35: “Siemens” Cep Telefonu Reklamı (Optimal, 2004, s. 10)

“Optimal” ders kitabının onuncu sayfasında bir Alman markası olan “Siemens” marka cep telefonunun reklamı yapılmaktadır. Ders kitabının basım tarihi göz önüne alınırsa o gün şartlarında popüler bir telefon olduğu anlaşılabacaktır.

Resim 36: “Coca Cola” Reklamı (Berliner Platz, 2002, s. 21)

“Berliner Platz” ders kitabında yirmi birinci sayfada bulunan resimde “Coca Cola” reklamı yapılmaktadır. İncelenen ders kitaplarının birçoğunda bu firmanın reklamının olması dikkat çekicidir.

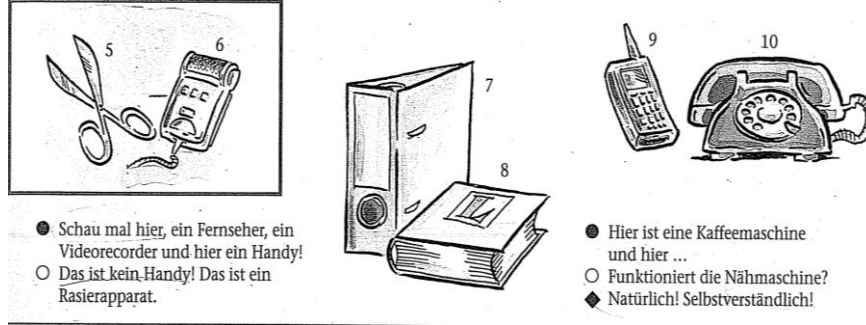
Resim 37: Hazır Yemek ve “Coca Cola” Vurgusu (Optimal, 2004, s. 72)

“Optimal” ders kitabında yetmiş ikinci sayfada “hazır yemek” başlığı altında bir diyalog bulunmaktadır. Diyalogun yanında hazır yiyeceklerini yiyen kişiler “Coca Cola” güneşliği altında bulunmaktadırlar. Ders kitabı yazarı burada hazır yiyecek kavramı ile “Coca Cola” markasını bağdaştırmak istiyor olabilir.

Resim 38: “Langenscheidt” Reklamı (Berliner Platz, 2002, s. 78)

“Berliner Platz” kitabında yedinci sayfada kitabın yayınevi olan “Langenscheidt”a ait bir kitap bulunmaktadır. Ders kitabı yazarının burada kitabın yayınevinin reklamını yaptığı açık şekilde görülmektedir.

Resim 39: “Langenscheidt” ve Ucuz Vurgusu (Berliner Platz, 2002, s. 27)

“Berliner Platz” ders kitabında yirmi yedinci sayfada kitabın yayınevine ait bir sözlük resmi bulunmaktadır. Ders kitabının otuzuncu sayfasında geçen bir dinleme çalışmasında ise “Langenscheidt” yayınevine ait bir sözlük hakkında konuşuluyor. Konuşan kişilerin sözlük hakkındaki düşünceleri sözlüğün ucuz ve süper olduğu yönündedir. Ders kitabı yazarı yirmi yedinci sayfada ilk önce sözlüğün fotoğrafını göstermekte, daha sonra otuzuncu sayfada bulunan bir dinleme çalışmasında onun süper ve ucuz olduğunu belirtmektedir. Ders kitabı yazarının burada Almanca öğrenen bireyleri bu sözlüğe yönlendirdiğini söylemek olanaklıdır.

Resim 40: “Sony” Reklamı (Berliner Platz, 2002, s. 22)

“Berliner Platz” ders kitabında yirmi ikinci sayfada bulunan bir resimde “Sony” marka çalar saat reklamı yapılmaktadır. “Berliner Platz” ders kitabında diğer ders kitaplarına göre daha fazla reklam yer aldığını söylemek olanaklıdır.

4.1.6.3. Toplumsal Yönlendirmeler

MS Astor		Mittwoch, der 10. Juli
VERANSTALTUNGSKALENDER		Was ist heute los?
7.45 Uhr	Morgengymnastik mit Carla	
10.00 Uhr	Vortrag: „Der Mensch und das Meer“	
11.00 Uhr	Fotokurs	
14.15 Uhr	Volleyball (Mannschaft gegen Passagiere)	
15.45 Uhr	Tanz-Café	
16.15 Uhr	Tennisspiel Astor-Cup Finale	
17.00 Uhr und		
19.30 Uhr :	Film „12 Uhr mittags“ (mit Gary Cooper und Grace Kelly)	
20.00 Uhr	Captain's Dinner	
	Das große Gala-Dinner – Der Kapitän lädt ein	
21.15 Uhr	Piano-Konzert: Ragtime, Boogie & Blues (Klavier: Willy „the Hammer“ Schulte)	
21.30 Uhr	Tanz mit „Theos Tanzorchester“	
ab 23.00 Uhr	Diskotheek mit Charly	
Bar:	bis 1.00 Uhr geöffnet	
Boutique „Elvira“:	von 9.00 Uhr bis 17.00 Uhr geöffnet	
Bibliothek:	heute geschlossen	
		Achtung! Nicht vergessen: Morgen um 10.00 Uhr findet der Landausflug nach Kreta statt!

Resim 41: Sanatsal Etkinlikler (Themen Aktuell, 2003, s. 52)

“Themen Aktuell” ders kitabının elli ikinci sayfasında bir kişiye ait randevu defteri verilmiştir. Bu randevu defteri sayesinde bireyler hem saatleri tekrar edebilmekte hem de boş zaman etkinliklerini tekrar hatırlamakta ve yenilerini öğrenmektedirler. Ders kitabı yazarının randevu defterinde birçok sanatsal etkinliğe yer vermesi, Almanların bu tür etkinliklere özen gösterdiği ve katıldığı izlenimini yaratmak isteğinden kaynaklanabilir.

Was sagt der Beamte? Sprechen Sie.

Du musst eine Nummer ziehen!

Sie müssen ...

a Sebastian muss eine Nummer ziehen.
b Er muss einen Moment warten.
c Er muss leise sein.

d Frau Gruber muss ein Formular ausfüllen.
e Sie muss das Formular unterschreiben.
f Sie muss das Formular abgeben.

Resim 42: Almanya'da Resmi İşlemler (Schritte, 2003, s. 18)

“Schritte” ders kitabının ikinci cildi on sekizinci sayfada bulunan çalışma şu şekildedir:

- a) Sebastian bir numara almalı.
- b) O bir dakika beklemeli.
- c) O sessiz olmalı.

- d) Bayan Gruber formu doldurmalı.
- e) O formu imzalamalı.
- f) O formu vermeli (Çeviren: Adem Albayrak).

Burada meydana gelen olay bir resmi dairede geçmektedir. Ders kitabı yazarı ele aldığı konu ile yaşamını Almanya’da devam ettirmek isteyen bireylerin resmi dairelerde nasıl davranması gerektiği ile ilgili bilgiler vererek toplumsal anlamada bir yönlendirme yapmış olabilir.

Resim 43: Sigorta Kartının Önemi (Berliner Platz, 2002, s. 78)

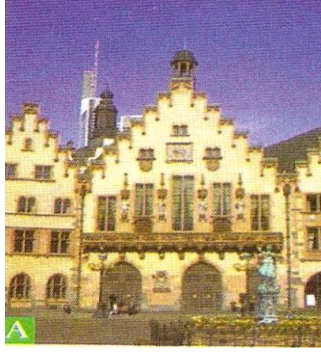
“Berliner Platz” ders kitabının yetmiş sekizinci sayfası A2 bölümünde bulunan diyalog şu şekilde geçmektedir:

Adrian Knupp hastaydı ve evde kalmak istedi ama büroya gitmek zorundaydı. Çok işi vardı. Büroda yoğunlaşamadı. Başı ağrıyordu. Doktoru aradı ve öğleden sonra için randevu aldı. Öğleden sonra bir buçukta doktora gitti. Başvuru sırasında sigorta kartını göstermeliydi. Sonra bekleme odasında oturdu ve yarım saat bekledi (Çeviren: Adem Albayrak).

Bu metinde ders kitabı yazarı sigorta kartının önemine değinmektedir. “Başvuruda sigorta kartını göstermeliydi” denilerek bunun bir zorunluluk olduğu izlenimi verilmek istiyor olunabilir. Bu durumda ders kitabı yazarının toplumsal olarak yönlendirmede bulunduğu söylenebilir.

“Berliner Platz” ders kitabında doksan sekizinci sayfada bulunan beşinci alıştırmadaki dinleme metninde eczaneye gelen bir kadının reçetesi olmadığı için aspirin alamadığı anlatılmaktadır. Ders kitabı yazarı burada Almanya’da reçetesiz ilaç alınamayacağı yönünde toplumsal bir yönlendirmede bulunuyor olabilir.

4.1.6.4. Dinsel Yönlendirmeler

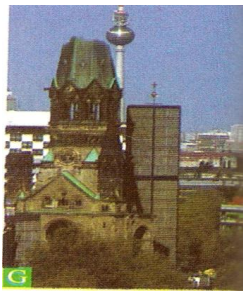
1. Die größte Kirche in Deutschland ist der Kölner Dom. 1248 hat man mit dem Bau angefangen; erst 1880 war er fertig. (Von 1560 bis 1842 hat man aber nicht weitergebaut.)

Resim 44: Almanya'da En Büyük Kilise Vurgusu (Themen Aktuell, 2003, s. 122)

“Themen Aktuell” kitabında yüz yirmi ikinci sayfada bulunan semboller adlı okuma parçasında birinci ve ikinci parçalar dikkat çekicidir.

Almanya’da en büyük kilise Kölner Dom’dadır. 1248 yılında yapımına başlandı ancak 1880 yılında tamamlanmıştır. (1560’dan 1882’ ye kadar yapılmamıştır.) (Çeviren: Adem Albayrak).

Burada ders kitabı yazarı Almanya’daki en büyük kilise ve onun yapımından söz etmektedir. Verilen rakamlar dikkatli incelenirse bu kilisenin yapımı üç yüz elli sene sürmektedir. Ders kitabı yazarının verdiği “sayısal bilgiler” ve “en büyük kilise” açıklaması ile dini anlamda bir yönlendirmede bulunduğu söylenebilir.

2. Nur wenige Jahre nach dem Tod Wilhelms I. hat man in Berlin die Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche gebaut. Heute ist die Ruine des Kirchturms ein Denkmal für den Frieden.

Resim 45: Kilise ve Barış Vurgusu (Themen Aktuell, 2003, s. 122)

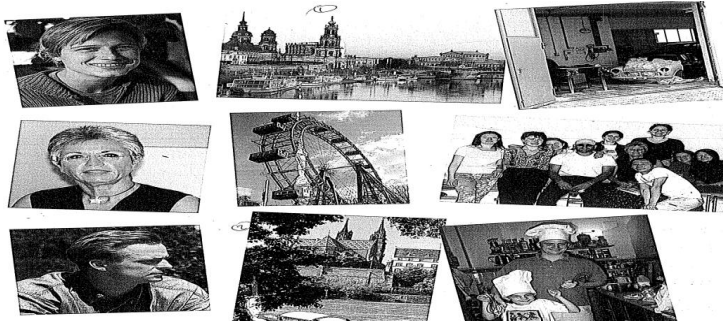
İmparator Wilhelm kilisesi Birinci Wilhelms’in ölümünden birkaç yıl sonra Berlin’de yapılmıştır. Bugün kilise kulesinin yıkıntısı barış için anıttır (Çeviren: Adem Albayrak).

Burada ders kitabı yazarı kilise kulesi ve barış sözcükleri arasında bağlantı kurarak dini anlamda olumlu bir yönlendirme yaptığı söylenebilir.

Resim 46: Dikkat Çeken Kiliseler (Optimal, 2004, s. 62)

“Optimal” ders kitabında altmış ikinci sayfada bulunan bir resimde iki kilise göze çarpmaktadır. Resimde dikkat çeken kiliseler ile ders kitabı yazarı dini anlamda bir yönlendirme yapmış olabilir.

Resim 47: Kilise Vurgusu (Berliner Platz, 2002, s. 13)

“Berliner Platz” ders kitabında on üçüncü sayfada bulunan bir fotoğrafta iki adet kilise göze çarpmaktadır. Burada dini anlamda bir yönlendirme olduğunu söylemek olanaklıdır.

Ders kitaplarında yer alan yönlendirmeler bireyleri olumlu ya da olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Yapılan yönlendirme bireyde bir anda etkisini göstermeyebilir. Yönlendirmeler bireylerin zihnini etkilemeyi amaçlar.

Ders kitabı yazarları bireylerde olumsuz davranış ve düşünce yaratabilecek bu tür yönlendirmelerden uzak kalmalıdır. Çünkü bireyler zihinlerinde oluşan bazı olumsuz yargılar nedeniyle Alman kültürüne karşı olumsuz davranışlar sergileyebilir. Bu durumda birey yaşayacağı topluma uyum sağlamakta zorluk yaşar. Bu şekilde bireyin

uyum sorunu çözülmez aksine sorun artar. Ders kitabı yazarları tarafsızlığını koruyarak bilgilendirmeler yapmalı ve bireylerin gerçekleri görmesini sağlamalıdır.

A1 sınavı hazırlık kurslarında görev yapan öğretmenlerin yukarıda dile getirilen noktaları dikkate alarak ders kitabını seçmeleri gerekir. Bunun yanında kurs öğretmenleri araştırma içinde kullanılan çözümleme yöntemlerini kullanarak daha yararlı bir ders kitabı seçebilir.

A1 sınavı hazırlık kursu Almanca öğretmenleri ders kitabı seçerken ülke bilgisi bağlamında ders kitabını çözümlemelidir. Ülke bilgisi yönünden donanımlı bir şekilde hazırlanmış ders kitabı Almanca öğrenen bireye kuşkusuz daha fazla yarar sağlayacaktır. Çünkü ülke bilgisini derste öğrenen bireyler Almanya hakkında bilgiler edinecek ve Almanya'ya bu bilgilerle gidecektir. Bu da bireyin Almanya'yı az da olsa tanıyarak oraya gitmesine olanak sağlar.

Araştırma içinde çözümlenen ders kitapları kurslarda yapılan ön araştırma ile belirlenmiştir. “Themen Aktuell”, “Berliner Platz”, “Schritte” ve “Optimal” bu kurslarda en çok kullanılan Almanca ders kitaplarıdır. Bu ders kitaplarından “Themen Aktuell” ve “Schritte” “Heuber” yayınevi tarafından basılmış olup, “Berliner Platz” ve “Optimal” ders kitapları “Langenscheidt” yayınevi tarafından basılmıştır. Bu ders kitapları zaman zaman belirli özellikler açısından benzerlikler taşımaktadır.

Ders kitaplarından “Themen Aktuell” A1 sınavı konuları ve soruları açısından en çok benzerlik gösteren ders kitabıdır. İçerik olarak bu dört ders kitabı da temel özellikleri taşımaktadır. Bu ders kitaplarının iletişimsel metoda göre oluşturulması onların ortak yanı olarak gösterilebilir. Ayrıca ders kitaplarında “kendini tanıtma”, “Almanya'ya ait yiyecekler” gibi ortak konular da ele alınmıştır. Bu anlamda ders kitaplarından herhangi birinin bu kurslarda okutulması olanaklıdır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken bir diğer önemli nokta şudur: Almanya yeni göç yasasını 2005 yılında çıkarmıştır. Kurslarda en çok okutulan Almanca ders kitaplarının arasından seçilerek araştırmada çözümlenen ders kitaplarının tümü 2005 yılından önce basılmıştır. Araştırma için yapılan gözlemlerde hiçbir kursta yeni basılmış ders kitaplarına rastlanmamıştır. Almanca öğretmenlerinin kursun verdiği ders kitaplarını herhangi bir incelemeden ve araştırmadan geçirmeden kullandığı gözlenmiştir. Bu da eleştirilmesi gereken önemli bir noktadır.

A1 sınavı hazırlık kurslarında görev yapan Almanca öğretmenleri ders kitaplarını seçerken sınava hazırlanan bireyin sadece sınavdan yüksek not almasını sağlayan bir ders kitabı değil, aynı zamanda onun Almanya’da yaşamını kolaylaştıracak, onun Almanya ve Alman kültürü hakkında oluşmuş önyargılarını sonlandıracak, kültürlerarasılık bağlamında tüm kültürlerle eşit mesafede bulunan, bireyi ülke bilgisi bağlamında donanımlı hale getirecek bir ders kitabı seçmelidir. Ayrıca kurs öğretmenleri yeni basılmış Almanca ders kitaplarını tercih edip kullanırsa güncel bilgiler açısından da bireye daha fazla yarar sağlanır.

4.2. Veri Toplama Aracı ile Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 11

Kursiyerlerin “Start Deutsch 1” Sınavının Uygulanması ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	77	72,6	99	93,4
Kararsızım	—	—	—	—
Katılıyorum	29	27,4	7	6,6
Total	106	100	106	100

Kurs başlangıcında uygulanan anket değerlerine göre kursiyerlerin % 72,6’sı bu sınavın uygulanmasını istememektedir. Kursiyerlerin % 27,4’ü ise bu sınavı gerekli görmektedir. Kurs sonunda elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 93,4’ü “Start Deutsch 1” sınavının uygulanmasını istememektedir. Bu sınavın uygulanmasını isteyen kursiyerler ise örneklemin % 6,6’sını oluşturmaktadır. Burada sınavın uygulanmasını istemeyen kursiyerlerin örneklemin büyük bir kısmını oluşturduğuna dikkat edilmelidir. Sınavın uygulanmasını istemeyen kursiyerler bu sınava bir zorunluluk dahilinde hazırlanmaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında zorunlu olarak öğrenim görülen bu kurslardan, kursiyerlerin uyum sorununu ortadan kaldıracak sonuçlar getirmesi olanak dışıdır.

Görüldüğü üzere A1 sınavı hazırlık kursu sonunda uygulanmış olan ikinci ankette A1 sınavının uygulanmasını istemeyen kursiyerlerin sayısı kurs başlangıcında A1 sınavının uygulanmasını istemeyen kursiyerlerden daha fazladır. Anketlerin aynı kursiyerlere uygulandığı göz önüne alındığında kurs başlangıcında sınavın uygulanmasını isteyen bazı kursiyerlerin kurs sonunda bu düşüncelerinden vazgeçtikleri söylenebilir.

Tablo 12

Kursiyerlerin Almanya'ya Ait Coğrafi Bilgileri Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	39	36,8	99	93,4
Kararsızım	6	5,7	—	—
Katılıyorum	61	57,5	7	6,6
Total	106	100	106	100

Tablo 12'deki bulgulara göre kursiyerlerin % 36,8'i Almanya'ya ait coğrafi bilgileri öğrenmeyi gereksiz görürken % 57,5'i Almanya'ya ait coğrafi bilgileri öğrenmeyi gerekli görmüştür. Kursiyerlerin % 5,7'si ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonunda uygulanan ankette elde edilen değerlere göre ise araştırmaya katılan kursiyerlerin % 93,4'ü Almanya'ya ait coğrafi bilgileri öğrenmediklerini ifade ederlerken kursiyerlerin yalnızca % 6,6'sı Almanya'ya ait coğrafi bilgileri öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Araştırma içinde incelenen ders kitaplarının hepsinde Almanya'ya ait coğrafi bilgiler yer almıştır. Örneğin ders kitaplarında Almanya haritası yer almaktadır. Ders kitapları içinde bulunan coğrafi bilgiler çok geniş değildir. Ancak kursiyerlere Almanya'nın konumu ile bilgi verecek düzeydedir.

Tablo 13

Kursiyerlerin Almanya'ya Ait Özel Günleri Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	36	34	84	79,2
Kararsızım	7	6,6	—	—
Katılıyorum	63	59,4	22	20,8
Total	106	100	106	100

Tablo 13'te elde edilen değerlere göre kursiyerlerin % 34'ü Almanya'ya ait özel günleri öğrenmeyi gereksiz görürken % 59,4'ü Almanya'ya ait özel günleri öğrenmeyi gerekli görmüştür. Kursiyerlerin % 6,6'sı ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonundaki ankette elde edilen bulgulara göre ise araştırmaya katılan kursiyerlerin % 79,2'si Almanya'ya ait özel günleri öğrenmediklerini ifade ederlerken kursiyerlerin % 20,8'i Almanya'ya ait özel günleri öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Almanya'ya ait özel günler ders kitaplarında ayrıntılı olarak ele alınmamıştır. Bazı ünitelerde sadece yılbaşı ile ilgili etkinlik olup bununla sınırlıdır. Sadece “Schritte” ders kitabında on dördüncü ünitesi özel günlere ayrılmıştır. Ancak A1 sınavı hazırlık kurslarında katıldığımız derslerdeki gözlemlerimize göre bu kurslarda bu üniteye kadar ders işlenememektedir.

Tablo 14

Kursiyerlerin Almanya'nın Yaşam Koşullarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	9	8,5	92	86,8
Kararsızım	1	0,9	—	—
Katılıyorum	96	90,6	14	13,2
Total	106	100	106	100

Tablo 14'te elde edilen bulgulara göre “Start Deutsch 1” sınavı hazırlık kurslarındaki kursiyerlerin % 90,6'sı Almanya'nın yaşam koşullarını öğrenmeyi gerekli görmüşlerdir. Kursiyerlerin % 8,5'i bu görüşü gereksiz görürken % 0,9'u kararsız olduğunu belirtmiştir. Kurs sonunda uygulanan anket bulgularına göre ise araştırmaya katılan kursiyerlerin % 86,8'i Almanya'nın yaşam koşullarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 13,2'si Almanya'nın yaşam koşullarını öğrendiklerini belirtmişlerdir. “Almanya'nın yaşam koşullarını öğrenmeliyim” görüşünü gerekli gören kursiyerlerin yüksek oranda olması kursiyerlerin Almanya'da yaşam koşullarını öğrenmeye yönelik olumlu tutumlarını ortaya çıkarması açısından önemlidir. Ancak bu

olumlu tutumun sınav zorunluluğu ile örtüşmeyeceği de açıktır. Zorunlu sınav yerine belirli süreler ve dönemler halinde Almanya ve Almanya'daki yaşam hakkında seminerler yapılması, yapılan seminerler yoluyla Almanya'ya gidecek ve orada yaşamını devam ettirecek olan kursiyerlerin bilgilendirilmesi onları Almanya açısından donanımlı hale getirilebilir.

İncelenen ders kitaplarında farklı bireylere ait sosyal yaşamdan kesitler bulunmaktadır. Örneğin “Themen Aktuell” ders kitabında kırk yedinci sayfada okul, aile ve iş yaşamı ile ilgili etkinlikler bulunmaktadır. Diğer ders kitaplarında da bu tür bilgilere rastlanmaktadır. Almanya'nın yaşam koşullarının öğrenilmesi uyum sorununu ortadan kaldıracak en önemli özelliklerden biridir. Dolayısıyla bu konu Almanya'da yaşayacak olan kursiyerler için de önemlidir. Bu yönüyle sözü edilen konunun ders kitaplarında ayrıntılı şekilde yer alması beklenmektedir. Ancak hiçbir ders kitabında bu konu uyum sorununa katkı bağlamında yeterince ayrıntılı şekilde işlenmemiştir.

A1 sınavına hazırlanan ve yaşamını Almanya'da devam ettirecek olan kursiyerlerin orada sorunsuz yaşayabilmeleri kuşkusuz Almanya'nın yaşam koşullarını önceden öğrenmesi ve kendini ona hazırlaması ile gerçekleşebilir. Ancak yeni göç yasasının getirdiği bu zorunlu durumun Almanya'nın yaşam koşullarını öğretmede etkisiz kaldığı araştırmada elde edilen bulgular dahilinde söylenebilir.

Tablo 15

Kursiyerlerin Almanya'nın Toplum Kurallarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	13	12,3	89	84
Kararsızım	—	—	—	—
Katılıyorum	93	87,7	17	16
Total	106	100	106	100

Tablo 15'te elde edilen değerlere göre kursiyerlerin % 87,7'si Almanya'nın toplum kurallarını öğrenmeyi gerekli görürken % 12,3'ü gereksiz görmüştür. Ankette bulunan bu görüş ile kursiyerlerin büyük bir çoğunluğunun Almanya'nın toplum kurallarını öğrenmeye karşı olumlu yönde tutuma sahip olduğu söylenebilir. Ancak ders

kitaplarında bu konu ile ilgili yeterince çalışma yoktur. “Themen Aktuell” ve “Schritte” ders kitaplarında sadece birkaç alanda bu konunun örneğine rastlanabilir. Diğer ders kitaplarında ise bu konu ile çalışmaların yer almadığı görülmüştür.

Kurs sonundaki sonuçlara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 84’ü Almanya’nın toplum kurallarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 16’sı Almanya’nın toplum kurallarını öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bir ülkenin toplum kurallarını öğrenmek orada sorunsuz, uyum sorunu olmadan yaşamının gereklerinden birisidir. Ancak göç yasası ile gelen dil öğrenme zorunluluğunun ve bunun sonucunda şekillenen A1 sınavı hazırlık kurslarının kursiyerlere bu özelliği kazandırmada ankette elde edilen bulgulara göre etkisiz kaldığı söylenebilir.

Tablo 16

Kursiyerlerin Almanların Aile İlişkilerini Öğrenmeye Yönelik Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	37	34,9	92	86,8
Kararsızım	6	5,7	2	1,9
Katılıyorum	63	59,4	12	11,3
Total	106	100	106	100

Tablo 16’deki sonuçlara göre kursiyerlerin % 34,9’u Almanların aile ilişkilerini öğrenmeyi gereksiz görmektedir. Buna karşın kursiyerlerin % 59,4’ü bu konuyu gerekli görmüşlerdir. Bu konuda görüş bildirenlerin % 5,7’si ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonundaki ankette elde edilen sonuçlara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 86,8’i Almanların aile ilişkilerini öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 11,3’ü Almanların aile ilişkilerini öğrendiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 1,9’u ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir. Diğer görüşler ile karşılaştırıldığında “Almanların aile ilişkilerini öğrenmeliyim” görüşüne katılanların oranı daha düşüktür. Bu durum karşıt kültüre karşı geliştirilen birtakım önyargılar sonucunda ortaya çıkmış olabilir. Kursiyerler farklı din ve toplum anlayışına sahip olan Almanlara karşı önyargılara sahip olabilirler. Almanya

uyum sorununu ortadan kaldırmak istiyorsa bu ve benzeri alanlarda çalışmalar yapmalıdır.

Almanların aile ilişkilerini anlatan metin, resim gibi etkinlikler tüm ders kitaplarında yer almaktadır. Ders kitapları bu konuya ayrıntılı şekilde yer ayırmışlardır. Bu durumda kursiyerlerin önyargılarını ortadan kaldırmaya yardımcı olabilir.

Tablo 17

Kursiyerlerin Almanya'nın Geçim Kaynaklarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	18	17	86	81,1
Kararsızım	4	3,8	2	1,9
Katılıyorum	84	79,2	18	17
Total	106	100	106	100

Tablo 17’de elde edilen değerlere göre kursiyerlerin % 79,2’si Almanya’nın geçim kaynaklarını öğrenmeyi gerekli görürken % 17’si bu konuyu gereksiz görmüştür. Kursiyerlerin % 3,8’i ise bu konuda kararsız olduklarını söylemişlerdir. Kurs sonundaki anketin sonuçlarına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 81,1’i Almanya’nın geçim kaynaklarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 17’si Almanya’nın geçim kaynaklarını öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 1,9’u ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Kurs başlangıcındaki sonuçlara bakılarak Almanya’da yaşamını devam ettirmek isteyen kursiyerlerin Almanya’daki hayata karşı kayıtsız olmadıkları söylenebilir. Ancak ders kitaplarında Almanya’nın geçim kaynakları gibi bir konuya rastlanmamıştır. Sadece meslek dalları konu olarak ele alınmıştır.

Tablo 18

Kursiyerlerin Almanya'daki Komşuluk İlişkilerini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	35	33	93	87,7
Kararsızım	7	6,6	1	0,9
Katılıyorum	64	60,4	12	11,3
Total	106	100	106	100

Tablo 18'e göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 60,4'ü Almanya'daki komşuluk ilişkilerini öğrenme konusunu gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin % 33'ü bu konunun gereksiz olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 6,6'sı ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonundaki uygulanan anket sonuçlarına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 87,7'si Almanya'daki komşuluk ilişkilerini öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 11,3'ü Almanya'daki komşuluk ilişkilerini öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 0,9'u ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

“Almanya'daki komşuluk ilişkilerini öğrenmeliyim” görüşünü gereksiz görenlerin sayısı azımsanacak miktarda az değildir. Bu durum Almanlar hakkında oluşmuş önyargılardan kaynaklanıyor olabilir. Buradaki durum, Almanya'da yaşayacak olan kursiyerlerin uyum sorunu olarak karşılırlarına çıkmaktadır. A1 sınavına hazırlanan kursiyerlerin bu konularda da bilgilendirilmesi yararlı olacaktır. Ders kitaplarının hepsinde ev ve komşuluk konusu ile ilgili metin ya da ses materyali bulunmaktadır. Ancak bu etkinlikler kursiyerlerin uyum sorununu ortadan kaldıracak düzeyde değildir. Kursiyerler sadece bu konu ile ilgili önbilgilere sahip olabilirler.

Tablo 19

Kursiyerlerin Almanya'nın Siyasi Durumunu Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	33	31,1	82	77,4
Kararsızım	7	6,6	3	2,8
Katılıyorum	66	62,3	21	19,8
Total	106	100	106	100

Tablo 19'da elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 62,3'ü Almanya'nın siyasi durumunu öğrenmeyi gerekli görmektedir. Kursiyerlerin % 31,1'i ise Almanya'nın siyasi durumunu öğrenmeyi gereksiz görmektedir. Kursiyerlerin 6,6'sı ise kararsız olduklarını belirtmiştir. Kurs sonunda uygulanan anketin sonuçlarına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 77,4'ü Almanya'nın siyasi durumunu öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 19,8'i Almanya'nın siyasi durumunu öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 2,8'i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Ders kitaplarında çok fazla siyasi konular yer almamaktadır. Siyasi konu açısından ders kitaplarında yer alan ortak konu anadili Almanca olan ülkelerin yer almasıdır.

Tablo 20

Kursiyerlerin Almanya'nın Yönetim Şekli Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	27	25,5	80	75,5
Kararsızım	6	5,7	3	2,8
Katılıyorum	73	68,9	23	21,7
Total	106	100	106	100

Tablo 20'nin bulgularına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 68,9'u Almanya'nın yönetim şeklini öğrenmeyi gerekli görürken kursiyerlerin % 25,5'i bu konuyu gereksiz görmüştür. Kursiyerlerin % 5,7'si bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonunda uygulanan anketin sonuçlarına göre ise araştırmaya katılan kursiyerlerin % 75,5'i Almanya'nın yönetim şeklini öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 21,7'si Almanya'nın yönetim şeklini öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 2,8'i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Almanya'ya gidecek olan kursiyerler için Almanya'nın yönetim şeklinin önemli olacağı açıktır. Çünkü Almanya'da yaşamını devam ettirecek olan kursiyerler o ülkenin siyasal ve toplumsal kuralları çerçevesinde hayatlarını devam ettireceklerdir. Bu açıdan bu konu kursiyerler için önemlidir.

Ders kitaplarında Almanya'nın yönetim şekli açık bir şekilde anlatılmamaktadır. Çünkü A1 dil seviyesi kursuna katılan bir kursiyer için bu konu zor gelebilir. Bu yönü ile ders kitaplarının bu konuyu ele almamaları bir eksiklik anlamına gelmemelidir.

Tablo 21

Kursiyerlerin Almanların Yabancılarla İlişisini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	22	20,8	87	82,1
Kararsızım	9	8,5	—	—
Katılıyorum	75	70,8	19	17,9
Total	106	100	106	100

Tablo 21'de elde edilen değerlere göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 70,8'i Almanların yabancılarla ilişkisini öğrenmek istediklerini belirtirken kursiyerlerin % 20,8'i bu konuyu gereksiz görmektedir. Bu konuda araştırmaya katılan kursiyerlerin % 8,5'i kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonundaki anket sonuçlarına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 82,1'i Almanların yabancılarla ilişkisini öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 17,9'u Almanların yabancılarla

ilişkisini öğrendiklerini belirtmiştir. Bu konunun ders kitaplarında yer aldığı söylenebilir. Örneğin “Schritte” ders kitabının ilk ünitesinden son ünitesine kadar Ukrayna’dan gelen bir kişinin başından geçenler anlatılmaktadır. “Themen Aktuell” ders kitabının ilk ünitesinde farklı ülkelere gelen kişiler bulunmaktadır. “Berliner Platz” ders kitabında ise bir üniteye farklı ülkelere Almanya’ya Almanca kursu için gelen bireyler konu olarak sunulmuştur.

A1 sınavına hazırlanan kursiyerlerin gidecekleri ülkede yabancı olacakları düşünülürse özellikle Almanların yabancılarla olan ilişkilerinin nasıl olduğu konusunda öğrenmek istedikleri durumlar olacaktır. Bu anlamda eğer gerçekten kursiyerlerin uyum sorunu ortadan kaldırmak isteniyorsa kursiyerlerde oluşan bu ve bunun gibi sorulara yanıt hazırlanmalı, kursiyerlerin zihnindeki olumsuz düşünceler giderilmelidir.

Tablo 22

Kursiyerlerin Almanya'daki Eğitim Koşullarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	18	17	76	71,7
Kararsızım	1	0,9	3	2,8
Katılıyorum	87	82,1	27	25,5
Total	106	100	106	100

Tablo 22’ye göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 82,1’i Almanya’daki eğitim koşullarını öğrenmeyi gerekli görürken kursiyerlerin % 17’si bu konuyu gereksiz görmektedir. Kursiyerlerin % 0,9’u bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. Kurs sonu anket bulgularına göre ise araştırmaya katılan kursiyerlerin % 71,7’si Almanya’daki eğitim koşullarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 25,5’i Almanya’daki eğitim koşullarını öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 2,8’i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Almanya’daki eğitim konusu ders kitaplarında konu olarak ele alınmamıştır. Ancak eğitim kavramının özel ve geniş bir kavram olduğu düşünülürse ders kitabında anlatılamaması olağan karşılanabilir. Eğitim konusu kursiyerlerin uyum sorununu

ortadan kaldıracabilecek önemli alanlardan birisidir. Ancak böyle bir konu ders kitaplarında yer almamaktadır. Daha önce de dile getirildiği üzere A1 sınavına hazırlık kurslarının en önemli kaynağını ders kitapları oluşturur. Ancak ders kitaplarının uyum sorununu ortadan kaldırmaya yarar sağlayacak en önemli konu olan eğitimi kapsa(ya)maması A1 sınavı ile uyum sorununun ortadan kaldırılacağı görüşünü çürütmektedir.

Tablo 23

Kursiyerlerin Almanya'daki Sağlık Güvenliği Durumları ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Yanıtlar				
Katılmıyorum	13	12,3	91	85,8
Kararsızım	—	—	4	3,8
Katılıyorum	93	87,7	11	10,4
Total	106	100	106	100

Tablo 23'te elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 87,7'si Almanya'daki sağlık güvenliği konusunu öğrenmeyi gerekli görmektedir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 12,3'ü ise bu konunun gereksiz olduğunu düşünmektedir. Kurs sonunda uygulanan anket değerlerine göre ise araştırmaya katılan kursiyerlerin % 85,8'i Almanya'daki sağlık güvenliği durumlarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 10,4'ü Almanya'daki sağlık güvenliği durumlarını öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 3,8'i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

“Almanya'daki sağlık güvenliği durumlarını öğrenmeliyim” görüşünün yüksek oranda katılım görmesi kursiyerlerin bu konuda bilgilendirilmeye ihtiyaç duyduklarını ortaya çıkarması açısından önemlidir. Ders kitaplarında sağlık ile ilgili konular yer almaktadır. Tüm ders kitaplarında eczane, hastane gibi alanlarda geçen diyaloglar bulunmaktadır. Bu yönüyle ders kitaplarının hepsi bu önemli görevi yerine getirmektedir. Bu konunun öğrenilmesi kuşkusuz kursiyerlerin uyum sorununu ortadan kaldırmaya da katkı sağlayacaktır. Ancak bu konu A1 sınavında soru olarak kursiyerlerin karşısına çıkmamaktadır. Bu da konunun göz ardı edilme olasılığını ortaya

çıkarmaktadır. Böylece A1 sınavının, uyum sorununu ortadan kaldırma olasılığı bulunan konuların göz ardı edilmesine yol açtığı söylenebilir.

Tablo 24

Kursiyerlerin Almanya'daki İş Koşullarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	6	5,7	86	81,1
Kararsızım	—	—	3	2,8
Katılıyorum	100	94,3	17	16
Total	106	100	106	100

Tablo 24'te yer alan bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 94,3'ü Almanya'daki iş koşullarını öğrenmeyi gerekli görürken kursiyerlerin 5,7'si bu konuyu gereksiz görmektedir. Kurs sonu değerlerine göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 81,1'i Almanya'daki iş koşullarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 16'sı Almanya'daki iş koşullarını öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 2,8'i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Ders kitaplarında iş koşulları açısından sadece meslek tanıtımı yapıldığı söylenebilir. Mesleklerle ilgili ücret, sendika gibi konular yer almaz. Bu konuyu gerekli gören kursiyerlerin oranı oldukça yüksek olduğu göz önüne alınırsa bu konunun önemi daha iyi kavranacaktır. Almanya'nın böyle bir konuda çalışmalar ve tanıtımlar yapması yaşamını Almanya'da devam ettirecek olan kursiyerler için birtakım bilgilerin netleşmesi haline gelecek ve kursiyerler o topluma daha kolay uyum sağlayabilecektir. Yani bu durumda göçmenler tarafından yaratıldığı söylenen uyum sorunu azalacaktır.

Tablo 25

Kursiyerlerin Almanya'daki Teknolojik Gelişmeleri Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	29	27,4	85	80,2
Kararsızım	11	10,4	4	3,8
Katılıyorum	66	62,3	17	16
Total	106	100	106	100

Tablo 25’te elde edilen değerlere göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 62,3’ü Almanya’daki teknolojik gelişmeleri öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin %27,4’ü bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 10,4’ü ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonunda uygulanan anket bulgularına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 80,2’si Almanya’daki teknolojik gelişmeleri öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 16’sı Almanya’daki teknolojik gelişmeleri öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 3,8’i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Ders kitaplarında ortak konu olarak bazı teknolojik gelişmeler yer almaktadır. Ancak ders kitaplarının basım tarihleri göz önüne alındığında bu bilgilerin güncel olmadığı görülebilir.

Tablo 26

Kursiyerlerin Almanya'daki Alışveriş Durumlarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	27	25,5	86	81,1
Kararsızım	3	2,8	1	0,9
Katılıyorum	76	71,7	19	17,9
Total	106	100	106	100

Tablo 26’da elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 71,1’i Almanya’daki alışveriş durumlarını öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin %25,5’i bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 2,8’i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonunda uygulanan anket sonuçlarına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 81,1’i Almanya’daki alışveriş durumlarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 17,9’u Almanya’daki alışveriş durumlarını öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 0,9’u ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Ders kitaplarında alışveriş ile ilgili diyalog ve resimler bulunmaktadır. Ayrıca bu konu ile ilgili ses çalışmaları da bulunmaktadır. Bu konu en ayrıntılı “Themen Aktuell” ve “Schritte” ders kitaplarında yer almaktadır.

Tablo 27

Kursiyerlerin Almanya'nın Doğal Güzelliklerini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	26	24,5	83	78,3
Kararsızım	10	9,4	2	1,9
Katılıyorum	70	66	21	19,8
Total	106	100	106	100

Tablo 27’de elde edilen değerlere göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 66’sı Almanya’nın doğal güzelliklerini öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin % 24,5’i bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 9,4’ü ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonu anket değerlerine göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 78,3’ü Almanya’nın doğal güzelliklerini öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 19,8’i Almanya’nın doğal güzelliklerini öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 1,9’u ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir. Almanya’nın doğal güzellikleri ders kitaplarında konu olarak ele alınmamıştır. Sadece bazı kentlerin tanıtımı yapılmış ancak bu, kentsel özelliklerin anlatımı ile sınırlı tutulmuştur.

Tablo 28

Kursiyerlerin Almanya'daki Ulaşım Olanaklarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	14	13,2	86	81,1
Kararsızım	3	2,8	—	—
Katılıyorum	89	84	20	18,9
Total	106	100	106	100

Tablo 28'in değerlerine göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 84'ü Almanya'daki ulaşım olanaklarını öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin %13,2'si bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 2,8'i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonu bulgularına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 81,1'i Almanya'daki ulaşım olanaklarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 18,9'u Almanya'daki ulaşım olanaklarını öğrendiklerini belirtmiştir.

Bu konu incelenen ders kitaplarında yer almaktadır. Örneğin “Berliner Platz” ders kitabında yedinci üniteye yol tarifi, otobüs ve yolları kullanma konuları ele alınmıştır. Ancak bu kurslarda yaptığımız gözlemlerde ders kitabının bu ünitesine kadar ders işlenemediği görülmüştür.

Tablo 29

Kursiyerlerin Almanya'ya Özgü Yemekleri Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	62	58,5	87	82,1
Kararsızım	3	2,8	2	1,9
Katılıyorum	41	38,7	17	16
Total	106	100	106	100

Tablo 29’da elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 38,7’si Almanya’ya özgü yemekleri öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin % 58,5’i bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 2,8’i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonunda uygulanan anket bulgularına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 82,1’i Almanya’ya özgü yemekleri öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 16’sı Almanya’ya özgü yemekleri öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 1,9’u ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Kurs başlangıcındaki ankette bu görüşe “katılmıyorum” oranının daha yüksek çıkması dikkat çekicidir. Burada kursiyerler Almanlara ait yemekleri öğrenmeyi istememektedirler. Buradaki durum iki toplumun farklı kültürle sahip olmasından kaynaklanıyor olabilir. Burada dikkat çekici olan noktalardan birisi Almanya’ya özgü yemeklerin tüm ders kitaplarında konulaştırılmasıdır. Bu durum kursiyerlerde olduğu düşünülen önyargıların giderilmesi açısından da yarar sağlayabilecek bir noktadır.

Tablo 30

Kursiyerlerin Almanya’nın İklim Durumlarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	22	20,8	79	74,5
Kararsızım	6	5,7	4	3,8
Katılıyorum	78	73,6	23	21,7
Total	106	100	106	100

Tablo 30’da elde edilen değerlere göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 73,6’sı Almanya’nın iklim durumlarını öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin % 20,8’i bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 5,7’si ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonu bulgularına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 74,5’i Almanya’nın iklim durumlarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 21,7’si Almanya’nın iklim durumlarını öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 3,8’i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Ders kitaplarında Almanya'nın iklimi ile ilgili konulara rastlanmamıştır. Bu durum kursiyerler açısından düşünüldüğünde olumsuz karşılanabilir. Çünkü kursiyerler yaşamını devam ettireceği ülkenin iklim durumlarını öğrenmek istiyor olabilir.

Tablo 31

Kursiyerlerin Almanlara Ait Şarkılar Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	43	40,6	81	76,4
Kararsızım	9	8,5	2	1,9
Katılıyorum	54	50,9	23	21,7
Total	106	100	106	100

Tablo 31’de elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 50,9’u Almanlara ait şarkılar öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin % 40,6’sı bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 8,5’i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonu anket değerlerine göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 76,4’ü Almanlara ait şarkılar öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 21,7’si Almanlara ait şarkılar öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 1,9’u ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Almanca şarkılar konusunda en donanımlı ders kitabı “Berliner Platz” kitabıdır. “Themen Aktuell” ders kitabında herhangi bir Almanca şarkı yer almazken “Optimal” ders kitabı Alman alfabesini şarkı haline getirmiştir. Böylece “Optimal” ders kitabının Alman alfabesini öğrenmeyi kolay hale getirmek istediği söylenebilir.

Tablo 32

Kursiyerlerin Almanların Ünlü Sanatçı ve Yazarlarını Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	30	28,3	81	76,4
Kararsızım	7	6,6	6	5,7
Katılıyorum	69	65,1	19	17,9
Total	106	100	106	100

Tablo 32’de elde edilen değerlere göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 65,1’i Almanların ünlü sanatçı ve yazarlarını öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin % 28,3’ü bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 6,6’sı ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonu bulgularına göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 76,4’ü Almanların ünlü sanatçı ve yazarlarını öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 17,9’u Almanların ünlü sanatçı ve yazarlarını öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 5,7’si ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir.

Bu konu ders kitaplarından “Themen Aktuell” ve “Optimal” kitaplarında yer alır. Ancak bu ders kitaplarında da bu konular son ünitelerde yer aldığı için A1 sınavına hazırlık kurslarında derste işlenme olasılığı düşüktür.

Tablo 33

Kursiyerlerin Almanya'daki Ev Tiplerini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	25	23,6	88	83
Kararsızım	4	3,8	—	—
Katılıyorum	77	72,6	18	17
Total	106	100	106	100

Tablo 33'te elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 72,6'sı Almanya'daki ev tiplerini öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin % 23,6'sı bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 3,8'i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonunda uygulanan anket değerlerine göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 83'ü Almanya'daki ev tiplerini öğrenmediklerini ifade ederken bireylerin % 17'si Almanya'daki ev tiplerini öğrendiklerini belirtmiştir.

Almanya'daki ev tiplerinin anlatıldığı konular tüm ders kitaplarında yer almaktadır. Örneğin "Berliner Platz" ders kitabında onuncu ünite bu konu ele alınmıştır. Bu konunun öğrenilmesi bireyin uyum sorununu ortadan kaldırması açısından önemli görülebilir. Ancak bu konunun da A1 sınavında yer almaması göz ardı edilme olasılığını ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 34

Kursiyerlerin Almanya'nın Komşu Ülkelerini Öğrenme ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

Yanıtlar	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
	N	%	N	%
Katılmıyorum	20	18,9	82	77,4
Kararsızım	10	9,4	1	0,9
Katılıyorum	76	71,7	23	21,7
Total	106	100	106	100

Tablo 34'te elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 71,7'si Almanya'nın komşu ülkelerini öğrenmeyi gerekli gördüklerini belirtirken kursiyerlerin % 18,9'u bu konuyu gereksiz gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 9,4'ü ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kurs sonu değerlerine göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 77,4'ü Almanya'nın komşu ülkelerini öğrenmediklerini ifade ederken kursiyerlerin % 21,7'si Almanya'nın geçim kaynaklarını öğrendiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 0,9'u ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmiştir. Almanya'nın komşu ülkeleri ders kitaplarında ayrıntılı olarak ele alınmamıştır ancak harita yardımı ile bu ülkeler gösterilmiştir.

Tablo 35

Kursiyerlerin Alman Dilini Öğrenmenin Almanya'da Yaşamı Kolaylaştıracağı ile İlgili Kurs Öncesi ve Kurs Sonrası Görüşleri

	Kurs Öncesi		Kurs Sonrası	
Yanıtlar	N	%	N	%
Katılmıyorum	3	2,8	20	18,9
Kararsızım	—	—	1	0,9
Katılıyorum	103	97,2	85	80,2
Total	106	100	106	100

Tablo 35'te elde edilen değerlere göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 97,2'si Alman dilini öğrenmenin Almanya'da yaşamlarını kolaylaştıracağını düşünmektedir. Kursiyerlerin % 2,8'i ise Alman dilinin Almanya'da yaşamlarını kolaylaştırmayacağını düşünmektedirler. Kurs sonunda uygulanan ikinci anketteki sonuçlara göre araştırmaya katılan kursiyerlerin % 80,2'si Alman dilini öğrenmenin Almanya'daki yaşamı kolaylaştıracağını düşünürken kursiyerlerin % 18,9'u Alman dilini öğrenmenin Almanya'daki yaşamı kolaylaştırmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan kursiyerlerin % 0,9'u ise bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. “Alman dilini öğrenmek Almanya'da yaşamamı kolaylaştırır” görüşüne katılma oranının çok yüksek olması kursiyerlerin Almanca öğrenmenin işlevsel olacağını düşünmektedirler. Ancak bu durum bir zorunluluğa dönüştürüldüğü için kursiyerler bundan olumsuz olarak etkilenmekte ve dile karşı da olumsuz tavırlar geliştirmeye başlayabilirler. Bu açıdan Alman yetkililer bu konu üzerinde tekrar düşünüp bu durumu bir zorunluluk olmaktan kurtarıp, onun işlevsel kısmını öne sürerek Almanya'ya göç edecek kursiyerleri bu konuda desteklemeli ve cesaretlendirmelidirler.

Birinci ankette “Alman dilini öğrenmek Almanya'da yaşamamı kolaylaştırır” görüşüne katılıyorum cevabının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumda kurs sonunda uygulanan ankette Alman dilinin Almanya'daki yaşamı kolaylaştıracağı düşüncesinin zayıflaması kursiyerlerin sınav zorunluluğundan olumsuz etkilendiği anlamına gelebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Yeni göç yasasına Almanya açısından bakıldığında durumun sadece ekonomik yanının gözetildiği anlaşılmaktadır. Almanya böyle bir kararı son zamanlarda dünya çapında gerileyen ekonomik gelişmelere bağlı kalarak almış olabilir. Ama bu durum Almanya'nın haklı, verilen kararın doğru olduğu anlamına gelmemelidir. Almanya ekonomik alanda yapabileceği bazı yenilikler ile bu sorunu çözebilir. Bu durumun ilk çözüm alanı Almanya'ya gelmek ve orada yaşamak isteyenleri engellemek olmamalıdır. Özellikle evli olan kişilerin bir arada yaşamasını engellemek hoş bir durum değildir. Avrupa insan hakları gibi uluslararası bir sözleşmeyi kabul ettiği bilinen bir ülkenin böyle kararlar alması anlaşılması zor bir durumdur.

Göçe maruz kalan ülkelerin göç eden bireyler ile birtakım sorunlar yaşaması olağan bir durumdur. Ancak daha önce belirtildiği üzere bu duruma sadece o ülke açısından bakmak eksik olur. Bu birey için de sıkıntılı bir durumdur. Göç etmeye karar veren birey kendini hiç bilmediği bir yaşamın beklediğini bilmektedir. Özellikle kültürü çok farklı olan bir ülkeye göç etmek birey açısından daha düşündürücü olabilir. Çünkü birey daha önce hiç karşılaşmadığı unsurlarla karşı karşıya gelecektir. Birey bu anlamda birtakım önyargılara da sahip olabilir. Merak ve tedirginlik içinde olan birey bir de sınav zorunluluğuna maruz kalınca o ülke ile ilgili önyargıları artabilir ve varsa olumlu düşüncelerini de kaybetmeye başlar.

A1 kurslarında Almanca öğrenen bireylere uygulanan anket çalışmalarında bireyin uyum sorununu ortadan kaldırmaya yönelik bilgilere olumlu bakış açısı sergiledikleri görülmektedir. Bireyler Almanya ile ilgili farklı alanlarda bilgi sahibi olmak istemektedirler.

Bu durum bireylerin uyum sorununu ortadan kaldırmaya yönelik istekli oldukları anlamına gelebilir. Çünkü bireyin öğrenmek istedikleri Almanya ile ilgili unsurlardır. Bu unsurların bir kısmı Almanya'daki iş koşulları, eğitim koşulları, Almanya'nın doğal

güzellikleri, özel günleri, coğrafi bilgileri gibi Almanya'ya ait özelliklerdir. Bireyler bu bilgiler dahilinde Almanya'yı tanımak istemektedirler.

Almanya'ya göç etmek isteyen bireyler Türkiye'deki A1 sınavı hazırlık kurslarında Almanca öğrenmektedirler. Kursiyerlerin bu kurslarda Almancanın yanında uyum sorununu ortadan kaldıracabilecek nitelikte bilgiler edinmesi beklenmektedir. Çünkü uyum sorununun kalkması için kursiyerlerin bu alanda bilgilendirilmeye ihtiyacı vardır. Ancak kurslarda yapılan öğretimin sınav odaklı olması ve sınava yönelik hazırlanmanın kursun büyük bir zamanını alması uyum sorununu ortadan kaldıracabilecek nitelikte bilgilerin öğretilmesini ve öğrenilmesini geri plana itmektedir. Bu durumda bu kurslarda uyum sorununu ortadan kaldıracak nitelikte bilgilendirilmeler yapıldığı söylenemez.

Yeni göç yasası A1 dil seviyesini zorunlu kılmıştır. A1 dil seviyesine sahip bir kişi Almancaya başlangıç düzeyinde hakimdir. A1 dil seviyesine sahip olarak Almanya'ya giden bireylerin kuşkusuz bazı temel ihtiyaçlarını daha rahat karşılayabilir. Bireyler doğru bilgilendirmeler yapılırsa ve gerçekten A1 dil düzeyine gelirse Almanya'da yaşamı kolaylaşacaktır. Ancak A1 sınavı hazırlık kurslarında sadece sınava yönelik çalışmaların yapılması ile kazanılan A1 dil sertifikasının kursiyerlerin Almanya'daki yaşamını kolaylaştıracağı düşünülemez. Ezber odaklı bir öğretimle edinilen bilgiler bir süre sonra unutulabilir. Bundan dolayı göç yasanın belirlediği A1 seviyesi kursiyerlerin Almanya'daki yaşamını kolaylaştırabilir. Ancak A1 sınavı hazırlık kurslarında edinilen bilgilerin uyum sorununu ortadan kaldırmak için yeterli olduğu söylenemez.

A1 sınavı hazırlık kurslarında sadece Almanca öğrenmenin de yeterli olduğu söylenemez. Çünkü dili, ait olduğu toplumdan ve kültürden ayırmak olanaklı değildir. Bu anlamda Almanca öğrenen kursiyerler Alman toplumu ve kültürü hakkında da bilgi sahibi olmalıdır. Ancak A1 sınavı hazırlık kurslarında Alman kültürü ve toplumunu tanıtmaya yönelik doğru bilgilendirmelerin olduğu söylenemez. Sınav odaklı eğitimden dolayı bu önemli bilgiler arka planda kalmaktadır.

Kurslarda okutulan ders kitapları doğru bir şekilde kullanılsa kursiyerlere bazı noktalarda uyum açısından katkı sağlayabilir. Örneğin kitaplarda geçen diyaloglarla kursiyerler Almanya'daki yaşam hakkında önbilgilere sahip olur. Böylece kursiyer

Almanya'daki yaşama zihinsel anlamda hazırlanabilir. Çünkü kursiyerin zihninde birtakım olgular diyaloglar ya da metinler aracılığı ile somutlaşabilir.

A1 sınav zorunluluğunun uyum sorununu ortadan kaldırabileceğini söylemek olanaklı değildir. Çünkü kurs sonrası uygulanan anket sonuçlarına göre örnekleme oluşturan kursiyerlerin Alman kültürü ve toplumu hakkındaki bilgileri öğrenmedikleri tespit edilmiştir. A1 sınavından pratik çözüm yollarını kullanarak yeterli puan alan adayların sınav zorunluluğundan dolayı Alman kültüründen, toplumundan ve Almancadan uzaklaştığı da söylenebilir. Çünkü sınav zorunluluğu kursiyerleri zora sokmaktadır.

A1 sınavı hazırlık kurslarında Almanya yeni göç yasası ile ilgili bilgilendirmeler yapıldığını söylemek olanaklı değildir. Göç yasasının getirdiği konut ve belli bir ücret koşulları ile ilgili herhangi bir bilgilendirmeye rastlanmamıştır. Bu anlamda göç yasası kursiyerler için sadece sınav zorunluluğu olarak düşünülmektedir. Ancak bunun yanında Almanya'da yaşayacak olan bireyin eşinin belli büyüklükte bir konutu ve belli miktarda bir maaşı olmalıdır.

5.2. Öneriler

Almanya göç yasasında yaptığı düzenleme ile uyum sorununu ortadan kaldıracığını söylemektedir. Uyum sorununu tek taraflı sadece Almanya açısından düşünmek bizi yanlış sonuçlara götürür. Uyum sorunu sadece göç edilen ülkeye zarar vermez aynı zamanda göç eden birey içinde bazı sıkıntılar oluşturur. Almanya burada tek taraflı bakış açısını düzelterek bireyi öne alan daha insancıl bir bakış açısı geliştirmelidir.

Uyum sorununu ortadan kaldırabilecek en önemli alan kuşkusuz dil öğrenimidir. Bireyler Almanca öğrenerek Almanya'da daha rahat iletişime geçebilir ve yaşamlarını daha rahat bir şekilde sürdürebilir. Ancak bu yasa ile birey Almanca bildiğini sadece sınav ile kanıtlamak durumunda kalmaktadır. Sınavın bireylerde heyecan, stres gibi duygular yaşatması olağandır. Bu tür duygular ile sınava katılan birey Almanca bilgisini tam olarak yansıtamayabilir. Bu durumda bireyin Almanca bilmediğinin söylenmesi ve bu yüzden Almanya'ya gidememesi onun Almanya'ya gidememesine dolayısıyla eşi ile

ayrı kalmasına neden olmaktadır. Böyle bir duruma maruz kalan birey Almanca ile ilgili olumsuz duygulara kapılabilir.

Görüldüğü gibi bu yasa değişikliği uyum sorununu kaldırmak yerine onun artmasına bile neden olabilir. Almanya'nın uyum sorununu bu şekilde çözemeyeceği açıktır. Uyum sorununu ortadan kaldırmak isteyen Almanya farklı düşünceler geliştirmelidir.

Ders kitabının sadece dil öğretiminde kullanılmadığı, dil öğrenenlere o toplum hakkında birtakım düşünceler verdiği ya da öğrenende var olan düşünceleri değiştirmeye yönelik birtakım amaçlar olduğu da varsayılmaktadır. Ders kitabı yazarı bu amacı yerine getirirken özellikle dilsel yönlendirmelerden yararlanmaktadır. Sıfat ve ikileme gibi dil özelliklerini kullanarak öğrenenler üzerinde bir etki yaratılmaya çalışılmaktadır. Diğer bir yöntem ise metnin konusunun amaca yönelik resimlerle, yani ders kitabı yazarının vermek istediği mesajla desteklenmesidir.

Bu tür yöntemlerle ders kitabı yazarı kendi kültürü ve toplumu hakkında istediği şekilde bilgi vermektedir. Farklı kültürleri ele alma biçimi ise kendi toplumunu yansıttığı şekilde olmamaktadır. Bu durum yazar tarafından bilinçli ya da bilinçsiz şekilde gerçekleşebilmektedir. Özellikle bilinçli yönlendirmeler ders kitaplarının seçimi sırasında göz ardı edilmemesi gereken unsurlardan biridir. Söz konusu yönlendirmeler resimler, seçilen metinler, metinlerin sunuş biçimiyle karşımıza çıkmaktadır.

Bireyler birtakım deneyimler yaşayarak o ülkenin kültürünü öğrenirse daha objektif olarak karşılaştırma yapabilir. Böylece birey birtakım yönlendirmelerden etkilenmeyecektir.

Yabancı dil öğretimi söz konusu olduğunda bir kitabın erek dile ait kültür ve değerler ile ilgili özellikler taşıması doğaldır. Ancak bu kültür ve değerlerin aktarımı sırasında farklı kültürlere ve toplumların değer yargılarına nasıl yaklaştığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Kendi kültürünü tanıtmak adına diğer kültürleri küçümseyen ya da küçümsemesine neden olabilecek ders kitaplarının tercih edilmesi doğru değildir.

Yabancı dil öğretimi her şeyden önce öğrenenin isteğinin sürekliliğine, öğrenme güdüsünün yüksekliğine bağlı olduğu için, öğrenme aşamasında öğreneni dilden uzaklaştırabilecek, onun dili öğrenme hevesini kırabilecek çeşitli olumsuzluklardan kaçınılmalıdır. Kitaplarda yer alan herhangi bir önyargı bu durumun oluşmasına neden

olabilecektir. Bu nedenle kitap seçimi konusuna daha çok özen gösterilmeli, seçim aşamasında bazı ölçütlere sahip olunmalıdır. Bu ölçütlerin en başında ise toplumlara, kültürlere, bireylere aynı mesafede yaklaşım gelmelidir. Hiçbir kültür bir diğerinden üstün ya da aşağıda değerlendirilmemeli, bu özellik ders kitabı seçiminde göz önünde bulundurulmalıdır.

Almanya'nın uyum sorununu kaldırmak için ilk yapması gereken şey sınav önkoşulunu kaldırmak olmalıdır. Bireylerin bir kısmı katıldıkları sınavda başarılı olamamaktadır. İki, üç ya da dört kez sınava katılan bireyler bulunmaktadır. Bu durum bireylerin ekonomisine de yansımaktadır. Çünkü sınava her katılışlarında bireyler sınav ücretini yatırmak zorundadır. Ayrıca birey zaman kaybına uğramaktadır. Diğer taraftan birey eşi ile de ayrı yaşamaktadır. Bu yönüyle bakılınca birey Almancaya karşı olumsuz duygular besleyebilir. Bu şekilde uyum sorununu çözmek ya da azaltmak olanak dışıdır.

Almanya, göç etmek isteyen bireyler için konsolosluklar yardımı ile seminerler düzenleyerek Almanya hakkında bireyleri bilgilendirmelidir. Önceden belirlenen yer ve zamanlarda bireylere bilgiler sunulabilir ve bireylerin Almanya'yı tanıması sağlanabilir.

Uyum sorununun çözülmesi için kuşkusuz bireyin Almanca öğrenmesi de gerekmektedir. Dil öğrenimi konusunda da Almanya'nın yapabileceği birtakım katkılar olabilir. Almanya yine konsolosluklar gözetimi dahilinde Almanca kursları açarak bu kurslarda Almanca öğretebilir. Böylece bireylerin dil öğrenmesine de katkı sağlamış olur.

Almanya göç yasasında A1 dil seviyesini zorunlu hale getirmiştir. Dil öğrenme seviyelerini A1 – A2, B1 – B2, C1 – C2 şeklinde birimlere ayıran Avrupa Dil Portfolyosudur. Almanya zorunlu hale getirdiği dil düzeyini A1 seviyesi şeklinde tanımladığı için Avrupa Dil Portfolyosunu kabul etmiş durumdadır. Bu durumda açılması önerilen kurslarda Avrupa Dil Portfolyosuna göre eğitim verilebilir. Avrupa Dil Portfolyosuna göre dil öğrenirken birey kültürel etkileşim ve deneyim yaşamalıdır. Almanya bireye böyle bir olanak sağlarsa kuşkusuz dil öğrenme daha kolay ve etkili aynı zamanda kalıcı olur. Ayrıca kültürel deneyim ve etkileşim özelliği ile her iki kültüre alışkanlık kazanılabilir ve önyargılar ortadan kaldırılabilir. Böylece önyargıları ortadan kaldırmak için sadece ders kitapları etkin rol oynamamalıdır. Kültürel etkileşim ve deneyim yaşayan birey sadece ders kitaplarına bağlı kalmayacaktır.

Eğitim öğretimde sınav yapmak ve bu sınava göre değerlendirme de bulunmak olağandır. Almanya tarafından açılması önerilen bu kurslarda bireyin gelişimini gözlemek ve bireye dönüt vermek amacıyla sınav yapılabilir. Ancak burada tek bir sınavla bireyi değerlendirmek yerine farklı zamanlarda sınavlar yapılarak bireyler daha objektif olarak ölçülebilir.

Eğitimde bireyi ölçme ve değerlendirmenin tek amacı onu sınavdan geçirmek olmamalıdır. Birey öğretim sürecinde bir bütün olarak gözetilmeli ve bireyin gelişim süreci değerlendirmelidir. Ayrıca bireyin de değerlendirmeye katılmasına olanak sağlanmalıdır.

A1 sınavı hazırlık kurslarında görev alan öğretmenler bireyleri sınava hazırlarken, olabildiğince Almanya ile ilgili bilgilendirmeler de yaparak onları zihinsel anlamda Almanya'daki yaşama hazırlamalıdır. Onlara ek materyaller vererek bu konuda onları bilgilendirmelidir.

Ayrıca Almanya'ya gitmek isteyen düşük eğitim düzeyindeki bireyler için konsolosluklar tarafından tiyatro ve skeç gibi etkinlikler düzenlenebilir. Burada eğitim düzeyi düşük olan adaylar bazı olaylara tanık olarak oradaki yaşama hazırlanabilir.

Almanya bireylerin uyum sorununu ortadan kaldırmak isterken kendi çıkarlarını bir kenara bırakarak birey odaklı düşünülmelidir. Almanya'nın insancıl bakış açısı ile geliştirdiği çözüm yolları hem bireye hem de Almanya'ya hizmet edebilir.

KAYNAKÇA

- Abadan Unat, N. (1964). *Batı Almanya'daki Türk işçileri ve sorunları*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Abadan Unat, N. (2002). *Bitmeyen göç konuk işçilikten ulus ötesi yurttaşlığa*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Akarsu, B. (1998). *Dil – kültür bağlantısı*. İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayın. (ISBN: 975-10-1281-3).
- Akbulut, N. (1993). *Das Türkenbild in der neueren deutschen Literatur 1970 - 1990*. Berlin: Köster Verlag.
- Akkaya, Ç. (1997). *Almanya örneğinde birlikte yaşamının siyasal modelleri Cumhuriyet, demokrasi ve kimlik*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Akman, V. (2007). *Küresel göç hikayeleri*. İstanbul: Yakamoz Yayınları.
- Akıner, İ. (2005). *Satılık kültürler liberal mimarlar muhafazakar mühendisler*. İstanbul: Karakutu Yayınları.
- Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim* (1. Cilt). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aktaş, T. (2004) Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 45-58.
- Altuğ, T. (2001). *Dile gelen felsefe*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Arayıcı, A. (2002). *Türkiye'den Avrupa'ya göçün 40 yılı*. İstanbul: Ceylan Yayınları.
- Armağan, İ. (1992). *Sanat toplumbilimi-demokrasi kültürüne geçiş*. İzmir: İleri Kitabevi.
- Arslan, M. (2006). Almanya'daki Türk işçi çocuklarının eğitim sorunları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 233-245.
- Aufderstraße, H., Bock, H., Gerdes, M., Müller, J., Müller, H. (2003). *Themen Aktuell 1 Kursbuch* (1. Auflage). Ismaning: Max Heuber Verlag.

- Aufderstraße, H., Bock, H., Gerdes, M., Müller, J., Müller, H. (2003). *Themen Aktuell 1 Arbeitsbuch* (1. Auflage). Ismaning: Max Heuber Verlag.
- Aytaç, G. (2003). *Genel edebiyat bilimi* (1. bs.). İstanbul: Say Yayınları. (ISBN: 975-468-419-7)
- Balcı, T., Balcı, H. (1993). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi üzerine genel öneriler. *ÇTD Dergisi*, 63, 19-26.
- Balcı, T. (2003). Dilin kökeni, dil - düşünce ve evrensel dilbilgisi ilişkisi. *CBT Dergisi*, 852, 14-16.
- Balcı, T. (2007). İşletme dilbilimi. *CBT Dergisi*, 1067, 21.
- Balcı, T., Yavuz, N. (2008). İşletme dilbilimi: Antipazarlama dilbilimi. *Pazarlama ve İletişim Kültürü Dergisi*, 2, 12-18.
- Balcı, T., Akbulut, N. (1997). Küreselleşme ve dil. Ö. Demircan ve A. Erözden (Ed.), *15. Dilbilim Kurultayı Bildiriler içinde* (s. 177-186). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi.
- Başkan, Ö. (2006). *Yabancı dil öğretimi ilkeler ve çözümler*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Baysal C., Tekarslan E. (1987). *Davranış bilimleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Rektörlük Yayınları.
- Bingöl, A. S. (2006). *Almanya ve Hollanda'da Türk göçmen işçi çocuklarına dönük eğitim politikaları ve uygulamaları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara.
- Bostancı, M. N. (1995). *Toplum, kültür ve siyaset*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Bowermann, M., Penning - Hiemstra, S., Specht, F., Wagner, D. (2003). *Schritte 1 Kursbuch + Arbeitsbuch* (1. Auflage). Ismaning: Heuber Verlag.
- Bowermann, M., Penning - Hiemstra, S., Specht, F., Wagner, D. (2003). *Schritte 2 Kursbuch + Arbeitsbuch* (1. Auflage). Ismaning: Heuber Verlag.

- Canatan, K. (1995). *Avrupa'da Müslüman azınlıklar*. İstanbul: İnsan Yayınları, No: 49.
- Chomsky, N. (2001). *Dil ve zihin*, (Çev. A. Kocaman). Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Chomsky, N. (2009). *Bilgi sorunları ve dil – managua dersleri*, (Çev. V. Kılıç). İstanbul: BGST Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (1993). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çeçen, A. (1996). *Kültür ve politika*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Çoban, S. (2005). *Küreselleşme, ulus – devlet azınlıklar ve dil*. İstanbul: Su Yayınları.
- Darancık, Y. (2008). *İkinci yabancı dil öğretiminde alternatif yöntemlerin Almanca edebi metinlerle uygulanması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Adana.
- De Saussure, F. (1998). *Genel dilbilim dersleri*, (Çev. B. Vardar). İstanbul: Multilingual. (ISBN: 975-7262-20-x).
- Demircan, Ö. (1990). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*. (1. bs.). İstanbul: Can Ofset.
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı dil öğretimi, ilkeler, yöntemler, teknikler*. Ankara: Usem Yayınları.
- Demirel, Ö. (1995). *Genel öğretim yöntemleri*. Ankara: Usem Yayınları.
- Demirel, Ö. (2007). *Yabancı dil öğretimi dil pasaportu dil biyografisi dil dosyası*. Ankara: Pegema Yayınevi.
- Doğan, İ. (1996). *Sosyoloji-kavramlar ve sorunlar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Doğruöz, A. S. (2001). Yabancı dil öğretiminde öğretmenlerin anadil kullanım amaçları , F. Özdem Ekmekçi (Ed.), 14. *Dilbilim Kurultayı Bildiriler* içinde (s. 279 – 287). Adana: Çukurova Üniversitesi Yayınevi.
- Duden (1982). *Fremdwörterbuch*. Mannheim / Wien / Zürich: Dudenverlag.
- Emiroğlu, K. (2003). *Antropoloji sözlüğü*. İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları.

Ergil, D. (1995). Çokkültürlülük ve çokdillilik. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 3, 155 – 165.

European Language Portfolio (2000). *Self-assessment checklists from the Swiss*

version of the European Language Portfolio. 06.08.2010 tarihinde
<http://www.coe.int/t/DG4/Portfolio/documents/appendix2.pdf> adlı siteden
 edinilmiştir.

Eymen, U. E. (2007). *SPSS 15.0 veri analiz yöntemleri*. İstatistik Merkezi Yayın No: 1

Fischer, H. (1973). *Deutsche Kultur, Eine Einführung*. Berlin: Erich Schmidt Verlag.

Gitmez, A. S. (1979). *Dışgöç öyküsü*. Ankara: Maya Matbaacılık Yayıncılık.

Göç Yasası Çeviri (2005). Ankara: T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Grundgesetze für die Bundesrepublik Deutschland (2010), *Bundeszentrale für politische Bildung, deutsch – türkische Textausgabe.* 07.07.2010 tarihinde
<https://www.btg-bestellservice.de/pdf/10060000.pdf> adlı siteden edinilmiştir.

Güngör, N. (1991). *Kültür-eğitim-dil üzerine görüşleri ile Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Güven, S. (1996). *Toplumbiliminde araştırma yöntemleri*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Güvenç, B. (2007). *Kültürün ABC'si* (4. bs.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Hengirmen, M. (1993). *Yabancı dil öğretim yöntemleri ve Tömer yöntemi*. Ankara: Engin Yayınevi.

Holzer, H., Steinbacher, K. (1972). *Sprache und Gesellschaft*. Hamburg: Hoffmann und Campe Verlag.

House, J., Edmondson, W. (1992). *Einführung in die Sprachlehrforschung*. Hamburg: Franck Verlag.

Hörmann, H. (1987). *Einführung in die Psycholinguistik*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgestell. (ISBN: 3-534-07793-8).

- Ide, H. (1972). *Sozialisation und Manipulation durch Sprache – Analysen nicht – literarischer Texte*. Stuttgart: J. B. Metzler Verlag. (ISBN: 3476300097).
- İçli, G. (2005). *Sosyolojiye giriş* (2. bs.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- İmer, K. (1990). *Dil ve toplum*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum-algı-iletişim*. Ankara: Elips Kitap.
- Karasar, N. (1994). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kartal, H. (2008). *Avrupa birliğinin yasadışı göç politikası ve Türkiye'ye yansımaları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara.
- Kast B., Neuer G. (1998). *Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken*. Berlin und München: Langenscheidt.
- Kıran, Z. (2000). *Dilbilime giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kilimci, A. (1998). *Ana dilinde çocuk olmak* (1. bs.). İstanbul: Papirus Yayınevi.
- Kirschner, J. (2004). *Manipülasyon ama nasıl?*, (Çev. A. Arıtan). İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- Kirschner, J. (2004). *Manipülasyondan korunma yolları*, (Çev. A. Arıtan). İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- Kongar, E. (1981). *Toplumsal değişme kuramları ve Türkiye gerçeği*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Korkmaz, Z. vd. (2003). *Türk dili ve kompozisyon bilgileri*, (TDK 2000 imla kılavuzuna göre genişletilmiş yeni baskı). Ankara: Yargı Yayınevi.
- Kula, O. B. (1992). *Alman kültüründe Türk imgesi 1*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Kula, O. B. (1993). *Alman kültüründe Türk imgesi 2*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Kula, O. B. (1997). *Alman kültüründe Türk imgesi 3*. Ankara: Gündoğan Yayınları.

- Kula, O. B. (2002). *Batı düşününde Türk ve İslam imgesi*. İstanbul: Buke Yayınları.
- Küçükahmet, L. (1995). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Gazi Büro Kitabevi
- Langenscheidt (2001). *Langenscheidts Taschenwörterbuch Türkisch – Deutsch Deutsch – Türkisch*. München: Langenscheidt.
- Lay, R. (1980). *Manipulation durch die Sprache*. Hamburg: Rowohlt Taschenbuchverlag.
- Lazar, J. (2001). *İletişim bilimi*, (Çev. C. Anık). İstanbul: Vadi Yayınları.
- Lemcke, C., Rohrmann, L., Scherling, T., Köker, A. (2004). *Berliner Platz 1 Lehrbuch*. Berlin und München: Langenscheidt Verlag.
- Lemcke, C., Rohrmann, L., Scherling, T., Köker, A. (2004). *Berliner Platz 1 Arbeitsbuch*. Berlin und München: Langenscheidt Verlag.
- Mackensen, L. (1971). *Verführung durch Sprache*. München: Paul List Verlag.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Martinet, A. (1985). *İşlevsel genel dilbilim*, (Çev. B. Vardar). Ankara: Birey ve Toplum Yayınları.
- Meibauer, J. ua. (2002). *Einführung in die germanistische Linguistik*. Stuttgart: J. B. Verlag
- Müller, M., Rusch, P., Scherling, T., Wertenschlag, L. (2004). *Optimal A1 Lehrwek für Deutsch als Fremdsprache Lehrbuch*. Berlin und München: Langenscheidt Verlag.
- Müller, M., Rusch, P., Scherling, T., Wertenschlag, L. (2004). *Optimal A1 Lehrwek für Deutsch als Fremdsprache Arbeitsbuch*. Berlin und München: Langenscheidt Verlag.
- Neuner G., Hunfeld H. (1993). *Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts*. Berlin und München: Langenscheidt Verlag.
- Ozankaya, Ö. (1996). *Toplumbilim* (Genişletilmiş 9. bs.). İstanbul: Cem Yayınevi.

- Ozankaya, Ö. (1984). *Toplumbilim terimleri sözlüğü*. Ankara: Savaş Yayınları.
- Önen, Y., Şanbey, C. Z. (1993). *Almanca Türkçe sözlük 1*, (Baskıya Hazırlayan: Vural Ülkü). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 546.
- Önen, Y., Şanbey, C. Z. (1993). *Almanca Türkçe sözlük 2*, (Baskıya Hazırlayan: Vural Ülkü). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 546.
- Öner, N. (2004). *Dil üzerine*. (ISBN: 975- 98672006).
- Özdemir, E. S. (2006). *Yabancı dil öğretiminde yeni yönelimler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adana.
- Özkalp, E. (1990). *Sosyolojiye giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Pons (2004). *Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache* (1. Auflage). Stuttgart: Klett Verlag.
- Schlieben – Lange, B. (1973). *Soziolinguistik, Eine Einführung* (7. Auflage). Stuttgart: W. Kohlhammer Verlag.
- Somuncu, B. (2006). *Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecinde uluslararası göç politikası*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir.
- Steuerwald, K. (1997). *Türkçe Almanca sözlük*. (Birinci bs.). İstanbul: ABC Kitabevi.
- Steuerwald, K. (1997). *Almanca Türkçe sözlük*. (Birinci bs.). İstanbul: ABC Kitabevi.
- Tezcan, M. (2000). *Dış göç ve eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık. (ISBN: 975 – 6956- 38- 0).
- Toklu, O. (2003). *Dilbilime giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Toksöz, G. (2006). *Uluslararası emek göçü*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Turan, K. (1997). *Almanya'da Türk olmak*. Ankara: TC Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları: 103.
- Uygur, N. (1984). *Kültür kuramı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Vardar, B. (2001). *Dilbilimin temel kavram ve ilkeleri*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Vardar, B. vd. (2002). *Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Vardar, B. vd. (1999). *20. yüzyıl dilbilimi kuramcılardan seçmeler*. İstanbul: Multilingual.
- Vendryes, J. V. (2001). *Dil ve düşünce*, (Çev. B. Vardar). İstanbul: Multilingual. (ISBN: 975-7262-55-2).
- Yalçın, C. (2004). *Göç sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yapıcı, A. (2004). *Din kimlik ve önyargı biz ve onlar*. Adana: Karahan Yayınları.
- Yavuz, N. (2003). *Yabancı dil Almanca ve Türkçenin öğretiminde kullanılan bazı ders kitaplarının dilsel yönlendirme açısından çözümlenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Adana.
- Yıldız, M. H. (2010). *Necla Kelek'in "Die Fremde Braut" ve Nuran Joerissen'in "Süsser Tee" isimli eserlerinde öz ve yabancı kavramlarının irdelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adana.
- Waldmann, G. (2000). *Produktiver Umgang mit Literatur im Unterricht Grunriss einer produktiven Hermeneutik Theorie-Didaktik-Verfahren-Modelle (Band 1), (3. veränderte Auflage)*. Hohengehren: Schneider Verlag.
- Werner K., Gundolf M., (1982). *Werbung Steuerung des Konsumentverhaltens*. Würzburg: Physica - Verlag.
- Whorf, B. L. (2004). *Sprache Denken Wirklichkeit*, (Çev: P. Krausser). München: Rowohlt Verlag.
- Zengin, D. (2007). *Her yönüyle modern Almanca*, (2. bs.). Ankara: Kurmay Kitapevi. (ISBN: 975-9114-00-3).

Zeran, Ü. (2010). *Eşlerin aile birleşmesi*, 06.11.2010 tarihinde <http://www.migrationsrecht.net/ebooks> adlı siteden edinilmiştir.

Zettl, E. (2009). *Geçmişten günümüze Almanya Alman kültür ve edebiyat tarihi*, (Çev. A. O. Öztürk, U. Balçı, Ö. Gencer). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yayınları: 97, Eğitim Fakültesi Yayınları: 7.

Zoll, R. (1971). *Manipulation der Meinungsbildung*. Opladen: Westdeuschther Verlag.

<http://www.ankara.diplo.de/Vertretung/ankara/tr/Startseite.html> (15.08. 2009)

<http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/csgeb.portal> (25.03.2010)

<http://www.diegaste.de> (25.03.2010)

<http://egitim.cu.edu.tr/wp.asp?24> (14.09.2011)

<http://www.integration-in-deutschland.de> (15.07.2009)

<http://www.goethe.de/ins/tr/ist/trindex.htm> (27.05.2010)

<http://www.goethe.de/ins/tr/izm/trindex.htm> (29.06.2010)

<http://www.hukuk24.de/> (18.07.2009)

<http://www.mydictionary.de/> (25. 07. 2010)

<http://ookgm.meb.gov.tr/userfiles/file/programlar/1996/220.pdf> (18.06.2011)

<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=> (18.06.2011)

<http://www.sanalpsikolog.com/onyargi.ppt> (15.05.2009)

http://www.sprachenzentrum.uzh.ch/angebot/.../Checkliste_Deutsch.pdf (17.09.2011)

<http://tdkterim.gov.tr/> (13.08.2009)

EKLER

Ek 1: Birinci Anket

ANKET FORMU

Sayın Katılımcı,

Bildiğiniz üzere Almanya, göç yasasını yeniden düzenleyerek ülkeye göç edebilme koşullarını tekrar düzenlemiştir. Bu durum Almanya'ya göç etmek isteyen birçok kişiyi etkilemiştir. Almanya, bu yasa ile uyum sorununu ortadan kaldıracağını düşünmektedir.

Bu çalışma, Almanya yeni göç yasası çerçevesinde Türkiye'de uygulanan kurslara katılan bireylerin ders kitaplarına ve müfredata yönelik görüşlerini ölçmek amacıyla yürütülmektedir. Ankete yanıt veren bireylerin isimleri çalışmada kullanılmayacağı için kişisel bilgiler bölümüne dahil edilmemiştir.

Kişisel Bilgiler:

1- Cinsiyetiniz:

() Bayan () Bay

2- Eğitim Düzeyiniz:

() Okuryazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite

3- Memleketiniz:

.....

4- Yaşadığınız yer:

() Köy () Kasaba () İlçe () İl Merkezi

5- Medeni Durumunuz:

() Bekar () Evli () Nişanlı

6- Mesleğiniz:

() Memur () Öğrenci () Ev Hanımı () İşçi () İşsiz () Serbest Meslek

7- Bildiğiniz yabancı diller:

() İngilizce () Almanca () Fransızca () İspanyolca () Bilmiyorum

8- Almanya'da tanıdığınız var mı?

() Evet () Hayır

9- Start Deutsch 1 Sınavına kaçınıcı girişiniz:

() Birinci () İkinci () Üçüncü () Daha Fazla

		Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım
10	Start Deutsch 1 (A1 Sınavı) uygulanmalıdır.			
11	Almanya'ya ait coğrafi bilgileri öğrenmeliyim.			
12	Almanya'ya ait özel günleri öğrenmeliyim.			
13	Almanya'nın yaşam koşullarını öğrenmeliyim.			
14	Almanya'nın toplum kurallarını öğrenmeliyim.			
15	Almanların aile ilişkilerini öğrenmeliyim.			
16	Almanya'nın geçim kaynaklarını öğrenmeliyim.			
17	Almanya'daki komşuluk ilişkilerini öğrenmeliyim.			
18	Almanya'nın siyasi durumunu öğrenmeliyim.			
19	Almanya'nın yönetim şeklini öğrenmeliyim.			
20	Almanların yabancılarla ilişkisini öğrenmeliyim.			
21	Almanya'daki eğitim koşullarını öğrenmeliyim.			
22	Almanya'daki sağlık güvenliği durumlarını öğrenmeliyim.			
23	Almanya'daki iş koşullarını öğrenmeliyim.			
24	Almanya'daki teknolojik gelişmeleri öğrenmeliyim.			
25	Almanya'daki alışveriş durumlarını öğrenmeliyim.			
26	Almanya'nın doğal güzelliklerini öğrenmeliyim.			
27	Almanya'daki ulaşım olanaklarını öğrenmeliyim.			
28	Almanya'ya özgü yemekleri öğrenmeliyim.			
29	Almanya'nın iklim durumlarını öğrenmeliyim.			
30	Almanlara ait şarkılar öğrenmeliyim.			
31	Almanların ünlü sanatçı ve yazarlarını öğrenmeliyim.			
32	Almanya'daki ev tiplerini öğrenmeliyim.			
33	Almanya'nın komşu ülkelerini öğrenmeliyim.			
34	Alman dilini öğrenmek Almanya'da yaşamamı kolaylaştırır.			

Ek 2: İkinci Anket

		Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım
1	Start Deutsch 1 (A1 Sınavı) uygulanmalıdır.			
2	Almanya'ya ait coğrafi bilgileri öğrendim.			
3	Almanya'ya ait özel günleri öğrendim.			
4	Almanya'nın yaşam koşullarını öğrendim.			
5	Almanya'nın toplum kurallarını öğrendim.			
6	Almanların aile ilişkilerini öğrendim.			
7	Almanya'nın geçim kaynaklarını öğrendim.			
8	Almanya'daki komşuluk ilişkilerini öğrendim.			
9	Almanya'nın siyasi durumunu öğrendim.			
10	Almanya'nın yönetim şeklini öğrendim.			
11	Almanların yabancılarla ilişkisini öğrendim.			
12	Almanya'daki eğitim koşullarını öğrendim.			
13	Almanya'daki sağlık güvenliği durumlarını öğrendim.			
14	Almanya'daki iş koşullarını öğrendim.			
15	Almanya'daki teknolojik gelişmeleri öğrendim.			
16	Almanya'daki alışveriş durumlarını öğrendim.			
17	Almanya'nın doğal güzelliklerini öğrendim.			
18	Almanya'daki ulaşım olanaklarını öğrendim.			
19	Almanya'ya özgü yemekleri öğrendim.			
20	Almanya'nın iklim durumlarını öğrendim.			
21	Almanlara ait şarkılar öğrendim.			
22	Almanların ünlü sanatçı ve yazarlarını öğrendim.			
23	Almanya'daki ev tiplerini öğrendim.			
24	Almanya'nın komşu ülkelerini öğrendim.			
25	Alman dilini öğrenmek Almanya'da yaşamamı kolaylaştırır.			

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Adem ALBAYRAK

Doğum Tarihi: 17.01.1984

Doğum Yeri: Tire

E-posta: ademalbayrak1984@hotmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

2008-2011 : Yüksek Lisans, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Adana.

2003-2008: Lisans, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Alman Dili Eğitimi
Anabilim Dalı, Adana.

1998-2002: Lise, Şehit Albay İbrahim Karaoğlanoğlu Lisesi, Tire / İzmir.